

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ושבעים-ושתיים של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, כ"ז בטבת התשנ"ד (10 בינואר 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:03

תוכן העניינים

נשיא קניה דניאל אראפ מוי אורח הכנסת
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעת סיעות צומת-המפד"ל להביע אי-אמון לממשלה
בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעת סיעות צומת-המפד"ל להביע אי-אמון לממשלה
בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית
הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
דברי היושב-ראש לזכרו של חבר הכנסת לשעבר יגאל הורביץ, זיכרוננו לברכה
הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי
התשנ"ד–1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת חוק היטלי סחר (תיקון), התשנ"ד–1993 (קריאה ראשונה)

נשיא קניה דניאל אראפ מוי אורח הכנסת

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

כבוד הנשיאים!

(תרועת חצוצרות)

(חברי הכנסת מקבלים בקימה את פני נשיא קניה ונשיא מדינת ישראל.)

היו"ר ש' וייס:

אדוני נשיא הרפובליקה של קניה, אדוני נשיא מדינת ישראל, חברי הכנסת, אורחים, מכובדי, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום שני, כ"ז בטבת התשנ"ד, 10 בינואר 1994.

חברי הכנסת, הישיבה הזאת במעמד הנשיאים, נשיא קניה, נשיא מדינת ישראל, במעמד האורחים שאנחנו מארחים כאן, חברי כנסת לשעבר, שרים לשעבר, פמליה חשובה מאוד של נשיא קניה ובראשה שר החוץ, שרים, חברי פרלמנט, הישיבה הזאת מוקדשת לאורח שלנו.

אנחנו שמחים לארח היום נשיא חשוב ממדינה חשובה ביבשת אפריקה – את הנשיא דניאל אראפ מוי, נשיא קניה. אורחנו הרם עומד בראש מדינה, מדינה גדולה, המשתרעת על פני למעלה מחצי מיליון קילומטר רבוע, עם אוכלוסייה של כ-25 מיליון תושבים. מדינה חשובה, מדינה מרתקת, קסומה; מדינה אשר – כדברי נשיא מדינת ישראל אתמול, בקבלת הפנים שערך לאורח שלנו – עשתה בדורות האחרונים צעדים הדומים מאוד למה שעבר עלינו. שתי המדינות – אני ממשיך ומזכיר קטע מנאומו של הנשיא ויצמן – היו תחת שלטון של מנדט בריטי. שתיהן נאבקו לעצמאותן, שתיהן ניהלו מאבק קשה, לעתים אכזר; שתיהן – אם כי לא באותה עת – השיגו את עצמאותן, ולצד השגת העצמאות הן ידעו גם לשמר בתוכן חלק מן המסורת, ובעיקר את הקטע הדמוקרטי של השלטון הבריטי.

אדוני הנשיא, לנו היה תמיד יחס מיוחד לתושבי אפריקה, מידה רבה מאוד של הזדהות; קשר עמוק וסולידריות על רקע תחושות קיפוח דומות, על רקע מאוויים לשוויון ללא הבדל של דת, מין ובעיקר גזע. חלק חשוב מן הספרות שנכתבה על עמי אפריקה, על מאבקם לשחרור ולעצמאות, תורגם לשפה העברית, עוד בתקופה שהיתה תפוצה קטנה מאוד לספרות הזאת.

אנחנו ליווינו, באהדה עמוקה, את תהליך השחרור של מדינות אפריקה. ראשי ממשלות ושרי חוץ שלנו בעבר, לאורך כל השנים, ללא הבדל של שלטון במדינתנו, עשו רבות להידוק היחסים בינינו לבין עמי אפריקה.

היה לנו יחס מיוחד לקניה. היחס הזה בא לידי ביטוי גם בקשרים לא פורמליים, חלקם כמוסים, שבהם המנהיגות של קניה העניקה לעם היהודי ולמדינת ישראל סיוע חשוב מאוד, אם בהצלת יהודים מארצות אפריקה, אם בפעולות אחרות; ואולי המרתקת וההירואית שבהן היתה "מבצע אנטבה".

אדוני הנשיא, אנחנו מלווים אותך שנים רבות במידה רבה של הערכה, לא רק בשל ידידותך כלפי מדינת ישראל, אלא גם על מעשיך בתוך ארצך. המאמץ רצוף הקשיים, אך העיקש, שלך ושל ההנהגה של מדינתך ועמך לאחד את 40 השבטים לעם אחד, להעניק לו מוסדות שלטון, מוסדות משפט ובחירות דמוקרטיות – שנעשו בסיוע ובפיקוח בין-לאומי, פיקוח שאתם הזמנתם אותו ב-1992 – העניקו למדינתך שוב שיטה פוליטית רב-מפלגתית, שיש בה משטר נשיאותי, לצד זרוע מחוקקת ומפקחת, הפרלמנט. ואנחנו שמחים שבמשלחת המכובדת מאוד נמצאים גם כמה ממנהיגי הפרלמנט של הרפובליקה של קניה.

אנו מאחלים לך ביקור פורה. אנחנו יודעים את יחסך המיוחד לעם היהודי דרך אמונתך בתנ"ך, דרך בקיאותך בתנ"ך, דרך רגשותיך הדתיים. ואני משוכנע שהביקור הזה יהדק עוד יותר את היחסים בין שתי המדינות שלנו.

בשם הכנסת, הפרלמנט החופשי של מדינת ישראל הדמוקרטית, בירושלים בירת ישראל, אני מקבל אותך ברגשות חמים ובברכה רבה.

אני מזמין עכשיו את שר החוץ שלנו, מר שמעון פרס, לברך אותך בשם ממשלת ישראל.

שר החוץ ש' פרס:

, כבוד נשיא מדינת ישראל, אדוני יושב-ראש הכנסת, YOUR EXCELLENCIES, חברי הכנסת, הנני מתכבד לקדם אותך בשם ממשלת ישראל בברכת "קאריבון" בבואך לירושלים, בכניסתך לכנסת ישראל. ביקורך בישראל מהווה עדות מוחשית ליחסים הקרובים שבין ישראל לבין קניה, שמאז הקמתם הלכו והתרחבו, והם מקיפים כיום תחומים רבים ומגוונים.

מר יצחק רבין, ראש הממשלה – שעקב מחלה לא יכול היה להופיע כאן היום – ואנוכי זכינו לבקר בארצך ב-1963, ערב העצמאות שלכם, ונתקבלנו על-ידי מר ג'ומו קניאטה בכפר שלו. אני עדיין זוכר את התינוק הקטן, שהתגלגל קצת על הרצפה, אוהרה שמו היה – עצמאות – וקניאטה הראה לנו בחוץ חורשה של עצים, שכל עץ נשתל לזכרו של אדם שנתלה במאבק למען העצמאות. והוא סיפר לנו, שכמו בני ישראל, גם בני קניה נדדו במדבר של כיבוש 40 שנה. הוא אמר, שלקניה מורשת אשר שזורים בה מרכיבים דומים לגורל ישראל, מרכיבים שנלקחו ממורשת ישראל.

התרשמנו עמוקות מעוז רוחו של הנוער שלכם, שלחם למען עצמאותו, ואחר כך גם בא להתאמן בישראל, ומבני עמכם, ששחרו חופש וקיוו לפריחת ארצכם היפה כל כך.

רבים מאתנו ביקרו בארצך, אדוני הנשיא, ונוצרה ידידות המבוססת על רצון לשיתוף פעולה, על עשייה משותפת, על אמונה שתרבותנו, היונקת את עוצמתה מן התנ"ך, מכוונת גם לשלום באזור כולו. ביקורך כאן והיום הינו גם מפגש של שורשים עמוקים ותקווה לעתיד טוב יותר.

הינך מבקר בארצנו בעיצומו של תהליך שלום בין ישראל לבין שכנותיה, תהליך שאותו ניסינו לקדם זה שנים, ועתה נכנס לעידן חדש ומבטיח. אנו משוכנעים, אדוני הנשיא, כי למרות הקשיים שפגשנו עכשיו, ואלה שעוד נפגוש בעתיד, נמצא את הדרך להגיע לשלום אמת, לשלום מלא עם כל שכנינו. יהיה זה שלום שיבטיח את עתידם של ילדי האזור כולו, שלום הטומן בחובו פיתוח כלכלי וחברתי. אנו מצדנו נעשה ככל יכולתנו לגייס את מירב המשאבים כדי לפתח את המזרח התיכון ולהביא לשיתוף פעולה בין כל מדינות האזור לטובת התושבים כולם. רק כך נוכל להבטיח את קביעותו של השלום.

אנו נחושים במאמצינו להביא למימוש מלא של הצהרת העקרונות המשותפת לנו ולפלסטינים. אנו מאמינים, כי בשנת 1994 נוכל לממש את ההסכם שעליו חתמנו אתם. אנחנו מאמינים גם, שבאותה שנה נוכל להגיע לשלום מעשי, ואולי יותר מזה, עם שכנינו הירדנים. ואם דמשק תבהיר שפניה אכן לשלום מלא ואמיתי, היא תמצא הד נכון בישראל.

אין לי ספק שליבשת אפריקה, שהיא שכנה של המזרח התיכון וישראל, יש עניין רב בהתפתחויות הצפויות במזרח התיכון. אנו מקווים בכל לב, שהיציבות שתושג באזורנו תיצור תשתית שתסייע לפתרון הבעיות החמורות, הממשיכות להתקיים ביבשת השחורה, ובמיוחד במזרח-אפריקה. קרה כך שדרום-אפריקה זכתה לשוויון, ואנו, גם כן עם נרדף, מזכה לשלום.

ישראל תמשיך להעמיק את קשריה עם מדינות אפריקה כולן, בכל התחומים הקשורים לפיתוח כלכלי וחקלאי, במאבק במדבור, בפיתוח תעשייה ומסחר, בשיתוף פעולה מדעי וטכנולוגי ובתחום הרפואה. אנו מצפים שיחסינו עם מדינות אפריקה יגיעו במהרה לנורמליזציה מלאה.

לקניה מעמד מיוחד באפריקה. היא שוכנת באזור רגיש במזרח-אפריקה, והינה גורם יציב ביותר באזור הזה, הארץ המשגשגת ביותר בסביבה שלה. מוטלת על קניה אחריות כבדה לגבי ההתפתחויות המדיניות בכל מזרח-אפריקה, ובמיוחד בקרן אפריקה. אנו ערים לגורמי האי-יציבות בסביבתה – בסומליה, בסודן – אך אנחנו גם יודעים, שבזכות מנהיגיה הנערצים של קניה, היא הגיעה למעמד מיוחד, ושומרת עליו היטב, כמביאה שלום ותקווה לשלום באזור הזה. החל בזה ג'ומו קניאטה, ואתה, אדוני הנשיא, ממשיך בזה. הוכחת מנהיגות מפוכחת, תוך שמירה על המורשת ועל פיתוחה.

ברצוני לברך אותך על כך ולהדגיש, כי ישראל זוכרת היטב את כל אבני הדרך ביחסינו – מהצלת יהודים, דרך אנטבה, עד ימינו אלה. ועכשיו אנחנו עוסקים בפיתוח שיתוף פעולה בתחומים רבים, רגישים וחשובים לשתי הארצות שלנו. ישראל נכונה להמשיך ולבחון יחד עמך את התחומים השונים שבהם ניתן להגביר שיתוף פעולה, למען רווחת שתי המדינות והצבת מערכת יחסינו כמופת נוסף באזור זה.

הנני מברך אותך בבואך, והנני לאחל לך ביקור מעניין, פורה וגם נרגש, שכן אתה אוהב את התנ"ך, ואמרת לי, שלכל מקום אשר אתה הולך, התנ"ך מלווה אותך. תהא בשורת התנ"ך ברוח מפרשיך.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לשר החוץ.

אני מזמין את חבר הכנסת בנימין נתניהו לשאת דברי ברכה.

סיפרתי לנשיא האורח, שאנחנו פרלמנט מאוד דמוקרטי, ואחרי הביקור שלו, יש לנו הצעת אי-אמון. וזה חלק מן הקסם של הבית הזה.

יהושע מצא (הליכוד):

צריך גם פעם להדגים איך ממשלה נופלת.

היו"ר ש' וייס:

צריך גם להביא בחשבון שיש לנו פה אורחים, שני נשיאים, חברי הכנסת.

בבקשה, חבר הכנסת נתניהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כבוד נשיא המדינה, מר עזר ויצמן, כבוד נשיא קניה, מר דניאל אראפ מוי, כבוד יושב-ראש הכנסת, חברי הכנסת, זהו ביקור ראשון של נשיא קניה בישראל, ונודעת לו משמעות מיוחדת. הוא מבטא את הידוק הקשר הפורמלי בין שתי מדינותינו, קשר שהתחדש ב-1988, בזמן ממשלתו של יצחק שמיר.

קניה היא מן החשובות במדינות אפריקה, ובמובנים רבים היא משמשת דוגמה ומופת למדינות רבות ביבשת.

אדוני הנשיא, כשביקרתי בקניה, לפני שנים אחדות, התרשמתי לא רק ממה שבניתם בארצכם, אלא גם מהאהדה, הייתי אומר אפילו ההערצה של רבים רבים באפריקה, ולא רק באפריקה, למפעל הגדול הזה. ולו רק מהסיבה הזאת, חשיבותה של קניה לישראל ברורה.

אבל לקניה חשיבות נוספת. ידידים נבחרים ברגעי משבר, בימים קשים של בדידות ומצור, ובימים כאלה, אחרי מלחמת יום הכיפורים ובזמן הטלת חרם הנפט ב-1973, המשיכה קניה לקיים קשר

הדוק עם ישראל, אומנם קשר בלתי פורמלי, אבל קשר הדוק, לאחר שנותקו כל קשרינו עם שאר מדינות אפריקה.

בקיום המתמשך של הקשר עם ישראל, ובצעדים אחרים, כמו הסיוע החשוב שנתנה קניה לכוחות צה"ל בעת מבצע החילוץ מאנטבה ב-1976, סירבה קניה להצטרף למצעד הצביעות שארגנו הערבים נגד ישראל בקהילייה הבין-לאומית בכלל ובאפריקה בפרט. צביעות זו הגיעה לשיאה ב-1975, כשהעצרת הכללית של האו"ם השוותה את הציונות לגזענות. קניה סירבה להצטרף להכפשה הזאת, ובצדק, כי אין שקר גדול ממנה. אבל שקר, ברגע שהוא נשתל, גם אם הוא מבוטל באופן רשמי, מקיים חיים משלו, ואין שקר גדול מזה.

בנימין זאב הרצל, הוגה הציונות, כתב בספרו "אלטנוילנד" את הדברים הבאים: "את עומקה של בעיית הגזענות במלוא עוצמתה רק יהודי יכול להבין – אני מתכוון לבעיית האפריקאים. המחשבה על הזוועות של סחר העבדים היא מסמרת שיער. בני אדם נחטפים, נלקחים ונמכרים רק משום שצבע עורם הוא שחור – עתה שזכיתי לראות את תקומת היהודים, הייתי רוצה לסלול את הדרך לתקומתם של האפריקאים".

לא בכדי ראו מנהיגים אפריקנים רבים בתחילת המאה, ואגב, במהלך המאה, בהרצל ובציונות מודל לחיקוי ולהערצה במאבקים שלהם לשחרור לאומי.

ואכן, התנועה הציונית היתה מאז ומעולם עיוורת צבעים. כאן, במולדתנו ההיסטורית, התקבצו עדות ישראל מכל כנפי תבל, ולאחרונה עולי אתיופיה, שהובאו ארצה במבצע הצלה שהצית את דמיונם של מיליונים ברחבי העולם, והסתייע גם, אדוני הנשיא, בעזרתם של ידידים חשובים.

בהצלת יהודי אתיופיה הראתה ישראל, שהציונות היא התנועה היחידה בתולדות העמים, שהעבירה אנשים מאפריקה לא על-מנת לשעבדם אלא על-מנת לשחררם.

האשמת השווא נגד הציונות היתה אבסורדית במיוחד, משום שבין מאשימינו היו המשטרים האכזריים ביותר, החשוכים ביותר במזרח התיכון, בהם אלה שהמשיכו בסחר עבדים עד אמצע שנות ה-60, ובשנות ה-70 גרמו סבל בל-יתואר לעמי אפריקה, רעב ועוני, בכך שהעלו את מחירי הנפט לשחקים.

עתה, אדוני הנשיא, עם ביטול החלטת האו"ם לפני שנה, ובימים שישאל חוזרת לאפריקה במשנה מרץ, אנו מביעים הערכה על עמדתה העקבית של קניה, שלא זנחה את ידידותה עמנו ולו לרגע אחד.

וכשם שאתם עמדתם לימינו, נעמוד אנו לימינכם ונסייע לכם להתמודד עם האתגרים הגדולים הניצבים בפניכם.

נעשה זאת בכל מאודנו וכמיטב יכולתנו, ומעל לכול, בלב חפץ המכיר תודה והרוחש לכם ידידות כנה ואמיצה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת בנימין נתניהו.

חברי הכנסת, אישי נשיא מדינת ישראל, אנחנו מזמינים עכשיו את נשיא הרפובליקה של קניה לשאת את דברו. אדוני הנשיא, בבקשה.

נשיא קניה דניאל אראפ מוי: (להלן תרגום סימולטני מאנגלית)

אדוני היושב-ראש, חברים נכבדים של הכנסת, לכבוד הוא לי לדבר אליכם היום. אני יכול לומר שמשלחתי, הפמליה שלי ואנוכי התרגשנו עמוקות מן ההזדמנות הנדירה שנפלה בחלקנו, להשתתף בישיבה זו בכנסת. במיוחד יש לי הכבוד לדבר אליכם, כיוון שאתם המייצגים במישרין את האומה הישראלית הגדולה. אני מדבר אליכם היום אחר-הצהריים, לא רק כנשיא הרפובליקה של קניה, אלא כאיש פרלמנט. אני ייצגתי את אלה שבחרו בי בפרלמנט באורח רצוף קרוב ל-40 שנה.

אדוני היושב-ראש, אני מודע לכך שזוהי תקופה עמוסה מאוד בכנסת. הבעיות שהתעוררו בתהליך המשא-ומתן לשלום במזרח התיכון, ודאי גוזלות הרבה מזמנה של הכנסת. בהקשר זה אני מבקש לברך אתכם ואת העם בישראל על ההחלטה האמיצה לבחור את דרך השלום, ובאותה נימה אני מבקש גם כן לברך את המנהיגות הפרגמטית של הממשלה ואת ראש הממשלה מר יצחק רבין. אני בטוח שהרצון הטוב, שרואים אותו בכל מקום, וכן הרצון הפוליטי אשר רווח בקרב המפלגות, יסלול את הדרך לשלום בר-קיימא באזור.

בשמי ובשם העם הקנייתי, אנו מאחלים לכם הצלחה.

אדוני היושב-ראש, הדמוקרטיה הפרלמנטרית היא הדרך היחידה של ממשל, שכן הרעיונות האמיתיים של החברה הדמוקרטית מוגנים על-ידיה ומגובשים על-ידיה. לקניה, כמו למדינת ישראל, יש מערכת פרלמנטרית מבוססת היטב, המושתתת גם היא היטב על הנציגים הנבחרים של העם. בשנים האחרונות עברה הדמוקרטיה שלנו תמורות, תמורות הנדרשות בכל חברה מתפתחת.

מאז ומתמיד האמנתי, שאף שיש עקרונות יסוד מחייבים בכל חברה, כמו העקרונות שאינם ניתנים לערעור, של חירות, של צדק, של הזכות לרכוש ולהגנה על חיים – לכל אומה, לכל חברה יש עקרונות שצמחו מתוכן, מאפיינים משלהן.

בשילוב העקרונות האלה אנחנו יכולים לראות כיצד מתפתחת חברה דמוקרטית אמיתית. ההתפתחות הזו הובילה לשינויים במערכת שלנו, מדמוקרטיה בת מפלגה אחת לדמוקרטיה בת מפלגות רבות, וזאת ראינו בשלוש השנים האחרונות. לפיכך, כדמוקרטיה צעירה, יש לנו עוד הרבה מקום לצמיחה ולשיפורים.

אדוני היושב-ראש, ישראל היא אחת המדינות שבהן הפרלמנט מפותח יותר לעומת מדינות אחרות בעולם. אנחנו ודאי נוכל גם להשקיף וגם ללמוד מן הדרך שבה אתם מנהלים את הדמוקרטיה הפרלמנטרית.

אני מבקש להזכיר בקצרה את תחומי שיתוף הפעולה בין שתי מדינותינו. בקניה שוררים תנאי אקלים הדומים ברובם לתנאים בישראל. לכן, הפתרונות אשר מצאה ישראל בגיוס המדבר לטובתה הם מעניינים מאוד לגבינו. אנחנו מוקירים מאוד שיתוף פעולה בתחום החיוני הזה.

כפי שאתם ודאי יודעים, גם באזור שמסביבנו היו סכסוכים מזוינים ותסיסה חברתית, והמצב בסומליה ובסודן עדיין מדאיג אותנו מאוד. לאחרונה אנחנו רואים שהאירועים בבורונדי יצרו בעיות גם לעם בבורונדי וגם לשכנותיה.

לגבי קניה, מלחמת האזרחים בסומליה מטרידה במיוחד. אנחנו היינו צריכים לקבל על עצמנו מעמסה כבדה, לאחר שאלפי פליטים מהארצות השכנות, במיוחד סומליה, הגיעו אלינו. אפשר לומר שבקניה נמצאת היום אוכלוסיית הפליטים השביעית בגודלה בעולם. חוץ מהקושי והלחץ על משאבינו המוגבלים, יש גם אי-ודאות ואי-ביטחון בחלקים רבים בארצנו, וזאת כתוצאה מכך שהפליטים נכנסו לארצנו עם כלי נשק מתוחכמים.

בדרום-אפריקה מתחוללות התפתחויות בלתי נמנעות, חשובות וחיוניות. על אף המכשולים שעדיין יש להתגבר עליהם, אנחנו שמחים מאוד שנעשתה התקדמות. לגבי מוזמביק, אנחנו אופטימיים ומקווים ששיגיו שלום, אבל אנחנו עדיין חוששים לגבי אנגולה.

ולבסוף, אדוני היושב-ראש, בכניסה לפרלמנט הקנייתי כתוב על גבי לוח: "לרווחת החברה ולמשל צודק כלפי כל אדם". אני מאמין שהמוטו הזה עומד ביסוד ובתמצית המעשים של כולנו, כפרלמנטרים.

אני יודע את תפקידה של האופוזיציה; את התפקיד שהיא ממלאת בקידום עקרונות דמוקרטיים בפרלמנט שלכם. ואני גם יודע, שכאשר החברה ניצבת מול בעיות ממשיות, האופוזיציה והממשלה מתאחדות לפתור אותן בעיות יחדיו.

במהלך היומיים שביקרתי כאן התרגשתי מאוד מהדברים שראיתי, החל במקומות הקדושים ועד "יד-ושם". אנחנו יודעים שחיי אדם חשובים בכל מקום בעולם, והיום אנשים רבים ברחבי העולם יוצרים בעיות, שאי-אפשר לבטלן כאילו אין הן קיימות. אני אישית מאמין, שכל אחד מאתנו, אם הוא שחור, לבן או צהוב, הוא בן הגזע האנושי, גזע האדם. כולנו יצירי כפיו של האל. ואם כך הוא הדבר, הרי מן הראוי שנתייחס לחיי אדם בצורה זהירה יותר.

לכן אמרתי שהמשא-ומתן לשלום המתנהל במזרח התיכון הוא ברכה לאנושות. זה לא חשוב רק פה, בארץ הקודש, אלא זה נוגע לכל אדם בכל מקום בעולם. לכן אני מבקש מכולכם, כפי שהייתי מבקש מן הפלשתינים, להניח את השנאה בצד, ולהתחיל בפתרון הבעיות הנוגעות לחיי אדם בכל אתר ובכל מקום.

קשה לי לשמוע ולדעת שאדם מת רק בשל שנאה. אם כולנו שייכים למין האנושי, האהבה למין האנושי צריכה לגבור על השנאה. אני מקווה שהפעם ינהגו כל הצדדים על-פי משפט שלמה, וידאגו שהחלטות ההוגנות יהיו הוגנות כלפי הכול. חדורים ברעיונות אלה של אהבה לגזע האנושי ולאנושות, עלינו לדעת שהבעיות הללו ייפתרו, והמדיניות הטובה ביותר היא זו של בניית אמון במהלך הדיונים המתנהלים.

אני יודע באיזו רגישות אתם מתייחסים לנושא, אבל בד בבד עליכם לזכור, שמה שאתם מבקשים הוא עתיד שיהיה טוב יותר גם לדורות הבאים, וזה ללא ספק יקדם את צורכי האנשים באזור.

קניה עומדת להקים שגרירות בישראל, ואנחנו נדון במיקומה, עם בואו של השגריר, בתוך שבועות או חודשים.

כפי שאמרתי, אני רוצה לאחל לכם הצלחה בשאיפתכם לשלום. כמה מאתנו גם יעשו כמיטב יכולתם. אני מכיר את הנשיא ערפאת אישית, ואני מקווה שהכול יתמכו במטרה, שהיא שלום, כדי שהעמים יוכלו להתפתח.

אני מאוד מוקיר את מה שאתם עושים לקידום התפתחותו של העם בישראל ולטובת הארץ הזאת, ואני רוצה לאחל לראש הממשלה ולנשיא הצלחה במאמצייהם.

גם אנחנו, הקנייתים, זקוקים ללא ספק לחברים שיסייעו לנו בפתרון בעיותינו הכלכליות. יש מי שדיברו על חוסר אחריות בכל הנוגע לטיפול בכספים. אני יכול לומר לכם, שאם קניה לא היתה מטפלת היטב בעניינים הכספיים, לא היינו מגיעים היום לאן שהגענו. את מה שעשינו יכול לראות במו עיניו כל אדם שבא לניירובי או לקניה.

אני מקווה שישראל וקניה יוכלו לפעול יחדיו גם בתחום התיירות, כדי שמי שיבואו לבקר באתרים בעלי חשיבות היסטורית בארצכם הנפלאה, יבואו לראות גם חיות מסוגים שונים בקניה, והדבר יגדיל את מספר התיירים המבקרים בשתי ארצותינו.

לכן, אני מבקש להצטרף אליכם בקידום עשיית הצדק, כפי שזה נעשה אצלכם, ובקידום הרווחה לחברה במדינותינו. מיטב ברכותי לכם בהמשך המשא-ומתן, בדיונים בנושאים החשובים אשר נוגעים לישראל כאומה, ונוגעים גם למזרח התיכון ולעולם כולו.

יהי רצון שאלוקים יכוון את פעמיכם ויברך את כולכם.

(מחיאות כפיים)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, מייד ניפרד מאורחינו הנכבדים, ואחרי הפסקה קצרה נחדש את הדיונים ונחזור לעניינינו הקשים והיומיומיים.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

כבוד הנשיאים!

(תרועת חצוצרות)

(חברי הכנסת קמים בצאת נשיא קניה ונשיא מדינת ישראל מהאולם.)

(הישיבה נפסקה בשעה 16:41 ונתחדשה בשעה 17:00.)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אני מודיע על חידוש ישיבת הכנסת. הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 2) (מאגרי מידע), התשנ"ד–1994.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת: הצעת חוק רכישת גופים ציבוריים (הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת גדעון שגיא.

לדיון מוקדם: הצעת חוק-יסוד: כביש בריבונות זרה חוצה ישראל, של חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 8), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אלי דיין; הצעת חוק תיקוני כבישים, התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת יוסף בא-גד; הצעת חוק דיבורית בפלאפון, התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת יוסף בא-גד; הצעת חוק רישוי עסקים (תיקון – שימוש בתער חד-פעמי והצגת שלט הסבר במספרה), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת יורם לס; הצעת חוק הרשויות

המקומיות (בחירות) (תיקון – ערעור בחירות), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת יורם לס; הצעת חוק הכניסה לישראל (תיקון – אשרה ורשיון לישיבת עסקים), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת א' יחזקאל וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק החברות הציבוריות (מעבר לנגב), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת פני בדש; הצעת חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות (תיקון – פרסום מינוי אפוטרופוס), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק חינוך ציבורי (איסור מכירה וקבלת תרומה), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – שופטים בבית-המשפט העליון), של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (הנחה בארנונה), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון – מניעת עינוי דין), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק-יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון – העברת בעלות מכוח התיישנות), של חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק המקרקעין (תיקון – מקרקעי ציבור), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת רון נחמן; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס'), התשנ"ד–1994, של חברי הכנסת 'לוי וג' שגב; הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – איסור שימוש בכספי תאגידים עירוניים לתעמולה), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת יגאל ביבי.

כן הונח על שולחן הכנסת דוח שנתי 21 של נציב תלונות הציבור.

היו"ר ס' טריף:

תודה.

הצעת סיעות צומת-המפד"ל להביע אי-אמון לממשלה

בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית

היו"ר ס' טריף:

אנחנו ממשיכים בסדר-היום, הצעת סיעות צומת-המפד"ל להביע אי-אמון לממשלה בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית. 'נמק את ההצעה חבר הכנסת גון שגב. ישיב בשם הממשלה כבוד שר החוץ. בבקשה, חבר הכנסת שגב.

גון שגב (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ייתכן שנראית מוזרה בעיניכם הגשת הצעת אי-אמון על התבטאות של שר בודד. השר צור, שר החקלאות, אמר: התהליך הנוכחי יביא למדינה פלשתינית.

לכאורה, התבטאות של שר בודד אינה נראית סיבה מספקת לשימוש או להפעלה של מכשיר כה חשוב כמו הבעת אי-אמון. אבל, למען האמת, האי-אמון הזה איננו נגד השר צור. הוא ראוי להערכה על כך שהוא אחד מדוברי האמת הבודדים במפלגת העבודה ובממשלה הנוכחית. הוא שייך לקבוצה

קטנה מאוד של אנשים, אשר מנתחים את האירועים, אשר מבינים לאן מוליכים המהלכים של הממשלה הנוכחית, והוא גם אומר את זה לעם, אותו עם אשר בחר את הממשלה הנוכחית, אשר בחר במפלגת העבודה להוליך אותנו בארבע השנים הקרובות.

האי-אמון הזה הוא נגד השיטה הפסבדו-דמוקרטית שהנהיגה מפלגת העבודה מאז חזרה לשלטון ב-1992.

חברי הכנסת ממפלגת העבודה, ראש ממשלת העבודה מר רבין, אתם משטים בבוחריכם, אתם משטים בעם כולו, לצערי.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שגב, אני רוצה להעיר לך, שהוא ראש ממשלת ישראל, ואני מבקש שכך זה יאמר.

גונן שגב (צומת):

ראש ממשלת ישראל. סליחה, לא היתה שום כוונה בדברי, כבוד היושב-ראש.

משה נסים (הליכוד):

ממשלת ה"לייבור".

גונן שגב (צומת):

ממשלת ה"לייבור", נכון.

היו"ר ס' טריף:

לשר לשעבר נסים יש ניסיון רב. הוא היה שר גם בליכוד, גם בעבודה, בממשלת האחדות הלאומית. לכולנו יש ממשלת ישראל.

גונן שגב (צומת):

העניין הזה סוכם. אין שום בעיה. לא זו הבעיה המרכזית שבפניה אנחנו עומדים בימים אלה.

אתמול בישיבת הממשלה ביקש ראש הממשלה מר רבין מהשרים לחדול מהתבטאויותיהם, כדי שלא לחמם את האווירה. הוא ביקש משריו לא להרגיז את מתיישבי יהודה, שומרון וחבל-עזה. זהו הפשט של דבריו. אבל אם נתעמק מעט, ולא צריך להתעמק יותר מדי, הרי הדרש הוא: הפסיקו להגיד את האמת. אל תגידו שתקום מדינה פלשתינית, גם אם אתם בטוחים שזאת האמת; אל תגידו שבעתיד הקרוב או הרחוק-יותר יורדו יישובים, אפילו שזאת האמת.

ואני רוצה לצטט את כבוד שר החוץ, שיושב כאן. במאמר שכותרתו היתה: "כבר מדברים בגלוי על פינוי יישובים" אומר מר פרס: "ייתכן שצריך לשאול אם יש היגיון בהוצאת המשאבים האלה מול גודל היישוב, אך לא הייתי רוצה שהדיון יתקיים בצל המשא-ומתן". הדיונים מתקיימים, ההחלטות נעשו, הכיוונים שאליהם הולכת הממשלה הנוכחית ידועים לכול, אבל אסור לשרים להגיד את זה כדי שלא להרגיז את העם מצד אחד, וכדי שיוכלו להמשיך בתהליך המעוור הזה, מצד שני.

אסור גם להגיד שאנו מוכנים לירידה מרמת-הגולן, אפילו שזאת האמת, שעליה כבר דיברו מספר לא קטן של שרים. וכשהעם יתעורר בעוד חודש, חודשיים, אולי חצי שנה, יהיה כבר מאוחר מדי. נהיה כבר לאחר נקודת האל-חזור. המציאות תהיה בלתי ניתנת לשינוי.

לאיזה מצב הגענו? חבר הכנסת יוסי כץ, "בנימין זאב כץ", חוזה המדינה הפלשתינית, מכריז: בנעמה הקמתי את מדינת פלשתינא. ואני מצטט אותו: "תרצו או לא תרצו, מדינה פלשתינית קום תקום". גם הוא קיבל "שטיפה" מראש הממשלה על כך שהוא אמר אמת. סגן שר החוץ זה חודשים מוותר או מוסר או עושה הסדרים על חלקים מירושלים. חברת הכנסת דליה איציק, אסטרטגית דגולה, מסרה את כל גוש-קטיף. לא צריך אותו לביטחון, אפשר לעשות "מסחרה", הבזאר המזרח-תיכוני עובד, ואפשר למסור אותו. הפלשתינים יהיו מבסוטים והשלום יפרוץ.

חבר הכנסת אבי יחזקאל כמעט שכנע אתמול את תושבי נצרים, שאין להם מה לעשות שם, שלא צריך אותם שם, והם יכולים לחזור הביתה. כל יום צץ גאון תורן במפלגת העבודה, בין חברי הכנסת או בין השרים, מציע חלק זה או אחר, והתהליך ממשיך.

חברי מפלגת העבודה בראשותו של מר רבין, היה לכם איזה חוזה עם בוחריכם, הוא עטוף בכל הסמלים הלאומיים המוכרים לנו, כחול-לבן במקום אדום, מגן-דוד במקום מגל ופטיש, והיה כתוב: בחירות 1992 – מטה ההסברה, עיקרי עמדות העבודה. לפי זה אנשים הלכו והצביעו. אני קורא רק משני העמודים הראשונים, כיוון שהחבורת הזאת כנראה אזלה אצלכם במחסנים, או שחלקכם עסוקים מאוד ואינכם מגיעים לקרוא את אשר כתוב.

משה קצב (הליכוד):

יכול להיות שיש כאלה שאוספים את זה ושורפים את זה.

גונן שגב (צומת):

יכול להיות.

רון נחמן (הליכוד):

מי אומר את זה?

גונן שגב (צומת):

ישראל תעמוד במשא-ומתן על כך שבקעת-הירדן וצפון-מערב ים-המלח יהוו את גבולה הביטחוני של המדינה.

רון נחמן (הליכוד):

מי אמר זאת?

גונן שגב (צומת):

אינני יודע. כתבו, לא אמרו. יש אמרו – הכול יכול להשתנות. אבל כתבו.

קריאה:

גם אמרו.

רון נחמן (הליכוד):

זה לא חשוב, זה לא חשוב.

גונן שגב (צומת):

עוד נקודה מעניינת: ישראל רואה ברמת-הגולן אזור בעל חשיבות רבה לביטחונה, לשלומה ולהבטחת מקורות המים שלה, גם לעת שלום, לכן בכל הסכם שלום עם סוריה ובהסדרי הביטחון יימשכו הנוכחות והשליטה ההתיישבותית והצבאית של ישראל ברמה, עליה הוחל השיפוט, המשפט והמינהל הישראלי. ככל הידוע לי, השיפוט והמינהל הישראלי הוחלו על כל רמת-הגולן, לכן מדובר על כל רמת-הגולן.

ועוד קטע קטן ומעניין: המציאות באזור, הצורך לפתור את בעיית הפליטים וצורכי הביטחון של ישראל, מחייבים הסכם על מסגרת ירדנית-פלשתינית, שתהיה נכונה לשיתוף פעולה רחב עם ישראל, ולא מדינה פלשתינית נפרדת ממערב לירדן.

עם הדברים האלה הלכתם לבחורים לא לפני 40 שנה, לפני שנה וחצי, ואיפה אתם עומדים היום עם כל ההבטחות האלה? כל עקרונות המצע שלכם פרחו ונעלמו, התעופפו לכל עבר. אולי זה הזמן שחלקכם לפחות יתפכח, כמו חלק מבחורים, ותחזרו אל העם, תחזירו את המנדט, תצאו עם המצע החדש. אין שום התנגדות. תגידו: אנחנו בעד מדינה פלשתינית, כי ברור שאם עונים על מכתב של יאסר ערפאת עם ציור של כל פלשתינין, לרבות מדינת ישראל שלפני 1967, אם מסכימים לקבל את הסמלים של אש"ף, שהם סמלי המדינה שבדרך, אם מסכימים לתת צבא או פסבדו-צבא, מעין משטרה, לפלשתינים, למדינה שבדרך, תודו שאתם מתכננים זאת, כמו שהודיע השר צור, ואני מעריך אותו על היושר הציבורי שהיה לו לקום ולומר זאת. כנ"ל את חבר הכנסת יוסי כץ.

חזרו אל העם ותגידו: הרמה ניתנת למיקוח, אפשר להחזיר חלקים ממנה או את כולה; מדינה פלשתינית תהיה ממערב לירדן; תשנו רק עמוד וחצי. כל השאר הרי אלה הם סיפורים; כלכלה, חברה, אף פעם לא האמינו להבטחות האלה ולא מחפשים שום דבר. פה מדובר על עתידנו.

חזרו אל העם, בדקו שוב האם הוא באמת נותן לכם את המנדט על המצע האמיתי שלכם, לא המצע העטוף בסמלי כחול-לבן.

הערב, אולי זה סמלי, הערב יושבים ראשי היישובים בבקעת בית-שאן, בראשותו של יגאל שחר, קיבוצניק, איש שנוולד לאבא של מפלגת העבודה ולסבא של מפלגת העבודה, והם כבר שואלים: איפה ההבטחות על רצף טריטוריאלי מצפון ים-המלח עד בין-שאן? הם כבר חוככים בדעתם, והם דרשו היום מעל דפי העיתון – אולי כדאי שמפלגת העבודה באמת תחזיר את המנדט ותלך לבחירות מחודשות לפי המצע החדש.

הגדיל לעשות רבין, כאשר בישיבת לשכת מפלגת העבודה התנפל על חבר הכנסת כץ, שאיננו פה, ואמר, ואני מצטט את דבריו: "איש לא יכול לדבר" – אני מדגיש: לדבר – "שלא על בסיס מצע מפלגת העבודה". מר רבין, איש לא יכול לדבר, אתה צודק, אבל לעשות – מותר הכול. אסור להגיד שתקום מדינה פלשתינית, כמו שאמר חבר הכנסת כץ, אבל בשטח מותר להביא לטרום מדינה פלשתינית. אסור להגיד שוויתרנו על צפון ים-המלח, אבל כבוד שר החוץ יכול לנסוע לקהיר ולהבטיח שיתוף פעולה על פרויקט תיירותי בצפון ים-המלח, בפנינה התיירותית, תיירות המרפא של מדינת ישראל. אבל אסור לדבר על זה.

אז תפסיקו לדבר, תחזרו למחתרת, כמו בתקופת גולדה מאיר, זיכרונה לברכה, שהפגישות על הירדן היו תמיד בשקט, הכול היה בשקט, איש לא ידע כלום, והכול היה נופל כרעם ביום בהיר, כמו שהגעתם עם הסכם אוסלו.

מר רבין, מדוע לא תכיר בעובדה שיאסר ערפאת דובר אמת? מדוע לא תבין שבתהליך שאותו בנה לך שר החוץ, בהזיותו, קום תקום מדינה פלשתינית? מדוע אינך מבין את דברי הפלשתינים כפשוטם? הם ברורים כשמש בצהריים, הם בהירים כמו אותה שמש שקראת לה לעלות, מעל הדוכן

הזה, לאחר שבאת עם הסכמי אוסלו. מדוע אתה מחפש כוונות נסתרות, מתחת לאדמה, בדברי הפלשתינים ויאסר ערפאת בראשם? אין כוונות נסתרות. בניגוד לפוליטיקאים שלנו, הם מדברים אחד בפה, מר פרס, ועוד אחד בפה. זה אולי דבר, שבפוליטיקה שלנו לא מכירים.

הולכים לתהליך מסוכן, כשאתם נתמכים על-ידי רוב זעום, שחלקו מורכב מערבים ישראלים, בעלי נאמנות כפולה – ועכשיו יקפצו, הרי ברור, ויגידו: איך שוב הגזען הנוראי הזה אומר: נאמנות כפולה? אבל אני מצטט את חברי, סגן שר החקלאות, חבר הכנסת וליד צאדק, שישב אתי בפני משלחת של נבחרים אמריקנים במדינת ניו-יורק ואמר: רבותי, I HAVE DOUBLE LOYALTIES, יש לי נאמנות כפולה, אחת לעם הפלשתיני ואחת לישראל; ואני בטוח ואני מוכן להצהיר, זה מה שאמרת – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני מבקש ממך לדייק, ולא להגיד דברים שהם לא אמיתיים – – –

גונן שגב (צומת):

הם לא אמיתיים; הם רק אמת.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

– – – שאין התפייסות היסטורית בין שני העמים והיתה, אבל היום אין לי צל של ספק שאני שייך למדינה הזאת – – –

גונן שגב (צומת):

אמרת: I HAVE – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

– – –

גונן שגב (צומת):

לא אמרת I HAD. יש באנגלית עבר והווה. אמרת: I HAVE DOUBLE LOYALTIES – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

גונן שגב (צומת):

אמרת: I HAVE DOUBLE LOYALTIES, והתכוונת לזה — — —

היו"ר ס' טריף:

תודה, עד כאן.

גונן שגב (צומת):

לצערי, אם נעמוד במבחן, ברור לי לחלוטין שבעד מדינה פלשתינית — הם יצביעו בעד ה-LOYALTY, בעד הנאמנות לאומה הפלשתינית, שהיא גם כן יציר כפיהם.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שגב.

גונן שגב (צומת):

אני מסיים, אני מסכם.

תופיק זיאד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש — — —

גונן שגב (צומת):

מר רבין — — —

תופיק זיאד (חד"ש):

היו"ר ס' טריף:

בסוף אולי. בבקשה, אדוני, תסיים.

גונן שגב (צומת):

מר רבין, עצור, הבט סביב, לפני שלא ניתן יהיה לעצור את ההידרדרות. היה כן עם עצמך, כתוב את עיקרי המצע החדש, הכולל, כפי שאמרתי, פינוי יישובים, הקמת מדינה פלשתינית, דיונים על ירושלים וויתור על רמת-הגולן או על חלקים ממנה. החזר את המנדט, ספר את האמת.

אני מבטיח דבר אחד, ואני בטוח שכל אנשי הימין היושבים כאן יסכימו אתי: אם, לאחר שתחזרו לעם, עם המצע האמיתי שלכם, אכן תזכו ברוב, אנחנו נהיה האופוזיציה המחרשה. לא נפריע לכם להתקדם בתהליך המוזר הזה, ולו בהצעת אי-אמון אחת. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

שאלה לחבר הכנסת זיאד. בבקשה, אדוני.

תופיק זיאד (חד"ש):

השאלה שלי לחבר הכנסת גונן שגב — — —

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, מהמקום.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא שומעים.

היו"ר ס' טריף:

מהמקום, שומעים, זה בסדר.

גונן שגב (צומת):

אני לא שומע.

היו"ר ס' טריף:

אתה לא שומע, בבקשה.

תופיק זיאד (חד"ש):

חבר הכנסת גונן שגב נאם כאן נאום ארוך, ולא מצא לנכון אפילו להתנער מההצהרה שלו משבוע שעבר – –

גונן שגב (צומת):

לפני שבועיים.

תופיק זיאד (חד"ש):

– – שהיא הצהרה גזענית פר-אקסלנס. אמרת שכל העם הערבי הוא עם של רוצחים – – –

גונן שגב (צומת):

זה לא מה שאמרתי, חבר הכנסת תופיק זיאד.

תופיק זיאד (חד"ש):

למה לא מצאת לנכון – –

גונן שגב (צומת):

אני מוכן, בהזדמנות זאת – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

– – להתנער מההצהרה הגזענית פר-אקסלנס הזאת, שמאפיינת אותך ומאפיינת גם כן כמה חברי כנסת.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זאבי, בכל זאת יש לך שאלה, אדוני?

גונן שגב (צומת):

אותה שאלה אולי, חבר הכנסת זאבי?

היו"ר ס' טריף:

לא אותה שאלה.

גונן שגב (צומת):

חבר הכנסת תופיק זיאד, לפני שבועיים, אין זה בירור של ועדת האתיקה כאן, אך לפני שבועיים התנפלת עלי וקראת לי "רוצח" לפני שאמרתי מלה, זה היה תוך כדי דין ודברים שלך עם חבר הכנסת גנדי, כאשר פניתי אליך ואמרתי לך שתפסיק. אז התחלתי, עוד לא אמרתי, שמוזר מאוד שאתה פונה אלי וקורא לי "רוצח" כשלי יש רקורד קטן, לא הרבה, אתה לא יודע מה עשיתי בצבא, זה גם לא משנה – אבל אפילו על המחבל ההוא, הנחמד, בעפולה, ואז, לאחר שהתחלת לצעוק: רוצח, וכו', אמרתי לך שאצלכם הרצח הפך לאידיאולוגיה, ולצערי, אמרתי אותו דבר מעל הדוכן – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

— — —

גון שגב (צומת):

יש פרוטוקול, זה מה שכתוב בפרוטוקול, וזה הכול.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה. אני מתכבד להזמין את כבוד שר החוץ להשיב – –

תופיק זיאד (חד"ש):

היו"ר ס' טריף:

– – על הצעת האי-אמון. אדוני, חבר הכנסת זיאד. תודה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אין לך אומץ לב להכיר במה שאמרת; אין לך אומץ לב. אתה מוג-לב.

קריאות:

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שגב, שב, אתה מרגיש טוב בין שניהם. שב.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חיקיתי בסבלנות לסיום דבריו של חבר הכנסת גון שגב. תאמין לי, בסוף הבהלת אותי עד הסוף. כשאתה אמרת שאם אנחנו נגיד את האמת לעם, בפעם הבאה

האופוזיציה תחריש – תקפה אותי חרדה. אדרבה, איזו אופוזיציה תחריש? דברו. אני חושב שהדיבורים שלכם הרבה יותר טובים. השתגעת, להחריש? דבר. כשאתה אמרת שתחריש, אמרתי שצריך לעשות הכול שזאת תהיה אופוזיציה שמדברת, שמסבירה. מה פתאום להחריש? מה נעשה עם החרש? איך כתוב: לא ביום ולא בלילה, חרש אצא לי אטיילה. מה פתאום, אתה רוצה לטייל חרש? דבר.

גונן שגב (צומת):

עוד מעט יישאר רק השיר, לא יהיה איפה לטייל.

שר החוץ ש' פרס:

אתה תחריש? אתה יודע איזה איום זה על הכנסת, אופוזיציה שמחרישה? מה נעשה כאן? דברו, דברו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אולי תתייחס לדבריו, להגיד את האמת – – –

שר החוץ ש' פרס:

אני גם אתייחס לאמת, חבר הכנסת זאבי. אני לא אברח ממנה.

אני רק רוצה להגיד לך, חבר הכנסת שגב, שאיום כזה לא נשמע בכל תולדות הכנסת. הטלת עלינו איום, שאני לא יודע איך להתמודד אתו. כאשר אתה מדבר – מצבנו הרבה יותר טוב. כשאתה מדבר מתברר שאין לכם כל כך הרבה מה להגיד, מפני שהבעיה המאיימת על ישראל – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

איזו רמה של תשובה – – –

גונן שגב (צומת):

– – –

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אני מבקש מכם. חבר הכנסת שגב, כולם הקשיבו לך. חבר הכנסת זאבי, אני מבקש ממך.

שר החוץ ש' פרס:

כאשר האופוזיציה מדברת, אז מתברר לעם שאומנם היא מדברת, אבל אין אופוזיציה.

שאול יהלום (מפד"ל):

שר החוץ ש' פרס:

מוטב אופוזיציה שמדברת, כדי להראות שלאופוזיציה בעצם אין תוכנית.

מה הבעיה של ישראל, התוכנית שמציעה מפלגת העבודה? אני רוצה פעם אחת לשאול, איזו תוכנית יש לליכוד או לצומת?

גונן שגב (צומת):

רחבעם זאבי (מולדת):

התוכנית של בן-גוריון – להוציא אותם מפה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר ס' טריף:

חברת הכנסת גוז'נסקי, זאת לא שיחה בין שניים.

גונן שגב (צומת):

ישבתי עם ראש הממשלה – – –

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת שגב, לאופוזיציה היתה באמת תוכנית, אני לא מזלזל בה, וזאת תוכנית האוטונומיה על כל שטחי ארץ-ישראל המערבית ועל רצועת-עזה. זו היתה התוכנית, עם זה הלכתם לבחירות.

גונן שגב (צומת):

לא צומת.

שר החוץ ש' פרס:

מה קרה? למה נסוגותם מזה? למה נבהלתם מזה?

משה נסים (הליכוד):

מי נסוג?

שר החוץ ש' פרס:

לא נסוגותם? אתם בעד אוטונומיה?

משה נסים (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת נסים, אתם בעד אוטונומיה? נעים מאוד.

משה נסים (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה לשמוע. איזו אוטונומיה אתם הייתם מביאים? אני רוצה פעם אחת להבין.

משה נסים (הליכוד):

אתם מביאים מדינה פלשתינית כבר היום.

שר החוץ ש' פרס:

היתה מראית עין באופוזיציה, ואנחנו לא נרשה לה לברוח מזה. האופוזיציה היום, שהיתה אז בשלטון, חתמה על מסמך שמכיר ב-PEOPLE.

משה קצב (הליכוד):

לא POLITICAL.

שר החוץ ש' פרס:

מה ההבדל? החוקי הרבה יותר רחב מהלאומי.

משה קצב (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת קצב, ההבדל הוא יוצא מהכלל. THE PALESTINIAN PEOPLE – קח מילון, כל מילון שבעולם, ותראה ש-THE PALESTINIAN PEOPLE, זה העם הפלשתיני.

משה קצב (הליכוד):

האוכלוסייה הפלשתינית.

שר החוץ ש' פרס:

האוכלוסייה? סלח לי, אוכלוסייה באנגלית, לא בפרסית, אוכלוסייה באנגלית זה POPULATION.

משה קצב (הליכוד):

מה התחכום הזה?

שר החוץ ש' פרס:

אוכלוסייה זה POPULATION, עם זה PEOPLE.

משה קצב (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

מפני שמדברים אנגלית.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת רון נחמן.

שר החוץ ש' פרס:

לא יעזור שום דבר, מר בגין פנה -- --

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אני מבקש.

אברהם הירשזון (הליכוד):

איך זה בפולנית?

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אי-אפשר לשמוע את כולם ביחד. מה קורה כאן.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא יודע פולנית. הייתי אומר לך ברצון, אבל אני לא מכיר את השפה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

מה הזלזול הזה?

שר החוץ ש' פרס:

אני לא רואה בזה שום עלבון.

באנגלית – THE PALESTINIAN PEOPLE, הליכוד הכיר בקיום עם פלשתיני.

משה קצב (הליכוד):

בשום אופן לא. זאת פרשנות שלך.

שר החוץ ש' פרס:

אחר כך ביקש מר בגין מהסמכות העליונה לספרות וללשון העברית, מר ג'ימי קרטר, לתרגם THE PALESTINIAN PEOPLE ל"ערביי ארץ-ישראל". קרטר הסכים. זה באמת הישג ראשוני ממדרגה ראשונה.

יצחק שמיר (הליכוד):

זה כתוב בהסכם.

שר החוץ ש' פרס:

מה כתוב? PALESTINIAN PEOPLE

יצחק שמיר (הליכוד):

כתוב: ערביי ארץ-ישראל.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת שמיר, אתה יודע שבהסכם קובע הטקסט האנגלי. הטקסט העברי זה רק לזרות חול בעיניים.

משה נסים (הליכוד):

לא לזרות חול. הנוסח העברי מחייב אותנו.

שר החוץ ש' פרס:

לכם אין שום פתרון לשאלה, מה לעשות עם 2 מיליוני ערבים. לא התוכנית יוצרת את הקושי, המצב יוצר את הקושי.

משה נסים (הליכוד):

רצוי לקרוא את הסכם קמפ-דיוויד.

יצחק שמיר (הליכוד):

הסכם קמפ-דיוויד שונה בתכלית.

שר החוץ ש' פרס:

במה? תסביר לי?

יצחק שמיר (הליכוד):

זאת לא אוטונומיה טריטוריאלית.

שר החוץ ש' פרס:

מה זאת אומרת "לא טריטוריאלית"? היא על הירח? סלח לי, באיזה מקום היא?

יצחק שמיר (הליכוד):

הביטחון היה אחר.

שר החוץ ש' פרס:

במה?

יצחק שמיר (הליכוד):

הביטחון היה בידינו.

שר החוץ ש' פרס:

לא כתוב, באוטונומיה שלכם – – –

משה נסים (הליכוד):

לא מועצה מינהלית.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת נסים, אחד אחד. תתייחס בכבוד למר שמיר.

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה לא מכיר את זה. עזוב את זה.

שר החוץ ש' פרס:

אתה מאיים עלי. אני לא מאוים.

משה קצב (הליכוד):

הוא רוצה להאמין בבלוף של עצמו.

שר החוץ ש' פרס:

איזו אוטונומיה? אני רוצה פעם אחת להבין. על איזו אוטונומיה אתם מדברים? על הירח? אתם מדברים על עם פלשתיני, על אוטונומיה בארץ-ישראל המערבית, ברצועת-עזה, על ביטחון, לא אמרתם מי האחראי לו – – –

יצחק שמיר (הליכוד):

אמרנו שצה"ל אחראי לביטחון.

שר החוץ ש' פרס:

איפה זה כתוב? כתוב משטרה ירדנית-פלשתינית חזקה, לא סתם. לא סתם אוטונומיה – FULL AUTONOMY.

יצחק שמיר (הליכוד):

משטרה פלשתינית רק לעניינים פליליים. אתה זורה חול.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא זורה שום חול.

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה לא מכיר. אתה לא השתתפת אז בדיונים.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת שמיר, חוץ מהרוגז שלך, לא הבינתי על מה אתה מדבר.

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה אומר דברים לא נכונים.

שר החוץ ש' פרס:

הכרתם בעם פלשתיני, הכרתם ב-LGITIMATE RIGHTS, הכרתם באוטונומיה לעם הפלשתיני, ועכשיו אתם באים בטענות.

יצחק שמיר (הליכוד):

דבר על ההצהרות שלך, אל תדבר על ההצהרות של בגין.

גונן שגב (צומת):

יש לך מצע כזה?

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת שגב, הגנתך על מצע המערך נוגעת ללב.

גונן שגב (צומת):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת גונן שגב, עד כאן.

גונן שגב (צומת):

— — —

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת גונן שגב, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת גונן שגב, אני מאוד מודה לך שאתה מגונן על המצע שלנו. נורא יפה מצדך. זו הגנה שגיבה. מותר להגיד את זה? זה לא מעליב. ובכן, אני רוצה להגיד לך, עד עכשיו למפלגת העבודה אין על מה להצטדק, אפילו כהוא זה. היא לא חרגה מאות או ממלה. אתה מפחיד במה שיהיה בעתיד. מה שנוגע לעתיד — — —

גונן שגב (צומת):

— — —

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שגב, אני מבקש ממך.

גונן שגב (צומת):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

תן לי דוגמה אחת.

גונן שגב (צומת):

הבאתי שלוש דוגמאות.

שר החוץ ש' פרס:

תן לי אחת.

גונן שגב (צומת):

אתן לך במתנה את החוברת.

שר החוץ ש' פרס:

אין צורך. אני מכיר אותה בעל-פה. במה חרגנו?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כשבגין היה ראש הממשלה – – –

גונן שגב (צומת):

– – –

היו"ר ס' טריף:

חברת הכנסת גוז'נסקי, חבר הכנסת שגב, אני מבקש שקט.

שר החוץ ש' פרס:

לא חרגנו. הטקטיקה של צומת וגם של הליכוד היא להטיל פחדים בשם העתיד, להפחיד את העם. עד עכשיו מפלגת העבודה לא חרגה כהוא זה, במילימטר אחד, מהמצע שלה.

גונן שגב (צומת):

שר החוץ ש' פרס:

אל תפריע לי כל כך הרבה.

בניגוד לליכוד, היא לא הורידה יישובים, היא לא פינתה מתנחלים, היא לא הפירה את אשר אמרה.
אף לא מלה אחת.

חיים דיין (צומת):

יש לי שאלה אליך.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו אמרנו שלא נוריד יישובים – לא הורדנו; אנחנו אמרנו: ירושלים לא תיכלל – לא נכללה; אנחנו אמרנו שאנחנו אחראים לביטחון המדינה – אמרנו. אני גם ביקשתי מהשר יעקב צור, שעליו יצאה החימה, לומר מה הוא אמר. אני אקרא מה הוא אמר. הוא אמר: אסור לבטל מראש את האפשרות, שבסופו של דבר תקום ישות פלשתינית עצמאית. לכן יש משנה חשיבות לאחיזה באזורי הביטחון, ובעיקר בבקעת-הירדן.

חיים דיין (צומת):

יש לי שאלה אליך.

שר החוץ ש' פרס:

ישות פלשתינית עצמאית, אפשר להגיד שזו גם האוטונומיה. בינינו לבין עצמנו.

חיים דיין (צומת):

יש לי שאלה אליך.

שר החוץ ש' פרס:

בבקשה, אבל שאלה טובה.

חיים דיין (צומת):

הצבא מנע הבוקר מאזרחים תושבי בקעת-הירדן להיכנס ליריחו, תחת צו מינהלי שלפיו זה שטח צבאי סגור, כי הם רצו למחות – – – הצבא מנע מאזרחים ישראלים, אף שאנחנו יודעים את הודעת ראש הממשלה, שיאפשר לישראלים לנוע ביריחו מתי שהם רוצים.

שר החוץ ש' פרס:

הצבא לא מנע שום דבר. הצבא צריך להיזהר ולמנוע פרובוקציות. לכול זמן ועת לכל חפץ. סע עכשיו ליריחו, תעבור את יריחו, דבר לא יאונה לך. הצבא לא ימנע ממך, ואתה לא צריך שום דבר. אני לא יודע כמה ירצו לנסוע. אתה יכול גם לנסוע לשכם.

רבותי, אומרים לעם את האמת? – זוהי האמת. בעזה יש היום 800,000 תושבים ערבים. לא פתרנו את בעיית הפליטים, לא פתרנו את בעיית העוני, לא פתרנו את בעיית הביטחון. בעוד 20 שנה יהיו שם 1.6 מיליון. מה התוכנית שלכם?

קריאות:

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זאבי, הבהרת את הנקודה. כולם שמעו אותה. מספיק.

שר החוץ ש' פרס:

אין לכם תוכנית. התוכנית היחידה שיש לכם היא להפחיד את הציבור לגבי העתיד.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

אתם לא נביאים. מה אתם יודעים? אתם ידעתם מה יקרה? שום נבואה אין לכם.

רון נחמן (הליכוד):

רק אתה ידעת.

שר החוץ ש' פרס:

לא. אני מתייחס למצב הקיים. אני מתייחס למצב הקיים, כפי שדוד בן-גוריון, שחבר הכנסת זאבי מצטט אותו, היה בעד חלוקה כדי להקים מדינה יהודית.

רחבעם זאבי (מולדת):

דוד בן-גוריון היה בעד — — של ערביי ארץ-ישראל.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זאבי, תודה. עד כאן.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא רוצה סתם להתפלמס. אין לכם תוכנית.

רחבעם זאבי (מולדת):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת וליד חאג' יחיא.

שר החוץ ש' פרס:

אין לכם תוכנית. הכרתם בקיומו של עם פלשתיני, הכרתם בזכויות הלגיטימיות, ישבתם עם נציג אש"ף במדריד, הסכמתם לאוטונומיה בכל שטחי יהודה, שומרון ועזה, אוטונומיה מלאה.

יצחק שמיר (הליכוד):

משה נסים (הליכוד):

אתה לא מדויק.

היו"ר ס' טריף:

נכון, חבר הכנסת שמיר התנגד. אתה התנגדת. לזכותך. למה התנגדת? סימן שזו לא היתה אוטונומיה טובה.

שר החוץ ש' פרס:

בינינו לבין עצמנו, אתה התנגדת לליכוד. אתה יכול להיות דובר שלה? הלוא הליכוד היה בעד אוטונומיה, ומר שמיר נמנע. מדוע נמנע? כי הוא חשב שזו תוכנית רעה; אחרת לא היה נמנע. במקרה הכי טוב אתה יכול לדבר בשמך, בשם מיעוט בליכוד, שמר בגין לא קיבל את דעתו.

יצחק שמיר (הליכוד):

אני מדבר בשם העובדות.

שר החוץ ש' פרס:

מה העובדות?

יצחק שמיר (הליכוד):

תקרא.

שר החוץ ש' פרס:

קראתי הכול. בגין לא קיבל את דעתך. קראתי את הכול ואני זוכר את הכול.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת שמיר היה במדריד בלעדיכם.

שר החוץ ש' פרס:

הוא עשה מעשה טוב. זה שחבר הכנסת שמיר הלך לוועידה בין-לאומית לשבת עם אנשי אש"ף, כל הכבוד לו. לזכותו.

קריאות:

— — —

יצחק שמיר (הליכוד):

לא ישבתי עם אנשי אש"ף, ולא הלכתי לוועידה בין-לאומית כפי שאתה רצית.

שר החוץ ש' פרס:

מה ההבדל?

יצחק שמיר (הליכוד):

מה שאתה אומר על אוטונומיה – – –

שר החוץ ש' פרס:

מה ההבדל? במה? אני עדיין לא רואה שום הבדל. אני הייתי נגד ועידה שאיננה כופה, ואתה הלכת לזה, מאוד יפה, עם מר שאפי, סגן מייסד אש"ף, ישבת אתו. חבר הכנסת ביבי נתניהו – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת ביבי נתניהו, לזכותו, מנהיג הליכוד הבלתי-מעורער – –

רון נחמן (הליכוד):

ראש הממשלה הבא.

שר החוץ ש' פרס:

– – אסף את כל העיתונאים הערבים והסביר להם איזו דרך ארוכה הליכוד הלך. כל הכבוד לחבר הכנסת ביבי נתניהו. אני לא יודע למה אתם מתנגדים לו. משמיר עד ביבי נתניהו, באמת עשיתם דברים יפים. על מה אתם מתמרמרים עכשיו? שזה נמשך?

יצחק שמיר (הליכוד):

שאתה משקר.

שר החוץ ש' פרס:

איזה ביטוי. אני לא רוצה להגיד עליך. במה? אתה הלוא היית נגד.

יצחק שמיר (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

סלח לי, איזו אוטונומיה? אתה אומר שאני לא יודע. אתה יודע? תסביר לי במה. אתה יושב לפני הכנסת. במה?

יצחק שמיר (הליכוד):

האוטונומיה של בגין שונה משלך כמו יום מלילה.

שר החוץ ש' פרס:

במה? תסביר. הלוא אתה התנגדת לה. למה התנגדת לה?

יצחק שמיר (הליכוד):

התנגדתי לדברים מסוימים.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שמיר, אני מבקש ממך.

שר החוץ ש' פרס:

רבתי, אנחנו לא נוותר על הפולמוס הזה. לא נחרישה. אל תאיים עלינו בחרש. לא נחרישה. אנחנו נעמוד על שלנו ונגיד לעם את האמת היחידה הקיימת.

גון שגב (צומת):

אתם סותמים את הפה.

שר החוץ ש' פרס:

בלי פחד. אין בלבנו פחד ולא תפחידו אותנו, חבר הכנסת שגב. אנחנו נוביל את מדינת ישראל לשלום אמת, ליחסים חדשים.

רון נחמן (הליכוד):

ועדת החקירה בדרך.

גון שגב (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שגב.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, חבר הכנסת בוחבוט. שר החוץ יודע להסתדר יפה מאוד. אני מבקש, אל תעזרו לו. שר החוץ מסתדר יפה מאוד. הוא יודע והוא לא צריך את ההגנה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת בוחבוט, אני מבקש ממך. חבר הכנסת בוחבוט, אתה מפריע לי. אתה לא עוזר לאף אחד.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת גון שגב, איך אתה מדבר על רוב זעום? רוב הליכוד הוא בעד אוטונומיה מלאה. רוב הליכוד הוא בעד עם פלשתיני עם זכויות לגיטימיות.

יצחק שמיר (הליכוד):

הוא מקשקש. אי-אפשר לשמוע.

שר החוץ ש' פרס:

אין לו ברירה, הוא מוכרח לצאת. אני מבין את מר שמיר. הוא היה במיעוט בליכוד, גם היום אין לו סבלנות לשום דעה אחרת. גם היום הוא מתבטא בצורה נוראה בעניין פצצות ושלום, ביטויים מאוד לא פרלמנטריים. אני מבין ללבו שהוא יצא.

אנחנו לא נצא ולא נחריש ולא ניבהל מהפחדה. נעמוד על שלנו, עם הפנים מול המציאות. אנחנו אומרים את האמת לעם ונוסיף לומר אותה.

אדוני היושב-ראש, אני מציע להוריד את הצעת האי-אמון מסדר-היום.

רחבעם זאבי (מולדת):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לשר החוץ.

אנחנו עוברים לדיון. ראשון הדוברים – חבר הכנסת משה קצב, ואחריו – חבר הכנסת אורי אור.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שר החוץ וסגן ראש הממשלה מיהר לספר לחברים ומיהר לכתוב ספר. תיזהר, מר שמעון פרס – –

רחבעם זאבי (מולדת):

שני ספרים.

משה קצב (הליכוד):

– – שלא יקרה לך מה שקרה ליצחק בן-אהרון, כאשר אמר בתוכנית "חיים שכאלה" בטלוויזיה – אתה עוד תחזור על דברי בן-אהרון – "האם אפשר למחוק את המשפט הזה מהביוגרפיה שלי?".

זה מה שהולך לקרות לך, אדוני שר החוץ. אתה עמדת היום פה, לא השבת על שום טענה בעניין האי-אמון. לא השבת על שום טענה בעניין החרדות שלנו מפני הקמת המדינה הפלשתינית. בדברי פולמוס חסרי טעם, על-ידי הטעיית העם ובהולכת שולל של הכנסת, אתה מנסה להצדיק את עמדותיך. באמת.

האם אתה היית מסוגל היום לעמוד פה ולהגיד: לא תקום מדינה פלשתינית? – הרי משום כך הוגשה הצעת האי-אמון. מדוע לא אמרת זאת? ממה אתה חושש?

שאול יהלום (מפד"ל):

כי הוא מסכים.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, הוא לא ביקש את העזרה שלך. אני מבקש ממך.

רענן כהן (העבודה):

— — — אני נגד מדינה פלשתינית.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רענן כהן, תעזור לי לנהל את הישיבה?

משה קצב (הליכוד):

ממי אתה פוחד?

קריאות:

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש. אתה לא המשיב.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זה לא סיפור כל כך גדול.

משה קצב (הליכוד):

תני לי, אני אסתדר עם שמעון פרס בלעדייך, תאמיני לי, חברת הכנסת גוז'נסקי.

הרי זו הבעיה המרכזית שלנו. אנחנו בעד האוטונומיה. אתם מכריזים שאתם בעד האוטונומיה. אדרבה, יבוא סגן ראש הממשלה ושר החוץ ויאמר למליאת הכנסת: אנחנו בעד האוטונומיה, אנחנו

נגד המדינה הפלשתינית, אנחנו מציגים בפני העם תוכנית פעולה כדי למנוע הקמת מדינה פלשתינית. אתה אפילו לא היית מסוגל להכריז, להצהיר, להודיע.

תופיק זיאד (חד"ש):

תכתיב לו את הנאום.

רחבעם זאבי (מולדת):

תמיד הוא – – – במכנסיים.

תופיק זיאד (חד"ש):

המכנסיים שלך – – –

משה קצב (הליכוד):

כל יום שחולף אנחנו רואים סימנים והוכחות נוספות לטעות הגדולה, למדיניות השגויה שלכם.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת איתן, גם אנחנו רוצים לצחוק. חברי הכנסת, אני מבקש. בבקשה, אדוני.

משה קצב (הליכוד):

ראש ממשלת ישראל ושר החוץ מכריזים: אין לנו דרך חזרה. מה צריך לעשות יאסר ערפאת? – להתעקש. איזה מין תבונה היא זו להכריז ולהודיע לעם כולו, לעולם כולו, שאין לכם דרך חזרה? הרי זה דוחף את יאסר ערפאת, את אש"ף ואת העולם הערבי רק להתעקשות, מכיוון שהם מבינים שאם אתם אומרים שאין לכם דרך חזרה, הם צריכים רק לעמוד על המיקח. תקרא מה אומר היועץ המשפטי שלך. תראה באיזו תבונה יאסר ערפאת מנהל את המשא-ומתן, ובין השיטין אתה יכול לראות באיזה חוסר תבונה אתם מנהלים את המשא-ומתן.

כל התיאוריות שלכם מופרכות יום יום. כל הקונצפציות שלכם, כל הגישה שלכם – הכול מתגלה כמוטעה. אתם פועלים יום יום בחוסר שיקול דעת ונותנים לנו יום יום הוכחות כמה אנחנו צודקים

בטענות שלנו כלפיהם. אתם מטעים גם את העם היהודי וגם את העם – את הפלשתינים, אין עם פלשתיני, אבל אתם מטעים את הפלשתינים. לנו אתם אומרים, בחדרי חדרים – – –

שלמה בוחבוט (העבודה):

אתה אומר "עם פלשתיני" ואתה כבר חוזר בך.

משה קצב (הליכוד):

שלמה בוחבוט, באמת, בלי התחכמויות.

תופיק זיאד (חד"ש):

הוא עכשיו עורך-דין של הפלשתינים.

רחבעם זאבי (מולדת):

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מספיק כבר.

משה קצב (הליכוד):

בשיחות מזנון, בחדרי חדרים אומר ראש הממשלה: לא תקום מדינה פלשתינית. הוא לא מעז לומר זאת מעל דוכן הכנסת. רק אם מאלצים אותו, דוחפים אותו לפינה, אז מצליחים לסחוט ממנו את המשפט הזה. שר החוץ שותק. לפלשתינים הם לא אומרים את זה. לכן ההתנגשות בין היהודים ובין הפלשתינים היא בלתי נמנעת. לכן יש גם תגובות כל כך זועמות ברחוב הפלשתיני. לכן הטרור גובר, כיוון שאתם מפתחים אשליות בקרב הפלשתינים. צריך להיות לכם האומץ לומר בשם הכנסת, בשם רוב העם בישראל: יהיה אשר יהיה, בשום תנאי לא תקום מדינה פלשתינית ביהודה, בשומרון ובעזה. אוטונומיה? – בוודאי, זו גם גישתנו.

אתה בא היום ומעז לומר לנו שאין הבדל בין תוכנית הליכוד לבין התוכנית שלכם? אתה מנסה, ואני לא רוצה להחריף אותה פליטת-פה אומללה שלך – לבוא ולומר שאין הבדל בין זכויות לגיטימיות לבין

זכויות פוליטיות לגיטימיות? אתה, שר החוץ של ממשלת ישראל, אומר לכנסת שאין הבדל בין שני המינוחים האלה? מה זה חשוב אם זה כתוב בפולנית, או בפרסית, או בכל שפה אחרת? אין הבדל בין שני המינוחים האלה? יש הבדל גדול, פוליטי, משפטי, בין זכויות פוליטיות לגיטימיות לבין זכויות לגיטימיות. זכות לגיטימית זו זכות לקיום, זו הזכות לעבודה, זו הזכות לחינוך, זו הזכות לרווחה, זו הזכות לדיור, זו הזכות לתעסוקה.

תופיק זיאד (חד"ש):

נישואין וגירושין.

משה קצב (הליכוד):

זכויות פוליטיות הן זכויות משפטיות לישות ריבונית עצמאית. זה ההבדל הגדול, אדוני שר החוץ. לא אני צריך ללמד אותך. ולא יעזרו כל הצחקוקים שלך. אתה צריך לעמוד פה בוש ונכלם, על האופן שאתה מוביל את מדיניות החוץ של מדינת ישראל – – –

קריאות:

— — —

דליה איציק (העבודה):

מה קרה לך בזמן האחרון?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת קצב, זו לא התבטאות.

קריאות:

— — —

שלמה בוחבוט (העבודה):

בושה וחרפה.

רפאל אלול (העבודה):

הוא התבלבל.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש.

שאול יהלום (מפד"ל):

בוש ונכלם – זה ביטוי פרלמנטרי.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, סליחה.

משה קצב (הליכוד):

אתה מבין, חבר הכנסת יהלום? – להגיד בוש ונכלם זה פסול. להגיד בושה וחרפה זה לגיטימי. אתה מבין. אלה הנורמות והסטנדרדים החדשים.

לימור לבנת (הליכוד):

לא הבינו מה זה בוש ונכלם.

דליה איציק (העבודה):

לימור, אנחנו מחכים שתתרגמי לנו.

שאול יהלום (מפד"ל):

מקהלת החצר.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת בוחבוט, מספיקה קריאת ביניים אחת. מספיק. אני מבקש, חבר הכנסת זאבי, אני אודה לך מאוד אם תסייע לי לנהל את הישיבה. חבר הכנסת יהלום, אני מבקש גם ממך. אני פונה גם אליך. אל כולם אני פונה. חבר הכנסת שגב, אודה לך מאוד, בפעם השלישית, אם תסייע לי לנהל את הישיבה.

משה קצב (הליכוד):

אנחנו, הליכוד, הסכמנו להקים משטרה פלשתינית כדי שהיא תשמור על הסדר. באה הממשלה החדשה והיא מפקידה את ביטחון הפנים בידי המשטרה הפלשתינית. ואומר לנו שר החוץ היום: אין הבדל, זה אותו דבר.

משה נסים (הליכוד):

כולל ביטחון היהודים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

לאיזה סדר אתה מתכוון?

משה קצב (הליכוד):

על שמירת חוקי תעבורה, חבר הכנסת טלב אלסאנע. אגיד לך: על שמירת חוקי תנועה, על מניעת גנבות, על שמירת הסדר הציבורי.

רחבעם זאבי (מולדת):

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, סליחה. עוד לא עברו עשר דקות. יש לי כאן מונה. אני מבקש.

משה קצב (הליכוד):

על-פי הערכות של גורמי מודיעין ישראליים, שאתה מקבל אותן בתכיפות הרבה יותר גדולה מאשר אנחנו מקבלים אותן, אתם יודעים שאש"ף לא ידאג לביטחון הפנים של אזרחי ישראל ביש"ע. ההסכם מופר יום יום. אתם עומדים להסכים למתן אלפי כלי נשק לפלשתינים, אף שאתם יודעים שהם עלולים להשתמש בנשק הזה כדי לפגוע ביהודים. ואתם אומרים לנו שביטחון הפנים צריך להיות בידי הפלשתינים. מדוע ויתרתם כל כך מהר על האחריות שלכם לביטחון הפנים? מדוע ויתרתם על היכולת של צה"ל והשב"כ לשמור על חיי אזרחי ישראל? הרי אנחנו חפצים שביהודה ובשומרון יוכלו אזרחי ישראל לנוע בלי חשש לחייהם. במקום שיהיו לכם, לממשלה, באמצעות צה"ל, השב"כ ויתר זרועות הביטחון, העוצמה והכלים להבטיח לנו, ליהודים, את האפשרות לנוע שם בלי לסכן את חיינו, אתם באים ונותנים להם עוד כלי נשק שמסכנים את חיי הישראלים יום יום, ולא תהיה לכם שום אפשרות להיכנס לתוך יריחו. כשתהיה האוטונומיה על-פי שיטתכם, לא תוכלו לא רק לסכל, אלא גם לא תוכלו לעצור את מי שרצח, אם חלילה וחס ירצח; ואנחנו חרדים בהחלט ממה שצפוי בעתיד.

אש"ף מעודד, רבותי, חברי הכנסת, את הטרור יום יום. היה רצח בשבוע שעבר ברמלה. אש"ף ביצע זאת, ה"פתח" ביצע זאת. היה רצח באשדוד. אש"ף ביצע את מעשה הרצח באשדוד. זה כבר לא ביהודה ובשומרון, זה לא חיים מזרחי, זיכרוננו לברכה, לבדו. זה כבר בתוככי "הקו הירוק". הם מעודדים את הטרור. יאסר ערפאת מעודד את הטרור, כיוון שהוא מבין שבכך הוא מקפל את ממשלת ישראל. יאסר ערפאת מבין את מה שלא מבינה הממשלה שלנו, שעל-ידי כך הוא מצליח להשיג ויתורים מדיניים.

יצחק רבין נבהל מיאסר ערפאת. יאסר ערפאת מגביר את הטרור, מעודד את הטרור, הוא יודע שאנחנו רגישים יותר לפיגועים באופן טבעי, ובצדק. זו גם הסיבה לכך שאנחנו לא יכולים לעמוד מול יאסר ערפאת והוא מנצח אותנו בוויכוח אחר ויכוח, ואנחנו מתקפלים מעמדה אחר עמדה.

רבים מפעילי "פתח" כבר עברו ל"חמאס", ותוצאות הבחירות בביר-זית וברמאללה ובאיגודים המקצועיים מוכיחות, שכל הקונצפציה שלכם נכשלה. ליאסר ערפאת אין מעמד, לאש"ף אין מעמד, ל"פתח" אין מעמד. טעיתם בהערכה הזאת. אתם יודעים שאש"ף לעולם לא יפעל נגד ה"חמאס". יש שיתוף פעולה ביניהם. גורמי מודיעין אומרים לראש ממשלת ישראל יום יום, שיש שיתוף פעולה כבר היום בין ה"פתח" ובין ה"חמאס", ואין פה מי שיבלום את שיתוף הפעולה הזה, כיוון שאש"ף – – –

חיים אורון (מרצ):

יש מודיעין שלכם ויש מודיעין שלנו?

משה קצב (הליכוד):

אין מודיעין שלנו ומודיעין שלכם. מדובר על גורמי מודיעין המקובלים על ממשלת ישראל בהערכות שלהם, וההוכחות שלהם מבוססות. יש שיתוף פעולה בין ה"פתח" ובין ה"חמאס". מי שמתכחש לכך, או מרמה את עצמו, או שהוא בור, או שהוא רוצה להטעות את אזרחי ישראל.

עמד פה ראש הממשלה ואמר בחודש ספטמבר: בתוך חודשים תשונה האמנה הפלשתינית. ואתם יודעים שהאמנה הפלשתינית לא תשונה, והאמנה הפלשתינית ממשיכה להטיף להשמדתה של מדינת ישראל.

אנשי "חמאס" מתגייסים למשטרה הפלשתינית, אדוני היושב-ראש, גם רוצחים ערבים וגם אנשי "חמאס", וראש הממשלה ושר החוץ עומדים חסרי אונים ואפילו לא מביעים התנגדות לתופעה הזו.

כאשר ה"פתח" רוצח באשדוד וברמלה, לא רק הממשלה שותקת. גם אתם, אנשי השמאל, יפי הנפש
— — —

משה נסים (הליכוד):

קודם הודיעו שזה מקרה פלילי.

משה קצב (הליכוד):

אתם, אנשי השמאל, חסידי זכויות האדם, אנשי מרצ, כאשר אנשי ה"פתח" עורכים משפטי-שדה ויורים ברגליים, משום שמישהו ביצע עבירה פלילית, כאשר אנשי אנשי אש"ף רוצחים כ-1,000 אנשים, רק משום שהם חשודים כמשתפי פעולה, איפה אתם, יפי הנפש, חסידי זכויות האדם? איפה חבר הכנסת תופיק זיאד?

חיים אורון (מרצ):

למה אתה לא — — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אורון, חבר הכנסת קצב צריך לסיים.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, במזרח התיכון כולו שום מנהיג לא מאמין ליאסר ערפאת חוץ ממנהיגיה של מדינת ישראל, ראש הממשלה ושר החוץ. הם מאמינים לאיש שרכש לעצמו מוניטין של מפר אמונים ומפר הבטחות.

ואני רוצה לפנות אליך, אדוני שר החוץ, בקריאה: תפסיקו לעשות שימוש בקצינים בכירים של צה"ל באותו נושא קיומי פוליטי, שקורע את החברה הישראלית לשניים. זהו עניין אזרחי מובהק. יש למשרד החוץ מומחים, יש לראש הממשלה מומחים – אנא מכם, תשימו את הקצינים הבכירים בצה"ל בצד במחלוקת הזו, אל תהפכו אותם למטרה, אל תכשילו אותם. יכול להיות שהם יצטרכו, חלילה וחס, לשאת באחריות למה שהם לא צריכים לשאת.

ואתם, חברי הכנסת של מפלגת העבודה, גם לכם אני אומר: אל תלכו בעיוורון מוחלט אחרי ראש הממשלה ושר החוץ. מוטלת עליכם גם כן אחריות לאומית. אתם בשעה הזאת יכולים לעצור אותם, אולי יותר מאשר אנחנו, חברי הליכוד. מותר גם לכם – – –

קריאה:

אנחנו מאמינים בהם.

משה קצב (הליכוד):

מותר גם לכם לומר לראש הממשלה ולשר החוץ, אם אתם סבורים שהם טועים. תאמרו להם את זה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת משה קצב, אפשרתי לך מעל הזמן המותר לך. אני מבקש לסיים.

משה קצב (הליכוד):

אני מסיים, אדוני.

אנחנו פונים בקריאה לממשלה הזו: אנא מכם, תאמרו לעם בישראל, לחברי הכנסת כנציגי העם, תאמרו לנו, שאתם מתחייבים בפנינו לעשות ולפעול ולהכין תוכנית פעולה כדי למנוע הקמת מדינה פלשתינית ביש"ע. תאמרו את זה. אל תחביאו את ההצהרה הזו. אנחנו תומכים באוטונומיה. אנחנו בעד שלום אמיתי, שלום קבוע, עם ביטחון לישראל. אנחנו מאמינים, שאם חלילה וחס תקום מדינה פלשתינית – אני מצטט את השגריר שלמה ארגוב הפצוע, בעת שכיהן כשגריר בלונדון: מדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון עלולה להוביל להשמדתה ולחורבנה של מדינת ישראל.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת משה קצב.

עכשיו אנחנו עוברים לדיון. לכל חבר כנסת חמש דקות בסך הכול. רשות הדיבור לחבר הכנסת אורי אור. אדוני, בבקשה.

אורי אור (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמעתי את דבריו של חבר הכנסת קצב, ואני מציע לו להצטרף לסיוור המוטס שהליכוד פתח בו, בקו החדש, ומעל ג'באליה, שיעשה בבקשה שלושה סיבובים, ומעל מחנה שאטי, שירד נמוך. או שאתם טסים גבוה ולא רואים שיש 2 מיליוני אנשים בשטח, או שתדרו נמוך ותיתנו פתרונות. לא שמעתי ממך על האוטונומיה שאתה מדבר עליה, אף שלעגת לדבריו של שר החוץ. הילדים שלי ושלך לא יהיו בג'באליה. לא שמעתי פתרון לא ממך ולא מחבר הכנסת גונן שגב. לחבר הכנסת גונן שגב ולרפול יש רעיון להעביר אותם לעזה, מעזה להעביר אותם לסיני. אני לא שמעתי מכם שום דבר. ובטיסות הסיוור שלכם – מעניין אותי לשמוע כמה וכמה פתרונות שלכם. פה לא שמענו אותם.

המשטרה הפלשתינית שאתה הסכמת לה – ונגע בזה שר החוץ – איך היא תעשה סדר, ואיך היא תמנע מה שיקרה בשטח, אם לא יהיה לה נשק? במה חשבתם לצייד אותם? לכן, אני מציע כלל, כשאתה מדבר על אחריות לאומית, קח שנייה, עצור וחשוב פעם נוספת.

אני דווקא רוצה להרחיב, רבותי, לגבי דבריו החמורים ביותר של יושב-ראש הליכוד, כשאתם מדברים על אחריות לאומית. באמצע השבוע שעבר הוא אמר לתושבי בקעת-הירדן – ואני מצטט: ההסכם עם אש"ף לא יחייב ממשלה בראשותי.

גונן שגב (צומת):

אורי אור (העבודה):

אל תפריע לי. אני מדבר על אמון ועל אמינות ועל דמוקרטיה, ואתה ציטטת לי את מצע מפלגת העבודה, שלהערכתי לא הבנת אותו, אבל לא חשוב.

ואז הוא טען: כשהליכוד יגיע לשלטון, אני לא אקיים את ההסכם, כיוון שהוא מסוכן למדינת ישראל. אני רוצה להגיד ככלל, שכל העוקב אחרי חבר הכנסת נתניהו יכול להבחין, שהוא בסך הכול נסע לשם בשביל לצבור קצת אהדה בבקעת-הירדן, וכיוון שהאחרונים כנראה קצת מייאנו לקבלו כגואל הדור, השתחררה לו אמירה חמורה. נכון שהיא עומדת בניגוד גמור לדבריו שלו לפני מספר שבועות לא רב. אז הוא אמר, בתגובה על דברי שמיר, שאמר שלא יקיים הסכמים, שהליכוד יכבד הסכמים בין-לאומיים.

אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמעניין שיש שוני בין מה שאומר חבר הכנסת נתניהו לעם ישראל פה, בעברית, ובין מה שהוא אומר באנגלית לתפוצות, לעולם, ובמיוחד ליהודי ארצות-הברית. לפי דעתי, חבר הכנסת נתניהו יודע שדבריו על חוק וסדר לא יישמעו טוב בתפוצות ובארצות-הברית, לכן, אל הקהל המקומי הוא מדבר בשפה אחרת.

אני רוצה להפנות את מר נתניהו אל תורת המשפט והמדינה, שעל-פיה, רבותי, נוהגות מדינות בעלות משטר פרלמנטרי דמוקרטי בעולם המערבי; על-פיה – כל חוזה, או הסכם בעל אופי חוזי, אשר ממשלה שמכהנת חתמה עליו, מחייב גם את האופוזיציה, גם אם היא הצביעה נגד אישורו, אך נחלה מפלה בהצבעה. אני מציע לאופוזיציה שהיא לא תתכחש לעקרון הרציפות הממלכתית. משפחת העמים הדמוקרטיים כולה מושתתת על עיקרון זה.

הזכיר פה שר החוץ את חבר הכנסת שמיר, ואני מזכיר שחבר הכנסת שמיר, שלא תמך – בלשון המעטה – בהסכמי קמפ-דיוויד, לא עלה על דעתו להכריז אחרי פרישתו של בגין, זיכרונו לברכה, שהוא לא יכבד את חוזה השלום עם מצרים, אם כי כולם יודעים, שהוא פסל אותו עוד בשנת 1979.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת ביבי נתניהו הכחיש.

אורי אור (העבודה):

אדוני, הוא לא הכחיש. שמעתי את דבריו, והם חקוקים באבן, ועוד ישמעו עליהם הרבה. וכל פעם, דרך אגב, כשאני מדבר פה, יש כמה חברי כנסת בפינה ההיא שמנענעים בראשם: נכון, לא יקיימו הסכמים. היום חלקם אינם שם.

לכן, אני אומר: מסוכן מאוד, ולנושא הזה עוד נתייחס בהמשך – מי מקרב חברי הכנסת מכבד או לא רוצה לכבד הסכמים.

רחבעם זאבי (מולדת):

חבר הכנסת אורי אור, אתה מרשה לי הערה?

אורי אור (העבודה):

ברשות היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש. הזמן העומד לרשותו מוגבל ביותר.

רחבעם זאבי (מולדת):

כבר הייתי מסיים את ההערה.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, לא כעת.

רחבעם זאבי (מולדת):

יש לפחות שתי מדינות שלא כיבדו הסכמים: ירדן לא כיבדה את ההסכם, ואמריקה לא כיבדה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת זאבי, לא אפשרתי לך. אתה נוהג לכבד את הבית הזה, אני מבקש שתמשיך בדרך הזאת.

אורי אור (העבודה):

למרות כל מה שאמרת, חבר הכנסת זאבי, אני בכל זאת רוצה לומר לך, וגם הייתי אומר זאת לחבר הכנסת נתניהו, לו הוא היה פה: שום מדינה לא תהיה מוכנה לחתום עם מדינת ישראל על חוזה, או על איזה הסכם חוזי, אם לא נוכל לסמוך שההסכמים האלה יקוימו. לכן, אני חושב שההצהרות של חבר הכנסת ביבי נתניהו אינן ביטוי לגיטימי של המאבק של האופוזיציה. אני חושב שזה ניסיון גרוע, שיכול לחבל בהסכמים בין-לאומיים. אתה יודע מה, חבר הכנסת קצב, זה יכול להזיק הרבה יותר משיתוף כמה קצינים במשא-ומתן בנושאים ביטחוניים. הרי אתה צעקת בקול רם: למה לא משתפים את השב"כ? למה לא משתפים את הרמטכ"ל? אני חושב שאין פסול שכמה מהאנשים האלה נושאים ונותנים בנושאים ביטחוניים טהורים.

משה קצב (הליכוד):

להתייעץ חובה.

אורי אור (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני כמובן מציע לדחות מכול וכול את התוכנית שנאמרה פה על-ידי חבר הכנסת קצב – –

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חבר הכנסת אסעד, מה רצית?

אסעד אסעד (הליכוד):

אפשר?

היו"ר ר' אדרי:

שאלה קצרה, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

ולמה לי לא נתת?

היו"ר ר' אדרי:

אתה שאלת, לא? אתה לא ביקשת, הוא ביקש כבר לפני חמש דקות בצורה מסודרת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מבקש לחמש הדקות הבאות.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, חבר הכנסת אסעד.

אסעד אסעד (הליכוד):

אני אומר לחבר הכנסת אור, מכיוון שאני שמעתי את יושב-ראש תנועת הליכוד בנימין נתניהו, שאמר שהסכם הוא בין שני צדדים, ואם צד אחד לא מכבד את ההסכם, גם אני לא אכבד אותו. הוא לא אמר: אני לא מכבד את ההסכם. הוא אמר: אם הצד השני לא יכבד את ההסכם, גם אני לא אכבד אותו. כל הסכם הוא בין שני צדדים – – –

היו"ר ר' אדרי:

תודה. זו לא שאלה, אדוני. אתה ביקשת לשאול שאלה.

אורי אור (העבודה):

אני ציטטתי במדויק מה שהוא אמר. אחרי יום הוא נתן לזה פירושים שונים.

אסעד אסעד (הליכוד):

אני יודע מה התקשורת עשתה מזה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, חבר הכנסת אסעד. אני מבקש ממך, שאלת.

חבר הכנסת זאבי, בבקשה. רצית לשאול שאלה.

אורי אור (העבודה):

הוא לא רוצה לשאול, הוא רוצה להגיד.

היו"ר ר' אדרי:

לא, הוא רצה לשאול.

רחבעם זאבי (מולדת):

חבר הכנסת אור, הסכמים עושים בין מדינות. במקרה הזה עושים את ההסכם עם כנופיה. אבל, אם הכנופיה היתה מכבדת את ההסכם שעושים אתה, ניחא. הם עוד לא הספיקו לחתום בקהיר, וכבר הם ביטלו אותו. אתן לך שתי דוגמאות שבהן לא כיבדו הסכמים. ארצות-הברית התחייבה, כשפינינו את סיני, שהיא תשמור על המעברים שלנו בים-סוף. היא לא כיבדה זאת ואמרה שהיא לא מוצאת את ההסכם, הוא אבד בבית-הלבן.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, זו כבר הצעה לסדר-היום, ואתה עוד מעט מדבר. אני מודה לך. אתה רצית לשאול שאלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

מלה אחרונה. ירדן לא כיבדה את ההסכמים שלה ברודוס לגבי התנועה החופשית שלנו לכותל המערבי ולמקומות הקדושים. למה? – ככה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני.

אדוני חבר הכנסת אור, בבקשה.

אורי אור (העבודה):

שני משפטים, חבר הכנסת רחבעם זאבי. ממשלה בראשותנו גם היא לא תכבד הסכמים אם הצד השני לא יכבד אותם. זה לא מה שאמר חבר הכנסת נתניהו. הוא אמר שהוא לא יכבד את ההסכם הזה משום שהוא איננו מאמין בו. זה מה שהוא אמר.

אסעד אסעד (הליכוד):

את זה התקשורת אמרה.

דליה איציק (העבודה):

אורי אור (העבודה):

הממשלה שלנו גם היא לא תכבד הסכמים אם הצד השני לא יכבד אותם, ודאי וודאי. אמר שר החוץ ואמר גם ראש הממשלה: אם יעלה לשלטון ברצועת-עזה מישהו אחר, שלא יכבד את ההסכמים, ודאי שמדינת ישראל לא תכבד אותם.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני קורא לדחות את הצעת האי-אמון מכול וכול.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אורי אור.

רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון. בבקשה, אדוני, חמש דקות.

חיים אורון (מרצ):

חמש דקות כמו עשר הדקות של קודמי.

היו"ר ר' אדרי:

לא, סליחה, לחבר הכנסת קצב היו עשר דקות. ליתר חברי הכנסת, כמו חבר הכנסת אורי אור – חמש דקות. חבר הכנסת אורי אור רק השיב על שתי שאלות. בבקשה, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

חמש דקות כמו לחבר הכנסת אורי אור.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מודה, אני לא שותף לניסיונות של כמה מידידי בקואליציה, להוכיח שבעצם כל מה שאנחנו עושים בתהליך השלום גם הליכוד היה עושה – המשטרה היא אותה משטרה, האוטונומיה היא אותה אוטונומיה וכו'.

אני מסכים אתך, חבר הכנסת קצב. אנחנו הולכים במסלול אחר, אבל אנחנו הולכים במסלול שהוא תוצאת הסכם קמפ-דיוויד והוא תוצאת מסלול מדריד.

משה קצב (הליכוד):

אתה מדבר בשם הממשלה?

חיים אורון (מרצ):

אני מדבר בשם הממשלה, אני מדבר בשמי, ואני מדבר קודם כול בשם מה שנראה לי כאמת. אומר יותר מזה, חבר הכנסת קצב, גם מדינה פלשתינית היא אפשרות, כתוצאה מהסכם קמפ-דיוויד.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת אביגדור קהלני לא מסכים אתך.

חיים אורון (מרצ):

אני לא צריך את חבר הכנסת אביגדור קהלני.

הופעתי לפני כארבע שנים בפני פורום שאתה מאוד מעריך אותו – ותיקי מסדר ז'בוטינסקי – בעימות עם ידידי חבר הכנסת בני בגין; הבעתי עמדה, אז של מפ"ם, שלא פסלה מכול וכול אפשרות של מימוש זכותם של הפלשתינים להגדרה עצמית גם במסגרת מדינית. ותיקי מסדר ז'בוטינסקי רצו לאכול אותי חי. חבר הכנסת בגין, ברוב עדינותו, אמר להם: תראו, אני לא מסכים לשום מלה שאומר חבר הכנסת אורון, אבל מה שהוא אומר הוא אפשרות של פירוש הסכמי קמפ-דייוויד, הוא אפשרות לפירוש של התהליך שאתם הלכתם בו.

מה אתם אומרים? אתם אומרים: תגידו לעם שיש אפשרות שתקום מדינה פלשתינית. תגידו את האמת. אני מודה ומתוודה, האמת הזאת לא מפחידה אותי. אני בטוח שהיא תתרחש ממש כך. בתום חמש שנים? – אני לא יודע. דבר אחד אני יודע. כל הניסיונות שלכם למנוע מהעם הפלשתיני לממש את זכותו להגדרה עצמית הביאו אותנו לשש שנות אינתיפאדה.

גון שגב (צומת):

באמת?

חיים אורון (מרצ):

הביאו אותנו לשש שנות אינתיפאדה. וה"קלצ'ניקובים" וה-M-16 וה"קרל גוסטבים" שרואים היום בחוצות עזה, לא ניתנו על-ידי ממשלת ישראל – – –

משה קצב (הליכוד):

תשכנע את רבין לפני שאתה בא אלי.

חיים אורון (מרצ):

אני לא רוצה לשכנע את רבין. אני, חבר הכנסת קצב, אני מציע לך – – –

משה קצב (הליכוד):

הוא ראש הממשלה – – –

חיים אורון (מרצ):

אני מביע את דעתי. אני לא מביע את דעתך עכשיו. יותר מזה, כאשר אתה מערער על אמינותו של ערפאת, כאשר ישבת עם סאיב עריקאת וחידר עבד אל-שאפי במדרד, שמיר ידע שהוא מדבר עם ערפאת.

גונן שגב (צומת):

חיים אורון (מרצ):

בדיוק אותו ערפאת, לטוב ולרע, ששר החוץ מדבר אתו. אנחנו לא אומרים אמת? אנחנו הורדנו מעל פרצופכם את המסווים שחלקכם ידעו שהם קיימים, כי ידעו שבחדר השני יושב פייצל אל-חוסייני עם טלפון פתוח לתוניס. לא ידעו? אז אתם עוסקים כל הזמן בהסרת מסכות. האם מצע מפלגת העבודה הוא בדיוק כמו שהם אמרו? האם הממשלה אומרת בדיוק מה שהיא אמרה? אנחנו מבצעים את המדיניות – – –

גונן שגב (צומת):

חיים אורון (מרצ):

אם היושב-ראש ירשה, אני מוכן. אנחנו מבצעים את המדיניות שאתה הלכנו לבחירות ומממשים את תהליך השלום בדרך שנראית לנו, לא לכם.

משה קצב (הליכוד):

מי זה "אנחנו"?

חיים אורון (מרצ):

אנחנו, זו ממשלת ישראל על כל מרכיביה.

משה קצב (הליכוד):

לא זו דעתו של ראש הממשלה.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב, האמן לי. אני מדבר היום על אותו טווח בתהליך השלום שלגביו אין לנו שום ויכוח עם ראש הממשלה. גם אתה אומר: תגיד מה יהיה בסוף. אמרתי לך מה יהיה בסוף. כרגע מדובר על אוטונומיה בגדה המערבית וברצועת-עזה, עם עזה ויריחו תחילה, שהיא כולה בתוך המצעים של המפלגות שמרכיבות את הממשלה. וכאשר אתם אומרים: אנחנו מערערים על המצעים הללו – תלכו חזרה אל העם ותבררו. אתם לא מתכוונים לערער על המצעים, אתם מתכוונים לערער על המדיניות שאינכם מקבלים אותה. אז תתמודדו עם המדיניות.

וצודק מאוד שר החוץ – אתם לא מציעים שום מדיניות חלופית, להוציא אחת, בעצם שתיים: האחת – של רחבעם זאבי, שלפי מיטב ידיעתי אתם לא מקבלים אותה, חבר הכנסת קצב; והשנייה – של מנהיגכם לשעבר יצחק שמיר. היתה לו מדיניות, "למזמז" את העסק הזה במשך מאה שנים. זו היתה המדיניות שלכם.

משה קצב (הליכוד):

זו המצאה.

חיים אורון (מרצ):

מה זה המצאה? זה מה שהוכח מאז קמפ-דייוויד.

משה קצב (הליכוד):

מי התחיל את קמפ-דייוויד? מי התחיל את מדריד?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת קצב, כבר קראת שלוש קריאות ביניים עד עכשיו. אני מבקש.

משה קצב (הליכוד):

אסור לקרוא קריאות ביניים?

היו"ר ר' אדרי:

שלוש קריאות ביניים בנאום של חמש דקות זה הרבה.

משה קצב (הליכוד):

תגיד לנו שאסור, אז נעזוב את האולם.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב, אתם יודעים מצוין, שמי שהתכוון ברצינות לבצע אוטונומיה, צריך היה לבצע אותה פחות או יותר כך. לא "שאגאלית", לא באוויר. על הטריטוריה, כן, על הטריטוריה. עם משטרה פלשתינית חזקה. וזה נראה כך. וכאשר התברר לכם שזה נראה כך, אמרתם: את התמונה הזאת לא רוצים לראות, והחלטתם "למזמז" את התהליך. ובאה ממשלה אחרת, שאומרת בעברית פשוטה: את זה אנחנו רוצים לממש, כי לטעמנו זאת האופציה היחידה גם להתקדם בתהליך השלום, גם לבצע את הציונות על-פי השקפתנו, ולא על-פי השקפתכם, ובעיקר להוסיף ביטחון ושלום למדינת ישראל. אתם מתנגדים לזה ביסוד. כל הכבוד לכם. תמשיכו לבקר את המדיניות שלנו, ואנחנו נמשיך לבצע אותה. זאת חלוקת העבודה הפרלמנטרית. האמן לי, צברתי ניסיון מהצד הזה של המתרס, אני צובר עכשיו ניסיון מהצד השני של המתרס, ואני מקווה שבכך יסתיים ניסיוני בכנסת.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת אורון. שאלה קצרה לחבר הכנסת שגב, בבקשה, מהמקום.

גון שגב (צומת):

חבר הכנסת אורון, אין לי ספק שלך אין בעיה לא עם התהליך ולא עם המצע שלך. אבל יש עניין של הגינות פוליטית. כשהלכו לבחירות, אנשים בחרו מרצ, כי ראו מה יש במרצ; אנשים בחרו במפלגת העבודה בשל אותן נקודות, או לפחות חלק מהמצביעים הצביעו בגלל נקודות מסוימות – – –

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חבר הכנסת שגב, ביקשת שאלה קצרה. אני מודה לך.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת שגב, אני באמת לא רוצה לעשות מבוא במדעי המדינה. בדמוקרטיה ייצוגית, ברגע שציבור נתן למפלגות מנדט לבצע מדיניות, הן מבצעות אותה, והן נבחרות בתום ארבע שנים איך הן ביצעו אותה.

גון שגב (צומת):

אבל הם מבצעים את המדיניות שלכם. זו הבעיה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת אורון. אני מזמין את חבר הכנסת יצחק לוי. אחריו רשום: ש"ס. הם לא נתנו שם, אני מבין שהם לא ישתתפו בדיון. אחרי חבר הכנסת יצחק לוי ידבר חבר הכנסת אברהם רביץ.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, רבותי חברי הכנסת, הרשה לי, אדוני השר, לפנות אליך בשאלה. אני חושב שאתה מתנהג בצורה שאינה מתאימה לאופיך ולא מתאימה לאישיותך. אתה איש חזק, אתה איש חזון. סרטטת בפנינו כאן – ואני אומר זאת במלוא הכבוד ובמלוא הרצינות – את חזון מדינת ישראל בשנות האלפיים, מדינה פורחת, מדינה עם כלכלה פורחת, מדינה מלאה ביטחון, מדינה שילדינו יוכלו לחיות בה בביטחון, וכו' וכו', לא אצטט את כל הדברים שאמרת, דברים מאוד יפים. זה חזון, אינני יודע לכמה שנים. אבל אתה לא מסוגל בחזוןך להעלות על הדעת מה יהיה בעוד שלוש שנים, בשלב הקבע. וזה דבר לא מובן, דבר לא ברור.

היום הציבור בישראל נחלק לשלושה חלקים בנושא המדינה הפלשתינית: יש חלק אחד שמתנגד בצורה מפורשת למדינה פלשתינית. יש חלק אחר, ובו גם חלק מהשותפים בממשלה, מרצ ואחרים, שאומרים בצורה מפורשת: אנחנו בעד מדינה פלשתינית. רק אתמול, בסימפוזיון שהיה לי עם אחד מחשובי הפעילים של ר"צ, הוא אמר בפירוש: אנחנו מוכנים לוותר על הכול לדתיים, כי אנחנו משיגים מדינה פלשתינית. הם אומרים את זה בצורה מפורשת. ויש חלק שלא אומר, ואתה נמנה עם החלק הזה שלא אומר.

אני מתפלא, איך אתה לא אומר; כלומר, איך אתה יכול להבטיח כלכלה פורחת, אם אינך יודע מה יהיה המבנה המדיני של האזור, אם אינך יודע איפה ישבו יהודים ואיפה לא ישבו יהודים, אם אינך יודע אם פלשתינים יחזרו במסגרת זכות השיבה או לא יחזרו במסגרת זכות השיבה. מדוע אתה לא

מספר לנו לפחות מה בלבך? כי הרי איש חזון כמוך, ושוב, אינני אומר את זה בצורה צינית, אלא עם הרבה כבוד, איש חזון כמוך לא מתאים לו שלא תהיינה לו תשובות על שאלות האלה.

והרי בנושא האוטונומיה, בנושא שלב הביניים, גמרנו את הוויכוח. כלומר, אני חושב שרוב רובו של הבית קיבל על עצמו את רעיון האוטונומיה. השאלה היא, מה התוצאה של האוטונומיה. כלומר את שלב האוטונומיה, לצערי הרב – אני לא כל כך מסכים לרעיון הזה, אבל נאמר שרוב רובו של העם כבר עבר את שלב האוטונומיה. אבל מה שמעסיק כרגע זה מה יהיה לאחר האוטונומיה. ואי-אפשר לבוא ולומר: עכשיו נעשה אוטונומיה ואחר כך נראה. כי הרי דברים נגזרים ממה שאתה עושה עכשיו, אדוני שר החוץ. הדברים אינם מנותקים. אינך יכול לבוא ולהגיד: כרגע אני עושה אוטונומיה, ואחר כך נראה מה יהיה. אם, למשל, אתה מסכים בהסכם קהיר, ואני מבין שעכשיו הוא נדון שוב, אם בהסכם קהיר אתה מסכים לשליטה מסוימת של הפלשתינים במעברי הגבול, כאשר השליטה היא הדדית, אבל יש שליטה של הפלשתינים – הרי זה סממן מדיני, זה לא סממן של אוטונומיה, זה סממן של מדינה. אז אחר כך לא תוכל לסגת מזה בשלב הקבע. לא תוכל לבוא ולהגיד: בשלב הקבע כבר לא תשלטו על מעברי הגבול. ואותו זה מלמד מה כוונותיך. כוונתך להוביל את המהלך לקראת ישות מדינית, ולא משנה איך תקרא לה, אם תקרא לה מדינה פלשתינית או קונפדרציה עם ירדן או ישות מדינית. שמות הרי יהיו רבים, ואנחנו יודעים איך ערפאת יקרא לזה. כלומר, לא משנה איך אתה תקרא לזה, ערפאת יקרא לזה מדינה פלשתינית, בלי שום ספק.

לי אין ספק שבתוך חודשים מספר, אם – מבחינתי: חלילה – אם הסכם עזה ויריחו תחילה יצא לפועל, הנאום הראשון של ערפאת ביריחו או בעזה, אינני יודע איפה הוא יבחר לשאת את הנאום הראשון, יהיה: ביום הזה הקמנו את המדינה הפלשתינית. מה תאמר אז, אדוני שר החוץ? אתה תאמר לנו: תנו לו לדבר, לא חשוב, שיאמר, הרי אנחנו יודעים שזה לא נכון. אבל הדברים מובילים לכך – דגל, אולי מטבע, שליטה במעברי גבולות, דרישה להצניע את חיילי צה"ל, או במחיצות, או בלבוש, או בדברים אחרים. כלומר, אנחנו רק רוצים לפקוח עין, לראות, אבל בעצם בעיני העולם, בעיני התיירים שיבואו, בעיני התעשיינים שיעברו, בעיני כל שועי העולם שיעברו במעברי הגבולות, מי שיהיה שם, מי שהם יפגשו ראשונים, ומי שיחתום להם על הוויזה, אלה האנשים הפלשתינים. ואנחנו נהיה שם ונוכל להטיל זכות וטו. אינני יודע באילו מדים נשב שם, אינני בקיא בכל הפרטים. קצת קראתי בעיתון, אבל אינני יודע מה מדויק ומה לא.

אורי אור (העבודה):

אם אתה לא בקיא, איך אתה אומר שהם ישלטו על המעברים?

יצחק לוי (מפד"ל):

אני אומר ממה שקראתי וממה ששמעתי. חבר הכנסת אורי אור, עם כל הכבוד, אנחנו ניזונים ממה שאנחנו שומעים. לפי שיטתך, לא היה אפשר לדבר פה, מפני שממשלת ישראל הרי אינה חושפת את הדברים, אז היוצא מדברך הוא שאנחנו צריכים לשתוק, כי אנחנו לא בקיאים בשום דבר. אז בואו נלך הביתה, לא בשיטת גון שגב, אדוני שר החוץ.

אורי אור (העבודה):

לא זה מה שאמרתי.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני בכל אופן לא מתחייב לשתוק. גם נמשיך להיות באופוזיציה. אינני מקבל את התורה של גונן שגב בעניין הזה. אבל אני אומר: לפי מה שחבר הכנסת אורי אור אומר פה, באמת אנחנו לא יודעים. אז אנחנו קוראים עיתונים ולא יודעים, שומעים נאומים ולא יודעים, שומעים הצהרות של סגן שר החוץ ולא יודעים, שומעים הצהרות אחרות ולא יודעים. אז בבקשה – – –

גדעון שגיא (העבודה):

אפשר לדבר, אם אתה נותן לעצמך דין-וחשבון גם מה התוצאות של קיפאון במשך שלוש שנים.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני חבר הכנסת שגיא, אני הפניתי שאלה אל שר החוץ. אין לי זמן ואין לי אפשרות כרגע לשאת תורה מדינית שלמה. בחמש הדקות העומדות לרשותי אין לי אפשרות להיענות לבקשתכם ולהגיד מה האלטרנטיבות, מה תורתנו המדינית, ומה יהיה אם יהיה קיפאון. אם היושב-ראש יאשר לי 40 או 45 דקות, בלי נדר אני מתחייב לעשות זאת. אבל כרגע, מכיוון שהוויכוח ממוקד מאוד בנושא של עמדת הממשלה בנושא הקמת מדינה פלשתינית, כאשר שמענו את הכרזותיו של ראש הממשלה ושל שר החוץ שלא תקום מדינה פלשתינית, אני אומר: שר החוץ, במחילה, אתה דובר חצי אמת.

אני לא רוצה לומר יותר, כי אתה אומר: במשך שלוש השנים האלה לא תקום מדינה פלשתינית, אחר כך – אני לא יודע. זה מה שאתה אומר לנו בכל דבר. זאת לא אמת לאמיתה. בכל הנושאים האחרים, כל פעם ששואלים אותך איזה דבר, אתה אומר: רבותי, עכשיו אנחנו בשלב הביניים, אני לא יודע מה יהיה אחר כך. עכשיו לא תקום מדינה פלשתינית. בוודאי, מי פתי ויאמין שעכשיו תקום? הרי ערפאת יקים אותה, אמרתי, בעוד חודשיים, אבל ממשלת ישראל? לא זה מה שאנחנו רוצים לשמוע ממך. אנחנו רוצים לדעת את מדיניות הממשלה, וכל הסימנים של המשא-ומתן מובילים לכך שאתה, אדוני השר, יודע שתקום מדינה פלשתינית, וזה מה שאתה צריך לבוא ולומר כאן. לא מה עכשיו, אלא מה יהיה בעוד שלוש שנים, או מה אתה מוביל בדרך המשא-ומתן שאתה מוביל אליו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת יצחק לוי.

רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם רביץ, ואחריו – לחבר הכנסת האשם מחאמיד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר החוץ, שוב אנו עולים ויורדים בזה אחר זה כדי לזעוק, להתריע, למחות ולהביע אי-אמון בממשלה. אני מבקש, אדוני שר החוץ, לרכז את דברי בבעיה אחת, שהיא, לדעתי, כיום ולעתיד, לב הסכסוך במזרח התיכון ושורש האי-אמון של רבים מבני עמנו בתוכנית הממשלה, והיא הבעיה היהודית. היו רגילים לומר בעבר, כי לב הסכסוך במזרח התיכון הוא הבעיה הפלשטינית. אינני יודע עד כמה זה היה נכון, אבל ודאי נכון כי הבעיה העיקרית, ובעיני החשובה ביותר, היא הבעיה היהודית, או נכון יותר לומר – בעיית היהודים הגרים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה.

עניין זה, אדוני היושב-ראש, לא ירד מסדר-היום של חיינו לא היום, לא מחר וגם לא בעוד חמש שנים ולאחר חמש שנים. ופה, בעיני, זה משונה ומתמיה: כיצד דחקו נושא כה מרכזי לקרן זווית במסמך העקרונות ואמרו שבעניין הזה ידונו בעתיד במסגרת הסדר הקבע? מדוע לא יתקבל עיקרון פשוט ומרכזי, כי יהודים ימשיכו לגור בביטחון, בשלום ובשלווה, ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, כמו שמובן מאליו ממסמך העקרונות שערבים ימשיכו לגור שם? אם עיקרון כזה הוא עיקרון הסותר את השלום ולכן היה חשש להכניס אותו כעיקרון מנחה במסמך העקרונות, אני אומר: או לנו משלום כזה, זה בוודאי אינו שלום אמתי. ובמיוחד, אדוני שר החוץ, כי הרי זו תהיה המציאות בשטח: יהודים ימשיכו לגור ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה.

אני שואל את עצמי: האם יש מי שחושב ברצינות כי 130,000 יהודים הגרים שם היום יעזבו כולם תמורת פיצוי ממזכיר? יהיו כאלה שיעזבו, אולי יהיו רבים שיעזבו, אבל בוודאי יהיו שם לפחות – וכולנו מכירים את התושבים – יהיו שם, הייתי אומר בלשון הגזמה, לפחות 50% שיהיו דבקים בארצם והם לא יעזבו. זאת אומרת, כ-70,000 יהודים, אחינו, בשרנו, ימשיכו לחיות בחבלי ארץ-ישראל אלה.

ואני שואל: האם זאת לא תהיה בעייתנו שלנו בכל מקרה ובכל דרך? אתן לכם דוגמה עד כמה זה יהיה ענייננו שלנו, דוגמה מפליגה אולי: לפני זמן מצאנו כ-400 יהודים בבוסניה, והם עמדו בפני סכנה. כולנו התגייסנו וכולם הרגישו שזו בעייתנו האישית. דאגנו לשלוח להם סיוע, ראינו לפנינו את התגשמות "ישראל ערבים זה לזה". ואני שואל, מדוע יש מי שחושבים, ואומרים זאת פעמים, ואנחנו כבר שומעים אמרות כאלה: שישברו להם המתנחלים את הראש בעצמם? האם מישהו מעלה על דעתו כי אם יקרה, חלילה, משהו למתנחל ביהודה, בשומרון ובעזה, בכל הסדר מדיני שהממשלה הזאת תוביל לכך, זה לא יקפיץ את כולנו? האם לא נרגיש כולנו אחריות כלפיהם? האם זה לא יוביל למלחמה הבאה, חס וחלילה? והאם לא הגיע הזמן לומר לפלשתינים את האמת הזאת, כי יהודים ימשיכו לגור שם, ושלומם ורווחתם וגידולם הם מענייננו הראשוני? האם לא לכך יש להקדיש את כל המאמצים בדיונים ולשימם כתנאי קודם לכל מעשה?

אני חושב שהגיע הזמן לומר לכולם, בראש ובראשונה למתיישבים, לעם ישראל, לארצות-הברית וגם לפלשתינים, כי זוהי מציאות החיים: יהודים יגורו בכל חלקי ארץ-ישראל, ועלינו למצוא את הדרך לכך שחיים אלה יהיו חיים של שלום, של שלווה, של ביטחון. זו הבעיה, זה לב הסכסוך במדינת ישראל, בארץ-ישראל. חייהם של המתיישבים איננו עניין שולי, שאותו אפשר לדחוק אולי להסדר הקבע, זו הבעיה של חייהם של המתיישבים וזו אכן היסוד לשלום אמתי היום ולעתיד.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אברהם רביץ.

רשות הדיבור לחבר הכנסת האשם מחאמיד, ואחריו – לחבר הכנסת רחבעם זאבי.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית כול אני חייב לברך על ההחלטה לחזור למשא-ומתן בטאבה, אבל אני מתפלא, אדוני היושב-ראש, על שממשיכים בסחבת של 50 קילומטרים, 90 קילומטרים, או 100 קילומטרים. מתמקחים, ואני לא מבין מדוע צריך להתמקח אם יש כוונה ורצון לסגת מכל השטחים הפלשתיניים הכבושים, או כפי שאמר את זה מר אבא אבן, בריאיון עם דב גולדשטיין, ביום שישי שעבר: אין שום חשיבות להתנצחות על קילומטרים, כי ממילא הולכים לעזוב את השטחים האלה.

אני גם מתפלא, שכאשר מדברים על שלום ועל יצירת אמון וצעדי אמון ורוח חדשה באזור, שוכחים שבשטח לא השתנה כמעט דבר: הפלשתינים בשטחים לא הרגישו הקלה כלשהי; צה"ל לא פונה מיישובים צפופים; שחרור האסירים מתעכב, מלבד אותם 101, שבלאו הכי היו צריכים לצאת מבתי-הכלא; המסתערבים ממשיכים בפעולותיהם, ראינו אותם בטלוויזיה. האם כך, אדוני שר החוץ, בונים צעדי אמון או אמון? ההרג נמשך, הפקעת הקרקעות בגדה נמשכת, השיחות הבין-צדדיות אינן מתקדמות ואף הן תקועות בגלל סמלים. סמלים הם חשובים, וכשמדברים על סמלים מתכוונים להסדר קבע. לכן, חבל מאוד שלא מדלגים על שלב הביניים או על שלבי שלב הביניים וניגשים ישר לעניין – ליישוב קבע של הסכסוך, הממשיך לגבות את דמיהם ועצביהם של שני העמים.

האם מישהו מאמין שהרצועה בשלמותה לא תוחזר לפלשתינים וגם אזור יריחו בשלמותו, בסופו של דבר, לא יועבר לפלשתינים?

אני מבין שראש הממשלה ושר החוץ עומדים מול לחצים והתקפות קשות של הימין, ובמיוחד של המתנחלים, שאותם מרמים. מרמים אותם ולא מדברים אליהם בצורה כנה וישרה. לא אומרים להם, שהם חייבים לחזור הביתה, חייבים לנטוש את השטח שהוא לא שלהם, שהם יקבלו פיצויים בשל העוול שהשתתפו בו כל ממשלות ישראל, כאשר עודדו אותם להתנחל. הם חייבים להיעקר משם, כי בהיותם שם הם מהווים אוסף של פצצות זמן, אשר יחבלו בכל ניצוץ של אור להתקדמות בדרך השלום.

הממשלה חייבת לדבר בכנות אל העם, שכן, כפי שהרבה אנשים גם במפלגת העבודה אמרו, קום תקום מדינה פלשתינית. האם מישהו בבית הזה רואה אחרת – אלא אם הוא מיסטיקן, הרואה את העולם דרך חור המחס; מי שאין לו אופקים כלל, כמו הרב גורן ואחרים.

כל הסדר חייב להיות מבוסס על שלום מלא תמורת נסיגה מלאה ועצמאות מלאה לכל העמים, וגם לעם הפלשתיני, שרוצה להיות במדינה עצמאית ולא בישות-חסות.

חייבים להסיר את המסכות. חייבים לחדול מן האשליה העצמית. חייבים לומר את האמת, שאי-אפשר למנוע הקמתה של מדינה פלשתינית.

אבל, לצערי הרב, דווקא השר השפוי, השר בן-אליעזר, רוצה להרחיב את התנחלות העיר קצרין בגולן. האין כאן ניסיון לטרפד כל אפשרות של שלום עם סוריה? האם בהרחבת יישוב זה אין משום הנחתת מכה על פגישת אסד-קלינטון בז'נבה, ב-17 בינואר? האם בכלל חכם לעשות דבר כזה?

כמה מלים, אדוני היושב-ראש, לחבר הכנסת ביבי נתניהו, שרוצה להיות ראש ממשלה. איך אפשר לצפות שתהיה ראש ממשלה, מר ביבי נתניהו, אחראי למדינת ישראל, כשאיך מוכן אפילו לכבד הסכמים? נניח שפעם תהיה ראש ממשלה, האם אתה קורא לאלה שיבואו אחריו שלא יכבדו כל הסכם שאתה תחתום עליו?

על כן, אדוני היושב-ראש, דברי חבר הכנסת נתניהו אינם דמוקרטיים, הם רמיסה של הדמוקרטיה. יש בדבריו בוז לבוחר, עד אשר הוא ייבחר כראש ממשלה. זה ניסיון לכבול את ידי הממשלה הזאת ולחסום את העתיד. אולי יציע מר ביבי נתניהו גם לעצור את כדור הארץ עד אשר הוא יהיה ראש ממשלה?

חיים דיין (צומת):

למה הממשלה הזאת לא מכבדת החלטות של הממשלה הקודמת, ששלחה יהודים להתיישבות? איפה רצף השלטון?

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני סומך על שר החוץ ששייב לך.

אדוני היושב-ראש, שאלה לחבר הכנסת חיים דיין ולאופוזיציה בצד ימין: מה רוצה האופוזיציה הזאת? מה האלטרנטיבה שלכם? יש לכם שלושה לאווים, אולי ארבעה אולי יותר, מה התוכניות שלכם לעתיד? האם יש לכם בכלל תוכניות, או שמא אתם חושבים שתוכלו, אם תרצו, להמשיך לרמוס את זכויותיו של העם הפלשתיני? האם תוכלו בכוח החרב והזרוע לדכא את רצונו של העם הפלשתיני לחופש? האם בכוחו של כל כיבוש להשתיק את צעקתו של עם לחירות? או שמא אתם רוצים בהמשך שפיכות הדמים, במעגלים של הרג ורצח ודם, דמגוגיה וניצול של שפיכות דם לצרכים מפלגתיים צרים, אשר יביאו אסון לעם בישראל, למדינת ישראל ולכל עמי האזור?

משום כך, אדוני היושב-ראש, אנחנו בוודאי נתנגד להצעת האי-אמון. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת האשם מחאמיד.

רשות הדיבור לחבר הכנסת רחבעם זאבי, ואחריו – לחבר הכנסת טלב אלסאנע.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, כמעט ארבעה חודשים חלפו מאז ראש ממשלת המדינה היהודית לחץ את ידו של ראש כנופיות הרצח הערביות על מדשאת הבית-הלבן.

בתחילה תקעו בשופרות ובישרו לנו על השלום הקרב ובא, על העידן החדש, על מזרח תיכון חדש, על צעדים בוני אמון. אחר כך באו הימים האפורים והקודרים של המשא-ומתן המייגע עם שליחיו של ראש הכנופיות. בתחילה חתמו הסכם עקרונות. אחר כך גילו שלא נעשתה עבודת הכנה מספקת. בתחילה התחייבו לכל מיני דברים. אחר כך התברר שלא נועצו בגורמי הביטחון ולא במומחי המים, ואפילו לא באנשי כלכלה. בתחילה שר החוץ וסגנו עלזו ושמחו ולבשו בגדי חג. אחר כך התברר שיש לנו חגא.

מאז לחיצת היד הטמאה נמשך הטרור והרצח של יהודים ודרוזים, והבאנו לקבורה 27 אזרחים וחיילים שלנו, ובכך הגענו ל-208 חללים באינתיפאדה. כאשר זה קורה, מרגיעים אותנו באמירות כמו "אלה הם קורבנות השלום", או "הרוצחים הם אויבי השלום", והכול יודעים שבין הרוצחים יש גם אנשי "פתח" ואש"ף. ערפאת עצמו פנה באיגרת לפעילי ה"פתח" ברצועת-עזה בשבוע שעבר ואמר: "האינתיפאדה תימשך, תימשך, תימשך".

ויש עוד שיטה להרדים או לשכך את זעמו של העם על הרציחות: מייד כשמגלים גופה או גופות של נרצחים, יוצאת הודעה שלפיה הם נרצחו על רקע פלילי. אחרי ימים אחדים מודיעים בקול דממה דקה, שהרוצחים עשו זאת על רקע לאומני, ואז כבר נשכח הדבר מלבו של הציבור ונשאר נחלתם של בני המשפחה הדואבים. כך היה לפני כעשרה ימים כאשר נרצחו ברמלה דוד דדי וחיים ויצמן, השם ייקום דמם, וכך היה אולי אמש עם נהג המונית דרק רוט, שנרצח בהרצלייה.

צדק המתיישב בבקעת-הירדן, שטבע את המטבע הלשונית: "שולחים לנו אקמול". אבל לא רק את מתיישבי הבקעה מרגיעים באקמול אלא לכל העם מפזרים אקמולים. ממשלת רבין-ביילין היא ממשלת רמייה ואקמולים, שרוצה להרדים את העם ולהאכיל אותו בהסכם קמול ונבול עוד לפני שהנץ ופרח.

העם בישראל יצא משלוותו ומאופוריית השלום המזויפת. העם אומר את דברו בצמתים ובמסעפים, בכיכרות וברחובות, בגשרים ובסדנאות. העם התעורר ודוחה את ההבטחות והאקמולים, נפשו קצה בדמיונות של פרס על מזרח תיכון חדש, בתשלומי שוחד למפלגות האנטי-ציוניות בכנסת, בנאצות בגילופין של סוכני אש"ף בכנסת ובברית החדשה שלהם עם ה"חמאס", ובנסיגה ובוותורים על מחוזות המולדת שנגאלו בדם הבנים.

פליאה גדולה התפלאו בממשלה ובתקשורת, וגם כאן היום, כאשר נאמר כי אנחנו לא נכבד ולא נמשיך את תהליך החיסול והכניעה שלהם, ביום שהעם ימסור לנו את האחריות לגורלו. אבל הם לא התפלאו כאשר הערבים אינם עומדים בחלקם בהסכם, והערבים אינם מוחקים את האמנה הקוראת לחיסול ישראל, והערבים אינם מבטלים את תורתם הגזענית שאיננה מכירה בנו כעם, והערבים אינם מתנערים מהדרישה לטרנספר של היהודים מארץ-ישראל.

הממשלה וקברניטיה גם לא מתרגשים מכך שערפאת מזלזל בהם ובהסכמים ותובע תביעות נוספות ומחוצפות חדשות לבקרים. רבין מכריז שלא תהיינה עוד מחוות, ולמחרת הוא משחרר מהכלא עוד 101 אנשי טרור.

עם ישראל ראוי שתהיה לו ממשלה אחרת באלה הימים, ממשלה שתנהיג אותו במלחמתו על חייו, במאבקו על ארצו ומולדתו. ממשלת רבין-זיאד-דראושה-אלוני איננה הממשלה שלנו, והיא צריכה לעבור מן העולם, וככל שזה יקרה מוקדם יותר – כן ייטב לנו. תודה, אדוני.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת רחבעם זאבי.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ר' אדרי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיעכם, כי הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – חבר ועדת בחירה), של חבר הכנסת חנן פורת, שמספרה תת"פ"ב, שהונחה ביום ג' במרחשוון התשנ"ד, 18 באוקטובר 1993 – בטלה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לסגנית מזכיר הכנסת.

הצעת סיעות צומת-המפד"ל להביע אי-אמון לממשלה

בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית

היו"ר ר' אדרי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אחריו – אחרון הדוברים, חבר הכנסת יורם לס.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנאום של חבר הכנסת שהיה לפני – –

רחבעם זאבי (מולדת):

יש לו שם.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה שמו?

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – – הוא דוגמה טובה – – –

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אל תעזור לי, אני אעשה את זה. חבר הכנסת טלב אלסאנע, מי שדיבר לפניך היה חבר הכנסת רחבעם זאבי. אני מבקש ממך, אדוני. תודה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – – דוגמה טובה לנאום פרהיסטורי.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא מכיר את שיח' יאסין. את השיח' יאסין הוא מכיר בשמו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — — היה דוגמה טובה לנאום פרהיסטורי, שלא רואה שום דבר ולא רוצה להסתכל ולהיווכח בשינויים שחלים בעולם וכאן. הוא רוצה להנציח את הכיבוש ואת שפיכות הדמים בין שני העמים.

גונן שגב (צומת):

איזה שינוי חל בעולם הערבי?

אברהם הירשזון (הליכוד):

איזה שינוי חל אצלך, שאתה לא מזכיר את שמו?

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אתה לא עוזר בדרך הזאת. אני חושב, שאם נמשיך בצורה מסודרת, זה יהיה טוב לכולם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כל עוד הוא דוגל בטרנספר של ערבים, של עם, הוא איננו ראוי אפילו שיזכירו את שמו.

רחבעם זאבי (מולדת):

סוכן של ה"חמאס". בכנסת ישראל יושב סוכן ה"חמאס".

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אלסאנע, עם כל הכבוד, אני לא מקבל שאתה לא מוכן להזכיר את שמו. אני לא מקבל דבר כזה. זו כנסת ישראל, כולם נבחרו כדין. זו מדינה דמוקרטית, ואני מבקש ממך, אדוני, כפי שאתה רוצה שיתנהגו אליך בצורה מכובדת, אנא ממך תתנהג גם אתה באותה רוח.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מבקש – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אל תעזור לי. אני מודה לך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, לפני כשעתיים היה כנס של נוער יהודי לפני משרד ראש הממשלה לזכר הנעדרים והשבויים, ואני רוצה לציין שאני הייתי חבר הכנסת היחיד – עד שהגעתי; אני לא יודע אם אחרי הגיעו חברי כנסת אחרים – שהייתי שם והזדהיתי אתם ואמרתי: מי ייתן – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

היית היחיד מהכנסת שהלך לשיח' יאסין, ואתה סוכן של – – – הזה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני חושב שאנחנו לא עוזרים לדין ואתם גורמים פשוט לפרסום יתר. בבקשה, אדוני.

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – – ואמרתי: מי ייתן וכל השבויים יחזרו למשפחותיהם ויבוא הקץ לשפיכות הדמים בשני העמים, גם העם הערבי הפלשתיני וגם העם היהודי בתוך מדינת ישראל יזכו סוף-סוף לחיות זה ליד זה בשלום ובאחוזה.

חבר הכנסת קצב שאל, מדוע ממשלת ישראל לא יוצאת עם הצהרה שמדינה פלשתינית לא תקום לעולם. שאלתי היא: האם הצהרה זו מחייבת את העם הפלשתיני? האם היא מחייבת אותו להימנע משאיפתו, כשאר העמים בעולם, לזכות בהגדרה עצמית? ואם היא לא מחייבת, מה התועלת בה?

הרי בתחילת שנות ה-70 היה מי שאמר שאין עם פלשתיני, ולאחר מכן חבר הכנסת אריק שרון הקים את "אגודת הכפרים", והוא שצייד אותם בנשק כדי להילחם וכביכול להגן על הכיבוש. ומה היה? – שום דבר. ולאחר מכן היתה זו ממשלת הליכוד בראשותו של חבר הכנסת שמיר, אשר דרשה הקמת נציגות פלשתינית מקומית. האם זה גרם להתקדמות תהליך השלום? האם זה הביא את הקץ לאינתיפאדה ולהתקוממות העממית נגד הכיבוש? – לא.

אני רוצה לציין, שכאשר חבר הכנסת שמיר ישב אז כראש ממשלת ישראל בפני מר חיידר עבד אל-שאפי, הרי הוא ידע שחיידר עבד אל-שאפי הוא נציגו של אש"ף, הוא ממייסדי אש"ף, והיום הוא אפילו אחד האנשים שיש להם הסתייגויות מהסכם העקרונות, כי הוא אומר שההסכם הזה איננו מגשים את השאיפות של העם הפלשתיני.

מדוע צריך להמשיך ולהשלות את עצמנו? יש כאן עם המתנגד לכיבוש. אי-אפשר להמשיך ולאנוס אותו לנצח. אי-אפשר להמשיך ולדכא את רצונו. על-פי ההיסטוריה, עמים אשר רצו ושאפו לעצמאות זכו בה. מדוע צריך לדחות את זה, על-מנת שתהיה עוד שפיכות דמים, שיהיו עוד רציחות, אבל ותלונות מפני מעשי הרצח ההדדי ושפיכות הדמים הנמשכת?

הגיע הזמן לשבור את מעגל הקסמים של שפיכות הדמים, להכיר בזכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית, בזכותו להקמת מדינה ליד מדינת ישראל. זה המרשם הבטוח להפסקת מעשי הרצח והדיכוי בין שני העמים.

לא ייתכן שיש תופעה שאין לה סיבה. אם יש תופעה של הרג, הרי יש סיבה לתופעה זו, והיא המשך הכיבוש הישראלי. אומנם יש משא-ומתן. אומנם נפגשים באוסלו, בוורסאי ובקהיר, אבל בפועל, בשטח לא חל שום שינוי.

מימוש ההסכם לא החל, ולכן אי-אפשר להגיד שיש משא-ומתן, כי האנשים בשטח לא חשים שחל שינוי.

אברהם יחזקאל (העבודה):

יש משא-ומתן.

טלב אלסאנע (מד"ע):

יש משא-ומתן, אבל אנשים הנמצאים בשטח רואים את החיילים באותה מידה, רואים שהאנשים בבתי-הסוהר ממשיכים לסבול שם. לכן, לא היה מימוש של ההסכם הזה בפועל בשטח. אין שינוי. יש אומנם משא-ומתן, יש כותרות, אבל תכל"ס בשטח, וזה מה שחשוב לאזרח הפשוט, אין כל שינוי.

חבר הכנסת קצב שאל, מדוע ממשיכים לנהל משא-ומתן עם מנהיג אש"ף יאסר ערפאת אפילו שהוא לא מכבד הסכמים. אני רוצה להזכיר לליכוד, שלפי מיטב זיכרוני, בשנת 1981, כשנכרת הסכם בין

ראש ממשלת ישראל דאז, מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, לבין יאסר ערפאת, להימנע מירי "קטיושות" על הגליל, מי שכיבד את ההסכם היה יאסר ערפאת, מי שהפר את ההסכם היה הליכוד, בראשות מר בגין ובעידודו של אריק שרון. לכן, הם לא יכולים להטיף לכיבוד הסכמים. הצד הערבי כיבד כל הסכם שהוא התחייב לו עד היום. אנחנו יודעים עוד מאז הסכמי הפסקת האש ב-1948, שהיו הפרות של הסכמים, היו הפרות של הפסקת אש אך ורק מהצד הישראלי. לכן, אי-אפשר להתלונן ולטעון נגד הערבים. אש"ף, בראשות מנהיגו יאסר ערפאת, מכבד הסכמים והוא יכבד את ההסכם הזה, והוא חוזר מדי יום ואומר שהוא ימשיך לכבד את הסכם העקרונות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת אלסאנע. עכשיו, אחרון הדוברים, אלא אם כן הממשלה תרצה עוד להשיב – חבר הכנסת יורם לס. חמש דקות.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בעצם הימים האלה הדחפורים עובדים מסביב לרצועת-עזה, והדחפורים סוללים דרך טשטוש, אני אומר את זה לכל מי שמטושטש, סוללים דרך טשטוש, הפועלים מקימים גדר, הגדר סביב עזה תהיה גבוהה מאוד, היא תהיה מחושמלת, יהיו שם אלקטרוניקה, אולי אפילו מוקשים, הבט"שיות, הביטחון השוטף יעבור מסביב לרצועת-עזה, וכל מה שצריך להיעשות על-ידי צה"ל כדי לחסל את הטרור ולשמור על הביטחון – יעשה. אבל במישור של הסימבוליקה, במישור של הסמל, שהוא מה שעובד בתוך הכנסת, כדאי שנדע שהגדר שמקים היום צה"ל מסביב לרצועת-עזה היא הקבר והמצבה שלכם, ועליה כתוב: פ"נ – פה נקבר רעיון הסיפוח.

רצועת-עזה לא תסופח למדינת ישראל, מפני שאנחנו בונים עכשיו סביבה גדר, מפני שמדינת ישראל לא יכולה לספח את עזה, היא איננה יכולה לבלוע שלושת-רבעי מיליון בני-אדם, שאותם בני-אדם מתרבים בשיעור של 4%–5% לשנה. כל מי שנמצא כאן, מחברי הכנסת, ואי-פעם שם כסף בבנק ב-4% או 5% לשנה, יודע שהכסף מכפיל את עצמו בתקופה של 16 שנה. האוכלוסייה בעזה תכפיל את עצמה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, רק שנייה. חברי הכנסת, אני יודע שלהיות נואם אחרון זה קצת לא נעים, כי אז נעשית ההתכנסות, אבל תעשו אותה בנחת.

יורם לס (העבודה):

האוכלוסייה ברצועת-עזה תכפיל את עצמה בתוך 16 שנה והיא תגיע למיליון וחצי בני-אדם. אנחנו מיננו יכולים לבלוע את האוכלוסייה הזאת. אז באים חכמי הסיפוח מהליכוד ואומרים לנו, שהאוכלוסייה הזאת תחיה בתוכנו, ותבחר לפרלמנט האחר. אני שואל את הליכוד, לאיזה פרלמנט

יבחרו תושבי עזה? הרי אין להם פספורטים. הירדנים לא נתנו להם פספורטים, המצרים לא נתנו להם פספורטים, לאיזה פרלמנט יבחרו תושבי עזה?

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת.

יורם לס (העבודה):

לעומת זאת, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה, רק שנייה. אנא מכם, תאפשרו לחבר הכנסת לס להשמיע את דבריו באווירה מתקבלת על הדעת.

יורם לס (העבודה):

לעומת זאת, יש יהודה ושומרון, והנה ביהודה ובשומרון – נסעתי אתמול מירושלים לבית-הספר "כדורי" לאורך בקעת-הירדן, ומה רואות עיני בבקעת-הירדן? בצד הירדני התיישבות עצומה לאורך כל בקעת-הירדן, הצד הירדני מלא התיישבות, והכול ירוק. בצד הישראלי בקושי פה התנחלות, פה התיישבות, פה כתם ירוק. ואני אומר: את בקעת-הירדן אנחנו צריכים מחר להמשיך ליישב, ולהשקיע שם מחר כדי להראות שאת המקום הזה אנחנו לא נעזוב. אבל את כל האזורים צפופי האוכלוסייה, שהם בדיוק כמו עזה, לא ניתנים לקליטה לתוך מדינת ישראל, כל האזורים האלה, כמו שנעזוב את עזה, לא תהיה ברירה, עם כל הצער והכאב, אנחנו נעזוב גם אותם, ובמקום הזה תקום לה רשות, ישות, קונפדרציה, לא חשוב השם, יקום לו גוף פלשתיני מחוץ למדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

אתה רוצה עוד דקה?

יורם לס (העבודה):

ברשות היושב-ראש, אני מבקש עוד דקה – – –

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

יורם לס (העבודה):

— — — לנושא אחר — — —

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, רק לנושא האי-אמון.

יורם לס (העבודה):

לנושא האי-אמון, שהוא קשור לבעיות קואליציה ואופוזיציה. מייד לאחר האי-אמון המצחיק הזה, שהאופוזיציה מעלה אותו בפעם השלושים וכמה מאז התכנסה הכנסת השלוש-עשרה, יעלה חוק ביטוח בריאות — — —

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע, זה — — —

יורם לס (העבודה):

אני מבקש, אדוני היושב-ראש — —

היו"ר ש' וייס:

זה הסיפור הבא.

יורם לס (העבודה):

– – לאחל לעם ישראל גם בשמי אני, שיהיה חוק ביטוח בריאות טוב, טוב לחולים, ושהכנסת תעבוד ביחד כדי שהחוק הזה יהיה חוק טוב באמת. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, נא לשבת. אני מבקש מהסדרנים לסגור את הדלתות, בטובכם. שר החוץ ישיב לדוברים, אבל לפני כן אני רוצה להרגיע את האולם. חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת רן כהן. ביקשתי מהסדרנים שיאילו בטובם לסגור את הדלתות. תשאירו רק את הדלת האחרונה פתוחה. מרגע. מה עם הדלתות? אין כאן סדרנים מצד ימין. נא לשבת, חברים. חבר הכנסת קופמן, חבר הכנסת נתניהו, גברתי השרה אלוני, אנא. אדוני שר החוץ, בבקשה, אחרי כן נעבור להצבעה. ביקשתי לסגור את הדלתות. סליחה, אדוני השר רמון, עד עכשיו הוא היה: פה לא; עכשיו הוא: פה כן. בבקשה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני אתחיל בדברי תשובה לחבר הכנסת יצחק לוי, מפני שהוא התווכח בצורה תרבותית ועניינית, ואני מרגיש שחובתי להשיב לו לגופו של עניין. חבר הכנסת יצחק לוי, בעוד שלוש שנים – –

עובדיה עלי (הליכוד):

לא שומעים.

היו"ר ש' וייס:

תירגעו אז ישמעו.

שר החוץ ש' פרס:

– – עדיין תהיה אוטונומיה. עד חמש שנים מהיום הזה תהיה אוטונומיה. שאלת אותי מה יהיה? – תהיה אוטונומיה.

עכשיו אני רוצה להגיד חד-משמעית, ולא כדי לשאת חן בעיניך או בעיני חבריך לסיעה. מפלגת העבודה – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החוץ לא שומעים אותך. אולי תרים קצת את קולך?

שר החוץ ש' פרס:

מפלגת העבודה שללה ושוללת הקמת מדינה פלשתינית – – –

היו"ר ש' וייס:

מדוע אתם מדברים?

שר החוץ ש' פרס:

אני לא צריך להכריז את זה כל יום, אין בזה שום חדש, ואנחנו שוללים לגופו של עניין, מפני שאנחנו חרדים שמדינה פלשתינית תביא להקמתו של צבא פלשתיני, ואנחנו לא רוצים צבא זר מערבית לנהר הירדן. זאת היתה וזאת נשארה עמדת מפלגת העבודה. הממשלה לא דנה מעבר לאוטונומיה – – –

היו"ר ש' וייס:

למה השרים מדברים וכל סיעת העבודה מדברת? באמת, מה אתכם? מה קורה כאן? חבר הכנסת תיכון, שב במקומך, אנא ממך. קצת נימוס.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחברי המפלגה, שזאת הבמה להסברה, ומן הדין שגם חברי המפלגה יקשיבו. לא שאין במפלגת העבודה אנשים בדעה אחרת; יש. אנחנו מפלגה דמוקרטית – – –

היו"ר ש' וייס:

תפסיקו כבר לדבר.

שר החוץ ש' פרס:

– – ויש בה אנשים הסבורים אחרת, אבל המפלגה בכל החלטותיה, מפלגת העבודה, החליטה, וחזקה על חברי המפלגה בממשלה שיצביעו לפי מצע המפלגה. אין סטייה.

אנחנו לא רוצים צבא זר מערבית לנהר הירדן, אנחנו לא רוצים צבא זר בשערי ירושלים, ואנחנו סבורים עד היום הזה, אמרנו את זה גם במצע של המפלגה, שהפתרון הנכון הוא במסגרת ירדנית-פלשתינית. אני עצמי תומך בקונפדרציה או בפדרציה ירדנית-פלשתינית. כמו שזה חד וברור שאנחנו לא רוצים לספח 2 מיליוני ערבים למדינת ישראל.

אני חושב שטוב עשה יושב-ראש הליכוד שהעלה את תנועתו לשמים. מלמעלה הכול נראה יותר טוב. לא נראים הערבים, לא נראות בעיות. הבעיה בטיסה הזאת היא לא איך להמריא אלא איך לנחות. כאשר נוחתים מתבררות הרבה מאוד בעיות.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש שקט. תנו פעם אחת לשמוע תשובה בלי הפסקות בכל רגע.

יהושע מצא (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

שר החוץ ש' פרס:

בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

במצע המפלגה שלכם כתוב שאתם נגד מגעים עם אש"ף – – –

יוסי כץ (העבודה):

— — —

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

שר החוץ אפשר לו לשאול. תנו לו לשאול. אתם לא סומכים על שר החוץ שידע להשיב לו? זאת עזרה?

יהושע מצא (הליכוד):

מאין הביטחון שגם את זה לא תשנו?

היו"ר ש' וייס:

השאלה הובנה.

שר החוץ ש' פרס:

מצא שאלה מצא טוב. אני אשיב לך. במצע מפלגת העבודה כתוב שהמפלגה תדבר עם כל פלשתיני השולל טרור. כאשר ארגון אש"ף הודיע שהוא שולל טרור – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא ממשיך בטרור.

אלי דיין (העבודה):

לא נכון.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה כן נכון.

צחי הנגבי (הליכוד):

שאל את חבר הכנסת אורי אור.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת יצחק לוי, בעניין חוק השיבה, אנחנו מתנגדים – – –

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, כשאת מדברת עם השכן למה אני צריך לשמוע?

קריאה:

יש לך שמיעה יותר מדי טובה.

היו"ר ש' וייס:

את הקואליציה אני ממש לא מבין. פשוט לא מבין.

שר החוץ ש' פרס:

איזה מין דבר זה? מצלמים אתכם, רואים אתכם. יש דיון מדיני, אפשר לשבת ולהתנהג כראוי.

בעניין חוק השיבה. אנחנו שוללים את החוק הזה לגבי פלשתינים או ערבים. כששואלים אותי ערבים מדוע, מדוע לכם מגיע ולנו לא? תשובתי היא: אילו היו לעם היהודי 21 מדינות, לא הייתי מציע שנעשה חוק שבות. לערבים יש 21 מדינות, יש להם ברירה לאן ללכת. לנו אין. אנחנו לא זקוקים, תאמין לי, לא לתימוכין, לא להיגיון ולא לחיזוק. עמדתנו בעניין זה היא חד-משמעית.

ועל כן אני אומר לך, אנחנו בעד האוטונומיה. אני מאוד שמח שחבר הכנסת משה קצב הודיע שהליכוד תומך באוטונומיה. זה באמת חידוש מרענן.

משה קצב (הליכוד):

לא באוטונומיה שלכם.

שר החוץ ש' פרס:

אני עוד לא שמעתי מה שלכם. בעניין זה אני משיב לך תשובות ברורות. אני מאמין שגם אם הערבים לא ישתנו, וגם אם אנחנו לא השתנינו – העולם השתנה. אני לא מדבר על דברים בעלמא. אין ברית-המועצות שיכולה לספק נשק. אין עולם שלישי שיכול לספק קולות. אין לסעודיה הנטייה או צורות הכסף לממן את העניין הפלשתיני, מפני שמרחפת מעליהם סכנה חדשה. הגיעה השעה שנראה כי חיים בעולם שונה, בעולם שבו מקורות העוצמה ומקורות העושר אינם באים מהיערכות חומרית אלא מרמה רוחנית, אינטלקטואלית, השכלתית.

אני יודע כמה קשה להיפרד מן העבר. עד שמאשימים אותי שאני מפליג למרחבי העתיד, אני אומר שכאן יש הרבה מאוד אנשים הכבולים בהרגלים מחשבתיים של העבר, ועיניהם טחו מראות לא מה יקרה בעתיד אלא מה קורה מול עיניהם כיום.

עכשיו אני רוצה להגיד לחבר הכנסת משה קצב.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד השר, שאלה קצרה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בא-גד, תן לנו לסיים. עוד יש לנו היום חוק מרתק.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

שב במקומך. עלינו לסיים את הפרק הזה. זה לא זמן שאלות ותשובות.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבר אפשר היה להספיק לענות. האם השר מוכן לגלות היכן רבין ודראושה ברגע זה?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת בא-גד, תוכל לשבת במקומך. יש לנו מקומות קבועים. עוד מעט תצטרך להצביע.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת משה קצב, אין לי על מה להתחרט. הייתי עם דוד בן-גוריון כשהיתה תוכנית החלוקה, ואינני מצטער על כך. הייתי עם דוד בן-גוריון בתוכנית קדש, ואינני מצטער על כך. הייתי אתו בעניין הנסיגה, ואני לא מצטער על כך. הייתי אתו בעניין השילומים, ואני לא מצטער על כך. מי שיש לו להצטער או להתחרט אלה אנשים אחרים לגמרי.

אבל אם אתה שואל, האם במושג זכויות לגיטימיות לא כלולות גם זכויות לאומיות? מה זה, זכות לאומית איננה לגיטימית? מה ההיגיון? הרי ההגדרה הרחבה יותר היא לגיטימית, לא לאומית.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לא מדויק.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני מבקש ממך לא להיות הדייקן על חשבוני. תנאם, תסביר. אתה לא גדול המשפטים, אתה לא גדול המדינאים. תשמור על חוש מידה.

המושג זכויות לגיטימיות כולל בחובו גם זכות לאומית. אי-אפשר להגיד שזכות לאומית איננה לגיטימית.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אבל לא מדינה פלשתינית.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אנא ממך. חבר הכנסת בן-אלישר, מיצית את שאלותיך.

שר החוץ ש' פרס:

אני חוזר ואומר, ראש הממשלה רבין לא אמר שלישראל אין דרך חזרה. הוא אמר שלפלשתינים אין דרך חזרה. לנו אין רצון לחזור, לא לאינתיפאדה, לא למחדל, לראות מול עינינו איך הבעיה הולכת וגדלה, הולכת ומסתבכת, איך היא הולכת ומתחמשת בנשק נוסף ואין עונה.

אנחנו נטלנו יוזמה, בניגוד לממשלת שב ואל תעשה. אם יש הבדל, הוא לא באוטונומיה אלא בין הנכונות הרצינית שלנו לבצע אותה לבין העדר הרצינות שלכם לעשות דבר ממשי גם מהדברים שאמרתם.

אני אומר לכם, העם ייתן בנו אמון. אין זה נכון שיש לנו רוב קטן. יש רוב מוצק לאוטונומיה, יש הרבה מאוד חברי ליכוד שלא התחרטו ולא סטו מזה. וגם בעם – – –

גונן שגב (צומת):

חברי כנסת מהעבודה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגב, הרי אתה נאמת בתחילה.

שר החוץ ש' פרס:

אתם לא מדברים בשם ש"ס, אתם לא מדברים בשם אגודת ישראל, אתם מדברים בשם מפלגה שזכתה במיעוט.

יהושע מצא (הליכוד):

רוב חוסם אנטי-ציוני, זה מה שיש לך.

קריאות:

לא.

שר החוץ ש' פרס:

ההתנשאות הזאת, המונופול על הציונות; מה אתה רוצה להגיד, שבעם הזה יש רוב אנטי-ציוני?

יהושע מצא (הליכוד):

כן. לך יש רוב אנטי-ציוני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, שאלת שאלה. מספיק. אל תנצל יותר מדי את הבמה.

יהושע מצא (הליכוד):

רוב חוסם אנטי-ציוני.

שר החוץ ש' פרס:

אני מבין מחבר הכנסת משה קצב, שכאשר הליכוד הסכים למשטרה פלשתינית-ירדנית חזקה, הליכוד התכוון שלא יהיו לה אקדחים, שלא יהיו לה רובים – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדמן. חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

שר החוץ ש' פרס:

– – רק סכינים ורק אבנים. למה התכוונתם?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זיסמן, זה מפריע.

שר החוץ ש' פרס:

למה התכוונתם?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר.

שר החוץ ש' פרס:

ה"חמאס" ילך עם נשק — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, מספיק. זה לא מתאים לך. כל הזמן.

שר החוץ ש' פרס:

הלוא מוכרחים להיות ביושר. אתם המדברים על אמירת אמת לעם, תגידו את האמת. אתם רציתם משטרה שלא תוכל להגן על עצמה?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

משטרה של — — —

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא עשינו שום ויתורים מדיניים. אמר חבר הכנסת רביץ, שיש רק – – –

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אתה נאמת. מספיק כבר.

שר החוץ ש' פרס:

אתה כל הזמן אומר לי להתחרט. אני לא יודע איזה מעשים גדולים אתה עשית, שאני צריך להתחרט.

משה קצב (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

לי אין על מה להתחרט.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אני קורא אותך לסדר.

משה קצב (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

מילאתי את תפקידי ואין לי על מה להתחרט.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, קראתי אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא זקוק להטפת מוסר ממך.

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת רביץ, יש בעיה יהודית?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אתה נאמת. עכשיו משיב שר החוץ. יש גבול לקריאות ביניים.

שר החוץ ש' פרס:

אני אגיד לך מה הקושי. אתה יודע מה הקושי, חבר הכנסת רביץ? התקדים. התקדים של פינוי מתנחלים. זה שורש הבעיה. אנחנו אומרים למתנחלים: תישארו במקומכם, אנחנו ניתן לכם את ההגנה הדרושה, בניגוד לתקדים שנוצר על-ידי הליכוד, ואל תברחו מזה. אילולא התקדים הזה – – –

דוד מנע (הליכוד):

שהביא את השלום עם מצרים.

היו"ר ש' וייס:

מספיק.

שר החוץ ש' פרס:

כל הכבוד. אמרתי בשל סיבה רעה? חבר הכנסת דוד מנע, בשל סיבה מצוינת. הליכוד החליט לפנות בכוח, גם את חבר הכנסת צחי הנגבי, מסיני. בכוח, יום אחרי יום, בכלובים. בשל סיבות מצוינות, חבר הכנסת דוד מנע.

היו"ר ש' וייס:

בואו נתקרב לסיום. חבר הכנסת מנע, שב.

שר החוץ ש' פרס:

במה אנחנו עוסקים עכשיו? לא שלום? אותו דבר. חבר הכנסת רביץ, אם אתה מודאג מן העניין היהודי – אנחנו מנענו חזרה, כי אנחנו אמרנו שאנחנו לא נוריד התנחלויות.

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החוץ, לא שומעים אותך. יש פה איזו בעיה עם המיקרופונים. אולי הם הוצבו לא נכון. אומר לי חבר הכנסת עובדיה עלי, שתדבר למיקרופון השמאלי, זה גם מתאים להשקפת עולמך. בוא נשמע לעצתו.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד ליושב-ראש ולחברי הכנסת, אנחנו לא נברח מהוויכוח הזה, אנחנו נעמוד מול העם, נענה על שאלה-שאלה, שכן דרכנו ישרה ודברנו דבר אמת, ולא ניתן לא לטשטש ולא לשבש. כל מה שאמרנו – קיימנו, וכל מה שנאמר נקיים – –

קריאות:

— — —

שר החוץ ש' פרס:

— — למרות התקדימים הרעים.

סילבן שלום (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

מספיק. חבר הכנסת סילבן שלום, שלום לך.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

הלוא אתם יודעים שאין לכם תשובה. אין לכם תשובה, לא לעניין הפינוי, לא לעניין המתנחלים, לא לעניין האוטונומיה, והעיקר — אין לכם תשובה מה לעשות בעתיד, מה התשובה ל-2 מיליוני ערבים, לתת להם דרכונים או לתת להם שליטה עצמית.

יהושע מצא (הליכוד):

תגיד כבר משהו חדש. משהו חדש.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, מספיק.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת מחאמיד, אנחנו עושים שלום בתנאים קשים ביותר. אתה אומר שהפלשתינים לא מרגישים אותו עדיין? גם אנחנו לא מרגישים אותו. לעת עתה השלום הוא שלום של חוזה, על נייר, הוא עדיין לא מציאות. ייקח זמן עד אשר הוא ייהפך למציאות. בזמן הזה, עד שיגיע, נעבור דרך קשה מאוד. אנחנו מודעים לה.

אשר ליריחו, אל תפזר קילומטרים. דיברנו באוסלו. אנחנו אמרנו מה הפרמטרים, והוסכם עם הפלשתינים. כל מה שהוסכם, נכבד; כל מה שלא הוסכם, אין צורך לכבד. אמרנו את הפרמטרים הבאים: ראשית, שזה יהיה יותר מהעיר יריחו; שנית, פחות מהמחוז יריחו; שלישית, שלא יכלול התנחלויות יהודיות-ישראליות ויכלול את מחנות הפליטים סביב יריחו.

קריאה:

מה עם האמנה הפלשתינית?

שר החוץ ש' פרס:

סביב זה אנחנו עומדים ולא משנים את דעתנו. איש לא הזיז אותנו ואנחנו לא ויתרנו על שום דבר.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת יצחק לוי גם על עניין המעברים. היות שאני בטוח שאתה רוצה להבין בדיוק מה עמדתנו, אני רוצה להסביר אותה כדי למנוע אי-הבנות. יש גבול ויש מסוף. המסוף הוא במרחק של 900 מטר מן הגבול. על הגבול עומד חייל ישראלי, וחייל ישראלי בלבד. הוא הוא הפותח את השער והסוגר את השער.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי פותח את המזוודות?

שר החוץ ש' פרס:

כאשר נכנסים למסוף, יש מסלול פלשתיני ויש מסלול ישראלי, באותו מסוף.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי מחתים את הדרכון?

גונן שגב (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגב, זה יימשך כך עד הבוקר.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי בודק את הדרכון ומי מחתים אותו?

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החוץ, אתה לא חייב לענות על כל השאלות. אנחנו רוצים לסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

זו שאלה מרכזית.

היו"ר ש' וייס:

שמענו, והשר ודאי ישיב.

שר החוץ ש' פרס:

ואם אני אענה לך, אתה תהיה בעד זה? מה אתה רוצה?

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה שותק, אתה לא עונה.

היו"ר ש' וייס:

הנה, השר מתחיל לענות. חבר הכנסת איתן, השר מתחיל לענות.

שר החוץ ש' פרס:

כל מי שייכנס לישראל, הן באוטונומיה והן מחוץ לאוטונומיה, יעבור בדיקה ישראלית; למעלה מכל ספק, כי יש לנו גבול אחד. מי שילך במסלול הפלשתיני, ילך במסלול הזה, שם יקבלו את פניו שוטר פלשתיני ודגל פלשתיני. אבל ההשוואה בין תמונת הדרכון לבין פני האיש הנכנס תיעשה על-ידינו. אשר למזוודות, יש לנו זכות ורשות לבדוק כל מזוודה שנכנסת לישראל, ללא יוצא מן הכלל.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

רבותי, זה לא ייגמר כך. מספיק כבר. בואו נסיים.

שר החוץ ש' פרס:

רגע אחד.

היו"ר ש' וייס:

אני לא אומר לך. אני מבקש שיפסיקו. חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש.

שר החוץ ש' פרס:

כדי שלא להקל ראש, אני רוצה להגיד, אין לנו שום כוונה לפגוע ברגש הפלשתיני, באיש הפלשתיני, ואם הוא יכול ללכת במסלול פלשתיני, אדרבה ואדרבה. אין לנו שום כוונה לפגוע בכבוד, לא של פלשתיני בודד ולא של ה-PEOPLE PALESTINIAN. אני אומר את זה מעל במת הכנסת. אבל אין לנו גם שום כוונה להקל ראש בצורכי הביטחון של המדינה.

כאשר ישבנו עם הפלשתינים הבהרנו להם: במדינת ישראל, אם הדרג הביטחוני המקצועי אומר שמשוהו דרוש, המדינאים אינם מונעים זאת ממנו. בכל סידורי הביטחון במסוף – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

עם כל הכבוד, חבר הכנסת הנגבי, אתה לא מומחה לזה ואתה לא מבין בזה ואותך בקושי פינו מסיני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, אני קורא אותך לסדר.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, אני קורא אותך לסדר.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. לא ייתכן שאתה תופיע כאן בכל פעם ותעשה הכול כדי שאוציא אותך. אני מבקש ממך להפסיק. קראתי אותך לסדר פעם שנייה.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — — אתה יושב-ראש כנסת ולא — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, קראתי אותך לסדר פעמיים ואל תעיר לי עכשיו. אתה יודע שקראתי בצדק.

שר החוץ ש' פרס:

בכל מה שנוגע להתחשבות בכבוד האדם, בין שהוא פלשתיני ובין שאינו פלשתיני, נעשה כמיטב יכולתנו שלא לפגוע לא בכבוד אדם, לא בכבוד אשה ולא בכבוד זקן ולא בכבוד ילד. אנחנו בהחלט נכניס אמצעי בדיקה אלקטרוניים כדי לחסוך זמן, לחסוך בדיקה פיזית-אישית.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי יחתים את הדרכון? מי יחתים את אישור הכניסה? זה לא מעניין אתכם? מי יחתים?

היו"ר ש' וייס:

תראו, אתם שואלים שאלות חשובות. השר רוצה להשיב, אין לנו בעיה. אבל אל תפריעו.

שר החוץ ש' פרס:

ובכן, כל מה שנוגע לביטחון המדינה יהיה בידינו.

היו"ר ש' וייס:

למה אתם מפריעים? השרים, חברי הקואליציה וראש הקואליציה. באמת. יש כאן בירור יסודי. השר רוצה להשיב וזה טוב מאוד. אל תפריעו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

השר קיבל איתות מחבר הכנסת דיין, שמספיק.

שר החוץ ש' פרס:

לא אנחנו בוחרים את ההנהגה הפלשתינית. לא ההנהגה הפלשתינית בוחרת בנו. ההנהגה הפלשתינית קיבלה את התנאים שהצבנו בפניה, ואלה הם: להכיר בזכות קיומה של מדינת ישראל לחיות בביטחון; לשלול טרור; לבטל את האמנה הפלשתינית; לפתור את הסכסוכים בדרכי שלום.

היו"ר ש' וייס:

למה אתם מדברים כאן, בקואליציה?

שר החוץ ש' פרס:

נשב, ובניגוד לך, חבר הכנסת ביבי נתניהו, שהחלטת להסתכל על העניינים מלמעלה למטה, במקום פנים אל פנים, אנחנו נעשה אתם שלום ולא ניבהל. לא ניבהל לא מהקשיים ולא מהביקורת. יתר על כן, אדוני – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע, אנחנו – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אתה הוזה הזיות מלמטה למעלה. הוזה הזיות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אנחנו הרי מאפשרים דיון יסודי וארוך. אל תפריעו.

שר החוץ ש' פרס:

איזה מזל שבגין לא שמע לכם.

יהושע מצא (הליכוד):

הוזה הזיות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, קראתי אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

איזה מזל שהוא לא הקשיב לכם. איזה מזל שהוא יכול היה להסתמך עלינו.

אני רוצה להגיד לאדוני היושב-ראש: לא זו בלבד שאנחנו נממש את ההסכם עם הפלשתינים, גם אם זה ייקח יותר זמן, גם אם זה ייקח חודשים, גם אם יהיו קשיים, אנחנו נוסיף ללכת ולעסוק במלאכת השלום עם הירדנים, ואם אפשר יהיה – גם עם הסורים.

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם 3 בנובמבר?

היו"ר ש' וייס:

מספיק, חבר הכנסת מצא.

שר החוץ ש' פרס:

לא התעייפנו ולא התייאשנו. לנו יש חלום, אתם אומרים? – לכם יש חלום בלהות.

יהושע מצא (הליכוד):

הזיות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. חבר הכנסת איתן, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אתם מנסים להפחיד את העם ללא צורך. כל העולם הולך ומשתנה.

היו"ר ש' וייס:

למה אתם כל הזמן רועשים? ומסתובבים?

שר החוץ ש' פרס:

כל העולם הולך ונפרד ממלחמות, משנאות ומדעות קדומות.

צחי הנגבי (הליכוד):

איש האתמול.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, אצטרך להוציא אותך, ויש הצבעה בעוד שתי דקות, דקה.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להשתתף בצער האופוזיציה, שאין לה תוכנית, שהיא נסוגה ממה שהיה לה והיא לא יודעת להמריא למשהו חדש. אפשר להמריא לשחקים כדי לגלות שבאוויר גם כן אין דבר של ממש. אנחנו נלך בדרכנו, כפי שאמרנו – – –

דוד מנע (הליכוד):

אתם אסטרונאוטים.

שר החוץ ש' פרס:

– – – אוטונומיה לחמש שנים, פתרון ירדני-פלשתיני. אנחנו לא תומכים במדינה פלשתינית. אנחנו נממש את ההסכם עם הפלשתינים ונוסיף לפעול הלאה למען שלום מלא במזרח התיכון.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לשר החוץ.

גונן שגב (צומת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגב, דיברת, הפרעת, הוא כבר ירד מהדוכן. מספיק.

גונן שגב (צומת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגב, נא לשבת. אנחנו עוברים להצבעה. יושב-ראש הכנסת לא מתלהב לתת זכות שאלה לחבר כנסת שמפריע כל הזמן. מה לעשות? זה קורה. נא לשבת. חברי הכנסת, נא לשבת איש איש במקומו. חבר הכנסת שגב, נאמת, מספיק. מיצית את עצמך הערב. אני מצטער מאוד שאני צריך להעיר כל פעם לחברי קואליציה. אני לא יכול להוציא איש, כי אלה לא צעקות, זה זמזום. אבל זמזום משותף מפריע.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת סיעות צומת ומפד"ל להביע אי-אמון לממשלה בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית. חברי הכנסת, זוהי הצבעת אי-אמון בממשלה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להביע אי-אמון לממשלה – 43

נגד – 57

נמנעים – 2

הצעת סיעות צומת-מפד"ל להביע אי-אמון לממשלה בשל דברי שר החקלאות בדבר מדינה פלשתינית לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודיע: 43 תומכים, 57 מתנגדים, שני נמנעים. הממשלה לא נפלה. 57 תמכו בה, 43 תמכו בהצעת האי-אמון, והיו שני נמנעים. תודה רבה.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום שלנו. חברי הכנסת נא לשבת. יש לנו עוד סעיפים מעניינים מאוד היום.

חבר הכנסת עובדיה עלי, סגן יושב-ראש הכנסת.

רבותי, חברי הכנסת, נמשיך בסדר-היום: הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, בקריאה שנייה ושלישית.

אני מזמין עכשיו את יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, חבר הכנסת עמיר פרץ, לפתוח בדיון. אתם תוכלו לשבת.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, חברי הכנסת, אנחנו רוצים להמשיך בסדר-היום. אני מבקש מכם להתיישב במקומות. חבר הכנסת פת, נא לשבת.

משה קצב (הליכוד):

יש לי הצעה לסדר.

קריאה:

האם אנחנו מצביעים היום?

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אנחנו ממשיכים בסדר-היום שלנו: הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה. אבל לפני כן, הצעה לסדר של חבר הכנסת קצב. אני מבקש מכולם לשבת. אני מבקש מהסדרנים להשליט שם סדר ולסגור את הדלתות.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כולנו שותפים לחגיגה הגדולה – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע. חבר הכנסת פלד, אי-אפשר כך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

תסלח לי, אנחנו מתחילים כאן בנושא בעייתי. סליחה, עם כל הכבוד, אני לא מבקש את עזרתך. תצביע יפה, ראיתי אותך, בסדר.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כולנו שותפים לחגיגה, לאירוע הגדול של הבאת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. נודע לנו ונמסר לנו, גם מפי אמצעי התקשורת, שיש בכוונת הממשלה, מייד עם הצגת הנושא, לעצור את הדיון ולדחות אותו עד לאחר ועידת מפלגת העבודה. אם אומנם כך – זה ביזוי הכנסת, ומוטב שיושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, לפני שהוא עולה לנמק ולהציג את הצעת החוק, יאמר לנו אם אכן זו כוונתו. אם כן – מוטב להגיש את הצעת החוק במועד שנוח להם, מתוך כבוד לכנסת. אנחנו, סיעת הליכוד, בוודאי נגיש בימים הקרובים את הצעת החוק באותה נוסחה ובאותה לשון.

דן תיכון (הליכוד):

מה הם סדרי הדיון?

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת קצב. חבר הכנסת רן כהן רוצה לדבר.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, האם תהיה הצבעה על ההצעה הזאת? יש הצעה לסדר. האם תהיה עליה הצבעה?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. תיכף אוציא אותך מהאולם. מספיק. נא להוריד את היד ואל תצחק כאן. חבר הכנסת רן כהן, בבקשה. חבר הכנסת מנע. חבר הכנסת קופמן.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כמי שעובד בכנסת תשע שנים רצופות ומנסה להגיע לחקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אני רוצה להרשות לעצמי במועד הזה להגיד שאני לא רק חוגג, אני גם קצת אבל. אני מבקש את תגובתו של יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה כבר עם פתיחת הדברים.

זה לא סוד, שבשבועות ובימים האחרונים מתפרסמים דברים מכוערים, דברים שנוגעים למאבק בתוך מפלגת העבודה על ראשות הסיעה בהסתדרות; מתפרסמות מודעות על-ידי ההסתדרות נגד החוק הזה, שמנסות להכפיש את חקיקתו, בה בשעה שכל בר-דעת יודע, שאנחנו מפגרים ב-45 שנה בחקיקתו, וכבר מזמן היה צריך לחוקק אותו, ומצד שני נעשה ניסיון מאולץ מאוד להגיע למועד הצגת החוק הזה היום, לא משום שהוא נולד באופן טבעי, אלא בגלל אותה מלחמה פנימית בתוך מפלגת העבודה.

אני חושב שבשני הצדדים צריך היה להימנע מעשיית המעשים הללו. ואני רוצה לפנות כבר עכשיו, בפתח הדברים, ליושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ, שאינו חושד בי שאני נגד החוק – אני הייתי בעד עוד לפני שהוא היה חבר הכנסת – אני חושב שרצוי שהעניין הזה ינוקה עוד בטרם מתחיל הדיון האמיתי.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת רן כהן.

חבר הכנסת אלי דיין, ביקשת רשות הדיבור, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני ביקשתי רשות הדיבור בראש ובראשונה כדי להדוף את ההתקפות נגד מפלגת העבודה.

דן תיכון (הליכוד):

תסביר מדוע – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, עם כל הכבוד, מי שיסביר – אני אסביר תיכף. יש כמה הצעות לסדר, ובזה נגמר.

אלי דיין (העבודה):

מפלגת העבודה מקיימת הליכים של בחירות פנימיות לפי כל הכללים, והיא היתה המובילה בעניין הזה של הפריימריס, ואין לערב את הנושא הזה עם הנושא שלפנינו. הכנסת היא ריבונית, היא צריכה לפעול לפי תקנון הכנסת. היא פועלת לפי תקנון הכנסת, אף שיתכן שהיה צריך להימנע מהעניין הזה, ממה שהולך לקרות היום, אבל בואו נכבד את תקנון הכנסת.

לימור לבנת (הליכוד):

מדוע קבעתם שההצבעה לא תהיה היום?

היו"ר ע' עלי:

סליחה, עוד לא קבענו ולא כלום. אתם מתפרצים לדלת פתוחה. אני אסביר אחר כך את סדרי הדיון.

הצעה אחרונה לסדר, ממש אחרונה, לחבר הכנסת שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חוק ביטוח בריאות ממלכתי הוא אחד החוקים החשובים שהכנסת צריכה לקבל. אני יכול לברך בהזדמנות זו את מי שהביא את החוק והעביר אותו בקריאה ראשונה. אבל, אדוני היושב-ראש, הולכים היום לבזות את הכנסת. בתרגיל פוליטי פנימי של מפלגת העבודה, בינה לבין ההסתדרות, בין ההסתדרות לבין ראש הממשלה, הולכים לבזות אותנו ולהפוך את הכנסת לבדיחה.

לא יעלה על הדעת, שלגבי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שצריך היום לעלות לדיון ולהצבעה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית, ראש הממשלה הבטיח למזכיר ההסתדרות מראש, שהיום לא תתקיימנה הצבעות. אם היום לא תתקיימנה הצבעות, מחר, בפריימריס של מפלגת העבודה, אם הסיכויים של יושב-ראש הוועדה יהיו כפי שהם נראים היום, החוק הזה יעלם.

לכן, אני מציע לך, אדוני יושב-ראש הוועדה, להביא היום את החוק להצבעה. אל תנסה למרוח את הציבור, אל תנסה לקנות קולות בפריימריס, אל תנסה "לעבוד" על הציבור, ותעמוד על דעתך שאכן היום תתקיימנה ההצבעות על חוק זה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

אם לא תביא את ההודעה הזו, אני מציע לך לומר, שאתה מוכן לדחות עד ההכרעה במפלגת העבודה ורק לאחר מכן להביא את החוק להצבעה.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, חברי הכנסת – – –

דן תיכון (הליכוד):

תגיד לנו מה – – –

היו"ר ע' עלי:

זה מה שאני הולך לומר. קיבלתי דעת גדולים, את דעתך, וזה מה שאני הולך לומר.

אחרי ששמענו ארבע הצעות לסדר, אני מבקש לומר כאן, שבינתיים לא היתה שום פנייה – לא לדחות הצבעה ולא בנושא אחר. 'ושב-ראש ועדת העבודה והרווחה' יציג את החוק. אחריו ידבר שר הבריאות, השר חיים רמון, ומייד בתום דברי השר אנחנו נתחיל בהנמקת ההסתייגויות לפי סדר הרישום בלוח ההסתייגויות. ואינני מבין מנין כל השמועות שהגיעו.

דן תיכון (הליכוד):

יש לזה יסוד.

היו"ר ע' עלי:

יכול להיות שיש לזה יסוד. בשלב זה לא הגיעה אלי פנייה.

דן תיכון (הליכוד):

אם יתחיל הדיון עכשיו, הוא ייגמר היום בהצבעה. שיהיה ברור.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, אני אמרתי דברים ברורים.

חבר הכנסת לס, אני קראתי אותך לסדר, נכון?

חבר הכנסת דן תיכון, עד עתה לא הגיעה כל פנייה, לא מהממשלה, לא מוועדת העבודה והרווחה. לכשיגיעו פניות, אנחנו נבחן אותן. אם הן עולות בקנה אחד עם התקנון, נאשר אותן; אם לא תעלינה בקנה אחד עם התקנון, לא נאשר. לכן אתם מתפרצים כרגע לדלת פתוחה. הדיון הוא דיון רגיל.

יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

מתי יסתיים – – –

היו"ר ע' עלי:

יסתיים כאשר יסתיימו ההסתייגויות.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

לימור לבנת (הליכוד):

כל העולם יודע – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חברת הכנסת לימור לבנת, אני מבקש ממך: מספיק עם זה.

לימור לבנת (הליכוד):

כל העולם יודע – – –

היו"ר ע' עלי:

מספיק עם זה. אמרתי דברים ברורים, נכון?

לימור לבנת (הליכוד):

ברור שיש תוכנית שלא להביא את החוק היום להצבעה.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת לימור לבנת, אני לא מדבר לא על נבואות ולא על תוכניות. בשלב זה אנו נוהגים בהצעת חוק זו כפי שנוהגים בכל הצעת חוק שמונחת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. בתום דברי יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה ידבר שר הבריאות, ובסיום דבריו נתחיל בהנמקת ההסתייגויות. בתום הנמקת ההסתייגויות ניגש להצבעה, אלא אם כן מישהו יבקש איזו בקשה. הבקשות ייבחנו בהתאם לתקנון.

משה קצב (הליכוד):

אם רוצים לדחות את ההצבעה, צריך לדעת על כך מראש.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, מישהו הודיע על זה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני אודיע. חבר הכנסת קצב, כל אחד יודיע בחלקו.

היו"ר ע' עלי:

בעקבות דבריו ביררתי את הנושא עם מזכיר הכנסת. ביקשתי ממנו שיבדוק אצל יושב-ראש הכנסת אם היתה פנייה. לא היתה פנייה.

דן תיכון (הליכוד):

מה שאנחנו אומרים הוא, שאם מתחילים בדיון, הוא יסתיים היום בהצבעה. אי-אפשר להפסיק אותו באמצע.

היו"ר ע' עלי:

את השאלה הזאת נבחן כאשר תגיע פנייה.

דן תיכון (הליכוד):

אם מישהו רוצה להפסיק את הדיון, שיקום בתחילת הדיון ויאמר על סמך מה.

היו"ר ע' עלי:

אתה מעלה בדעתך, שמי שיציע להפסיק את הדיון, לא ינמק את זה? לא יסתמך על איזה סעיף בתקנון? כאשר הנושא הזה יגיע, נדון לגופו של עניין. מספיק עם זה.

יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, בבקשה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה לתקן את דברי היושב-ראש. אני עומד היום בפניכם כיושב-ראש ועדת העבודה והרווחה וכיושב-ראש הוועדה המיוחדת לחקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ובתוקף התפקיד הזה שהטלתם עלי – – –

היו"ר ע' עלי:

במה אתה מתקן את דברי? זה התואר שלך.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

זה התואר שלי.

היו"ר ע' עלי:

במה טעיתי?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

החוק הזה מוגש תחת התואר של ועדה אחרת – ועדה מיוחדת, ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת העבודה והרוחה.

דן תיכון (הליכוד):

הוא צודק במה שהוא אמר לך. כיבדו פעם ברצינות את התקנון.

חגי מירום (העבודה):

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, אני מבקש ממך, אתה מפריע לי.

משה קצב (הליכוד):

לא קיבלנו תשובה, אדוני.

היו"ר ע' עלי:

קיבלת תשובה ברורה.

חגי מירום (העבודה):

— — — תחכה

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

תאפשר לי להשיב. אי-אפשר כך. אתם רוצים תשובה ולא מאפשרים לי להשיב.

עמנואל זיסמן (העבודה):

כמה זמן — — — הטלויזיה — — —

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני רוצה להודיע לחברי הכנסת, כי לאורך כל עבודתה של הוועדה המיוחדת, הוועדה המשותפת, לא ניהלתי מגעים, לא קיימתי משא-ומתן לא עם מפלגה, לא עם ממשלה ולא עם הסתדרות. אני אומר כאן שבכוונתי, בכל מה שקשור לתפקידי כיושב-ראש הוועדה, לדרוש ולתבוע ולהיאבק כדי שהצעת החוק הזאת תבוא לידי סיום וההצבעות יסתיימו עוד הלילה הזה.

משה קצב (הליכוד):

עוד הלילה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני פונה בשם כולם לכל מי שיוכל לסייע להעברת החוק הזה הלילה — — —

עמנואל זיסמן (העבודה):

עד 21:00.

אלי דיין (העבודה):

תנאם כל הלילה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

למה אתה מטעה? אתה תפסיק עוד מעט את הדיון.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

— — — בכל מה שתלוי בי, חבר הכנסת זיסמן — — —

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה מטעה.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת זיסמן — — —

משה קצב (הליכוד):

תהיה הצבעה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא תהיה הצבעה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אם הוא אמר שתהיה, אז תהיה.

היו"ר ע' עלי:

רבתי, אני אקרא אתכם לסדר ואני ארחיק מהמליאה. אבקש להפסיק, עם כל הכבוד.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

יושב-ראש הוועדה לא יבקש בשום שלב של הדיון למשוך או לעכב.

דן תיכון (הליכוד):

אתה אחראי לממשלה?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני לא אחראי לממשלה. אני לא מתעסק עם הממשלה. לאורך כל הדיונים לא הסכמתי להיות חלק ממערכת של הסדרים כאלה או הסדרים אחרים. אני עומד על דעתי ומגיש את ההצעה הזאת, כאשר אני מגן בכל תוקף על מעמדה של הכנסת, על מעמדן של הוועדות בכנסת.

לאורך כל הדרך הבהרתי חזר ובהר, שתפקידי כחבר בוועדה יכול להסתכם בכך שאקבל הנחיות מסיעתי. כיושב-ראש הוועדה אני מחויב לתקנון הכנסת ולחוקת הכנסת ולחוקת מדינת ישראל, ואפעל רק על-פי התקנון ועל-פי החוק.

לכן, אני מאוד אודה לחברי אם יאפשרו לי ביום הזה, כאשר אנחנו מציגים את אחד המסמכים החברתיים החשובים ביותר שהוצגו אי-פעם במדינת ישראל – אחרי הקמת המוסד לביטוח לאומי, זהו אולי המסמך החשוב ביותר שהכנסת הזאת דנה בו, ואני מקווה שהיא תביא אותו לידי סיום.

אני רוצה לומר לחברי, כי אין ספק שההצעה הזאת מלווה בהרבה מאוד חילוקי דעות, אשר רובם ככולם, לצערי הרב, אינם נוגעים לגופו של החוק, למהותו של החוק ולתפקידים העיקריים שהחוק הזה מעמיד בפניו.

בסוף המושב הקודם, ב-5 ביולי, לאחר דיונים שנמשכו כאן, לאחר דיונים של כשנה בממשלה ובוועדת השרים לחקיקה, דנה הכנסת בהצעת החוק בקריאה ראשונה. הדיון היה מלווה בצלילים המשדרים תחושה של ספק אם החוק הזה יצליח לעבור, אם הוא יגיע גם למשוכה הבאה. לא היה איש בכנסת אשר לא הדגיש כי המצב הנוכחי רע והמערכת כולה נמצאת על סף קריסה, והגדיל אף לתאר זאת

חבר הכנסת רן כהן באותו דיון בקריאה ראשונה, כאשר אמר שאנחנו נמצאים על הר-געש, ויש סכנה של התמוטטות מערכת הבריאות.

ואכן, היתה לכל חברי הכנסת סיבה טובה להטיל ספק האם אני אעמוד כאן היום בפני חברי הכנסת. ההיסטוריה המלווה את החוק בדרך לחקיקתו הינה היסטוריה רבת-שנים של הצעות שונות, שהביאו בחשבון בראש ובראשונה את מצבה של קופת-החולים הכללית; קופת-החולים הכללית, שהוקמה בדצמבר 1911, על-ידי 300 איש – הראשונים שהקימו אותה היו חבורה של פועלים מפרדסי פתח-תקווה, שאספו ותרמו כסף למען אחד החברים שקטע את ידו בפרדס. ואיסופו של הכסף נקרא קופה – קופת-חולים.

מעניין לדעת כי בעבר הרחוק, הרחוק מאוד, מי שהובילה את המאבק לחקיקת החוק היתה דווקא קופת-החולים, וזה נראה טבעי ובלתי מזויף, ולא כמו המצב היום, שנראה כעולם הפוך. כי התמונה העומדת בפנינו היום היא תמונה קשה, תמונה שבה מאלצים הנהלת קופת-חולים לצאת נגד חקיקה שרק תציל את הקופה.

ב-31 בדצמבר 1925 יצא מרכז קופת-חולים בדרישה לוועד הפועל של ההסתדרות ולממשלת המנדט, לממש את החובה לבריאותו ולשלומו של ציבור הפועלים, על-ידי השלטת חוקים להגנה על העובד. שלוש שנים עיכבה ההסתדרות את אישור יוזמת החקיקה, מחשש שחוק ביטוח הבריאות יפגע בהכנסות ההסתדרות.

באמצע שנת 1927 קיבל משרד העבודה הבין-לאומי של חבר-הלאומים החלטה על הגשמת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. חוק ביטוח בריאות חובה במדינות חבר-הלאומים וכן במדינות חסות, מנדט ומושבות. באישור החוק ראו אז את התפתחותה העתידית של קופת-החולים והפיכתה לארגון הבריאות הלאומי והמרכזי ביישוב היהודי דאז. עיקרי הצעת החוק, חברי הכנסת, דומים לעיקרי הצעת החוק היום, ככל שזה מפתיע.

ב-12 בפברואר 1931 אישרה אספת הנבחרים של כנסת ישראל החלטה על העברת מפעלי הבריאות לרשות כנסת ישראל. בנובמבר 1931 אישר המזכיר הראשי של ממשלת המנדט את הצעת חוק ביטוח הבריאות, אך לא היה המשך לכך.

לפני שאגש לתאר את הניסיונות הרבים להעביר הצעה זו בכנסת, עלי לצטט את מנכ"ל קופת-החולים, מר משה סורוקה, שאמר דבריו לפני 23 שנים. כך אמר: "מאחר שהוועד הפועל של ההסתדרות הוא המכריע ואף תקציבו מבוסס על המס האחיד וחלוקת המס נעשית על-ידו, היינו עדים בשנים האחרונות לכך שמתוך שיקולים תקציביים של הוועד הפועל הוקטן חלקה של קופת-חולים במס באחוזים גבוהים, המסתכמים במיליונים רבים".

טבעי אפוא שבעתות אלה נפריד בין הדברים, בלי לחייב הצמדה בין חברות להסתדרות ולקופת-חולים. ההסתדרות וקופת-החולים יעמדו במבחן ביקורת הציבור, כל אחת בשטח פעילותה המיוחד, ואנו נשתחרר ממטען מענותיו של החבר, אשר ישתייך מעתה אם לקופת-חולים ואם להסתדרות, לפי בחירתו ולא על-פי הכרח.

לכן, יש לקבוע בוודאות שלא כל מי שדורש הפרדה בגבייה הוא שונא הסתדרות.

מאז הקמת המדינה עלתה הדרישה להנהיג חוק ביטוח בריאות ממלכתי פעמים מספר, החל מהכנסת הראשונה:

בשנת 1948 מינתה שרת העבודה גולדה מאיר ועדה לתכנון ביטוח סוציאלי. מסקנות הוועדה – חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

בשנת 1957, שר העבודה מרדכי נמיר מינה ועדה נוספת לתכנון ביטוח סוציאלי. מסקנות הוועדה – חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

בשנת 1966, חברי הכנסת מטילדה גז, יוסף סרלין ויעקב גרוס הגישו שלוש הצעות חוק פרטיות, שנדונו במליאה. באותה שנה מינו שרי העבודה והבריאות ועדה לביטוח בריאות כללית, בראשותו של אבא חושי, שתטפל בצד הארגוני והמעשי של הביטוח.

בשנת 1968 הקים הוועד המרכזי של ההסתדרות הרפואית ועדה בראשותו של פרופסור קלמן מן, שתציע ארגון מחודש של שירותי הבריאות. המסקנה – חוק ביטוח בריאות.

בשנת 1970 יזם שר העבודה יוסף אלמוגי הצעת חוק ממשלתית ראשונה לביטוח בריאות. הצעה זו נגנזה.

בשנת 1972 הגיש חבר הכנסת מאיר אביזוהר הצעת חוק פרטית.

ב-1973 הגישה הממשלה לכנסת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. החוק עבר בקריאה ראשונה והועבר לוועדת השירותים הציבוריים. בשנת 1974 סיימה ועדת השירותים הציבוריים את הדיון בהצעה, אך היא לא הועלתה להצבעה.

ב-1976 הגישה קבוצה של חברי כנסת, חברי הכנסת בארי, בגין, דיציאן, הורביץ ואחרים, הצעת חוק פרטית.

ב-1977 מינה שר הבריאות אליעזר שוסטק צוות בראשותו של פרופסור עזרה זוהר, כדי לעבד את הנתונים. ההמלצה היתה: חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

ב-1980 הגישו חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וחבר הכנסת עקיבא נוף הצעות חוק לביטוח בריאות ממלכתי.

ב-1987 מינתה שרת הבריאות שושנה ארבל-אלמוזלינו ועדה בראשות פרופסור טריינין, לגבש המלצות לארגון מערכת הבריאות. המסקנה: חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

ב-1990 הגישה ועדת החקירה הממלכתית לבדיקת מערכת הבריאות בראשותה של השופטת שושנה נתניהו הצעות לרפורמה במערכת. אחת ההמלצות המרכזיות: חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

הצעת החוק המונחת לפניכם היא העשירית שהוגשה לכנסת מאז הקמתה. הוועדה, אשר אתם במליאת הכנסת בחרתם בי לעמוד בראשה, לא חטאה לתפקידה. היא עשתה את המוטל עליה מתוך אחריות כבדה. אני יודע כי כאשר חברי כנסת רוצים להכשיל עניין, הם מגייסים לעזרתם את כל הטיעונים האפשריים ופוטרים עצמם מהצורך לענות לגופו של עניין. אני חושב שהדבר מותר לו לחבר הכנסת, אף אם לעתים נראה הוא נלעג בעיני הציבור שבחר בו. זו זכותו להסתכן במעמדו. ואם יש לחבר הכנסת טענות כלפי על שיקולים פוליטיים או על עבודה מפרכת, זה בסדר, ואענה על כך בהמשך. אך לא אתן לאיש, אפילו לא לחבר כנסת הנושא על ראשו כובע כפול, גם של חבר כנסת וגם של פרופסור, אפילו לא לחבר כנסת המגיע מקיבוצי השומר-הצעיר, לא לזה ולא לזה לא אתן להכניס נימות שהיתה פה חקיקה חפזה. מכיוון שהיתה פה חקיקה מעמיקה, בהיקף ובדרך שאינני חושב שהיה להם תקדים בכל תולדות הכנסת. וייתכן שסוף-סוף חברי הכנסת יוכלו לומר לעצמם כי הם ראויים אפילו לדרוש שעות נוספות. וסוף-סוף נעשתה על-ידי חברי הכנסת עבודה בקצב הראוי לטיפול בנושא כל כך קריטי בחיי האזרחים, הנמצא בסכנת התמוטטות.

ובכן, רבותי חברי הכנסת, הוועדה קיימה כ-140 ישיבות. אורך הזמן של כל ישיבה היה כשלוש שעות. כלומר, הוועדה ישבה כ-420 שעות. 420 שעות, ידידי חברי הכנסת, שקולות כנגד ועדת כנסת – – –

סילבן שלום (הליכוד):

גם אם היא היתה יושבת עוד אלף שעות, היו אומרים לך: חקיקה חפזה. הסיבה היחידה היא שלא רוצים את החוק.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אני יודע.

ידידי חברי הכנסת, 420 שעות שקולות כנגד ועדת כנסת אשר תקדיש את כל זמנה בעבודה שגרתית של הכנסת; כלומר שמונה חודשי עבודה, שהם 32 שבועות כפול שלוש ישיבות בשבוע, נותנים לנו שנתיים-וחצי של עבודה. ומה שציפו חברי הכנסת, שאנחנו נשב במשך שנתיים-וחצי, וכשנגיע לסיומה של החקיקה יאמרו רוב חברי הכנסת שהם אפילו לא זוכרים את הדיונים הראשונים, ואז באמת היה המראה של החוק רע וגרוע, כי אז באמת זו היתה נראית חקיקה לא רצינית, שאינה מתייחסת לנושא כמשקלו במציאות.

הוועדה התנהגה כוועדת חקירה, וניסתה לאפשר לכל אדם בישראל להופיע בפניה. פרסמנו מודעות בעיתונים, שקראו לכל אדם, גוף או מוסד, המעוניינים להופיע בפני הוועדה או להגיש לה חומר

בכתובים. ואכן, אזרחי ישראל והמוסדות בישראל ניצלו הזדמנות זו שניתנה להם. היו מאות רבות של פניות, הערות, בקשות, ומתוכן אפשרנו לנציגים של כ-200 ארגונים להופיע ולהעיד בפני חברי הוועדה.

פרט לגופים המוכרים לכם, כמו ההסתדרות, הקופות, ארגון בתי-החולים, ארגוני נשים, ארגוני רפואה, התיישבות ועוד, הקפדנו כי יופיעו בפנינו נציגי חולים ולקוחות הבריאות. ואכן הופיעו נציגי איל"ן, נציגי ילדים היפר-אקטיביים, אגודת אנוש, תסמונת פראדר וילי, אלצהיימר, סכרת נעורים, חולי גושה, חולי סרטן, אפילו תסמונת טרנר, חולי לב, נערים פגועי מוחין, נציגי חולי הנפש, נציגי החולים הגריאטריים, נציגי חולי האיידס, ועוד רבים רבים אחרים.

אני רוצה להביא בפני חברי הכנסת מקצת מן העדויות ששמעו חברי הוועדה. ואני רוצה שתבינו עד כמה הקפדנו לרדת לפרטי פרטים ולהבין מה באמת צריך אותו לקוח בריאות. אומר חולה סרטן שהופיע בפני הוועדה, ולא אציין שם: "הפה שלי כרגע הוא פאזל, הוא מחובר בפלטינות, ללא טיפול שיניים. כתוצאה מהקרנות שקיבלתי לא יכולתי לאכול. ההוצאות לטיפול השיניים עד היום – כ-10,000 ש"ח". ותגידו לי אתם: האם התמוטטות של לסת כתוצאה מהקרנות איננה חלק מהטיפול במחלתו של החולה?

אלה השאלות שהוועדה נדרשה לשמוע, שהוועדה לא יכלה להתחמק מהן. העמדנו דבר אחר דבר, וניסינו ללמוד איך אנחנו יכולים לצמצם את מספר הכיסים שלתוכם נופל אזרח, בדרך כלל אזרח במצוקה.

אני רוצה לומר לכם, חברים, הופיע בפנינו ילד פגוע-מוחין וסיפר את תלואותיו. בסופו של דבר הוא אמר: במערכת הבריאות הישראלית, אם אתה רוצה לקבל שירות, אתה צריך פרוטקציה. כך אמר ילד בפני חברי הכנסת. ואני שואל אתכם: האם כך נראית מערכת הבריאות שלנו? הרבה מקורבים, הרבה פרוטקציות, הרבה מאוד אזרחים המקבלים את הדין בלי שהם יודעים שיש להם אפשרות לנסות וללחוץ.

למעשה, מה שאנחנו עושים היום, אנחנו הולכים לתת לאזרח את מגילת זכויות היסוד שלו כמבוטח בריאות. הכול גלוי וידוע. לכן אני מבקש מחברי, בבואכם לנאום כאן, נא לתקוף את התוצאה, לדבר על הסעיפים, ולא לטעון טענות משונות כמו חיפזון וכו'.

חברי הכנסת, הצעת החוק שהוגשה על-ידי הממשלה כמוה כמסמך עקרוני. לא היה לה שום סיכוי לעבור בוועדה שאני עמדת בראשה. הצעת החוק עברה שינויים רבים, והיום אנו מגישים לכם הצעה טובה יותר, הצעה שכל אחד מחברי הכנסת יוכל להצביע בעדה בביטחון, מתוך ידיעה ברורה כי נסתיימה התקופה שבה ניתנת רפואה לא שוויונית, נסתיימה התקופה שבה ניתנת רפואה ברמה נמוכה ל-70% מאזרחי מדינת ישראל, נסתיימה התקופה שבה מישהו, ואפילו אם זו הסתדרות, יוכל להשתמש בכספי הבריאות לצרכים אחרים.

ברצוני להציג בפניכם את השינויים המשמעותיים שהכנסנו בהצעת החוק: הוועדה קבעה חידוש חשוב מאוד במדינת ישראל, חידוש שאין דומה לו בתולדות החקיקה, והוא שהעלות של סל שירותי הבריאות תתעדכן לפי מדד יוקר הבריאות.

הוועדה גיבשה בעזרת צוות מומחים את מרכיבי המדד ועיגנה אותו בחוק, בסעיף 9. עד היום לא היה קיים מדד מעין זה. בדרך זו הובטח כי במרוצת הזמן לא יישחק סל הבריאות. מימון עלותיו יושלם מתקציב המדינה, באותו שיעור ובאותה מידה של עליית מדד יוקר הבריאות. למנגנון מעין זה אין תקדים אף לא באחת ממערכות החיים בישראל. לפי מחקר משווה שערך הצוות של הוועדה, אין לו תקדים גם בעולם כולו.

הוספה בחוק הקביעה, כי עלות סל שירותי הבריאות, עם תחילתו של חוק זה, לא תפחת מסך ההוצאות של קופות-החולים בתקציב הרגיל לשנת 1993, וזאת נוסף על מימון שנתי על-ידי משרד הבריאות והמוסד לביטוח לאומי באותה שנה.

הוועדה הרחיבה את שירותי הבריאות שיינתנו לפי סל שירותי הבריאות, ושיפרה אותם במידה ניכרת. השירותים שיעמדו לרשות האזרח יהיו רבים יותר, טובים יותר, רחבים יותר. בהזדמנות זו תוקנו עיוותי העבר וניתן מענה לבעיות שהעלו בפני הוועדה ארגוני החולים. על כך קבענו את התוספת השנייה.

נוספה רשימת התרופות שכל תושב זכאי לקבלן. הרשימה הזאת תפורסם. כל תושב יוכל לדעת מתי עליו לשלם דמי השתתפות לתרופה וכמה.

לתחומים שבהם יינתנו שירותי הבריאות נוסף התחום של חינוך לבריאות. חינוך לבריאות יסייע לתחום המניעתי ויקדים רפואה למכה. נקבע הקשר בין סעיף 6 לסעיף 7 לחוק, ונקבע כי הוספת תחומים לסל שירותי הבריאות תהיה באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת. הוועדה היא שתקפיד לראות שפועלים לפי סדרי עדיפויות נכונים במתן שירותי הבריאות.

נקבע העיקרון כי חולים פסיכיאטריים ובני משפחותיהם פטורים מתשלום בשל אשפוז. עד כה רבץ נטל התשלום על אותם מוכי גורל ועל בני משפחותיהם.

הוועדה הוסיפה לחוק סעיף המבטיח כי הסל יפורט וכי ייתוספו לו הפרטים הדרושים וכל הנתונים, כך שכל אזרח ידע למה בדיוק הוא זכאי. נוסף על כך ייקבע בצד כל שירות מי הגורם המחליט על נתינתו, מה פרקי זמן ההמתנה, באיזה מרחק נותנים אותו מבית המבוטח ובאיזו דרך הוא יינתן.

החוק יבטיח לכל תושב את השירותים, והוא לא יהיה תלוי בטוב לבו של איש, לא בקופות-החולים ולא במשרדי הממשלה.

הוועדה נטעה בתוך החוק ועדת מומחים, אשר צוידה בסמכות סטטוטורית לקבוע כל אלה בתוך סל השירותים בתוך שנתיים.

הוועדה עמדה על כך שלא רק ייקבע מה הם השירותים שזכאי לקבל כל תושב למען בריאותו אלא תובטח גם איכות השירותים. לא די בקביעה כמה שירותים רפואיים זכאי לקבל החולה; צריך להבטיח שייקבעו אמות מידה אשר יעשו בקרת איכות נאותה על האופן שבו ניתנים השירותים. לשם כך עוגנה הבטחת האיכות בחוק ונקבעה על-ידי הוועדה בכמה סעיפים בחוק.

הורחבה הזכות הנתונה לכל חבר לבחור ברופא, במרפאה, במעבדה ובבתי-חולים. הוא יוכל לבחור בכל נותן שירותים מטעם הקופה ולא רק באלה הקשורים עמה, בלי שהקופה תוכל להפלות ביניהם. קופה חייבת לנהוג באופן שווה בכל נותן שירותים, בלא שום קשר לשאלה למי הוא משתייך. היא גם לא תוכל להכתיב דרישות לא ענייניות, והתלות שיש לכל נותני השירותים בקופות, בשל עצם רצונם לקבל מהן מבטחים, לא תוביל להורדת רמת הרפואה.

בסעיף אשר הוסיפה הוועדה נקבע כי בהפניית מבטחים לרופא, מרפאה או בתי-חולים, חייבות קופות-החולים לפעול רק משיקולים של טובת החבר וטובת כלל חברי הקופה.

נוסף סעיף המטיל על כל קופות-החולים לפרסם ברבים מה הם השירותים העומדים לרשות חבריהן, היכן ניתן לקבלם ומי הם נותני השירותים מטעמן. כן נקבעה חובת קופות-החולים להעמיד את המידע לרשות כל חבר. עוד נקבע, כי הפרת חובות אלה כלפי החבר היא עבירה פלילית. לא עוד תקנוני סתר והחלטות סמויות הנעלמות מעיני המבוטח ומעיני הציבור, הכול גלוי ופומבי. רק כך יתפתחו תנאים של תחרות הוגנת ובריאה בין הקופות, לטובתו של האזרח. לא עוד סנוור עיני הציבור במודעות פרסומת מפתות של קופות שקורצות ורומזות, אך לא אומרות דבר. חבל לבזבז את כספי המבוטחים על מודעות אלה. חשוב באמת לדעת מה ניתן וכיצד אפשר להבטיח שאכן שירות זה יינתן.

שינינו את הרכב מועצת הבריאות והובטח איזון נכון יותר בין הגורמים הנוטלים חלק במערכת הבריאות. צומצם חלקה של הממשלה ונטלנו מהממשלה את הרוב שהיה לה בהצעה המקורית, ואין לה, בהצעת החוק שמונחת לפני חברי הכנסת, רוב במועצת הבריאות.

הובטח מעמדם של מומחים במועצה. קבענו שמספר המומחים שיהיו בתוך מועצת הבריאות יהיה קבוע מראש. מרכז השלטון המקומי קיבל ייצוג במועצה, ונציגי המועצות האזוריות.

נוספו למועצת הבריאות תפקידים, ובהם קיום מעקב אחר ביצוע החוק, פרסום סקרים ומחקרים על אופן ביצועו, פרסום מידע עדכני, קיום בקרה על נקיטת אמצעים של השר נגד הקופות ואישור מינוי נציב קבילות הציבור. כל אלה יופעלו תוך חיזוק מעמדה של מועצת הבריאות, על סמך זאת שהוספנו סעיף הקובע מראש, כי לאותה מועצה יש גם תקציב, שהוא יהיה מקור המימון לפעולותיה. היא לא תהיה תלויה בתקציב מדינה, היא לא תהיה תלויה בצורך לבוא ולהתחנן על נפשה בגלל חוסר תקציב.

הוועדה חידשה חידוש גם בתחום שוויון המינים בייצוג במועצה. נקבע כי במועצת הבריאות, "בהרכב החברים שימונו מקרב עובדי הממשלה יהיה ייצוג לשני המינים בלפחות רבע מכלל ההרכב; בהרכב הנציגים של גוף המיוצג בידי שלושה נציגים ומעלה יהיה ייצוג לשני המינים". כך אפוא נשמור את מקומן של הנשים במועצה, הנשים בישראל, שהן אולי האחראיות לבריאות המשפחה, הן יקבלו את הנציגות הראויה ויוכלו לבוא, לתבוע ולעמוד על דרישותיהן.

נוסף סעיף מיוחד, המקל עם מקבלי קצבאות זיקנה ושאיירים, וכן גמלה לפי הבטחת הכנסה. קבענו בחוק בפעם הראשונה מה יהיה גובה התשלום. לא השארנו זאת לתקנות. קבענו בחוק, שזקנים מקבלי קצבאות זיקנה או שאירים ישלמו 40 שקל בלבד דמי ביטוח בריאות.

נוסף סעיף הקובע כי קופות-החולים יקבלו בנפרד תשלומים מיוחדים בעבור מבטחים במחלות קשות – כל קופה לפי מספר המבטחים הלוקים במחלות אלה, הקיימים בין חבריה. לא קבענו זאת במקרה. רצינו למנוע מצב שבו תהיה מוטיבציה של קופות לסלק מתוכן אותם חולים במחלות קשות. יהיה מצב שבו חולה במחלה קשה, שיעבור לקופה אחרת, הקופה תקבל שיפוי עבור אותו מעבר, והקופה השנייה תיקנס על כך.

נוסף מנגנון לבוררות או לפישור בתביעות של חבר נגד קופת-חולים.

הוספנו חובתה של קופת-חולים, שאושר לה ביטוח משלים, להפריד בספרי החשבונות בין הדוחות הכספיים של הביטוח המשלים לבין שאר ענייניה הכספיים של הקופה. כך הבטחנו לעצמנו שלא תוכל קופה להשתמש בכסף, שאותו היא צריכה להשקיע בחבריה בנושאים השוטפים, לצורך תשלום אותם סעיפים הנמצאים בביטוח המשלים.

הוגדרה תקופת כהונתו של נציב קבילות הציבור, אשר ידון בתלונות הציבור לפי החוק, ונקבע כי אין בסמכויותיו ובתפקידיו כדי לגרוע מסמכויותיו ומתפקידיו של נציב תלונות הציבור לפי חוק מבקר המדינה.

הוספנו סעיף המאפשר שילובם של חיילים במעגל החוק וקביעת כללים הנוגעים לדרך מתן שירותי בריאות לחיילים ולתשלומים החלים עליהם. אנחנו מקווים מאוד שבתוך שנתיים עד שלוש שנים יצליחו שר הבריאות וממשלת ישראל להגיע להסדרים חדשים עם צה"ל ועם משרד הביטחון, שיקבעו את חלקם בנשיאת הנטל של כל משרתי הקבע.

נקבע כי מעבר תושב מקופה לקופה יוכל להיות פעמיים בשנה ולא רק פעם אחת בשנה, כפי שנקבע בהצעת החוק המקורית.

הובהר לכולם כיצד ניתן לערוך שינויים בסל שירותי הבריאות, ונקבע כי השר אינו רשאי לערוך שינויים הגורעים מן הסל או המוסיפים על עלותו.

נקבע כי הגוף המנהל העליון של קופת-החולים הוא מועצת הקופה. עוד נקבע, כי לפחות עשירית מחברי המועצה יהיו נציגי חברי הקופה.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת, כי אני מביט בזרות בכל אותן קבוצות אינטרסנטיות שקמו ליצור בהלה כנגד החוק; ססמאות חסרות שחר של חברי כנסת ושרים המנסים להמשיך ולהיבנות על גבם של העניים, והרי עניים אלה, גבירותי ורבותי, גבם חלש ועוד מעט ותשברו להם את עמוד השדרה.

מעניין, כי כל החוטים מובילים לאותו מקור, והמקור הוא אחד – ההסתדרות. ההסתדרות הגמלאים, "נעמת" ומוסדות אחרים יצאו בשצף קצף כנגד החוק. כולם מעוניינים להמשיך לנהל מאבק, לא מאבק לטובת החולים אלא מאבק לטובתם של קופאים. בעיניהם, אין הבדל בצבע הכסף, אין הבדל בשימוש בו, העיקר שהוא עובר דרכם.

השקענו כל כך הרבה וזאת התוצאה, כך אמר אחד הנציגים שקיבל את חברי הכנסת, אחרי שיצאנו מההצבעה על הזיקה, אחרי שהתקבלה התוצאה של 11 חברי כנסת מול אחד שהתנגד.

ויסלחו לי חברי הכנסת שמכירים את החוק. אני מוכרח להקדיש מלים מספר כדי להסביר מה לב לבו של החוק. לבו של החוק הוא ביכולתו לעשות את הקפיטציה הנדרשת, לחלק את כל ההכנסות מחדש, לחלק אותן אחרת, לגבות לפי היכולת ולחלק לפי הצרכים.

אני רוצה ללכת אל הדוגמה הקלסית הידועה, השכיחה במושבותינו. הרי היום המצב הוא שהאבא או הסבא הם החברים בקופת-חולים כללית, הם כבר תקועים שם ללא יכולת לצאת. האבא, שכל חייו משלם ל"כללית", הגיע לגיל זיקנה, הוא משתכר פחות ומשלם פחות אך צורך הרבה יותר שירותי בריאות. בשביל החשבון הפשוט, חברי הכנסת, נניח שאותו אב, אותו סב, משלם לקופת-חולים כללית 100 שקלים. לעומת זאת בנו, שהוא צעיר, חזק, ומשתכר משכורת יותר טובה, עבר לקופה אחרת, ל"מכבי" או ל"מאוחדת" והוא, בשביל החשבון שלנו, משלם 400 שקלים. מה אומר החוק – וזה לב לבו של החוק, ואסור שחברי הכנסת ימשיכו להטעות את הציבור – לב לבו של החוק הוא, שניקה את 100 השקלים של האב ואת 400 השקלים של הבן, נשים אותם בביטוח הלאומי ונחלק אותם אחרת. עבור האב הקופה תקבל כ-300 שקלים ועבור הבן, ששילם לקופה 400 שקלים, תקבל הקופה רק 200 שקלים. זאת אומרת, לא תהיה מוטיבציה לגרש זקנים מהקופות. לא תהיה עוד מוטיבציה להעדיף עשירים על פני עניים. שכיר שגר בבית-שאן ומשתכר שכר מינימום, או מי שגר בירוחם או בכפר בדואי ומשתכר שכר מינימום ומשלם לקופה רק 100 שקלים – הם יהיו שווים בעיני הקופה, כמו אותו צעיר בצפון תל-אביב המשתכר 10,000 או 20,000 שקל בחודש, מכיוון שהקופה תקבל עבורם בדיוק אותו סכום. לא תהיה עוד אפליה בין עשיר לעני.

אני אומר, חברי הכנסת, דווקא מי שמתיימר לדבר בשם הגמלאים, דווקא מי שמתיימר לדבר בשם של הערבים, דווקא מי שמתיימר לדבר בשם של מושבים וקיבוצים, דווקא מי שמתיימר לדבר בשם של ערי הפיתוח – אינני יודע מי נתן לכל אלה את הזכות להופיע במודעות ולומר: החוק נגד נשים, החוק נגד גמלאים, החוק נגד ערבים, החוק נגד מושבים ונגד קיבוצים. אני שואל: אז בעד מי החוק? שמישהו ממפרסמי המודעות יאמר לנו בעד מי החוק.

ואני אומר, כדאי שחברי הכנסת ידעו זאת, לא ניתן עוד לטשטש את המציאות: החוק הזה מטפל בראש ובראשונה בגמלאים, סוף-סוף הגמלאי בישראל יהיה אזרח מס' 1 במערכת הבריאות, הוא יהיה האזרח המשלם הגדול ביותר לכל קופה וקופה.

סוף-סוף אותם אזרחים הגרים במושבים ובקיבוצים יהפכו להיות אזרחים מועדפים, מכיוון שכל הקריטריונים של הקפיטציה חלים עליהם: גם הגיל, גם המרחק וגם גודל היישוב.

סוף-סוף ערבים הגרים באיזה מקום נידח, אפילו בחלק הדרומי של הנגב – הקופה תרצה לבטח אותם, תרצה לתת להם את השירותים.

וערי הפיתוח, ערי הפיתוח גם כן יגיעו לעידן חדש של מערכת בריאות, המערכת תצמצם.

והחשוב ביותר, מי הם אלה שמדברים בשמה של קופת-חולים הכללית? מי הם אלה שלקחו לעצמם את הזכות לדבר בשמה? הרי קופת-החולים הכללית עומדת בפני התמוטטות, ואם היא תתמוטט, היא תתמוטט על חוליה, על חבריה, על עובדיה. החוק הזה מעביר לקופת-חולים הכללית 700 מיליון שקל נוספים בשנה, זה לפי אלה שמחשבים במחיר המינימום.

הביטוח הלאומי דיווח לנו לפני שבוע, שבניגוד לתחזיות שהיו לפני חצי שנה, כשהתחלנו את החקיקה, כשחשבו שהתוספת בהעמקת הגבייה תהיה רק כ-800 מיליון שקל, על-פי התחשיב שלהם מלפני שבוע, התוספת בהעמקת הגבייה, לפי הקריטריונים החדשים, תהיה כמיליארד ו-100 מיליון, תוספת של מיליארד ו-100 מיליון להשקעה בבריאותם של האזרחים בישראל.

אני מתפלא שחברי כנסת לקחו להם זכות לבוא ולדבר נגד החוק הזה, ולאיש מהם אין הצעה כיצד להציל את הקופה, כיצד להציל את החולים.

אני פונה אל חברי הכנסת ושואל, כשאתם ישנים בלילה, האם מישהו מכם רואה את אותם ילדים חסרי הביטוח? האם מישהו רואה כיצד הם נמקים להם באפלה ללא ביטוח בריאות, ללא יכולת להתפתח? האם מישהו מכם יודע מהו גורלו של מעוכב מס? האם פגשתם פעם אחת בימי חייכם מעוכב מס? ראיתם פעם ילד שמגיע למרפאה, מבקש להיבדק אצל רופא, ואומרים לו: סליחה, אבא שלך לא שילם כבר שישה חודשים, אבא שלך לא שילם כבר תשעה חודשים, תחזור הביתה. תדאג שהוא ישלם, ואחר כך אולי תקבל אקמול, אולי תקבל אנטיביוטיקה.

ומה קורה עם אותה משפחת עולים חדשים, מה קורה עם עולה חדש שעובד שלושה חודשים כאן, שלושה חודשים שם, והמעביד שלו לא משלם עבורו את הביטוח? מה קורה עם אותה משפחה, אם חלילה אחד מבני המשפחה זקוק לאשפוז, מה קורה אז? אני אגיד לכם מה קורה – בית-החולים שולח הביתה חשבון על 720 שקל ליום אשפוז, כפול מספר ימי האשפוז, חשבון גדול. ואותה משפחת עולים צריכה למכור את דירתה כדי להחזיר את הסכום שהיא חייבת.

אני אומר לכם, חברי הכנסת, אל תרשו לעצמכם לעשות משחקים מסוג זה על-מנת להשיג הישגים פוליטיים כאלה ואחרים, כאשר אתם יודעים של-300,000 אזרחים, נוסף על אותם ילדים, אין פתרון במערכת הבריאות. אין לכם פתרונות. אין לכם הצעות. אל תחבלו בחקיקה הזאת. תנו לה להתקבל בכבוד הראוי לה לאחר העבודה הקשה והמעמיקה שעשינו.

אני רוצה לומר לכל חברי הכנסת ולמליאת הכנסת: יש המאשימים אותי ששיקולים של פריימריס נכנסו לדרך שבה טיפלנו בחוק. אין אחד שאומר שבגלל שיקולים כאלה ויתרנו על דיון מעמיק בסעיף זה או אחר. אני אומר לכם, ואני מתנצל בפני חברי מהליכוד על כך שאני אומר משפט אחד – –

חיים אורון (מרצ):

אז למה לא מצביעים הערב?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

חבר הכנסת אורון, התפרנסת מספיק מהעניין הזה, מספיק התפרנסת מהעניין הזה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עמיר פרץ, חבר הכנסת חיים אורון, היה כאן דיון – – –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

אל תהיה לי יפה-נפש. אל תחזיק את החבל בכל הקצוות. תעשה לי טובה.

חיים אורון (מרצ):

עמיר, אני מציע לך לשתות קצת מים.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

גם אני מציע לך. מספיק. כבר שמעתי את הקולות שלך. ראיתי את המודעות. פתאום כולכם נקיים וטהורים משיקולים פוליטיים. מעולם לא שקלתם שיקולים פוליטיים. מעולם לא עשיתם מעשה פוליטי. אוהו, אוהו, איזה חבורה זכה. כל אחד מכם פה צריך לקבל ציון לשבח. אם יש לך טענות כלפי החקיקה, תגיד.

אני רוצה להגיד משפט אחד, ואני מתנצל בפני חברי מהליכוד. אם כבר מדברים על פריימריס, אם כבר נאלצתי לענות בעניין הפריימריס, אני הייתי זה שהלך לבית-הדין של המפלגה וביקשתי שהפריימריס יתקיימו באוקטובר, במאי, ואחר כך לא הסכימו. ביקשתי באוגוסט ולא הסכימו, ביקשתי באוקטובר.

חיים אורון (מרצ):

אני חבר מפלגת העבודה? מה אתה מסביר לי?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

לא אליך אני מדבר.

חבר הכנסת אורון, אני רוצה שאתה תעיד על כך שבישיבה הראשונה אמרתי: מי שיש לו מפלגה, מי שיש לו מרכז, מי שיש לו חצר, מי שיש לו אדמו"ר ורוצה להתייעץ, שיעשה מה שהוא רוצה עד 15 בדצמבר. אמרתי שאחרי 15 בדצמבר לא יהיו עיכובים. ביום הראשון שעמדתי כאן, כל חברי הכנסת אמרו לי: האם תעמוד בכך? האם תגיע בתחילת ינואר עם החוק לכאן? אמרתי שאני אגיע. איש לא רתיע אותי ולא יאמר לי שיקול כזה או אחר.

אם מדברים על פריימריס, אומר לכם: אשרי הפריימריס שיצילו 100,000 ילדים שאין להם ביטוח בריאות. אשרי הפריימריס שיצילו 300,000 אזרחים נוספים שאין להם ביטוח בריאות. אשרי הפריימריס שנותנים לאזרחים בישראל חופש החלטה על בריאותם ובריאות משפחתם. אשרי הפריימריס שנותנים לקשישים בישראל מעמד חדש. אשרי הפריימריס שיוצרים שוויון בין בני העיר, בני המיעוטים, בני המושבים, בני הקיבוצים ובני ערי הפיתוח. אשרי הפריימריס שמביאים אותנו לעידן חדש של מערכת הבריאות, שבו האזרח הוא הראשון במעלה במערכת הבריאות. תודה רבה.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת עמיר פרץ.

דברי היושב-ראש לזכרו של חבר הכנסת לשעבר יגאל הורביץ, זיכרוננו לברכה

הי"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, לפני ששר הבריאות יעלה וישא את דבריו, אני מבקש מחברי הכנסת לקום.

היום הלך לעולמו חבר הכנסת והשר לשעבר יגאל הורביץ.

יגאל הורביץ נולד ב-15 באוקטובר 1918 בנחלת-יהודה. הוא לחם בשורות הבריגדה היהודית במלחמת העולם השנייה, ולאחר המלחמה התיישב בכפר-ורבורג. היה חבר בכנסות השביעית עד השתים-עשרה, מטעם הסיעות: הרשימה הממלכתית, הליכוד, לעם, תל"ם, רפ"י, אומץ.

חבר הכנסת לשעבר יגאל הורביץ היה יושב-ראש ועדת הכלכלה בכנסת השמינית, חבר ועדת הכלכלה בכנסת השביעית ובכנסת העשירית, חבר ועדת החוץ והביטחון בכנסת השמינית ובכנסת העשירית, חבר ועדת הכספים בכנסת השתים-עשרה, היה שר התעשייה והמסחר ושר התיירות בשנים 1977-1978; היה שר האוצר בשנים 1979-1981.

היום הלך מאתנו ידיד וחבר יקר וקרוב. הלווייתו תתקיים מחר, יום שלישי, בשעה 15:00, ותצא מבית-העם בכפר-ורבורג.

יהא זכרו ברוך.

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את זכרו של המנוח.)

היו"ר ע' עלי:

נא לשבת.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי

התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו ממשיכים בסדר-היום. שר הבריאות, בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית הרשו לי להביע את צערי העמוק על פטירתו של יגאל הורביץ, זיכרונו לברכה. יצא לי לשרת יחד עם יגאל הורביץ בכנסת. היינו יריבים פוליטיים אבל חברים אישיים, ואני שולח תנחומים למשפחתו.

כשהתמנתי לפני כשנה-וחצי לשר הבריאות, והודעתי שאני מתכוון להביא לחקיקתו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, נתקלתי בהרבה מבטי לגלוג, רחמנות. אמרו לי: מאיפה היומרה הזאת שדווקא אתה תצליח היכן שנכשלו טובים ממך, מוכשרים ממך, במשך 45 שנים? אמרתי להם שאני נחוש להביא את החוק הזה ואני מאמין שהפעם תצלח המלאכה, לא בגללי, אלא משום שמערכת הבריאות בישראל נקלעה למשבר כל כך חמור, שהפעם לא יעזור לאיש והחוק הזה יחוקק.

לאורך כל שלבי החקיקה, שהחלה במשרד הבריאות בחודש יולי 1992, עם כניסתי לתפקיד, נתקלתי ואני נתקל עד היום באי-אמון, בציניות שאומרת: עזוב, בסוף זה לא יחוקק. כך היה כשהחוק הובא לממשלה, אמרו: עזוב, בממשלה לא יעבירו את זה, ימשכו את זה. בממשלה החוק הזה זכה לתמיכה גורפת: שלושה שרים הצביעו נגד, שניים נמנעו ו-13 תמכו בהצעת החוק. מקרב חברי מפלגת העבודה בממשלה, תשעה מתוך 13 שרי מפלגת העבודה תמכו בחוק, ולמעשה הוא עבר ברוב מכריע בממשלה.

אז המשכנו במסע המתיש הזה והגענו לוועדת השרים לענייני חקיקה, ושם נעשתה, לדעת כל מי שמלווה את החקיקה בוועדת השרים לענייני חקיקה, עבודה כפי שלא נעשתה מעולם בשום חקיקת חוק. למעלה מ-20 ישיבות בראשותו של יושב-ראש הוועדה, השר דוד ליבאי, שתרם תרומה משמעותית לשיפור החוק. כשהצבענו בוועדת השרים לענייני חקיקה – שישה שרים הצביעו בעד, אחד הצביע נגד.

המשכנו במסע, ואז אמרו: המפלגה לא תיתן להניח את החוק על שולחן הכנסת, ואם תניח – לא יהיה דיון, ואם יהיה דיון – לא תהיה הצבעה. החוק גם הונח, גם היה דיון וגם היתה הצבעה, והוא אושר בקונסנסוס לאומי רחב, של כל סיעות הבית, מקיר לקיר, בקריאה ראשונה בכנסת. נדמה לי ש-54 חברי כנסת תמכו בחוק, אחד התנגד. אני מציין את הנתונים.

אז הלכנו לוועדה המיוחדת בראשותו של חבר הכנסת עמיר פרץ, שלדעת מתנגדי החוק, ובוודאי תומכי החוק, הוא עשה עבודה בלתי רגילה. הוא פירט את הישיבות שהיו. נעשתה עבודה רצינית, שתשמש אות ומופת לעבודה של כל ועדת כנסת כאשר היא תבוא לדון בנושאים רציניים, עם פתיחות בלתי רגילה לציבור, שנציגיו הופיעו פעם, פעמיים, שלוש וארבע פעמים. אמרתי לו: חבר הכנסת עמיר פרץ, עם כל הכבוד, יש גבול לעניין הזה. והוא אמר: אין גבול, ואתם לא תגידו לי מה לעשות. כל אזרח בישראל, או כל גוף בישראל שירצה להופיע – יופיע, ואם הוא ירצה להופיע עוד הפעם – יופיע עוד הפעם. לא נחסוך בישיבות ולא נחסוך בזמן.

אני שמח להודות שהחוק שופר בוועדה בצורה יוצאת מן הכלל, והחוק יצא מהוועדה הזאת עם הישגים, שקיוויתי שנגיע אליהם, אבל לא האמנתי. זאת לזכותו של יושב-ראש הוועדה וחברי הוועדה המסוימים שהיו פעילים שם, וגם אותם אציין.

כשהגענו להצבעות בוועדה, אחרי כל מה שנאמר, מה היתה התמונה?

מיכאל איתן (הליכוד):

שמענו את בן-ישראל, כמה רעה היתה התמונה.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת איתן, אנא.

כל סיעות הבית תמכו בחוק.

מיכאל איתן (הליכוד):

השקענו מיליונים, ורק חבר אחד הצביע בעדנו.

שר הבריאות ח' רמון:

כאשר הגענו לסעיפים הפרובלמטיים – – –

קריאות:

– – –

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת איתן, אנא ממך. באמת.

היו"ר ע' עלי:

אתם חושבים שכך אתם עוזרים לשר הבריאות? אתם רק מפריעים לו.

שר הבריאות ח' רמון:

שלושה חברי כנסת הצביעו בעד העמדות של ההסתדרות, כל השאר התנגדו. זה לא אומר משהו? שלאורך כל שלבי החקיקה יש קונסנסוס לאומי על חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שרק שניים-שלושה מלאכי-חבלה מטעם ארגון מסוים, שלא רוצה לחוקק את החוק, פוגעים בו? זה יכול להיות חוק רע, אם מכל הסיעות, מהימין הקיצוני לשמאל הקיצוני, כולם בעדו?

דב שילנסקי (הליכוד):

מי הם השניים-שלושה?

שר הבריאות ח' רמון:

הלכנו ובדקנו בכל מערכת הבריאות – – –

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

— — —

יורם לס (העבודה):

היא בוגדת. — — — משלם המסים.

לימור לבנת (הליכוד):

על מי אתה צועק?

יורם לס (העבודה):

על השר. — — — שמזכ"ל "נעמת" בוגדת — — — משלם המסים. זה מה שהיה היום.

שר הבריאות ח' רמון:

אפשר להשתיק אותו?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

— — —

היו"ר ע' עלי:

רבותי, סליחה. חברת הכנסת בלומנטל, סליחה. חבר הכנסת לס — — —

שר הבריאות ח' רמון:

אתה חושב שאני לא אגיע לקטע הזה?

יורם לס (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, סליחה.

שר הבריאות ח' רמון:

ישבנו עם כל ארגוני העובדים במערכת הבריאות, ואתם יודעים כמה הם בעייתיים, ואתם יודעים איך תמיד הם יצאו, או הוציאו אותם להילחם נגד חוקי ביטוח בריאות ממלכתי, והם תומכים. הלכנו לכל ההנהלות של כל מערכת הבריאות והסברנו את החוק, והן תומכות. הלכנו לקופות-החולים. קופת-חולים הכללית תומכת בחוק. ההנהלה אומרת לי: אדוני שר הבריאות, תגמור את זה מהר, בלי זה נקרוס. קופת-חולים לאומית אומרת אותו דבר, אז אתם רוצים להגיד לי שכולם בוגדים בחולים, ורק שניים-שלושה אנשים, שהם שליחים של איזה ארגון שדואג לעצמו, דואגים לחולה? זה הגיוני? זה סביר? אולי בכל אופן כל העם הגדול הזה, מקצה לקצה, כל מערכת הבריאות באמת סוף-סוף התלכדה ברגע נדיר של דאגה לחולה, ונשאר סרח-עודף שממשיך ורוצה לעשות מה שהוא עשה 45 שנים, לא לתת לחוק את החוק? זאת האמת ואין בלתי.

ישבתי עם ראש הממשלה, עם מזכ"ל ההסתדרות ועם שר האוצר ודנו על החוק. פותח מזכ"ל ההסתדרות ואומר: אדוני ראש הממשלה, יש לי הצעה בשבילך; אני מציע לך אמנה כלכלית-חברתית. לא יפה? מה יותר יפה מאמנה כלכלית-חברתית? שאל אותו ראש הממשלה: מה יהיה כתוב באמנה הכלכלית-חברתית? סעיף ראשון וגם האחרון באמנה הזאת – דחיית חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בשנה.

אבל לא רק זה. למה אני צריך ללכת למה שהיה בישיבה יחסית סגורה? בכנס שבו הופיע מזכ"ל ההסתדרות הברפלד, בפני תומכיו, הוא אמר: את חוק ביטוח בריאות ממלכתי צריך לדחות בשנתיים-שלוש שנים, כלומר לנצח – – –

גדליה גל (העבודה):

כן, אבל הוא לא היה בוועדה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

תסלח לי, אני בא ואומר שהיו לו שם שניים-שלושה נציגים, שהגדרתי אותם מי הם ואת שליחותו של מי הם עשו.

שמואל אביטל (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חבר הכנסת אביטל. אני מבקש לאפשר לשר לדבר.

שר הבריאות ח' רמון:

הדברים ידועים, ואני אומר אותם כאן הערב, על השולחן, לאחר גל ההשמצות והדיסאינפורמציה בכל מה שקשור לחוק – אתה יודע כמה שזה דיסאינפורמציה, ואתה יודע כמה אלה שקרים.

בימים האחרונים הולכים ומפצים שמועות, שאני פשוט אינני רוצה להאמין שאלה שכתבו את זה באמת קראו את החוק, ואני רוצה לתת להם ליהנות מן הספק. אני אתחיל עם דברים של הבנת הנקרא, אלמנטריים, לא משהו מסובך, כי החוק מורכב, החוק מסובך, זה לא דבר פשוט לעשות את המהפכה הזאת, אבל דברים אלמנטריים. אומר אתמול מי ששלח את מלאכי-החבלה האלה, קרי מזכ"ל ההסתדרות, ומודיע שהחוק מבוסס על סך של 1,300 שקל לנפש, בעוד כבר היום, כדי להבטיח שירותי בריאות מתקדמים על-פי ההתפתחות הטכנולוגית, צריך סל בריאות של 1,500 עד 1,800 שקל, שיהיה תואם. הוא בא ואומר: השניים, שר הבריאות ויושב-ראש הוועדה, ביססו את ההצעה על סל השירותים של קופת-חולים הכללית ב-1992 – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה אומר שיש שניים. מי השלושה?

שר הבריאות ח' רמון:

אתה סתם מפריע לי; אתה לא עוזר לי – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אני רוצה לדעת – – –

שר הבריאות ח' רמון:

יושב-ראש הוועדה ימסור לך.

יורם לס (העבודה):

חבר הכנסת שילנסקי – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חברים – – –

שר הבריאות ח' רמון:

החוק הונח על שולחן הכנסת – – –

היו"ר ע' עלי:

– – – אני מבקש להפסיק.

שר הבריאות ח' רמון:

החוק הונח על שולחן הכנסת. בפתח החוק, לא צריך שום דבר, רק לקרוא, זה לא דבר מסובך, תאריך לקרוא – הסל הקובע, לפי 1 בינואר 1994. תקראו. זה כבר לא סעיף מסובך, זה כבר לא סעיף מורכב, זה להבין תאריך. מסיבת עיתונאים מאתמול. החוק נגמר כבר ביום שלישי. תתעניין, תדע. אתה מופיע עם אנשים, אתה מסית נגד החוק, מדובר על סל בריאות שהיה ב-1993, ששופר בצורה משמעותית; סל שאם הוא יתקבל כפי שהוא בחוק, מדינת ישראל תעניק לאזרחיה סל בריאות הציבור מהמתקדמים בעולם, להערכתי – בין חמש-שש המדינות הטובות ביותר בעולם. הלוואי שבתחומים אחרים נגיע לסכום הזה. הלוואי שנגיע לכך בחינוך, ברווחה, בביטחון פנים, שנהיה בין חמש-שש המדינות המתקדמות בעולם. את זה עשינו בחוק, והוא אומר את הדברים, דברי ההבל האלה, על עובדות, שפה כל אחד יעיין וימצא. אז מול זה אפשר לעמוד? אני כבר לא אומר שזו פרשנות. עובדה.

אחר כך עשו דברים עוד יותר חמורים. למי מיועד החוק? הוא מיועד בראש ובראשונה לחלשים ולבינוניים. סליחה, ההתייעצות הזאת קצת מפריעה לי. הוא מיועד בראש ובראשונה לחלשים ולבינוניים. בשביל החזקים לא צריך חוק ביטוח בריאות ממלכתי. מי נזקק יותר ומי חלש יותר

מהגמלאים? מהזקנים? מי נפגע יותר מהמשבר שעובר על מערכת הבריאות? חבר הכנסת נסים, אתה מפריע לי.

משה נסים (הליכוד):

צר לי שאני מפריע, כביכול.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מודה לך שצר לך; אנא. למי מיועד החוק אם לא להם? מי עמד לנגד עיני אם לא הם, שהם מקבלים רמת בריאות נחותה היום במדינת ישראל, לצערי, כי הצרכים שלהם אינם מסופקים על-ידי קופה שאין לה מספיק כסף.

מה עשינו בחוק הזה? עבור הגמלאים – קודם כול הבטחנו להם את סל הבריאות הזה כזכות בחוק. לא רק להם, אלא לכולם, אבל הם הנזקקים יותר מכל אחד אחר. דבר שני, אמרנו להם: סיעוד, חלק מהחוק, עד היום זה היה מתת-חסד – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע. אני מבקש. ההתייעצות הזאת מפריעה לנואם. רבותי חברי הכנסת, זה מפריע לנואם. אני מבקש לא להפריע.

שר הבריאות ח' רמון:

סיעוד הוא מתת-חסד של המדינה, והכנסנו אותו לחוק. המשרד הזה, ב-1993/94, כשאני עומד בראשו, הוסיף 1,100 מקומות סיעודיים. הם יוצאים למסע הבריאות נגד גמלאים. יושבת חבורה של אנשים, שאפילו לא אפשרו לי להופיע בוועידת הגמלאים ולדבר על בריאות. מה יותר מעניין את הגמלאים בוועידתם מאשר בריאות? אמרו לי: לא, אתה לא מופיע, אתה לא מדבר, חס וחלילה אולי תשכנע.

מה נתנו להם? זכות לבחור כל קופת-חולים שהם רוצים, וכל קופה תהיה חייבת לקבל אותם. היום יש חופש בחירה שמוגבל לצעירים, בריאים עשירים, אולי גם יפים, אבל מי רוצה בכלל גמלאי בקופת-חולים? שינינו את הפירמידה ואמרנו: אתה תבחר בכל קופה שאתה רוצה, כל קופה תהא חייבת לקבל אותך, לא חשוב מה גילך, ולא חשוב מה מצב בריאותך, תהא חולה אשר תהא. זה מה שעשינו לגמלאים.

אבל המשכנו ואמרנו, שלא יהיה עוד מצב מביש, שאדם בישראל שאין לו כסף לשלם מס אחיד, איננו זוכה לטיפול רפואי.

חבר הכנסת נסים, אני מבקש ממך. אתה מפריע לי כל הזמן. אתה לא רוצה להקשיב, תצא.

משה נסים (הליכוד):

תאמין לי, ההפרעה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

ההפרעה היא הפרעה. אני מבקש ממך.

משה נסים (הליכוד):

תצא – זאת לא צורת ביטוי – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני מצטער עליה.

משה נסים (הליכוד):

ההפרעה היא מספסלי מפלגת העבודה, ולא מהספסלים שאתה פונה אליהם.

שר הבריאות ח' רמון:

הספסלים ההם שקטים מאוד. חבר הכנסת נסים, למה לך, זה לא מתאים לך. אתה יושב ומדבר, ואני לא יכול להמשיך לדבר. אני פונה אליך בחברות.

חיים אורון (מרצ):

בוועדה היתה קואליציה די טובה בין כל מיני אנשים, לרבות חברים נכבדים בליכוד.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש מכולם להירגע ולאפשר לשר לדבר. מכל חלקי הבית. חבר הכנסת אביטל, זה מפריע לשר. חבר הכנסת גולדמן, חבר הכנסת עמיר פרץ, מספיק. אתם רוצים שאקרא אתכם לסדר, זה נעים?

שר הבריאות ח' רמון:

אמרנו שהגמלאים, כמו כל אזרח בישראל שלא יהיה לו כסף, לא יתנו את השירות להם בתשלום דמי ביטוח בריאות. אדם חולה יקבל שירות. לא שילם דמי ביטוח בריאות, יטפלו בו כמו בעבריי מ, אבל בריאותו לא תהיה בת-ערובה. זה לא נוגע לגמלאים? זה לא משפר את מצבם?

בצד התשלומים באנו ואמרנו שגמלאי שמקבל קצבת הכנסה, שעד היום שילם להסתדרות בין 80 ל-110 שקלים, ישלם רק 40 שקלים. על זה מבקרים אותי. איפה היו אותם עסקנים במשך שנים, כשקיבלתי עשרות ומאות מכתבים בתקופת כהונתי בעניין התשלומים שמשלמים להסתדרות עבור קופת-החולים הכללית, ולא רק. ואותם עסקנים מעזים לטעון במודעה: שר הבריאות נגד גמלאים. יש שקר גדול מזה? יש חוצפה גדולה מזאת? יש עזות מצח גדולה מזאת? את מי הם משרתים, את הגמלאים, את 600,000 הגמלאים, או קומץ קטן שמכר את האינטרסים של הגמלאים לטובת אינטרסים זרים, שאין ביניהם ובין בריאותם של הגמלאים דבר וחצי דבר?

ואחר כך תקפה את החוק מזכ"ל "נעמת": השר רמון נגד האשה העובדת; או להיפך: האשה העובדת – השר רמון נגדך. החוק עבר בממשלה, יש שם שתי נשים, אורה נמיר ושולמית אלוני, נדמה לי שזכויותיהן במאבק לשוויון מעמד האשה וביסוסו, גם של האשה העובדת, עולות במקצת על זכויות מזכ"ל "נעמת" הנוכחית, איך קוראים לה?

קריאה:

דרורה מאיר.

שר הבריאות ח' רמון:

אם אני לא זוכר את שמה, גם זה מעיד על משהו.

אחר כך היינו בכנסת בקריאה הראשונה – פרט לאשה אחת, כל הנשים שהיו בכנסת הצביעו בעד. אבל היינו גם בוועדה, וגם בוועדה הוסבר העניין. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי היא לא בדיוק מי שאין לה זכויות במאבק לשוויון הנשים – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

השר רמון, יש בעיה בקשר לנשים עובדות.

שר הבריאות ח' רמון:

אני בטוח שיש בעיה. תיכף אגיד מה הבעיה, ואנחנו נחליט ביחד אם זו בעיה, אם זה צדק. ודאי שיש בעיה.

הצענו חוק שמחסל את המושג המביש של ראש משפחה שהוא גבר. שנים נהוג היה בקופת-חולים הכללית, שאם ראש המשפחה שהוא גבר איננו משלם, זכויותיה של האשה נפגעות. קבענו בחוק שכל אדם, אשה או גבר, זכאי באופן מלא לזכויות בביטוח בריאות. הנשים יכולות לבחור בקופת-חולים שהן רוצות, בלי קשר לבעליהן. זה נגד נשים?

לפני שנבחרתי לשר, הייתי בכנסת כתובת להרבה מאוד חוקים של "נעמת". הן באו ואמרו לנו: אנחנו רוצות להיות בני-אדם בזכות עצמנו. איזה מאבק נוקשה ניהלו נגד מס הכנסה שמצרף את ההכנסות. והן צדקו. תמכתי בהן במאבקן, שלא יחברו את ההכנסות של הבעל והאשה. עד היום נאבקים על כך. פתאום הכול נשכח, כי צריך לשרת מישהו? תיכף אגיע גם לעובדות עצמן, על מי מגינה אותה מזכ"ל "נעמת". אבל אני מדבר כאן על העיקרון. בחוק הזה העיקרון הוכר.

פעם ראשונה החלטנו ועשינו מעשה יוצא דופן. הוועדה עשתה את זה – אני מוכרח לומר, היתה לי בעיה עם זה, אבל הוועדה עשתה ואני קיבלתי בחפץ לב – במועצת הבריאות יש מספר מקומות משוריינים לנשים. בשום חקיקה אין דבר כזה. בשום חוק במדינת ישראל אין דבר כזה. פעם ראשונה קבענו שיהיה לפחות מספר קבוע של נשים; אני מקווה שתהיינה יותר.

ואז באים ואומרים: אשה עובדת תשלם יותר. בואו נבדוק אילו נשים עובדות תשלמנה יותר. אני רוצה שחברי הבית ידעו, נשים במשפחה שהכנסתה עד 7,500-8,000 שקל תשלמנה פחות או סכום שווה למה שהן משלמות היום. אלה נתונים לא של משרד הבריאות ולא של שר הבריאות. אלה נתונים של המוסד לביטוח לאומי. הנתונים הוצגו בפני הוועדה, התקבלו על דעת הרוב המכריע, לא הובא שום נתון שמפריך אותם. מוסד אובייקטיבי של אנשים מקצועיים, אין להם שום נגיעה לעניין, הם לא תומכים בחיים רמון ולא בהברפלה ולא באף אחד. אלה הנתונים שהתקבלו על דעת הוועדה. אילו נשים, או אילו משפחות תשלמנה יותר, וכמה יותר? משפחה שהכנסתה 9,500 שקל תשלם 50 שקל יותר. נכון. לא מאות שקלים, כפי שהיה במודעה המפחידה הזאת.

למה מצפים משר בריאות – שלא הוא מותקף, הממשלה מותקפת, זה לא עסק פרטי של שר הבריאות – כשמתנהל מסע השמצה כזה, מסע הסתה כזה, שהוא לא יגיב? שהוא יאפשר זירה חופשית לדברים מהסוג הזה? שהם ינצלו את כספי העובדים וחלק מהסיוע שמגיע מהמדינה להסתה נגד הממשלה, בלי שהוא יגיב? ופתאום מתחסדים, מה זה המדינה מגיבה. כשבזבזו עכשיו 8 מיליוני שקלים, לא שמעתי שמישהו התחסד. כשמוציאים 8 מיליוני שקלים לפריימריס, אף אחד לא התחסד.

אפרים גור (הליכוד):

על מה הוציאו 8 מיליוני שקלים?

שר הבריאות ח' רמון:

פתאום מתחסדים. מי שמעז לתקוף שר בריאות ככה, יקבל תשובה; ותשובה – בניגוד להשמצות שלהם – מבוססת, אמיתית, נכונה. הציבור לא יהיה נתון למסע הזה ללא תגובה. התגובה תהיה תקיפה וחריפה, ועל כל מסע כזה תהיה תגובה חריפה עוד יותר.

אפרים גור (הליכוד):

על מה הוציאו 8 מיליוני שקלים?

יורם לס (העבודה):

שר הבריאות ח' רמון:

אחר כך באים ואומרים: תשלומים. איך נקבעים היום התשלומים? יושבים כמה פקידים בקופת-חולים זו או אחרת ומחליטים כמה משלמים. זה בסדר. בזה אין בעיה, בזה צריך להמשיך. באנו אנחנו וקבענו בחוק, שמה שהיה טוב לקופת-חולים הכללית מבחינת תשלומים – וזו קופה סוציאליסטית, לא לקחנו, חס וחלילה, את "מכבי" או את "מאוחדת" – לקחנו את קופת-חולים הכללית, מה שנקבע על-ידי ההסתדרות, באישור ההסתדרות, וקבענו שזה המחיר.

אבל עשינו עוד דבר, לא יהיה אפשר להעלות את המחירים מתי שמתחשק, איך שמתחשק ולמי שמתחשק. זה יהיה בפיקוח ובבקרה. כל פעם ששר הבריאות ירצה להעלות את התשלומים, הוא צריך ללכת לוועדת העבודה והרווחה, וכולנו יודעים מי יושב בוועדת העבודה והרווחה – החלק הרחמן של הרחמן בכנסת. זה יהיה תחת פיקוח ובקרה ציבורית, לא כפי שזה קורה היום.

נגד זה יוצאים, שישלמו יותר. לא ישלמו יותר מכפי שמשלמים היום, ובעתיד ישלמו רק תחת בקרה של הכנסת, לעיני הציבור. חשפנו לעין כול את סל השירותים. מי ידע לפני שנתיים-שלוש שנים מהו סל השירותים? לפני שלוש שנים ביקשתי מקופת-חולים הכללית את הסל, אמרו: זה סודי. לקבל את הסל, כשר בריאות, לקח לי זמן.

חבר שנכנס לקופת-חולים יכול היה לקבל את הסל? בשום פנים ואופן לא. היום הסל הוא חלק בלתי נפרד מהחוק. הוא נספח לחוק. אי-אפשר לגעת בו, אלא באישור הכנסת. להוסיף – בבקשה. להעלות בקדושת הבריאות – בבקשה. להעלות במעלות תשלומי הבריאות – בשום פנים ואופן לא. רק אתם, רק כנסת ישראל תוכל לעשות זאת.

אני רוצה לומר מלה על האוצר. אומרים, אפילו שר אמר את זה, שכתוצאה מהחוק, הבריאות תהיה בידי פקידי האוצר. איזה דברי הבל. פקידי האוצר התנגדו לחוק הזה בכל תוקף. עד כדי כך התנגדו שביקשו להופיע, למרות שר האוצר, שתמך בחוק – ואני מברך אותו, ואגיד עליו כמה מלים בסוף – ביקשו להופיע בפני מליאת הממשלה ולהסביר את עמדתם; ביקשו להופיע בפני מליאת ועדת שרים לענייני חקיקה ולהסביר את עמדתם. לא אפשרנו להם. אבל חלק מפקידי האוצר מרטו את שארית שערם כשהם ראו את החוק. למה? בצדק. כי החוק הזה עושה לבריאות דבר שאין בשום תחום אחר. הוא מפקיע את תחום הבריאות מידי התקציב. ברגע שנקבעה עלות סל הבריאות – ושמעתם מחבר הכנסת עמיר פרץ, שעלות סל הבריאות נקבעה בחוק, המינימום, שהוא כבר גבוה, נקבע בחוק, הדבר מביא את ההוצאה הלאומית לנפש לבריאות לשיעור של 1,500 שקל לעומת 1,300 שקל, שהיה בקופת-חולים הכללית ב-1992 – אז המדינה חייבת לממן את החוק; חייבת. אין לה שיקול דעת. לממשלה אין שום שיקול דעת, לא לפקידי האוצר. סילקנו את הפוליטיקה מהבריאות. לא עוד יבואו אל שר האוצר ואל שר הבריאות וינהלו אתם שקלא וטריא.

זו נוסחה חברתית שמביאה בחשבון את מספר החברים, את גילם, את ריחוקם ממרכז הארץ – לפי נוסחה זו יחולק הכסף.

מיכאל איתן (הליכוד):

חוץ מהמענקים.

שר הבריאות ח' רמון:

אין מענקים. כל הכסף בא מכאן. הכסף הזה כולו מגיע לכל קופות-החולים עבור החולים. שר הבריאות ושר האוצר אינם יכולים להיות מעורבים, כמו שהיום הם אינם מעורבים בנושא מס מקביל. מחלקים 3.3 מיליארדי שקל בשנה מס מקביל. שר הבריאות ושר האוצר יש להם יד ורגל בעניין? הם נוגעים בעניין? יש נוסחה והכסף עובר. כך יהיה לגבי כל הכסף.

זה סילוק הפוליטיקה מהבריאות בכל החוקים האחרים. היו דברים מגוחכים, שתמיד צריך לבוא אל האוצר, והאוצר קובע.

יש שני נושאים שמשום-מה קוראים להם פוליטיים, אבל הם נושאים בריאותיים ממדרגה ראשונה. הדבר הראשון הוא חופש הבחירה. הזכות האלמנטרית של אדם לבחור בקופה שתיתן שירותי בריאות לו ולידיו, הזכות האלמנטרית הזאת לא מובנת? וזאת בלי שיתנו את זה בשום דבר. זה לא מובן? זה משהו חדשני?

באנו והצענו את זה. אומרים לנו: לא, אין חופש בחירה, מי שבחר בהסתדרות הכללית, חייב להיות חבר בקופת-חולים מסוימת. למה? אדם רוצה לבחור בקופת-חולים לו ולילדיו. הוא רוצה להיות בהסתדרות כזו, ולקבל שירותי בריאות ממישהו אחר. למה הוא צריך לקשור האחד לשני? למה? זה גם לא היה בהיסטוריה של תנועת העבודה עד 1937. אלה היו שתי ישויות נפרדות, שחוברו יחדיו כתוצאה מאילוצים של שנות ה-30, שאין בינם לבין המצב היום דבר וחצי דבר.

באמצעות הבריאות רוצים לכפות חברות בגוף אידיאולוגי חברתי? אינני מבין את זה. אני שמח שהחוק, לפחות עד שלב זה, אני מקווה שנמשיך הלאה בעניין, יאפשר את חופש הבחירה הזה.

אני מוכרח לומר, שבנוסח שהתקבל בסופו של דבר, העיקרון של חופש הבחירה הורחב והטיל איסורים שהממשלה לא חשבה שהיא צריכה להטיל, כי הם אינם נוגעים בקופות-החולים. זו היתה הסתייגות, שעברה גם בתמיכת חברי מפלגת העבודה. אני מדבר על ההסתייגות של חבר הכנסת עוזי לנדאו.

הדבר השני הוא נושא הגבייה. כאשר המצב הנוכחי – – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

אתה מצטט מישהו שאמר לך משהו בטלפון שבור. אתה לא יכול לצטט – – –

שר הבריאות ח' רמון:

עכשיו לא ציטטתי את זה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

לא עכשיו.

שר הבריאות ח' רמון:

כשנגיע לזה, נצטט.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אתה לא יכול לצטט, כי אתה מצטט מקור שלישי שמעולם לא שמעת. זה גם לא דרוש, כי אנחנו נאמנים לחוק הזה יותר מסיעתך וגם יותר ממך. זה בשביל ההיסטוריה, בלי כל הלהט.

שר הבריאות ח' רמון:

מאה אחוז.

מיכאל איתן (הליכוד):

במקום שעומדים בעלי תשובה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

למה לך?

חיים אורון (מרצ):

חמישה חודשים הוועדה לא השתלטה על החוק הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת אהוד אולמרט, אין לבי לפולמוס, אבל עקרונות החוק הזה – – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

לבך לפולמוס, אבל עם סיעתך, לא אתנו.

שר הבריאות ח' רמון:

עכשיו, שנייה של פולמוס. עקרונות החוק כפי שהגשתי תואמים לחלוטין לעקרונות שהובאו על-ידי דוד בן-גוריון, על-ידי משה סורוקה, בכתב. אני יכול להוכיח זאת; על-ידי שרי בריאות שקדמו לך, קדמו לשוסטק. הבעיה היא שאותם גורמים שהפריעו לך והפריעו לשוסטק, הפריעו גם לויקטור שם-טוב והפריעו גם למרדכי נמיר, זיכרוננו לברכה, והפריעו גם לבן-גוריון וגם לסורוקה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אני לא רוצה להתווכח, על העקרונות האלה בהצעת החוק שלנו הצבעת נגד.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת אהוד אולמרט, אתה הרי יודע שיש לי תשובה על זה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

מה התשובה?

שר הבריאות ח' רמון:

אתה יודע.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, היחיד שמותר לו קריאות ביניים זה ראש עיריית ירושלים, חבר הכנסת אולמרט. יש לו זכויות בחוק הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

אם החוק הזה יעבור, לא אכפת לי שיקראו לו חוק לס או חוק אולמרט, ובלבד שיעבור.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יכול להישען רק עלינו.

שר הבריאות ח' רמון:

האמן לי, גם זה בעירבון מוגבל. שיקראו לו איך שרוצים. תנו לי לדבר על הגבייה.

מיכאל איתן (הליכוד):

על איזו גוויה?

שר הבריאות ח' רמון:

גביית המס. אני רוצה להסביר, זה דבר מאוד חשוב, כי זה לב החוק.

אם תגיע אגורה אחת המיועדת לבריאות למטרות אחרות – החוק לא שווה את הנייר שעליו הוא כתוב. זה לב החוק. וזאת למה? – מה המצב הנוכחי היום? היום למעשה יכולתה של קופת-חולים לתת שירותים לא נקבעת לפי רמת ההיזקקות של החולים, או של החברים, אלא לפי רמת הכנסתם. ברגע שיש הרבה צרכים לחברים בקופה, אבל לקופה אין כסף כי הם לא משלמים מספיק, היא לא יכולה לתת את השירותים. אז נוצר מצב – ונציג ההסתדרות בוועדה הודה בכך – שיש בישראל היום אזרחים שמקבלים בריאות מסוג א' ואזרחים שמקבלים בריאות מסוג ב'. 70% מהציבור, נכון יותר היום 67% מהציבור מקבלים בריאות מסוג ב'. זאת הודאת בעל דבר בוועדה. למה? – מכיוון שאם לא כופים על כלל אזרחי המדינה להיות במסגרת אחת, אזי הצעירים לא מממנים את הזקנים. הם הולכים לקופה שבה כולם צעירים.

אחת הקופות מפרסמת מודעה שאצלה הגיל הממוצע הוא 26 או 27. נו, האם ראיתם בן-אדם חולה בצורה רצינית בגיל 26-27? אם הוא חולה – אין בעיה, הוא יכול לקבל את הכול, כי רוב חברי הקופה לא חולים, זו קופה של בריאים. ככל שהעזיבה הולכת וגדלה בקופה אחת, קופת-החולים הכללית – מתמקדים בעלי היכולת הכלכלית הנמוכה בצד אחד, והצרכים הבריאותיים רבים.

יעקב שפי (העבודה):

איזו קופה היא זו?

שר הבריאות ח' רמון:

קופת-החולים הכללית, ודאי.

יעקב שפי (העבודה):

לא, אני מדבר על הקופה שהגיל הממוצע בה הוא 26.

שר הבריאות ח' רמון:

אני לא עושה פה פרסומות לקופות. אעביר לכם אחר כך במי מדובר. הם פרסמו מודעה. לא אני פרסמתי את המודעה. הם פרסמו, לא אני. מה אעשה?

לכן, מה קרה? – בקופת-חולים הכללית 12% מחברי הקופה הם מעל גיל 65. בקופות-חולים אחרות – 6%. לעומת זאת, התשלומים שמשלמים חברי קופת-חולים הכללית נמוכים ב-30%, 20%, 40% לעומת התשלומים לקופות האחרות. משמעות הדבר היא, שיש לנו קופת-חולים כללית, שהיא עתירת הוצאות בריאות ודלה בהכנסות, לצד קופות-חולים שהן דלות בהוצאות בריאות ועתירות בהכנסה. כלומר, אם מישו חולה בקופה ההיא, ודאי שיכולים לתת לו שירות טוב. לו היתה קופת-חולים רק עד גיל 21, וכל חבריה היו בעלי הכנסות גבוהות – אפשר היה לשלוח את כל מי שחולה בשפעת לאקפולקו, ולא היתה שום בעיה. זה החיסרון המרכזי. הוא לא קיים בשום תחום אחר בחברה, בשום תחום חיוני אחר.

האם אדם שאין לו ילדים לא משלם מס הכנסה, שבונים בו חינוך? פה, בתחום הבריאות, מסיבות פוליטיות הגענו למצב נורא כזה. דרך אגב, אין לו אח ורע בשום מקום מתקדם בעולם.

דבר שני – בגלל התחרות בין הקופות, על מי התחרות? לא על החולים, לא על הזקנים ולא על העניים, אלא על העשירים. אז מה עושים? – נותנים הנחות. למי עושים הנחות? – לעשירים. אמר מזכ"ל ההסתדרות נתון לא מדויק, אבל העיקרון נכון, שמערכת הבריאות איבדה ב-1993 2 מיליארדי שקל בהנחות לעשירים. להסתדרות הכללית עצמה לא היתה ברירה. בחודש ספטמבר 1992 היא העלתה את המס לחלשים ולבינוניים ובחודש אפריל 1993 היא הורידה את המס לעשירים. וזה בהסתדרות הכללית.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה עשירים? מש"ס? מאגודה? לאיזה עשירים אתה מתכוון?

שר הבריאות ח' רמון:

תן לי, תן לי, אגיע לזה. חבר הכנסת איתן, אנא ממך. אגיע לזה. אני לא מדבר בגילוי לב? קודם כול, אני מדבר על העשירים. אגיע גם לקטעים האלה. למה לך?

חיים אורון (מרצ):

אבל זה היה בכל הקופות.

שר הבריאות ח' רמון:

כן, אבל זו קופה שהיא בצרות.

חיים אורון (מרצ):

ב"מכבי" זה עוד יותר – – –

שר הבריאות ח' רמון:

– – – ולא היתה לה ברירה. חבר הכנסת אורון, אני אומר שלהסתדרות לא היתה ברירה, כי אם לא –
כולם היו בורחים; כל מי שיכול היה בורח, מהצד של העשירים.

דן תיכון (הליכוד):

בלאו הכי כולם ברחו.

שר הבריאות ח' רמון:

לא, חלק נשארו, והיא ניסתה למנוע את הבריחה. היא ניסתה למנוע אותה.

דן תיכון (הליכוד):

וילקובסקי, על חשבון הקופה הציבורית – – –

יעקב שפי (העבודה):

אני לא בורח.

יורם לס (העבודה):

עולים מרוסיה – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, לחידון שלך על וילקובסקי עוד לא קיבלנו תשובה. מספיק.

שר הבריאות ח' רמון:

הדבר השלישי, חברי הכנסת, ואני לא יכול להתעלם ממנו, הוא יעילות הגבייה. במשך השנים 1992-1988 גבתה לשכת המס עמלה של 1% מדמי ביטוח בריאות, מהמס האחיד, מקופת-חולים. זה 100 מיליון שקל בשנה; מקופת-חולים הכללית. באותה שעה גבה הביטוח הלאומי שיעור של 1%. ההפרש של כ-3% זה כ-100 מיליון שקל בשנה.

אנחנו גם יודעים שכתוצאה מכל מיני הסכמים פוליטיים, שלצערי אחד מהם נחתם לאחרונה עם דגל התורה, שמטרתם היחידה היא לשמר, כמובן בשכנוע מסוים, חברי כנסת שיתמכו בכל מיני עמדות לשביעות רצון מי שמשלם להם, בהסכם כזה עם דגל התורה, למשל, נקבע שדגל התורה – – –

משה נסים (הליכוד):

יש עוד חוץ מדגל התורה?

שר הבריאות ח' רמון:

יש מפד"ל ואגודה מקדמת דנא, משנים רבות. אבל עכשיו הוסיפו, בגלל המצב הטוב, גם את דגל התורה.

דב שילנסקי (הליכוד):

מה עם ש"ס?

שר הבריאות ח' רמון:

לא, ש"ס לא בהסכם.

יורם לס (העבודה):

מה עם הקיבוצים, ג'ומס?

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת לס', שלקיבוצים עשו עוול. אני כל הזמן אמרתי להם שההנחה שנותנים להם היא ההנחה הכי יקרה, כי אם הם היו משלמים בלי הנחה ומקבלים את כל השירותים שהם צריכים לקבל – הם ירוויחו, מהחוק הזה הם ירוויחו.

חיים אורון (מרצ):

הקיבוצים לא קיבלו הנחות.

שר הבריאות ח' רמון:

הם קיבלו הנחה תמורת שירותים. העסקה הזאת היתה עסקה לא טובה לקיבוצים. העסקה הזאת היתה עסקה גרועה לקיבוצים. החוק יפסיק את זה, והקיבוצים ירוויחו מהעניין. גם לא יעלילו עליהם עלילות והם גם יקבלו שירות טוב יותר.

חיים אורון (מרצ):

החלק של העלילות יישאר. אי-אפשר בלי זה.

שר הבריאות ח' רמון:

אי-אפשר? – לפחות אני רוצה לתרום את תרומתי. אני פונה לציבור, ברגע שנכנס החוק – לא להעליל. גם אין סיבה להעליל עכשיו, כי זה לא היה נכון.

דן תיכון (הליכוד):

למה הם מקבלים שירותים נחותים?

שר הבריאות ח' רמון:

אם אתה רוצה לדעת – והרי אתה אוהב את החלק הזה, ואני מוכן להסביר – הקיבוצים קיבלו הנחה של 17% ממה שהם היו צריכים לשלם כמס אחיד. תמורת זאת הם נטלו על עצמם שירותים מסוימים, שהקופה היתה צריכה לתת. בדיעבד התברר – – –

דן תיכון (הליכוד):

אילו שירותים? אחות?

שר הבריאות ח' רמון:

יש כל מיני דברים. למה לך? עשו בדיקה. אמרו, חבר הכנסת תיכון – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת תיכון. חבר הכנסת רן כהן. אני מבקש להבהיר שלשר, על-פי התקנון, אין הגבלה בזמן.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מסיים בתוך חמש-עשר דקות. פשוט, העניין של הקיבוצים מאוד חשוב לי.

דן תיכון (הליכוד):

כמה שאתה רוצה, ובלבד שנצביע היום.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת תיכון, מאוד חשוב לי שהפרטים – – –

דן תיכון (הליכוד):

סערה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

לא, אין לי שום סערה.

דן תיכון (הליכוד):

הולכים כאן להחלטה חשובה.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבטיח לך שבעשר הדקות לא תיפול שום החלטה חשובה.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו מתחלפים כל שעותיים, ממש על הסטופר. אני אפילו איחרתי בשתי דקות.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת תיכון, פשוט שתדע, כי עשו בדיקה והקיבוצים באו ואמרו לקופת-חולים: אל תיתנו לנו הנחה, נשלם כמו כל אזרח בישראל, לפי מס אחיד, ישר, ואנחנו רוצים את כל השירותים. אני חושב שהם עשו בשכל. לדעתי, הם התעוררו מאוחר. החוק הזה גם ישים קץ לעלילות וגם ישפר את השירות לתנועה הקיבוצית, וקיבוצים ברמות הכנסה בינוניות ונמוכות ישלמו פחות.

אני רוצה להמשיך בעניין הגבייה, כי הוא עניין חשוב. לכן אנחנו באנו ואמרנו: כלל אזרחי מדינת ישראל, ללא הנחות, ללא שום קונצים, ישלמו 4.8% משכרם, שזה מה שהם משלמים היום לקופות-החולים, לפי הטבלאות המאושרות, מינוס מס ארגון. הוא לא בעסק. זה לא שלנו, זה לא של הבריאות. היום משלמים 5.6%–5.7%; זה לא עניינו. ניכינו את ה-0.8% מס ארגון מהעניין. ואני לא עוסק בחוק זה במס ארגון, אני עוסק רק בבריאות נטו, לא בפוליטיקה, לא בהסתדרות, לא במס ארגון, רק בבריאות תושבי מדינת ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל חמש דקות אחרי זה, אתה יוצא בהודעה לעיתונות על מס ארגון.

שר הבריאות ח' רמון:

זאת השקפתי לא כשר בריאות, אמרתי, כשר בממשלה.

— — — 4.8%

דן תיכון (הליכוד):

אל תחייב אותי במס ארגון.

שר הבריאות ח' רמון:

אני לא מחייב. יהיה דיון.

דן תיכון (הליכוד):

אתה בעצמך אומר שמס ארגון — — —

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת דן תיכון, כשיהיה דיון על מס ארגון, אני בטוח שאתה תשמיע את קולך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אנחנו מצפים ממך לנאורות, לפתרון הוגן.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להגיד, אם כבר הכרחתם אותי, בלי קשר לנאורות: מס ארגון קיים, ואני לא המצאתי שום דבר. ובכל 15 שנות שלטון הליכוד מס הארגון הזה היה קיים, והשלטון הנאור של הליכוד לא נגע במס הארגון הזה. מה לעשות? עובדות.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא על כלל האוכלוסייה.

שר הבריאות ח' רמון:

על כלל האוכלוסייה שאינה חברה בהסתדרות. למה לך?

דן תיכון (הליכוד):

אתה צודק. אנחנו מצטערים על כך.

שר הבריאות ח' רמון:

אם אני צודק, אז בוא נסכם על העובדות שאני צודק.

דן תיכון (הליכוד):

אתה צודק.

שר הבריאות ח' רמון:

מאה אחוז. תודה. אבל בוא נעזוב את מס ארגון; עוד יהיה לנו זמן. בוא נחזור לבריאות.

באנו ואמרנו: 4.8% ללא הנחות. חבר הכנסת מיכאל איתן, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אתה רוצה שאתערב, או שנעים לך?

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה שיהיה שקט, אם אפשר.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, בואו נמשיך בדיון. אני חשבת שהשיחה הזאת היא לטעמו של השר, אבל בואו נחזור לסדר.

שר הבריאות ח' רמון:

אמרנו: כל אחד ישלם 4.8%, בלי להעלות את נטל המס, אבל הוא יהיה פרוגרסיבי הרבה יותר ממה שהוא היום; הרבה יותר פרוגרסיבי. זה יביא למצב ש-60% מהאוכלוסייה ברמות ההכנסה הנמוכות ישלמו פחות מכפי שהם משלמים היום, בלי שום תוספת משמעותית, ו-20% ישלמו תוספת לא משמעותית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת תיכון, חבר הכנסת איתן, בואו נמשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

60% – אני חוזר ואומר לחברי הכנסת שלא שמו לב – ישלמו פחות, או סכום שווה למה שהם משלמים היום. 20% ישלמו סכום נמוך ו-20% של העשירונים העליונים ישלמו סכום נוסף, כי כיום, לפי המצב הנוכחי, ככל שאתה עשיר יותר במונחי הביטוח הלאומי, עד 9,500 שקל – ותהיה כמובן תקרה גם בחוק הזה – אתה משלם אחוז נמוך יותר משכרך לעומת מי שנמצא ברמות ההכנסה הנמוכות. עולם הפוך במערכת הבריאות.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה יהיה ההפרש המקסימלי?

שר הבריאות ח' רמון:

ההפרש המקסימלי, אינני זוכר. אבל נדמה לי שמי שמגיע להכנסה בסדר גודל של כ-15,000 שקל, תהיה לו תוספת של 100-120 שקל, ברמות הכנסה מאוד גבוהות. גם התוספות הן לא בשמים, שלא תהיינה אי-הבנות.

ושוב, כל מה שאני מוסר, חבר הכנסת מיכאל איתן, זה לפי טבלאות של הביטוח הלאומי, שהוגשו לוועדה ואיש לא ערער עליהן.

מיכאל איתן (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

אם היית בוועדה, היית בודק. כולם בודק; כולם, מכל הכיוונים, בדקו. כשהתחלנו את הדיונים כולם הטילו ספק בעניין הזה. באו אנשי המקצוע, הם בדקו. למען האמת, גם אני הופתעתי מהפרוגרסיביות האדירה שהחוק הזה יוצר במדינת ישראל בתשלומי ביטוח בריאות. אני נדהמתי, כי חשבתי שזה יהיה פחות.

ומה קורה? את כל הכסף הזה שמשלמים על-פי היכולת, מצרפים למס המקביל, ואז יתברר שכתוצאה מהעמקת הגבייה ותשלום מס אמת יהיו מיליארד שקל נוספים למערכת הבריאות. מיליארד שקל נוספים. מיליארד שקל אנחנו מוסיפים למערכת הבריאות, לא פחות ולא יותר. וכל הכסף הזה יחולק לפי נוסחאות חברתיות, ללא מגע יד של שר האוצר ושל שר הבריאות. מיליארד שקל נוספים, וכל הכסף יחולק לקופות לפי צפי הצריכה של החברים. קופה שיש בה יותר מבוגרים, קופה שחבריה גרים במרכזי אוכלוסייה רחוקים ממרכז הארץ, תקבל יותר כסף.

לסיום, רבותי, לצערי הרב, בחוק הזה לא המצאתי כמעט דבר. המודל שאנחנו מאמצים הוא המודל המתקדם ביותר בעולם, במדינות הנאורות ביותר בעולם, שמספקות את שירותי הבריאות הטובים ביותר בעולם. מערב-אירופה – ולא חשוב איזה משטר יש שם, סוציאליסטי, קפיטליסטי, דמוקרטי. בכל מערב-אירופה, משבדיה בצפון דרך בלגיה וצרפת, זו השיטה הנהוגה. לא המצאתי דבר וחצי דבר. וכל מה שממציאים האחרים, הם ממציאים שיטה שמעוותת ופוגעת בראש ובראשונה בחלשים. מי שאומר: גבייה על-ידי קופות-החולים, משאיר את הקשר הנורא בין רמת ההכנסה של החברים בקופה לבין יכולתה לתת שירותים; משאיר את התחרות הנוראה בנושא הגבייה, שפוגעת בסופו של דבר בחלשים, כפי שהוכחתי. לכן, אין מנוס אלא לגבות דרך המוסד לביטוח לאומי, כדי להגיע לערבות הדדית בנושא הבריאות, דרך החוק ודרך הגבייה.

ולבסוף, אני רוצה לומר מלה לעניין הרגע ההיסטורי הזה. חוק ביטוח בריאות ממלכתי לא הגיע מעולם לשלב חקיקה של הנחה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית בכנסת ושל תחילת הקריאה השנייה. אני יודע, שמעתי את הציניות: כן ימשכו, לא ימשכו; בסוף הערב גם נאמר כמה מלים על כך. אבל הגענו במעלות החקיקה לנקודה ששום חוק ביטוח בריאות ממלכתי לא הגיע אליה. ומבחינה זו, זה רגע היסטורי, לא יעזור שום דבר. והחוק הזה יחוקק בחודש ינואר.

אפרים גור (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ש' וייס:

רק אם השר מסכים.

שר הבריאות ח' רמון:

החוק הזה יחוקק בחודש ינואר 1994.

מיכאל איתן (הליכוד):

ואם ועידת מפלגת העבודה תחלוק?

שר הבריאות ח' רמון:

חברי הכנסת, עד עכשו עמדתי בכל דיבורי בנושא החוק הזה, מיום שנכנסתי לתפקיד.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

איחור של חודש, אתה סולח לי, נכון?

אני לא עוסק כאן בוועידות מפלגתיות. אני שר הבריאות. לפני שנה וחצי, מעל הדוכן הזה, נשבעתי אמונים למדינת ישראל; ואני מודיע שהחוק הזה יחוקק בחודש ינואר.

דן תיכון (הליכוד):

למה לא לגמור אותו היום?

שר הבריאות ח' רמון:

סליחה, החוק הזה יחוקק – כמה פעמים אני צריך לחזור על זה? – בחודש ינואר 1994.

מיכאל איתן (הליכוד):

ואם ועידת המפלגה תחלוק?

שר הבריאות ח' רמון:

ואני רוצה להודות באמת – – –

היו"ר ש' וייס:

רבתי, השר מגיע למשפטי היסוד של נאום. תנו לו לסיים יפה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

— — —

אפרים גור (הליכוד):

הוא אומר שגם אם הוועידה – – –

קריאה:

זה לא מה שהוא אומר.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מציע שאף אחד לא יהיה פרשן שלי, אני עוד לא מת...

היו"ר ש' וייס:

רבתי, נתאפק שבועות אחדים ונראה. מה הבעיה?

שר הבריאות ח' רמון:

היום 10 בינואר, יש עוד 21 יום עד סוף החודש, אני חוזר ואומר, וחוזר ואומר – החוק יחוקק בחודש ינואר.

אפרים גור (הליכוד):

כל הכבוד.

היו"ר ש' וייס:

אני אסביר לכם גם מדוע עד סוף ינואר, כי יש פה כמה אלפי הסתייגויות. נתחיל היום ונגמור בפברואר.

שמואל אביטל (העבודה):

עמדת ההסתדרות יכולה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להודות לכמה גורמים שהביאו אותנו עד לרגע הזה, שהוא יוצא דופן בכל תולדות החקיקה. בראש ובראשונה לראש הממשלה, שלמרות כל הלחצים ולמרות כל מה שהופעל על ראש הממשלה, הוא נתן גיבוי מלא לחוק ועומד מאחוריו; לכם, חברי הכנסת, לא יצא, אבל הוא הופיע בפורום מפלגתי בסוף השבוע שעבר ונתן גיבוי מלא לחוק הזה.

שנית, אני רוצה לומר מלה טובה לשר האוצר. כדי להיות הוגן, אני רוצה לומר שהיו שני מכשולים שמנעו את חקיקת החוק. מכשול אחד – ציינתי – תמיד היה ההסתדרות; המכשול השני, תמיד היה שר האוצר. שרי האוצר אהבו את השיטה הקיימת, זה נוח, עושים שקלא וטריא, שולטים בקופות, זה בסדר. שר האוצר הנוכחי, למרות הסיכונים התקציביים הבלתי-מבוטלים הקיימים בחוק הזה, ואני מודע להם – –

דן תיכון (הליכוד):

יש לו ברירה?

שר הבריאות ח' רמון:

— בניגוד לעמדת הדרג המקצועי בראשית הדרך אפשר לקדם את החקיקה ותמך בה.

דבר שלישי, יושב-ראש ועדת השרים לענייני חקיקה, השר דוד ליבאי, שכפי שצייתי עשה עבודה בלתי רגילה ושיפר את החוק.

את שבחיו של חבר הכנסת עמיר פרץ כבר אמרתי.

אני רוצה לציין כמה חברים בוועדה — — —

דן תיכון (הליכוד):

הוא ייבחר מחר, לדעתך?

שר הבריאות ח' רמון:

אני אשיב לך כשארד מהדוכן.

היו"ר ש' וייס:

נעשה טוטו, חבר הכנסת דן תיכון, ומחר בלילה נראה את התוצאות.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להודות לחברי הוועדה — לחבר הכנסת חיים אורון, שהיה יושב-ראש — — —

דן תיכון (הליכוד):

אתה פוחד לומר עליו מלה טובה?

שר הבריאות ח' רמון:

אמרתי קודם, רבע שעה, מלה טובה. אני חושב שזה יהיה מוגזם אם אני אגיד שלוש פעמים מלים טובות על חבר הכנסת עמיר פרץ, עוד יאשימו אותי.

דן תיכון (הליכוד):

זו ההזדמנות האחרונה.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת אורון, שעמד בראש ועדות משנה וליווה את החקיקה הזאת ותרם לה באופן בלתי רגיל.

חבר הכנסת גדליה גל, כ-CO-CHAIRMAN של הוועדה גילם את צד האחריות בוועדה. תמיד הוא שאל

היו"ר ש' וייס:

זה נשמע כמו הספד, אדוני השר.

שר הבריאות ח' רמון:

לא, אני אומר ברצינות. בוועדה היתה מגמה, רצו להוסיף שירותים ולהוריד תשלומים. זה באמת פטנט טוב, רק אני לא יודע איך עושים זאת. וחבר הכנסת גדליה גל כל הזמן שאל: בסדר, אני רוצה לדעת כמה זה עולה ומאיפה לוקחים. אני שמח שהיה חבר כנסת כזה שם.

אני רוצה לציין שתי חברות כנסת. את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, שהיתה אחת התורמות הגדולות ביותר בוועדה וסייעה לחקיקת החוק הזה מתחילתו ועד סופו. כל הערה שהעירה חברת הכנסת גוז'נסקי – והיא העירה הערות – או שקיבלתי אותה, או שהיא השתכנעה שאין צורך לקבל. גם ההסתייגויות שהגישה חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בעיקר לגבי כל מה שקשור לביטוח משלים, מקובלות עלי, והלואי שיעברו במליאה. אני רוצה להודות לה.

חברת הכנסת השנייה – חברת הכנסת נעמי בלומנטל, שגם היא ייצגה קו ובאה בנאמנות ימים ולילות וייצגה את עמדתה ותרמה מבחינתה לחוק.

אנחנו ניצבים היום במצב הזה, אני חושב שללא העבודה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

רגע, שכחת להודות לליכוד, שהביא הכי הרבה קולות לתמיכה בחוק הזה.

היו"ר ש' וייס:

ולמשפטנים, אדוני השר.

שר הבריאות ח' רמון:

לכל אלה שטרחו ועבדו, לא הפוליטיקאים, להם תהיה תודה וברכה כאשר נחוקק את החוק בקריאה שלישית, ואז נדבר רק עליהם ולא על הפוליטיקאים, כי הם באמת הגיבורים האלמונים של החוק הזה – כל הדרג המקצועי.

אני רוצה להבהיר ששרת העבודה והרווחה, עם כל הקשיים – אין פה סעיף שלא תואם עם שרת העבודה והרווחה, שתומכת בחוק הזה; היא ביקשה ממני שאני אגיד זאת. והביטוח הלאומי, ששמר שהחוק הזה לא יהיה אות מתה, אלא ניתן יהיה גם לבצע אותו – הביטוח הלאומי הוא מרכיב מרכזי בחוק.

אני מקווה שנקיים דיון רציני על ההסתייגויות, על כולן, ובסופו של דבר, כפי שאמרתי, בחודש ינואר 1994 נביא לעם ישראל חוק ביטוח בריאות ממלכתי, באיחור של 45 שנים, אבל מוטב מאוד מאוחר מאשר לעולם לא, כפי שחלק רוצים. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אתה אמרת "לעם ישראל" – גם ערביי ישראל וכל אזרחי ישראל, נכון?

שר הבריאות ח' רמון:

התכוונתי לא רק לכל אזרחי ישראל אלא לתושבי ישראל, כי לא רק לכל אזרח, אלא לכל תושב ישראל יש ביטוח בריאות ממלכתי, לפי החוק הזה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לשר הבריאות.

חברי הכנסת, סגן יושב-ראש הכנסת חבר הכנסת עובדיה עלי אמר דברים לזכרו של יגאל הורביץ, זיכרונו לברכה.

אנחנו בוודאי נציין זאת באופן ראוי בכנסת ונבטא את רגשי האבל שלנו ואת ההשתתפות בצער המשפחה.

עד שנעשה זאת, אני רוצה להוסיף גם את השתתפותי העמוקה בצערה של המשפחה. יגאל הורביץ היה דמות בולטת, יוצאת דופן, ייחודית בחברה הישראלית, בפוליטיקה הישראלית, חלוץ ולוחם ואדם עשוי ללא חת, מסור מאוד לכל עבודה שלקח לידי, שורשי מאוד, עם חספוס קסום, צברי, ומאחורי החספוס נשמה טובה.

אני רוצה שוב, בשמכם, להעביר למשפחה את כל רגשי התנחומים שלנו; חלק מאתנו בוודאי גם ישתתף מחר בהלוויה. אנחנו נקדיש דיון בכנסת לדמותו ולאישיותו של יגאל הורביץ, זיכרונו לברכה.

אנחנו מתחילים את הדיון בהסתייגויות. אני מבקש כאן את ההדרכה של יושב-ראש הוועדה לגבי ההסתייגויות. על-פי הסדר הזה – חבר הכנסת בנימין נתניהו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

סליחה, חבר הכנסת בנימין נתניהו הודיע מראש, אני דיווחתי על כך כאן, שהוא מתחלף בהנמקת ההסתייגויות עם חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

היו"ר ש' וייס:

זה אפשרי. אין לנו בעיה. בבקשה, חברת הכנסת נעמי בלומנטל. בסדר, כל מה שנקבע בהסכמה – בכלל אין בעיה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

סך הכול תיקון עוול, כי חברת הכנסת בלומנטל היתה ראשונה מלכתחילה.

היו"ר ש' וייס:

סוף טוב הכול טוב. לפי הכללים – חמש דקות.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, הסכמנו שכל חבר כנסת, היום, וגם במהלך כל החקיקה – – –

דן תיכון (הליכוד):

מה זה?

היו"ר ש' וייס:

רגע אחד, תן לי קודם כול לשמוע. אדוני השר, אל תתנצל, אני רוצה לשמוע ותיכף נראה מה נעשה.

שר הבריאות ח' רמון:

סוכם עם חבר הכנסת מיכאל איתן שניתן יהיה לנמק, בלי שום קשר – – – לאורך כל הדיון בהסתייגויות – שתיים שתיים.

היו"ר ש' וייס:

בסדר. סליחה, חברי הכנסת, אני לא אקיים עכשיו דיון, בוודאי חברי הכנסת דן תיכון ומיכאל איתן יעשו את הבירור ביניהם. בינתיים אני פועל לפי הסכמה. עשר דקות לחברת הכנסת נעמי בלומנטל. צמדים צמדים של שתיים שתיים. אם יהיה סידור חדש שיהיה מוסכם – כולנו נעבוד על-פיו בעתיד.

דן תיכון (הליכוד):

יש גם חמש חמש. אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לך, אני כל הזמן שומע רמיזות כאילו אנחנו לא מתכוונים לסיים היום את הדיון. אם יש דבר כזה – שימסרו הודעה ונקיים על כך דיון. לא יעלה על הדעת שלמישהו יש טריק באמתחתו שאנחנו לא יודעים. אני פונה אליך, יושב-ראש הכנסת, ומבקש

ממך, אם מישהו רוצה להפתיע אותנו, שיגיד לנו, אנחנו מתכוננים לשבת כאן ברצינות עד מחר בערב ולהצביע. אם מישהו שולף כאן שפן, שיגיד לנו.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני פועל לפי התקנון. יש רמיזות ולחשים והצהרות והבטחות, חבר הכנסת דן תיכון, אתה שאלת ואני עונה לך; חבר הכנסת דן תיכון, שהוא באמת מן הבולטים מקרב חברי הכנסת ובקיא בתקנון, יודע שלתקנון יש כללים משלו, ואני עובד לפי התקנון. למשל – אני אומר זאת, חלילה לא כהקנטה אלא ברוח החברית הטובה ביותר – גם לחבר הכנסת דן תיכון היתה תוכנית לפני שבועיים, בקשר לדיון על התקציב, והוא שלף זאת ברגע האחרון ונתן לי "נוקאאוט", טכני, וקיבלתי זאת כמו ספורטאי, לפי התקנון. גם אני לא ידעתי מה הוא מכין לי וכן הלאה.

דן תיכון (הליכוד):

בתשע הוא נתן לך – – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי, לכן קיבלתי את זה באופן ספורטיבי, ואני עובד לפי התקנון.

עכשיו תדבר חברת הכנסת נעמי בלומנטל. ההסכם הוא – שתי הסתייגויות, צמדים צמדים, ונראה איך תהיה ההתפתחות.

דב שילנסקי (הליכוד):

בטלוויזיה הממלכתית הישראלית הודיעו שהשר רמון יבקש להפסיק את הדיון.

דן תיכון (הליכוד):

אתם אומרים שאתם לא יודעים.

היו"ר ש' וייס:

לא אמרתי שאני לא יודע. אני עובד לפי התקנון. תן עכשיו לחבר הכנסת שילנסקי לדבר.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני פונה לשר רמון, למען כבוד הכנסת, למען כבודו הוא, ולאור ההודעה שנמסרה בטלוויזיה הממלכתית הישראלית, אני מבקש שיגיד לנו האם זה נכון או לא, כדי שנוכל לכלכל את עניינינו.

שר הבריאות ח' רמון:

יש סעיף בתקנון שהשר רשאי לפעול על-פיו. והוא יחליט לפעול מתי שהוא יראה לנכון.

היו"ר ש' וייס:

כן, אינני מבין מה הבעיה פה.

דן תיכון (הליכוד):

יש הרבה סעיפים. אבל זה לא יכול להיות, אתם יודעים משהו ואתם לא אומרים לנו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, כדי להיות "פייר" עד הסוף, אני שמעתי מה שאתם שמעתם. אני פועל על-פי התקנון, ואינני חושב שיש לי איזו סיבה מוסרית או תקנונית לעשות פה תחקיר של כליות ולב.

דן תיכון (הליכוד):

אני חושב שפנו אליך, ויש לך חוות דעת, ואתה יודע, ואתה לא אומר לנו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, חוות הדעת היחידה שיש לי היא סעיף 132 בתקנון. אין לי שום חוות דעת.

דן תיכון (הליכוד):

מה זה סעיף 132?

היו"ר ש' וייס:

נדבר על זה, אם יהיה צורך. אינני יודע אם יהיה בכלל צורך.

דן תיכון (הליכוד):

למה לא סעיף 127?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה האחרון שיכול להתלונן על מצב שבו עושים שימוש בתקנון. אתה מלך התקנון, אחד המלכים.

דן תיכון (הליכוד):

אבל תגיד לנו, אנחנו לא יודעים כלום.

היו"ר ש' וייס:

אין לי מה להגיד, חוץ ממה ששמע חבר הכנסת שילנסקי בטלוויזיה. אני שמעתי את זה בכל מיני צורות, ואינני יודע איך ינהגו. אבל, חבל על הוויכוח. חברת הכנסת בלומנטל, אם תואילי בטובך לשבת רגע, אתן עוד לשני דוברים להתבטא, ואז נמשיך בדיון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, אתה לא היית כאן, כבר היה דיון בזה.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע; ועוד יהיה. רבותי, יש לנו זמן, גם לשר יש זמן. אני אתן דקה לחבר הכנסת זאבי, דקה לחבר הכנסת מירום, ואחר כך נמשיך. מה הבעיה? אנחנו פה מועדון מצומצם של פעילי הח"כים. בבקשה, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אין כאן שאלה של קואליציה ואופוזיציה.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע.

רחבעם זאבי (מולדת):

יש תמיכה רחבה מאוד בבית בחוק המוצע. למה לא נעביר אותו בצורה מכובדת, בדיון מסודר, שמסתכם בהצבעה, ולא בהרגשה שיש מאחורי זה כוונות – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא מבין איזו הצבעה. הרי אי-אפשר להצביע על החוק. אנחנו רק מתחילים את הדיון עכשיו.

רחבעם זאבי (מולדת):

בסדר, אבל אני מציע לקיים את הדיון עם ההצבעה, לא בצורה שאנחנו נרגיש שהדיון היום הוא חלקי, כי הוא משרת כוונות של סיעה מסוימת, בחלק מסוים של הבית. הבית יכול להתאחד סביב החוק בצורה יפה, לתקן אותו איפה שצריך לתקן אותו, ולהצביע. ההרגשה, גם בצד ההוא, בוודאי בצד הזה, היא הרגשה לא טובה, מתחילת הערב.

אני מציע ליושב-ראש הבית להפסיק את הדיון, לאור מה שאמר לי בגלוי שר הבריאות, שהוא לא מתכוון הערב להצביע. הוא אמר את זה לך, הוא אומר את זה לי, והוא אמר את זה גם לאחרים. נעשה את הדיון מסודר, ביום מסודר, כאשר יהיה מתאים לשר הבריאות להעביר את החוק הזה. הוא אמר בינאר, אז בינאר.

היו"ר ש' וייס:

עוד מעט אזמין את השר, יכול להיות שהוא ייעתר לבקשה. אחרי הכול, את התהליך הזה מובילים יושב-ראש הוועדה והשר. לי יש אפשרות לפעול על-פי התקנון, ומדי פעם לתת עצה טובה. מייד נשמע. חבר הכנסת חגי מירום, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זה שעתיים אני ער להתפרצות חוזרת ונשנית של חבר הכנסת דן תיכון, אשר דורש לדעת מראש מה יהיו תנאי הדיון. אינני מבין את ההיגיון של חבר הכנסת דן תיכון. הוא מצדד בחקיקה, והוא יודע שאם הדיון לא יסתיים כאן היום, הרי זה מפני שכנראה יש בעיות בדרך לחקיקה. ובכל זאת, חבר הכנסת תיכון לא מפסיק לתבוע לדעת מה יהיה כאן.

חיים אורון (מרצ):

בצדק.

חגי מירום (העבודה):

אני מוכרח להגיד, שלהערכתי הדיון לא יסתיים היום. אבל מבחינה תקנונית, עד אשר השר אינו מודיע שהוא מבקש לא להמשיך את הדיון, איננו יכולים ואיננו רשאים להפסיק את הדיון. ולכן, חבר הכנסת תיכון, הדיון חייב להימשך, עד אשר תבוא אולי הודעה על-ידי השר, על-פי סעיף בתקנון. ואז, כמובן, כאשר תגיע הודעה כזאת, תוכל, חבר הכנסת דן תיכון, לבוא בטענות אל מי שאתה רוצה על מה שהוא עשה כאן. כל עוד הדבר הזה אינו מתרחש – אנחנו שומעים שאולי זה יחוקק היום ואולי לא יחוקק. אני אומר לך, חבר הכנסת תיכון, לדעתי זה לא יחוקק. אז מה? אבל איננו יודעים את זה כל עוד השר אינו מנצל סעיף תקנוני. ואתה בוודאי תיקח אז את התקנון לידיך ותטען מה שתראה לטעון.

בשלב הזה אי-אפשר להפסיק את הדיון.

היו"ר ש' וייס:

הרי זה ברור שאי-אפשר להפסיק אותו.

חגי מירום (העבודה):

ואני מציע לאפשר לחברת הכנסת נעמי בלומנטל להמשיך לשאת את דברה, כמו שאתה, אדוני יושב-ראש הכנסת, הצעת. ואין עוד מקום להיכנע ללחצים האלה כאן, ואין עוד מקום לאפשר לחבר הכנסת תיכון ולאחרים לדרוש לדעת מה יהיה כאן. יהיה כאן מה שהשר יחליט שיהיה כאן.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להשתמש בביטוי "להיכנע ללחצים". אף אחד לא נכנע לשום לחצים.

רבותי, שמעתי את הטענות, ואני מודיע שאנחנו ממשיכים בדיון. יבוא שר הבריאות, אני אשמיע לפניו בקיצור את הבקשה של חברי כנסת, ונראה. אני גם מבקש להזמין אותו לכאן. בינתיים אנחנו ממשיכים. חברת הכנסת בלומנטל, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אני מבקש הערה.

היו"ר ש' וייס:

כבר הערת עשר פעמים. אבל – בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה אחראי לקביעת סדר-היום במליאה. איש מלבדך איננו מציב סעיפים על סדר-יומנו. אנחנו חיים על-פי החלטתך. אם היתה פנייה אליך, אם התברר משהו, רצו לברר משהו, הכינו חוות דעת – מן הדין ומן ההגיונות שתבוא אלינו בזה הרגע ותאמר לנו מה בכוונתך לעשות.

היו"ר ש' וייס:

ולהבא גם אתה תאמר לי מה בכוונתך לעשות, כשאתה רוצה להשתמש בתקנון.

דן תיכון (הליכוד):

בהחלט, בוודאי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אל תפריעי לו.

דן תיכון (הליכוד):

היושב-ראש הוא לא נציג הממשלה. היושב-ראש שייך לכולם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

דן תיכון (הליכוד):

למה היא צורחת? היא חושבת שאני שומע אותה? אני לא רוצה שהיא תעזור לי.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריעי לו, חברת הכנסת גוז'נסקי. חבר הכנסת תיכון, שב בבקשה, אני החלטתי את ההחלטה, מייד אתייחס לדברים שלך. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בבקשה. מייד אחרי שהיא תסיים, אני אומר לכם. אני גם מבקש להזמין את השר.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להביע את צערי על פטירתו של חבר הכנסת לשעבר יגאל הורביץ; אדם חכם, בעל חוש הומור, חבר טוב. ואני משתתפת בצערה של המשפחה.

אדוני היושב-ראש, בשורה לנו היום, אך מסתבר – בשורה מותנית. להלכה לפנינו חוק טוב, צודק, ערכי. אך לאור התוכניות, שרמזים עליהן שמענו גם כאן בדיונים בין חברי הכנסת, תוכניות שידועות לנו ושבוטאו מעל גלי האתר, תוכניותיה של מפלגת העבודה, עומדים לקחת מאתנו עכשיו את החוק

הזה, החוק המונח כאן לפנינו, החוק עם ההישגים, ולהעביר אותו לשיפוצים מפלגתיים, מפא"יניקיים טיפוסיים, לוועידת מפלגת העבודה. תבוא מפלגת העבודה בדמותו של שר הבריאות וחבר מרעיו, רעיו ודורשי רעתו כאחד, ויפקיעו בעוד כמה דקות את החוק מידיה של הכנסת אל תוך מבוכי ועידת המפלגה, אל תוך הלוע של תנועת העבודה, וההסתדרות, שלעולם איננה שבעה.

האם שמעתם מימיכם פארסה שכזאת, שימוש ציני כזה בכנסת, שוד של חוק טוב לאור היום?

באה מפלגת העבודה, כמפא"י הכוחנית בזמנה, ואומרת לעם הזה ולנציגיו: פוס. בואו נראה האם מגיעה לכם בריאות נטו, וטובה, או האם בריאותכם תהיה מותנית בהשתייכות למפלגה זו או אחרת, לארגון עובדים זה או אחר, אולי למקום המתאים.

החוק שאנחנו מציעים כאן היום – ואני מברכת את יושב-ראש הוועדה ואת שר הבריאות, שהלכו בדרך החוק שחקיקתו החלה על-ידי הליכוד; אני מודה גם לכל אלה שעסקו במלאכה, חברי הוועדה והצוות המקצועי שהיה לוועדה – מתבסס על אחד העקרונות הנעלים שקיימים בחברה: ביטוח בריאות לאזרח, בלי להתנות את זכותו לשירותי בריאות לא בהשתייכות פוליטית זו או אחרת, לא בהשתייכות לאיגוד מקצועי, או בכפיפות להתניה כלשהי. כל מס הבריאות – ואני מדגישה: כל מס הבריאות – ייגבה על-ידי הביטוח הלאומי, וכל המס יהא אך ורק לבריאות.

הליכוד שקד במשך שנים להביא לסיום חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, והיום, כתוצאה מתמיכה מסיבית של חברי הליכוד בכנסת וגם בוועדה, אנו עומדים, כאמור, בפני הקריאה השנייה והשלישית. אך מה מתכוונת מפלגת העבודה לעשות, ומה אנחנו חברי הליכוד ואחרים לא ניתן להם לעשות? יש כוונה ברורה לשנות את החוק בעת ועידת המפלגה כך שישביע את רצונותיה ויענה על מצוקותיה של ההסתדרות הרעבה. כלומר, ועידת מפלגת העבודה לא תדון על מה טוב לאזרח, מה נכון לבריאותו, איזו נגישות לשירותי הבריאות יקבל עבור המס שישלם, או מה טיב הטיפול שהוא יקבל. ועידת המפלגה תדון במה שטוב להסתדרות, לגירעונותיה, לפקידיה ולזוללי החינם שלה. לשון אחר, כאילו אמרו: אנו, פונקציונרי מפלגת העבודה וההסתדרות, אנחנו הננו העיקר, האזרח הוא הטפל. המסגרת והמנגנון, שנועדו לשרת את החולה, הם יהפכו, למעשה, לאדוני החוק הזה.

ואני מזהירה: החוק עומד להשתנות, ולהשתנות לרעה. החוק עומד להיות חוק למען ההסתדרות ולא חוק למען האזרח, וכבר היינו בסצנריו הזה. יבוא הרופא אל התינוק הפעוט ויאמר לו: ילדי הקט, הסתדרותן קטון, האם לנו אתה או לצרינו? על-פי התשובה יהיו הזריקה או הטיפול. לא לתינוק הזה פיללנו.

אני מזהירה מפני תהליך העומד להתרחש כאן לפנינו: הפקעת החוק, קבל עם ועדה, מידי הכנסת, מידי העם ונציגיו, מידי כולנו, אנחנו, והבאתו אל תוך נבכי האינטרסים והאינטרסנטים של מפלגת העבודה בוועידתה. שם, בוועידה, יעבור החוק, על-פי התוכנית – ששותפים לה ראש הממשלה, שריו ורעיו – לישנה, טחינה, גיבוש, שינוי, גיבוי והריסה, וההחלטה שתתקבל לגבי החוק, שם בוועידה, היא ההחלטה שתקבע. לא בכנסת ישראל, לא נציגי העם הם שיקבעו את דמותו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אלא שעטנז של עסקונה צרה ומצירה, וזו עומדת לשים ללעג ולקלס את כל הרצונות והמאווים של כולנו ותאמר: כך ייעשה ויישמע. תרקוד הכנסת על-פי חלילה של ועידת מפלגת העבודה, תהא בריאותו של העם תלויה בתחלואיה של ההסתדרות.

שבענו מזה, ואני פונה אל כל חברי הבית הזה: נצא מכאן עם בשורה אמיתית, עם חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אמיתי וצודק, חוק שיביא מזור לקשיש ולצעיר, למרוחק ולמקורב, לאלה מאתנו שהדרימו ולאלה מאתנו שהצפינו, לתושבי יש"ע והגולן, ללא כל אפליה וללא התניה. בואו נשחרר את חוק הבריאות מאזיקי החולי של ההסתדרות. הבה נצביע כאן, עכשיו, בקריאה שנייה ושלישית, על נוסח החוק כפי שהוא מונח עכשיו כאן, ללא שינויים. עכשיו זה חוק טוב.

גדליה גל (העבודה):

מה עם ההסתייגויות?

יורם לס (העבודה):

מה עם ההסתייגויות?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני מוותרת על ההסתייגויות. בואו ונצביע על החוק הזה כאן ועכשיו בקריאה שנייה ושלישית. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אפילו אם זה היה אפשרי, לא הייתי מאפשר, כי חברי הכנסת צריכים לדעת מתי מצביעים בקריאה שנייה ושלישית. מותר היה להם להניח, שאלפי הסתייגויות זה תהליך של כמה יממות.

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת גדליה גל; שוב, עשר דקות.

אדוני שר הבריאות, הועלתה כאן בקשה על-ידי כמה חברי כנסת, בקשה חוזרת ונשנית. יש איזה חשש שיש פה כאילו איזה סוד. אני חושב שזה מן הסודות הידועים ביותר במדינת ישראל ובמזרח התיכון. אם תרצה להתייחס לזה בקרוב מאוד, אני אשמח מאוד.

שר הבריאות ח' רמון:

אני נהנה מכל רגע בדיון, אני חושב שזה חשוב, ואני רוצה לשמוע.

גדליה גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, נתבשרנו בשורה רעה הערב, שחברנו, חבר הכנסת יגאל הורביץ, נפטר. יגאל הורביץ היה שר בישראל, אבל סיים את תפקידו בכנסת כחבר הכנסת מן המניין, חבר בוועדת הכספים, ואף שהיה שר, היה פעיל מאוד בוועדת הכספים, היה מהמתמידים, והביא אתו לוועדה את הטעם המיוחד של איש אדמה. אנחנו ודאי עוד נמצא את הדרך להיפרד ממנו, ואני רוצה לשלוח מכאן למשפחה את תנחומי, ואת תנחומי חברי כולם בוועדת הכספים.

אדוני היושב-ראש, הייתי שותף למעשה החקיקה, הצבעתי בעד החוק כפי שנתקבל, ועם זאת, אני מצטער שחוק הבריאות, הנוגע לכל אחד מאזרחי ישראל, שורבב ביד גסה לוויכוח הפוליטי והאישי המתנהל במפלגת העבודה. הבאתו היום של החוק לקריאה שנייה ושלישית על-ידך, ידידי חבר הכנסת עמיר פרץ, שמחר אתה מתמודד בבחירות המוקדמות על תפקיד המזכיר הכללי של ההסתדרות, לטעמי היתה מיותרת. קביעת היום הזה כיום היעד להבאתו של החוק גרמה לכך שהליך חקיקה, שהחל בצורה יוצאת מהכלל, נסתיים בחיפזון, שייתכן – אני מקווה שלא – כי פגע בטיב המוצר הסופי המונח לפנינו.

היו"ר ש' וייס:

הוא התחיל, הוא עוד לא הסתיים.

גדליה גל (העבודה):

בבואי לדון בחוק הבריאות, נדרשתי לתת תשובה על שלוש סוגיות: הראשונה – האם לחייב זיקה בין חברות בקופת-חולים לבין חברות בהסתדרות, הסתדרות העובדים וההסתדרות האחרת, ולהיפך, והגעתי למסקנה שהזיקה מזיקה.

קריאה:

יפה.

גדליה גל (העבודה):

סוגיה שנייה שאליה נדרשתי היתה, האם להשאיר את הגבייה בידי לשכת המס או להעבירה לביטוח הלאומי, והגעתי למסקנה שיש לאחד את הגבייה. והסוגיה השלישית היתה, האם לשמור על מעמדה של הסתדרות העובדים ויכולת קיומה לאחר ביצוע החוק, והגעתי למסקנה שהסתדרות כללית וחזקה, אך רזה יותר ורעננה יותר, חשובה מאוד למשק ולחברה בישראל. אני לא מעלה על דעתי מצב שבו במקום נציגות עובדים אחת נמצא קבוצות וארגונים, שכל אחד מהם מושך בכיוון אחר, דבר שיהיה רע הן לעובדים, הן למעסיקים והן למשק כולו.

אני מודע לעובדה, שטרם נתנו תשובה טובה כיצד תתקיים הסתדרות עובדים ומה יהיו המקורות לקיומה. אני משוכנע שבמהלך החודשים הקרובים נמצא תשובה גם על השאלה הזו.

אני בטוח, שלאחר שיירגעו הרוחות, גם חברים מימין וגם חברים משמאל יבינו, שלטובת כולנו יש חשיבות שתהיה נציגות מרכזית של עובדים, בעיקר כאשר מתנהל משא-ומתן על הסכם שכר ועוד דברים מסוג זה, כי להעלות על הדעת פיזור של משא-ומתן – אני לא יודע מי ירוויח מהעניין הזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל מצד שני, גם אין שום היגיון להטיל מיסוי כללי על כלל אזרחי המדינה בגין מפעל שהוא סקטוריאלי.

גדליה גל (העבודה):

חבר הכנסת מיקי איתן, אמרתי שלא מצאנו תשובה. מה שאתה אומר – זו לא התשובה שלי.

אני אסתפק בכך אם בשלב הזה נגיע למסקנה שטובת המשק, טובת העובדים וטובת המעסיקים מחייבות ייצוג אחיד. אם נגיע למסקנה זאת, נמצא גם את הפתרונות.

אשר לזיקה. התניית חברות בהסתדרות בקבלת שירותים בקופת-חולים הצמודה אליה, או התניית חברות בקופת-חולים בחברות בהסתדרות, תפגע גם בזו וגם בזו. הליכה בדרך של התניות תהפוך קהילות קטנות ורחוקות או קבוצות אוכלוסייה חלשות לבנות-ערובה, וזה רע, זה מיותר. את זאת אנחנו לא צריכים.

כמו כן, אינני מאמין שאפשר לחשק רעיון או אידיאולוגיה בחישוב ארגוני. מי שחושב שיעשה כך, סופו שהחישוקים ייפגעו והרעיון ייעלם. ככל שניתן יותר חופש בחירה – יותר ערכים ויותר רעיונות יישמרו.

אני רוצה להזכיר לחברי בהנהגת ההסתדרות, שבקופת-חולים חל מהפך, והשירות לחבר השתפר באופן דרמטי, רק לאחר שנכפתה הנהלה חדשה ומשוחררת כתנאי להעברת כספים לקופה.

ולסיום, אני בעד קיומה של הסתדרות כללית, אבל אל נעמיס אותה על קופת-חולים. תעמודנה קופות-החולים בפני עצמן. אנחנו נמצא את הדרך לקיומה של הסתדרות, אומנם אחרת, אבל מתאימה יותר לשנות האלפיים. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת גדליה גל. חבר הכנסת אורון, שתיים – עשר דקות.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני לא רוצה בשעה הזאת להוסיף על דברי הפתיחה של חבר הכנסת גדליה גל באשר לעיתוי, למתכונת ולאווירה שמלווים את החוק הזה.

אני גם רוצה, לשני החברים מהליכוד שנמצאים באולם – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

ארבעה.

חיים אורון (מרצ):

לחברי הליכוד שנמצאים באולם, חמישה, שישה, כן ירבו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

עד 120.

חיים אורון (מרצ):

היות ש"כן ירבו" לא תלוי לא בי ולא בכם כאן – – –

קריאה:

— — —

חיים אורון (מרצ):

לי אין בעיה עם זה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גדליה גל מציע לך שאת ה"כן ירבו" תיקח בחזרה.

חיים אורון (מרצ):

כן ירבו כאן, הערב והלילה, וגם בוועדה.

אני מודה שהחביוק המאוד-אגרסיבי של החוק במתכונתו זו – אני לא יודע מה גובר בו על מה: ראייתו ככלי מרכזי לניגוח ההסתדרות, או הרצון לתמוך בחוק על מה שיש בו.

לפחות אותם חברי ליכוד שהשתתפו בוועדה, נמצאה להם לעתים שותפות מאוד מלאה בכמה עמדות שהם כרגע תוקפים אותן בדיון לגופו. הם רצו להוציא מתחת ידיהם חוק הרבה פחות שוויוני ועם הרבה יותר פערים, עם קפיטציה חלקית ועוד כמה וכמה הצעות שקופות, שהן אומנם מכובדות מאוד. אני חושב שראוי היה, ונדמה לי שגם עשיתי כך לא אחת, להקשיב מאוד לדעתם. הם רצו שהחוק לא ייראה במתכונתו זאת.

אני חושב שההסתדרות שוגה שגיאה גדולה, מכרעת, כאשר היא רואה לעצמה יעד מרכזי – כפי שנאמר פה היום יותר מפעם אחת – למנוע את חקיקתו של החוק. הנהגת ההסתדרות יודעת, שחוק שהיא רוצה שיחוקק אין בכנסת הזאת וכנראה לא היה הרבה שנים, והסיכוי שיהיה הולך וקטן, ורוב יפרק אותו. וגם אם לא מתכוונים לכך, זו התוצאה.

אולי בהבדל מכמה חברים כאן, אני לא עומד כאן רק ברשות עצמי. מה שאני אומר כאן, אולי בסגנון אחר מזה של ידידי חברי הכנסת רמון ופרץ – אני מנהל את הוויכוח הזה גם בתוך מפלגתי. אף שאני בעד ניתוק הזיקה, כפי שהיא מופיעה עכשיו בין ההסתדרות לבין קופת-חולים – ואמרתי את זה יותר מפעם אחת – חשבתי שזה מסוג ההחלטות שנכון שגוף מפלגתי, שאני מייצג אותו כאן, יקבל עליו. אני לא שבוי של שום ועידה של מפ"ם, ואני לא עבד של שום ועידה של מפלגה אחרת. כך אני מבין את תפקידי בכנסת.

אגב, חלק מאלה שתקפו את מפלגת העבודה על העובדה שהיא מקיימת היום דיון בנושא הזה היו מגדולי השדולוביסטים, בשביל לא להגיד מלה אחרת, כאשר שלושה חברים פה הצביעו אחרת בנושא אחר.

בבית-הספר שאני למדתי, ואני לא מתבייש בו, אני לא מתחייב לקבל כל החלטה. אבל זכותם של חברים ששלחו אותי לכאן, שתהיה להם אפשרות להביע את דעתם על הצבעתי בנושא כל כך מרכזי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל, אפשר היה לעשות את זה לפני הרבה הרבה זמן. לא צריך היה לעשות את זה על-ידי השעיית ההחלטה עד לקבלתה שם ובאופן אוטומטי.

דן תיכון (הליכוד):

למה הבאת את זה היום?

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה לדווח לך בפעם הרביעית, חבר הכנסת תיכון, אם לא בפעם הארבע-מאות, אני לא חבר מפלגת העבודה. מימי לא הייתי.

דן תיכון (הליכוד):

במערך היית הרבה שנים.

חיים אורון (מרצ):

אל תתקן אותי עכשיו, עשה לי טובה.

מימי לא הייתי חבר במפלגת העבודה. ואשר לחברותי במערך – נדבר בפעם אחרת.

דן תיכון (הליכוד):

מה, מה?

חיים אורון (מרצ):

ואשר לחברותי במערך – נדבר בפעם אחרת.

דן תיכון (הליכוד):

חשבתי שגם מזה אתה חוזר.

חיים אורון (מרצ):

אני מדבר בעברית מאוד ברורה. ואשר לחברתי במערך – נברר בפעם אחרת.

היו"ר ש' וייס:

זה כאשר מפ"ם תחזור עוד הפעם למערך, תדברו על זה.

חיים אורון (מרצ):

אני חושב שלגיטימי, ומבחינה זאת אני מצר על ההליך שאנחנו נתונים בו, שלמרות הרצון לדעת מה יקרה – כולנו יודעים – אנחנו נפסיק את הדין ונחכה כמה שבועות. ואני מקווה שהחוק במתכונתו זאת יגיע לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. כי אני חושב שהחוק שמוגש היום לכנסת טוב לאין שיעור מהחוק שאהוד אולמרט הגיש לכנסת הקודמת. החוק שהוגש על-ידי הממשלה הזאת היה טוב לאין שיעור מהחוק שהוגש על-ידי אהוד אולמרט. והחוק שיוצא היום מהוועדה המשותפת בראשותו של חבר הכנסת עמיר פרץ – אני חושב שהוא עשה עבודה חשובה מאוד בקידומו של החוק, אם כי השמעתי ביקורת שאני לא חוזר בי ממנה לגבי מה שקרה בשבוע האחרון; זה לא גורע מחלקו המרכזי בהבאת החוק במתכונתו זאת.

אמרתי בדיון בקריאה ראשונה: במצב הקיים יש הרבה יותר מדי פוליטיזציה במערכת הבריאות. בחוק כפי שהוגש על-ידי הממשלה היה הרבה יותר מדי ממשלה במערכת הבריאות. בחוק כמו שהוא מוצע עכשיו, כאשר הסל מעוגן יותר בחקיקה, כאשר מקורות המימון מוגדרים יותר, כאשר מועצת הבריאות, שר הבריאות והממשלה נמצאים בה במיעוט – – –

שר הבריאות ח' רמון:

בהסכמת שר הבריאות.

חיים אורון (מרצ):

בהסכמת שר הבריאות. כאשר בשורה ארוכה של נושאים, לא רק בנושא הסל, ההחלטה חייבת לעבור את ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, קרי את הפרלמנט, אני חושב שמבחינה זאת מתקבל חוק יותר מאוזן ויותר נכון.

שלם – אינני יודע מה נקרא חוק שלם בתחום כזה. האם יש מנגנוני בקרה ומעקב יעילים יותר? – יש יותר מאשר היו בעבר.

אני רואה כאחד ההישגים את העובדה, שבחוק הקצבנו סכום, אומנם קטן, למערכת אקדמית שתפקח על הרפואה הציבורית ותבקר אותה, לא את הרפואה במובן המדיציני שלה – את הפרויקט של הרפואה הציבורית.

אני משוכנע שיתיים הוויכוח על הזיקה, ואני חושב שתתקבל מערכת בריאות יותר טובה, יותר שוויונית. אני חושב שבעניין הפער, שבו אני רואה את הסכנה הגדולה לחוק, בין הסל המעודכן והשירותים הנוספים שמופיעים בו ובין היכולת של המדינה לעמוד במטלה הזאת, והאיזון ביניהם, בעניין זה הגענו למערכת מאוזנת יותר. אני אישית לא מאמין שהאיזון יתאפשר לאורך זמן ללא מעורבות והשתתפות רבה יותר של תקציב המדינה מכפי שנראה כרגע, כדי להבטיח שורה של שירותים, שאני מקווה שגם במצב הקיים נבטיח אותם. אבל, בסופו של דבר, מי שמשוכנע כמוני שאנחנו חייבים לשאוף לא למדינה שנותנת תשובות של סעד אלא למדינה שנותנת תשובות של רווחה – אין תחום שבו נבחנת מידת הרווחה של כלל האוכלוסייה, על כל הרוחב, יותר מאשר בהספקת השירותים, לא הבסיסיים, אלא השירותים ברמה הגבוהה לכל האוכלוסייה, בתחום הבריאות.

אני חושב שהחוק במתכונתו זו מאפשר להתמודד עם האתגר הזה. אני מקווה שבתהליך החקיקה השינויים לא יהיו אלה שיעקרו אותו, ואני מקווה שהממשלה הנוכחית, במבחן המכריע של יישומו בשנים הראשונות, תהיה קשובה מספיק, פתוחה מספיק לצרכים הללו, לא תמדוד אותם במונחים של שברי אחוז ותאפשר למהפכה החברתית הזאת לפרוץ קדימה, כי היא תרומה עצומה לקידומה של חברת רווחה במדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת אורון.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, עשר דקות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להודות על ההזדמנות שניתנה לי ליטול חלק בעיבודו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שהוא ללא ספק אחד החוקים החשובים שהכנסת הזאת עוסקת בחקיקתם. אני רוצה להודות ליושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ, ולחברי הוועדה על העבודה החברתית, העניינית והמאוד-מעמיקה. אני חושבת שכל אחד מאתנו קיבל הרבה ידע וגם חשיבה מקיפה יותר על הנושא החשוב הזה.

אני רוצה להזכיר לכנסת, שהמפלגה הקומוניסטית וחד"ש היו, זה 40 שנה ויותר, בעד חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי באמצעות קופות-החולים הקיימות, וזה החוק שבו אנחנו עוסקים היום.

בלי להיכנס כרגע לפרטים, העיקרון הוא זה – שירות ממלכתי, אחריות המדינה לסל שירותי בריאות לכל תושב, אחריות המדינה לגביית הכספים מהמבוטחים, מהמעבידים, מהאוצר, ואחריות המדינה לכיסוי הוצאות הקופות, במידה ששירותי הבריאות שיינתנו לפי הסל יעלו על ההכנסות של אותן קופות.

מצד שני, קופות-החולים הקיימות הן נכס חברתי למדינת ישראל ולחברה הישראלית, ובמיוחד אני רוצה לציין את תפקידה ההיסטורי של קופות-החולים הכללית. נכון שהיא נקלעה לקשיים, לבעיות, במידה לא קטנה באשמת מדיניותה של ממשלת הליכוד, שניסתה באופן מודע לחסל אותה. אבל יש לה היסטוריה מפוארת של בניית שירותי בריאות ציבוריים בארץ-ישראל, פלשתינה, ובישראל.

אני חושבת שקופות-החולים כמוסדות ללא כוונת רווח, הנתונים לביקורת ציבורית ומתחרים על טיב שירותי הבריאות לאזרח, אלה הם מגישי השירות הטובים ביותר. לכן חשוב שחוק ביטוח בריאות קובע שלא יהיו עוד הגבלות על רישום בקופה, שחולים, נכים, קשישים, ערבים, לא יגורשו מקופות מיוחסות שניסו להיות, והיו במשך שנים, קופות של עשירים, של אמידים.

המאבק שנוהל בוועדה על עקרון השוויוניות, ובמידה שהצלחתי להשפיע להחדרת העיקרון הזה לתוך החוק – אני חושבת שזה אחד הדברים המהותיים שצריכים להיות בחוק כזה.

היה ויכוח בוועדה בשאלה, איך ישלם התושב. אני הייתי מעדיפה שמס הבריאות, תשלום עבור השירות הזה, יהיה חלק ממס הכנסה, שיהיה מדורג כמו שמס הכנסה מדורג, ששכבות שלמות תהיינה משוחררות ממס בריאות, כשם שהן משוחררות ממס הכנסה.

אבל, בתנאים הקיימים לא היה להצעה הזאת רוב. ודאי שהימין, הליכוד, לא רק התנגד להצעה שלי, שהמס יהיה חלק ממס הכנסה, אלא התנגד בכלל לכל דבר שאפילו דומה לשוויון, וגם הביטוח הלאומי לא מצא חן בעיניו.

לכן, מי שאומר היום שהליכוד היה אבי-אבות החוק הזה, טועה. לא החוק הזה, חוק אחר לגמרי.

אני רוצה להדגיש, שחשוב למנוע בהמשך ניסיון לגבות תשלומים עבור שירותי בריאות נוספים, וחשוב מאוד שהמתכונת הקיימת של התשלומים לא תגדל, אלא להיפך – תצומצם.

אני חושבת, שבויכוח על סל שירותי הבריאות, חשוב מאוד ההישג של הגבלת שליטתו של שר האוצר בסל. אני זוכרת שבהצעת החוק של הליכוד, אז השר אולמרט, היתה ברורה שליטתו המוחלטת של שר האוצר. היום החוק שונה, ואני חושבת שזה דבר חשוב ביותר, כי לא ייתכן ששירותי הבריאות יהיו נחלתו הבלעדית או המכרעת של שר האוצר, ובהקשר זה חשוב שהוחלט על קיומו ועל הכללתו של מדד חדש, מדד הבריאות.

אני רוצה להגיד כמה מלים על הוויכוח בשאלת הזיקה וההסתדרות הכללית. היה בימין מי שחשב, שהחוק הזה אומנם הוא שוויוני מדי, ואומנם הוא יעביר אמצעים ממבוטחים עשירים בעלי אמצעים

לחולים חסרי אמצעים. אומנם, אם תקראו היטב את ההסתייגויות של הליכוד, תראו את הכיוון לחזק את היכולת לבחור חולים, לבחור מבוטחים.

אני גם מודעת לקשיים של ההסתדרות הכללית ולחולשות שלה. אפשר לקיים דיונים ארוכים על הנושא הזה, אבל האינטרס של ציבור העובדים בארץ הוא בקיומה של ההסתדרות חזקה ולוחמת, הסתדרות כללית. אין פירוש הדבר שצריך לשלול מתושב ישראלי את הזכות לבחור בקופת-חולים. הזכות הזאת היא זכות חשובה ביותר, לבחור את הקופה ולהחליף קופה, ואדרבה, יתחרו הקופות ביניהן על רמת השירות, על הזמינות שלו, על היחס לחולה. אבל מי שחושב, שבאמצעות החוק הזה הוא יחסל את ההסתדרות, יחסל את העבודה המאורגנת, ייתן יותר משקל להעסקה בחוזים אישיים ובחברות קבלניות, יפזר את ההסתדרות הכללית, אני מעריכה שאין לו רוב בכנסת הזאת.

אני חושבת שהרעיון של מס ארגון הוא רעיון טוב ביסודו. כבר היום, בחוק הגנת השכר, מחויב כל שכיר במדינת ישראל, גם כשאני חבר הסתדרות, לשלם להסתדרות הכללית כארגון יציג של העובדים במדינת ישראל. לכן הרעיון של מס ארגון לא לקוט מן האוויר, הוא לא איזה דבר מהפכני שלא היה כמוהו ולא נשמע בחקיקה הישראלית, הוא קיים בחקיקה הישראלית, ואפשר למסד אותו, והוא קיים גם בהסתייגויות שהצעתי, עם חברי.

אני מעריכה שעל בסיס הדברים שנאמרו בוועדה גם על-ידי שר הבריאות ועל-ידי יושב-ראש הוועדה, החקיקה של חוק ביטוח בריאות תלך בד בבד עם פתרון אמיתי של בעיית הבטחת קיומה של ההסתדרות כארגון עובדים יציג, כארגון עובדים כללי.

אני רוצה להדגיש בקשר לנשים, שהוויכוח על הרכב סל הבריאות לא נגמר. אני מניחה שנמשיך בעתיד להיאבק על כך שסל הבריאות יורחב, יעודכן ויהלום עוד יותר את צורכי הנשים. אני מעריכה שהחוק הקיים תורם תרומה חשובה לנשים מעוטות הכנסה, תורם תרומה חשובה לנשים שהן ראשי משפחות, ואני מעריכה שהעיקרון של השוויוניות, שגלום בחוק, צריך להתבטא בשוויוניות בשירותים, קודם כול בשירותים לגברים ולנשים, ולבני עדות שונות, לבני עמים שונים, וכו'.

אני רוצה לציין שבחוק הזה יש תקדים חקיקה. בפעם הראשונה יש בחוק שריון לייצוג של נשים, והכוונה לשריון לייצוג הנשים במועצת הבריאות, רבע מכלל נציגי הממשלה, ולפחות אשה אחת מכל ארגון ששולח שלושה נציגים ויותר. לכן אני מעריכה שהחוק הזה איננו חוק מושלם מבחינת הנשים, אבל הוא ללא ספק חוק שמקדם נשים.

הדבר המרכזי שלדעתי עומד כאיום על השירותים, שירותי הבריאות, ושצריך להיאבק בו גם לאחר שיתקבל החוק, ואני מקווה שחלק מההסתייגויות עוד ישפרו אותו: במדינת ישראל בשנים האחרונות נעשה מעשה מאוד אגרסיבי ומואץ לעבר שירותי בריאות פרטיים. אין לי כוונה להתווכח כרגע עם עצם קיומם של שירותי בריאות פרטיים בתשלום. הם קיימים, אני מניחה שהם יתקיימו, ומי שרוצה להזדקק לשירותי רפואה פרטיים – זכותו. אבל אני צופה סכנה, שכל מי שחרד לשירותי הבריאות ולקופות-החולים כגופים ציבוריים, כמוסדות ללא כוונת רווח, צריך להיות ער לה. הסכנה היא שקופות-החולים יתפכו מתווכות בלבד, מתווכות בין המבוטחים המשלמים מס בריאות לבין ספקים פרטיים. הם יכולים להיות רופאים, מכוני רנטגן, מכוני אבחון, וכל המערכת של מעבדות, כל המערכת שקשורה לזה, וקודם כול בתי-חולים. זאת סכנה חמורה ביותר – – –

היו"ר ע' מאור:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני מסיימת. זאת סכנה חמורה ביותר, משום שהכוונה של החוק הזה, לפי מיטב הבנתי, היא ששירות הבריאות יישאר ביסודו שירות בריאות ציבורי. זאת סכנה חמורה ביותר, משום שכל הפרטה כזאת פירושה ייקור של שירותי הבריאות. זאת סכנה, משום שחברות ביטוח פרטיות וחברות אחרות עלולות להשתלט על שוק הבריאות, וכבר היום 28% מכל המקורות של מערכת הבריאות הם בהשתתפות עצמית של המבוטחים.

לכן אני מעריכה, ובזה אני רוצה לסיים, שחקיקת חוק ביטוח בריאות לא תפתור את כל הבעיות, היא לא תעשה את השירות בן לילה הרבה יותר טוב, אבל היא תעשה את השירות – להערכתי – יותר שוויוני.

החקיקה הזאת לא תפתור את כל הבעיות החברתיות, ולכן כל מי שחרד לבריאות ציבורית משופרת במדינת ישראל יצטרך לקיים מעקב צמוד אחר ביצוע החוק, אחר ביצוע סעיפיו, כדי להבטיח שכל תושב במדינת ישראל יקבל את שירות הבריאות הטוב ביותר. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת חיים קופמן, בבקשה; ואחריו – חבר הכנסת גונן שגב.

חיים קופמן (הליכוד):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, היום הכנסת צריכה להתלכד ולברך שהחיינו והגיענו לזמן הזה, שסוף-סוף יש הזדמנות היסטורית להעביר בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את חוק ביטוח בריאות ממלכתי כפי – – – חבר הכנסת שילנסקי, אודה לך אם תשחרר את אוזנו הבריאה של שר הבריאות – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה צודק, ואני מבקש את סליחתך.

חיים קופמן (הליכוד):

ביקשתי ממנו להרים כוסית שהחיינו.

שר הבריאות ח' רמון:

אסור לשתות במליאה.

חיים קופמן (הליכוד):

אני חוזר עבורך. היום הכנסת צריכה להתלכד ולברך שהחיינו והגיענו לזמן הזה, שסוף-סוף יש הזדמנות היסטורית להעביר בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כפי שדרוש למדינה ולאזרחיה, וכפי שהומלץ על-ידי ועדת החקירה הממלכתית, בראשות שופטת בית-המשפט העליון, גברת שושנה נתניהו. זה חוק חיוני שהליכוד יזם אותו וניסה פעמים רבות להעבירו בכנסת, אולם בגלל מגבלות קואליציוניות והמשמעת הבולשביקית ששררה במפלגת העבודה, לא הצלחנו לגבש עבורו רוב בכנסת.

היום, בגלל שקיעתה של קופת-חולים הכללית והמשבר החמור שהיא נקלעה אליו, עלה בידי קבוצת חברי כנסת בקואליציה, ובראשה שר הבריאות חיים רמון ויושב-ראש הוועדה חבר הכנסת עמיר פרץ, להתעלות מעל השיקולים הפוליטיים הכיתתיים של עסקני ההסתדרות ולתמוך בהצעת החוק.

לא בכדי אני משתמש בזהירות בביטוי: הזדמנות היסטורית, זאת משום שעדיין יש שועלים קטנים עם תיאבון גדול האורבים לחוק, ובתרגילי השהיה מחד גיסא ובניסיון להעביר את הדיון מהכנסת לוועידה מפלגתית מאידך גיסא מנסים לחבל בעיקרון הדמוקרטי ולכופף את החלטות הוועדה המיוחדת לחקיקת חוק בריאות ממלכתי שהכנסת הקימה, וכך גם לכופף את החלטת הממשלה שהגישה את החוק.

המשבר של הרפואה הציבורית בישראל התמקד בעיקר בקופת-חולים הכללית, שחלק חשוב מהכנסותיה נגזלו ממנה והועברו להסתדרות הכללית. יש גורמים בהסתדרות ובקואליציה המנסים לשנות גם היום, או נכון יותר – החודש, את הצעת החוק המונחת בפני הכנסת, ולחזור ולהצמיד את ההסתדרות לעטיני קופת-חולים כך שקופת-חולים הכללית תישאר ללא טיפת חלב, תרתי משמע.

גם כאיש אופוזיציה אינני חושש לברך את שר הבריאות חיים רמון ואת יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עמיר פרץ, על הנחישות שהם הוכיחו בהעברת החוק ובהכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. אני תקווה שהמאיץ שלאורו הם פעלו לא יירדם, יוקפא או יתפוצץ לחלקיקים, שתוצאותיהם עיוות וסילוף המטרה החשובה של החוק, שכל אזרח הזקוק לביטוח רפואי יקבל את השירות בלי תלות בגורם זר, כפי שמנוסח בסעיף 4(ב) להצעת החוק, וכדאי לקרוא אותו.

מה אומר הסעיף? – "קופת-חולים תרשום כל תושב שבחר להירשם בה, לא תגביל את רישומו ולא תתנה אותו בתנאי או בתשלום כלשהו", או בחברות בתאגיד או בארגון, כמו ההסתדרות הכללית, או לחלופין תאגיד או ארגון, כמו חברה כלכלית או בנק, לא יתנה חברות בו, השתייכות אליו בדרך כלשהי, ברישום בקופת-חולים פלונית.

מעביד לא יתנה העסקת עובד ולא יקשור תנאי העסקתו בקופת-חולים פלונית. איסור ההתניה של החברות בקופה הינו אחד מעיקרי החוק. איננו רוצים שהאזרח יהיה חשוף לחובת זיקה בין חברותו בקופה לבין חברותו בארגון, או שיהא נתון ללחצים או לסחיטה אחרת במקום עבודתו – על-ידי מעבידו, מנהלו, ועד העובדים, או על-ידי כל ארגון אחר.

אם נאפשר זאת, נפגע פגיעה חמורה בחירויות הפרט ובחופש הבחירה וההתאגדות.

חבר הכנסת שפי, למען האחוה הפתח-תקוואית, אולי לא תפריע לי עכשיו?

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

יש מחר פריימריס.

חיים קופמן (הליכוד):

אז למה אתה לא נמצא בחוץ?

שר הבריאות ח' רמון:

יותר טוב שיהיה פה.

חיים קופמן (הליכוד):

אני רוצה להדגיש, שסעיף ברוח זו התקבל כהמלצה פה-אחד בוועדת החקירה הממלכתית בראשות השופטת נתניהו.

אני שמח שהסעיף של ביטול הזיקה זכה לרוב גדול בוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי של הכנסת, שהכינה את החוק לקריאה שנייה ושלישית. אני מקווה שחברת הכנסת תמר גוז'נסקי שמה לב לקטע הזה. תקוותי שגם כאן במליאה יזכה הסעיף הזה לרוב גדול, ושכל הסחר-מכר בין ההסתדרות ובין המפלגות הפוליטיות לא יפגע בחוק. סחר-מכר כזה נעשה כבר במשך שנים בין מפלגות מסוימות – שצינו את שמותיהן – לבין ההסתדרות, במחיר יקר מאוד להסתדרות ולקופת-חולים.

סעיף 5 הוא סעיף חשוב, המאפשר מעבר חופשי של המבוטח מקופת-חולים אחת לרעותה לפי בחירת האזרח המבוטח, בלי שזכויותיו תיפגענה ובלי שמוגבלותו תמנע זאת.

הליכוד תומך בסעיף 15 להצעת החוק, המתייחס לגבייה שתיעשה על-ידי הביטוח הלאומי והחלת החוק על כלל האוכלוסייה, וכך תובטח יעילות גבייה גבוהה פי כמה מזו שנעשתה באמצעות מנגנון מס אחיד או מס מקביל.

החוק, שיחול על כל האוכלוסייה, יבטיח ביטוח בריאות גם לאוכלוסייה של למעלה מ-200,000 נפש קשישים, ילדים שלהוריהם לא היו אמצעים מספיקים והם לא יכלו, בגלל מצוקתם, לבטח את ילדיהם, ואזרחים השרויים במצוקה כלכלית קשה, שידם לא משגת לשלם מסים לקופות-החולים ולמעשה נשארו ללא ביטוח רפואי. זוהי טרגדיה שהחוק הזה מיועד לחסלה.

עם זאת, צריך לאפשר לקופות-החולים לקיים ביטוח משלים ולגרום לכך שתימשך התחרות בקופות על טיב השירות וההתייעלות. כי לולא התחרות הזאת, שהיא לטובת הלקוח, לא היו הקופות הקטנות מגיעות להישגיהן ולשירות המעולה שהן נתנו למבוטחים בהן.

ייאמר כאן בגלוי, כי כל פגיעה בנוסח הקיים של סעיפים 4(ב) ו-15 של הצעת החוק היא בבחינת הפרת התחייבות, וסיעת הליכוד תשקול מחדש את עמדותיה בכל הקשור להמשך החקיקה.

כפי שציינתי בפתח דברי, אנו מוחים על התרגיל המבזה שעל-פיו מביאים את הצעת החוק היום לכנסת לקריאה שנייה ושלישית, עושים פסק זמן, לא דנים לגופו של החוק ורצים מחר לבצע פריימריס. אחר כך, אם ירצה השם, מכנסים את ועידת המפלגה, שבה רוצה ראש הממשלה להעלות להצבעה את הנושאים הנזכרים בסעיף 4(ב), עניין הזיקה להסתדרות, ובסעיף 15, עניין הגבייה. זה ביזוי לכנסת, עלבון לאינטליגנציה, ואני חושש שההחלטות בוועידת העבודה יביאו לשוד הקופה הציבורית למען הקופה הפוליטית-הכיתתית.

חבר הכנסת אורון, אילו עשו זאת לפני הקריאה הראשונה, לא הייתי מתנגד לכך, זכותה של ועידת מפלגה לעשות זאת. אבל בין קריאה ראשונה לקריאה שנייה ושלישית, זה לא מקובל.

התהליך הזה של השהיית תהליך החקיקה בקריאה שנייה ושלישית עד להחלטת מוסדות המפלגה פוגע בריבונות הכנסת ובכבודה. לא זכורה לנו פגיעה כל כך חמורה בכבודה של הכנסת, כפי שמתוכנן בתרגיל הזה.

סעיף חשוב אחר בחוק הוא העיקרון של חופש המעבר מקופת-חולים אחת לאחרת ועדכון התשלום לקופות בהתאם, שהוא תמריץ חשוב וחינוי ליעול עבודתן של קופות-החולים, לשמירה על איכות שירותי הבריאות וליחס נאות ללקוח.

סעיף חשוב מאוד, שמעורר דאגה, הוא סל הבריאות. החשש הוא שהנורמה תיקבע על-ידי סל הבריאות של קופת-חולים הכללית, שהוא הנמוך ביותר בין הקופות. זה נושא שהכנסת תעסוק בו

בימים הקרובים בדיון על ההסתייגויות הספציפיות, וקרוב לוודאי שגם לאחר שהחוק יעבור ימשיכו לעסוק בו ולשפצו, כי רמת השירות תיקבע לא מעט על-פי טיב סל הבריאות והמקורות למימונו.

לסיום, יש עוד מכשולים ומהמורות, יש בעיה קשה לגבי הלחצים ליישם את מס הארגון כתחליף לאובדן ההכנסות של ההסתדרות הכללית, שינקה מקופת-חולים מאות מיליוני שקלים מדי שנה.

אני תקווה, שהחוק יעבור ללא הזיקה להסתדרות, יאפשר את חופש הבחירה של המבוטח לבחור בקופת-החולים שהוא ירצה בה; יועבר מנגנון הגבייה לביטוח הלאומי, ביטוח כל האוכלוסייה בישראל, כך שתיפסק הטרגדיה של מאות אלפים שאין להם ביטוח רפואי, ומאידך גיסא הקופות יקבלו את המגיע להן.

אני מקווה שהחוק יעבור בהצלחה, אם לא הלילה, הרי עד 31 בינואר 1994. השר רמון התחייב ואמר: מתחייב אני. אני מקווה שעד 31 בחודש זה הוא אכן יעבור.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת גון שגב, בבקשה.

גון שגב (צומת):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שאנו עומדים היום באמת בפני מהפכה בשני מובנים.

אבל לפני כן, אני רוצה לברך את שר הבריאות, שרק החל במלחמתו. שנינו יודעים, השר רמון, שהמלחמה מתחילה אצלכם, בוועידת המפלגה.

אני מברך את חבר הכנסת עמיר פרץ.

האמת ניתנת להיאמר, שכאשר התחלנו לדון בכנסת בחוק, והיה חוק של הממשלה, והעתק חוק הממשלה שהובא על-ידי הליכוד, בחוק של קבוצת ה"אדומים", או איך קראו להם? קבוצת חברי הכנסת לס, דיין ועוד כמה – – –

יורם לס (העבודה):

כחול-לבן – – –

שר הבריאות ח' רמון:

שחור.

גונן שגב (צומת):

היה גם החוק שלעיל. אני לא האמנתי שכל כך מהר נוכל לקבל מוצר שהוא לא האופטימום, אבל הוא בפירוש אידיאל ביחס למצב הקיים היום במשק הרפואה הישראלי.

אני רוצה שוב לברך ולציין באופן מיוחד, וגם להתנצל בפני שר הבריאות. כאשר אני דיברתי אתו במסדרון והוא אמר לי: תתמוך, כל החוקים יעברו ואנחנו נכלול את הנקודות המשמעותיות מכל חוק, אמרתי לו: אני לא כל כך מאמין לך, אבל בוא ננסה. היום אני חייב להגיד, שלא רק שאני מאמין, אלא הוא עמד בכל מלה מדבריו, מה שלא כל כך אופייני בפוליטיקה שלנו, לצערי.

יש בחוק נקודות מספר חשובות מאוד. הנקודה הראשונה, שאם יוותרו עליה לא תהיה לחוק משמעות, היא אי-שיוך לגוף כלשהו. הקופה המבטחת לא תהיה שייכת לגוף כלשהו, או לא תהיה התניה בין חברות בגוף כלשהו, איגוד, תאגיד וכו', לבין חברות בקופה.

אני חושב שהביטוחים המשלימים הניתנים על-ידי הקופות הם צעד מאוד חשוב לשמירה על תחרותיות בין הקופות והצעדה של רמת הרפואה כלפי מעלה ולא הישארות במקום, שהיא למעשה ירידה.

אני הייתי רופא בבית-חולים השייך לקופת-חולים של ההסתדרות הכללית. אני חייב לציין, שתמיד התרעמתי כאשר אמרו: אתם לא יודעים מהו המצב במקומות אחרים; אצלנו השירותים הם ברמה בלתי רגילה. אבל השירותים אצלנו לא היו ברמה בלתי רגילה. לראות אדם שמחכה לניתוח שאינו כרוך בסכנת חיים, אבל האדם מחכה חודש ועוד חודש ועוד חודש בגלל איזה מאבק על מיטות או על תקנים, או על כל מיני דברים כאלה – לא שביתה, מאבק פנימי, ואני לא רוצה להסביר פה את כל הטכניקות של קופת-החולים – מבחינתי, כרופא, זה היה להרגיש שהחולה שלי אינו מקבל את הטיפול הנאות. גרוע מזה, לראות אנשים שצריכים לשלם כסף שאין להם כדי להגיע לניתוח שהוא באמת ניתוח חירום – גבל אפילו באיזו הרגשה של בגידה בשבועת הרופא. לפי הסל הנוכחי עם הקדימות שבו, אני מקווה שהמצב הזה ייעלם מן העולם.

כמו שאמרתי קודם, יש עוד הרבה מקום לשיפורים, אבל החוק צריך להתחיל ולנוע קדימה, כדי שיראו היכן החריקות, היכן צריך להוסיף, היכן צריך לגרוע.

אני רוצה להזכיר רק דבר אחד קטן נוסף. תקפו את חבר הכנסת עמיר פרץ. אני לא חבר הסתדרות, אני בוודאי לא מצביע בבחירות במפלגת העבודה, אבל גם אינני חבר הסתדרות ולא אצביע להסתדרות. אבל אני לא רואה את הפוליטיזציה הנוראית בהבאת החוק היום או מחר, אני לא חושב שזאת הבעיה המרכזית, ואני לא חושב שהיה צריך לתקוף אותו על הנושא הזה. היו צריכים כן לתקוף אותם חברי כנסת שניסו לשמור על דבר שהם יודעים שהוא לא תקין, דבר שהם יודעים שהוא לא

הוגן, דבר שהם יודעים שהוא פוגע בשירותי הבריאות, ולמרות זאת הם כאילו שמרו על איזה אידיאל גדול – על הקשר שבין קופת-חולים לבין ההסתדרות.

לכן, חבר הכנסת פרץ, אני מברך אותך ואני מקווה שמחר, אחרי ספירת הקולות בפריימריס, בקלפי שלכם, נראה איזה שינוי בייצוג של מפלגת העבודה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה מתערב בתעמולת בחירות בתוך מפלגת העבודה. צומת מתערבת במפלגת העבודה.

גונן שגב (צומת):

ראית, בתוך מפלגת העבודה.

אני מברך שוב את שר הבריאות, ואני מברך בעיקר את עם ישראל. הלוואי שאיש לא יזדקק לשירותי הבריאות, אבל מי שיזדקק – שיזכה לבריאות שלמה עם החוק הזה. תודה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אינני יודע אם הברכות האלה יעזרו לחבר הכנסת פרץ. הן יכולות גם להזיק לו.

היו"ר ע' מאור:

תודה לחבר הכנסת שגב. חבר הכנסת יורם לס, ואחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

יורם לס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר הבריאות, כמי שהצביע בעד הרוב המכריע של סעיפי החוק, וכמי שתורם לחיזוק ולשיפור סעיפים אחרים, וכמי שישב בישיבות הוועדה לפחות 400 שעות מתוך 420 השעות שהוועדה ישיבה, ודאי שאני יכול לומר על עצמי, שאני תומך בכל לבי ובכל נפשי בחקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי למדינת ישראל.

האזרח, לא מעניינים אותו הסיפורים שלנו, לא הברפלד, לא פרץ, לא רמון ולא עבדכם הנאמן. האזרח בסך הכול שואל, בעקבות החוק ובלי להיכנס לפרטים, הוא שואל שתי שאלות. ראשית, מה יוצא לי מזה? זה מה שהוא שואל. מה יוצא לו מזה, איזו רמת שירות רפואי הוא יקבל אחרי שהחוק יכנס

לתוקפו? השאלה השנייה שמעניינת את האזרח: כמה כסף יצא מכיסו? אלו שתי השאלות הפשוטות שמעניינות אותו.

משתי הבחינות האלה החוק התחיל בנקודה, הייתי אומר, קטסטרופלית. בעקבות הדיונים בוועדה, וכולנו תרמנו לזה, יש שיפורים גדולים מאוד, והמצב לא נורא כמו שהיה.

מיכאל איתן (הליכוד):

איך קרה הנס הזה? איך הצלחתם להוסיף הרבה שירותים ולהקטין את העלויות?

יורם לס (העבודה):

אני מתייחס רק למה שכתוב, ברשותך, חבר הכנסת מיכאל איתן. אני רוצה להבהיר לחברי הכנסת את מצבו של החוק בנקודה זו. וכאמור, לאחר שיפורים דרמטיים המצב הוא כזה. אני מפרש את העברית החגיגית של מה שכתוב לדברים פשוטים, גם מתוך היכרות עם ידידי באגף התקציבים שבאוצר. סעיף 9(א) קובע, שבעצם מה שהיה מבחינת רמת השירות הוא שיהיה. בניסוח המקורי, רמת השירות ירדה. זה הסכום 1,300 שקל במחירי 1992, אבל זה לא חשוב. היום יש שיפור. מה שהיה הוא שיהיה, אבל נקודת ההתחלה לא תשתפר. זה סעיף 9(א). זה עולה מתוך הניסוח.

ניתן לשאול, מדוע להיכנס למאמץ אדיר כדי להתחיל בעצם את החוק מאותה נקודה? היה טוב להתחיל את החוק, אילו יכולנו, אני מודה שמולנו עומדים כוחות עצומים, אבל היה טוב להתחיל את החוק בקפיצת מדרגה מבחינת רמת השירות, והחוק לא מבטיח את זה.

הנושא השני שמעניין את האזרח – מה יקרה אתו בעוד עשר שנים, איך נעדכן את סל שירותי הבריאות. על-פי סעיף 8(ב), לשר האוצר יש סמכות וטו. הוא לא ייתן. אני מכיר שרי אוצר, אני מכיר שרי אוצר בכל העולם. רק עכשיו ישבתי עם שר הבריאות מאירלנד, ולפני יומיים נפגשתי עם משלחת של רופאים רבים מאוסטרליה – אותם סיפורים. בכל העולם שר האוצר עושה את תפקידו, אין לי נגדו שום דבר, הוא עושה את תפקידו, הוא לא נותן. על-פי סעיף 8(ב) בחוק, שר האוצר לא יחתום. לכן, העדכון של מערכת הבריאות מבחינת סל הבריאות יהיה קשה מאוד.

ועל-פי סעיף 10 נוכל, במסגרת הרפואה הציבורית, מי שיש לו כסף, לקנות דבר שנקרא ביטוח משלים, שפירושו שירותים שלא נמצאים בסל. אבל הואיל ורמת השירות בעצם מוקפאת, ויהיה קשה מאוד לעדכן, שלושת הגורמים האלה, יחד עם הרפואה המשלימה הזו, לא רפואה בלתי קונבנציונלית אלא ביטוח משלים, יביאו בתוך עשר שנים – זה לא קרה אתמול ולא יקרה מחר, מה שנבנה לאט גם נהרס לאט – לחיסול הרפואה הציבורית במדינת ישראל, כמו שסיפרו לי לפני שלושה ימים על אוסטרליה, שכל הרפואה הציבורית שם עוברת לביטוח משלים. בדיוק באותן מלים. הרי לא אנחנו המצאנו את הבריאות.

עד כאן מבחינת הדברים שמעניינים באמת את האזרח, מה קורה עם רמת השירות וכמה כסף זה יעלה לו.

מבחינת ניתוח תהליכי חברה, אני בעד הסתדרות חזקה. אני לא בעד עמיר פרץ, ואני לא בעד חיים הברפלד, ואני אמרתי את זה בכל מקום. אני לא מתעסק בנושא – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

שעתיים מהירות.

יורם לס (העבודה):

חבר הכנסת איתן, בשמן של 400 השעות שביליתי בחוק, תרשה לי בדקות הספורות האלה לומר את דברי ברצף.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, זה היה מופנה אלי. אני הודעתי קודם שמתחלפים כל שעתיים, ופתאום אני מופיע. כיוון שעלו כמה שאלות עקרוניות שצריך לברר, חשבתי שזו אחריות שלי.

יורם לס (העבודה):

אם יורשה לי, אני נוגע בדברים רציניים ואני מבקש להשלים את עשר הדקות, וגם אם תהיה חריגה נוספת, כי אני חושב שאני מדבר על דברים רציניים וענייניים.

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד חמש דקות. אני מוסיף לך דקה. הנה קיבלת.

יורם לס (העבודה):

אני מנסה להסביר מדוע – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אם אתה לא בעד הברפלד ולא בעד עמיר פרץ, יש מועמד שלישי – ז'אק אמיר. הוא היה חבר כנסת נכבד.

היו"ר ש' וייס:

נכון, ישנו ז'אק אמיר. אני אתן לחבר הכנסת דב שילנסקי לנאום למען ז'אק אמיר. בסדר?

שר הבריאות ח' רמון:

אפילו אני שכחתי שהוא מועמד. חבר הכנסת שילנסקי עוקב – – –

יורם לס (העבודה):

ידידי חבר הכנסת שילנסקי, אני באמת מנסה לומר דברים רציניים, על-פי הבנתי. אני לא נכנס לעניין הפרסונלי. את הפוליטיקה נעשה במרכז המפלגה ובוועידה, ולא פה.

אני בעד הסתדרות חזקה, מפני שבניתוח התהליכים החברתיים במדינת ישראל, אי-אפשר לסמוך על ממשלה בנושאי בריאות ציבורית; על שום ממשלה, בוודאי לא על ממשלה של הליכוד, ובקושי על הממשלה של העבודה. בכל חברה דרוש גוף לא-ממשלתי שיכול לעמוד בעוז ובעוצמה מול ממשלה, מול כל ממשלה, ולשמור על הבריאות הציבורית. לכן אני בעד הסתדרות חזקה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גוף כל כך חזק, ש-300 מיליון שקל שצריך היה להעביר על-מנת לשמור על הבריאות, הוא מסרב להעביר.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני יכול לענות לו?

היו"ר ש' וייס:

בוודאי. חבר הכנסת איתן, אתה מסכים שהוא יענה לך?

יורם לס (העבודה):

זה שקר. יש לי מסמך מאתמול שאומר שזה שקר. מסמך בחתימתו של אביגדור קפלן, מנכ"ל קופת-חולים, שהוא לא איש מפלגה. תאמין לי, אני מכיר אותו. הוא באמת לא איש מפלגה. זה לא פסה. הוא לא איש מפלגה, והוא אומר במסמך שההסתדרות חייבת לקופת-חולים 80 מיליון שקל, לא 300 מיליון. כבוד השר מאשר את זה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, מכיוון שזמנך לא מוגבל, תקבל עוד דקה. ואני רוצה לשאול אותך שאלה: מה הבושה להיות איש מפלגה? כולנו פה שליחי מפלגות, פתאום כולם מתנצלים שהם שליחי מפלגה. כל מפלגה.

יורם לס (העבודה):

בפתח הדברים הרציניים – – –

היו"ר ש' וייס:

הליכוד, מפלגת העבודה.

יורם לס (העבודה):

בפתח הדברים הרציניים שאני מבקש לומר, אני מבקש לומר את זה לא כאיש מפלגה, אני כאן שליח רק של החולים, לא של אף אחד מלבד החולים והמבוטחים.

אביגדור קהלני (העבודה):

אתה נבחרת על-ידי אנשים לא פוליטיים.

יורם לס (העבודה):

נכון. זה לעניין ההסתדרות החזקה.

היו"ר ש' וייס:

פתאום מתביישים במפלגות שלהם. זה פטנסטי. זה מדהים.

יורם לס (העבודה):

אני אומר את זה גם לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אם יחוקק חוק, שעל-פי פרוטוקול הוועדה, על-פי יושב-ראש הוועדה ועל-פי שר הבריאות, מחסל את ההסתדרות – וזה נאמר על-ידם, ועד כדי כך זה נאמר על-ידם, שהם דורשים שיהיה חוק מס ארגון ולא יפעילו את החוק לפני שיהיה חוק מס ארגון – זה נאמר בפרוטוקול הוועדה – מצד אחד מחוקקים חוק שיהיה פה גם כשכולנו כבר לא נהיה, וזה יהיה חוק בידיהם של כל מי שיהיו בשלטון; מצד שני יש הבטחות בעל-פה, שיש אומרים שבכלל עומדות בניגוד לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהליכוד יילחם נגדו בשצף קצף עד זוב דם. מצד אחד, יש חוק שעל-פי יוצריו מחסל את ההסתדרות – –

מיכאל איתן (הליכוד):

גם מרצ.

יורם לס (העבודה):

– – מול הבטחה בעל-פה, שמי יודע בכלל מה יהיה אתה. זה המצב.

דבר נוסף, רבותי, אני מציע לכם לקרוא את סעיף 32(ב), שלא יהיו שום אשליות. הולכים לקחת מהאזרחים מיליארד שקל. ימצאו מהם עוד מיליארד שקל. את זה אומרים כולם. זה סעיף 32(ב).

דן תיכון (הליכוד):

בתקנון?

יורם לס (העבודה):

בחוק. ייקחו מהאזרחים מיליארד שקל נוספים.

היו"ר ש' וייס:

זה קו-אינצידנט מאוד מעניין.

יורם לס (העבודה):

על-פי סעיף 32(ב), כל הכסף הזה, על-פי הפירוש של שר האוצר, ילך לכיסוי הגירעון של קופת-חולים. זה כתוב שם. אני מכיר אותם.

חיים אורון (מרצ):

יורם לס (העבודה):

אל תתווכח אתי, חבר הכנסת חיים אורון. אתך יש לי ויכוח. אבל האוצר, כשיקרא את הסעיף הזה, ישתמש בכסף. אנחנו שולחים לדרך ארבעה סוסים, כאשר לאחד יש על הגב 4 מיליארדי שקל חוב, ושלושה אחרים חופשיים. החוק לא נותן פתרון לעניין הזה, למעט סעיף 32(ב), ששם במקום להשתמש בכסף לשיפור השירות – אני מכיר את ידידי באגף התקציבים, את כל התרגילים שלהם – הכסף ילך לכיסוי הגירעון.

עניין הגבייה התנפח בצורה שלא תיאמן. נושא הגבייה אינו חשוב. ברגע שגובים כסף על-פי חוק מדינה, לא חשוב אם המחשב של קופת-חולים עושה את זה או המחשב של הביטוח הלאומי. חוקת המדינה עומדת מעל חוקת ההסתדרות. מי שייגע בכסף הזה – לשנה מאסר.

חיים אורון (מרצ):

מי שיעשה מה שאתה אומר, ילך לשנה מאסר. אסור להשתמש – – –

יורם לס (העבודה):

לא. תקרא את סעיף 32(ב). אני קראתי, אבל יש אינטרפרטציות שלא כתובות. קבל את ההסתייגות שאני הגשתי. נשפר.

חיים אורון (מרצ):

הבעיה היא, שיש אנשים שמקבלים את מה שאתה אומר. אתה מטעה את הציבור.

יורם לס (העבודה):

אני מכיר את הגנבים באוצר. את הגנבים באוצר אני מכיר. אני אומר את המלים הכי פשוטות.

היו"ר ש' וייס:

סליחה. אני לא מסכים כיושב-ראש. רבותי, הסגנון הזה, של השתלחות בפקידי המדינה שלא יכולים להשיב, לא מקובל. הוא וולגרי. אני מבקש, תחזור כך. יש גבול. יש מלים אחרות. אתה מורה באוניברסיטה, יש לך אוצר מלים אדיר. לא צריך להרביץ בצורה כזאת.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, בשנה שעברה, באופן חוקי, נגנבו 200 מיליון שקל מקופת-חולים בנושא העולים החדשים. ההוכחה לכך שאני צודק היא, שהצלחנו להחזיר את הגנבה. אנחנו נחזיר גנבה של 1.2 מיליארד שקל, שבעיקר אלה גנבו במשך 15 שנים מהרפואה הציבורית בישראל.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש.

יורם לס (העבודה):

זה מה שאנחנו נעשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש 4 מיליארדים חוב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מיכאל איתן. חבר הכנסת לס.

יורם לס (העבודה):

אני מתקרב לסיום.

היו"ר ש' וייס:

הבעיה היא לא הסיום.

אברהם פורז (מרצ):

— — — צריך לפנות למשטרה — — —

היו"ר ש' וייס:

כל אחד הודיע, כולם ילכו לבית-סוהר. זה לא מדאיג אותי. לכל אחד יש מחליף. חוץ מזה, בבית-סוהר יש ועדת שחרורים וגם שם משתתפים רופאים. אני לא רומז לכלום. מה שאני מבקש הוא לא לגנות מעל במה זאת במלים גסות ובוטות פקידי מדינה. יש תמליל עשיר מאוד. אין להם אפשרות להתגונן. אי-אפשר לנהוג כך. זה לא "פייר".

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אי-אפשר כך לנהוג.

יורם לס (העבודה):

דרך אגב, שר האוצר לא נוכח; חוק שמגלגל 8 מיליארדי שקל, ולשר האוצר אין שום מלה להגיד עליו. הנקודה הערכית — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

זה לא יכול לעבור כך. 4 מיליארדי שקל ישנם על הגב של הסוס ששמו ההסתדרות.

יורם לס (העבודה):

לא. קופת-חולים.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא אמר: גנבו, הליכוד.

יורם לס (העבודה):

בכמה שנים. זה בדיוק הגירעון. הגנבה שלכם – זה הגירעון של קופת-חולים. זה בדיוק העניין. ואנחנו נחזיר את הגנבה הזאת, על אפכם ועל חמתכם.

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה היתרה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אתה רוצה להוציא ממנו עוד כמה מלים כאלה. הוא "בשוונג".

יורם לס (העבודה):

אני אראה לך שקל-שקל וסעיף-סעיף איך זה נעשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה עוד 2.7 מיליארדים?

אברהם פורז (מרצ):

לא גנבתם מספיק – – – הייתם צריכים לגנוב יותר.

היו"ר ש' וייס:

יופי. רבותי, אחד ממבקרי המדינה כתב, שאחת הבעיות בחישובים במדינת ישראל היא, ששתיים ועוד שתיים הם חמש. אל נתרגש כל כך. לכל אחד יש סטטיסטיקה פרטית.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להתייחס לנקודה הערכית.

היו"ר ש' וייס:

אתה סיימת. הוספתי לך שלוש דקות. אנא, סיים בדקה, באופן מתומצת וחזק.

מיכאל איתן (הליכוד):

מצדי הוא יכול לדבר עוד עשר דקות. שירות כמו שעשה לך חבר הכנסת לס מתחילת הדרך, אפילו הליכוד, שהביא לך הכי הרבה קולות, לא הצליח לעשות.

היו"ר ש' וייס:

אני מאפשר לחבר הכנסת לס עוד דקה, והוא יסיים.

יורם לס (העבודה):

מפאת קוצר הזמן אני לא אביא בפירוט – – –

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד זמן, יש לך עוד הסתייגויות רבות מאוד.

יורם לס (העבודה):

אני מבקש לדבר על נקודה אחרונה ויחידה, נקודה ערכית וחשובה, יש נושא של חופש הבחירה. אני בעד חופש בחירה מוחלט בקופות-החולים. הצבעתי בעד הסעיף הזה. אגב, אין סעיף זיקה בחוק. בחוק של ממשלת ישראל אין כלל המלה "זיקה". יש סעיף של חופש בחירה. אני הצבעתי בעדו כי אני מאמין בזה. אני רוצה להסביר מה הפתרון לניגוד כביכול בעניין מול השאלה של קיום ההסתדרות.

בחוק כפי שאני מציע יהיו שתי מלים נוספות בסעיף שמדבר על חופש הבחירה. כאשר אדם בוחר, קודם כול הוא בוחר, לרבות עובד הסתדרות, כי חוקת המדינה מעל חוקת ההסתדרות – גם עובד הסתדרות יבחר על-פי חוק ביטוח בריאות איזו קופת-חולים הוא רוצה. זה על-פי החוק שאני מציע.

אבל, אני מוסיף שתי מלים. אני מודה שיש בהן קושי. המלים הן: "על-פי תקנונה". אני מציע, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, להאזין לשתי המלים האלה: "על-פי תקנונה". שלב א' – כל אזרח במדינת ישראל יבחר קופת-חולים שהוא רוצה. אם הוא יבחר את קופת-חולים "מכבי" – יש שם סעיף בתקנון, ש"מכבי" מסירה מעל עצמה כל אחריות בכל מקרה של רשלנות רפואית.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יורם לס (העבודה):

בחרת ב"מכבי" – קיבלת עליך את עול התקנון.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

בחרת בהסתדרות – קיבלת – – –

יורם לס (העבודה):

אותו אדם, שבשלב ראשון בחר באופן חופשי את קופת-החולים שהוא רוצה, לאחר מכן יקבל על עצמו את עול התקנון שלה. אם יהיה כתוב מה שכתוב, זה הפתרון האמיתי לסוגיה הערכית החשובה של חופש הבחירה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יורם לס (העבודה):

יש פה הגבלה מסוימת, אני מסכים. אחרי שהצטרפת, אתה מקבל תקנון. אבל אני מוכן לשלם את ההגבלה הזאת תמורת קיום של ארגון בלתי ממשלתי, חזק, כמו ההסתדרות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אנחנו ממשיכים. חבר הכנסת טלב אלסאנע.

שר הבריאות ח' רמון:

ביקשתי את רשות הדיבור.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה. סליחה, לא הייתי פה בקטע שביקשת. אדוני שר הבריאות, יש מתח רב באולם וכולם מצפים

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, במקרה יצא לי לעלות הדוכן אחרי חבר הכנסת לס.

היו"ר ש' וייס:

לא, זה לא מקרי. אתה תמיד מכון זאת.

שר הבריאות ח' רמון:

זה במקרה. חברי הכנסת, אני פשוט רוצה להוכיח עד כמה חבר הכנסת לס מטעה את הציבור. אתחיל מהסוף. יש הסתייגות של חבר הכנסת לס, והיא מצורפת, בנושא חופש הבחירה. חבר הכנסת לס לא מציע חופש בחירה, שכל אחד יבחר קופה. תראו מה הוא מציע, ואני קורא מסעיף 4 –

הסתייגות חברי הכנסת זיסמן, לס, דיין ויחזקאל. חבר הכנסת לס מופיע פה, ואני מקווה שזה אותו אדם שגם כתב את ההסתייגות. אני קורא.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא אמר שהוא הצביע בעד – – –

שר הבריאות ח' רמון:

הוא התבייש. התקווה היחידה שיש לי היא שהוא מתבייש במה שהוא עושה. אז יש לי עוד תקווה.

יורם לס (העבודה):

אני הצבעתי בעד הסעיף.

שר הבריאות ח' רמון:

אני קורא: "החבר באגודה שיתופית או בארגון עובדים שרואים אותו כארגון יציג כפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, יראו אותו" – והוא לא בוחר – "כרשום באותה קופה שבה רשומים רוב חברי ארגון העובדים או האגודה השיתופית, אלא אם בחר החבר בקופת-חולים אחרת".

יורם לס (העבודה):

נו?

שר הבריאות ח' רמון:

אני קראתי. מה הוא אומר? – יש עובדי התעשייה האווירית, הם לא בחרו בקופה, רשמים אותם לפי ועד עובדי התעשייה האווירית, ומי שלא מסכים – ילך ויבקש. נו?

יורם לס (העבודה):

בסדר, מה רע בזה?

שר הבריאות ח' רמון:

זה מאה אחוז; זה חופש הבחירה נוסח לס.

יורם לס (העבודה):

אבל זה חופש בחירה, הצבעתי בשביל הסעיף שלך.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת לס, יש לנו פשוט השקפה שונה למה זה – – –

יורם לס (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

יש לי הרגשה שהוא רוצה היום לסחוט הודאה אישית מחבר הכנסת לס.

יורם לס (העבודה):

לא, אני לא.

קריאה:

הוא הודיע שלא.

שר הבריאות ח' רמון:

דבר שני, אנחנו באים ואומרים, שלציבור בישראל יהיו עוד מיליארד שקל, כי עשירים לא משלמים מס אמת, כי יש הסכמים פוליטיים, כי 60%, לפי מה שאנחנו מציעים, ישלמו פחות. חבר הכנסת לס מתקומם נגד זה, והוא מייצג כאילו את ההסתדרות.

הדבר הכי חמור שהוא אומר – שבכסף הזה אפשר יהיה להשתמש לצרכים אחרים. אני קורא מה אומר סעיף 20. הוא מדבר אל הציבור, ומזל שחבר הכנסת אורון העיר לו. סעיף 20 קובע חד-משמעית, בשלושה סעיפים: "התקבולים ממקורות המימון המפורטים בסעיף 13 ישמשו אך ורק למטרות האלה: (1) למתן שירותי בריאות הכלולים בסל שירותי הבריאות". "למתן שירותי בריאות"; שום גירעון; שום דבר הבל שאמרת עכשיו. " (2) למחקר רפואי לפי כללים שיקבע שר הבריאות; (3) למימון פעולותיה של מועצת הבריאות".

יורם לס (העבודה):

מי יכסה את הגירעון של 4 מיליארדים?

מיכאל איתן (הליכוד):

תמכרו את הנכסים. מה קרה?

שר הבריאות ח' רמון:

למה אתה עונה, איתן? חבר הכנסת לס – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברים, פה כל אחד מעיר לשני. בסוף תצטרכו להעיר את כולנו. מספיק, כבר מאוחר.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת לס, אם רוצים לסגור גירעונות, יהיו הסדרים אחרים. לקופת-חולים השנה – תקשיב – יש גירעון תפעולי, בלי שום קשר לממשלת הליכוד ובלי שום קשר לאף אחד, של 700 מיליון עד מיליארד שקל מ-1 בינואר 1993 ועד 31 בדצמבר 1993. כל הגירעון כולו תפעולי. זה מכוסה בחוק.

יורם לס (העבודה):

מה עם העבר?

שר הבריאות ח' רמון:

העבר יהיה במשא-ומתן. אבל זה משא-ומתן, זה לא קשור לחוק. אתה מטעה את הציבור, שייקחו כסף מהחוק לכיסוי גירעונות.

יורם לס (העבודה):

אז תקבל את ההצעה שלי, שהממשלה תמחק את חובות העבר.

היו"ר ש' וייס:

המשא-ומתן – אחר כך.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת לס, אני לא עושה אתך משא-ומתן. אבל אל תוליך שולל את הציבור. מהחוק הזה – אגורה איננה הולכת לגירעונות העבר. כל הכסף כולו הולך למתן סל שירותי הבריאות.

מיכאל איתן (הליכוד):

מסכנים, תמכרו קצת נכסים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, הגיע הרגע הגדול של ההפתעה, של ה"בום". תקשיב. חבר הכנסת קופמן.

שר הבריאות ח' רמון:

חברי הכנסת, אני לא מתכוון להסתיר דבר וחצי דבר מהכנסת. כפי שתיאר חבר הכנסת עמיר פרץ, יושב-ראש הוועדה, הוא אפשר לכל המפלגות, ללא יוצא מן הכלל, להתכונן, לקבל הכרעות ולבוא מוכנים לדיונים בוועדה לקראת הקריאה השנייה והשלישית. לצערי הרב, מפלגת העבודה לא עמדה בלוח הזמנים. מזכ"ל מפלגת העבודה ביקש שבועיים נוספים; לא שנה, כפי שביקשו בתחילת הדרך, לא לדחות לאחר הבחירות להסתדרות. לכל הדברים האלה התנגדתי בכל תוקף; וגם למשוך את החוק, כפי שהם ביקשו בתחילה. באו ואמרו לממשלה: תמשכו את החוק. הודיע ראש הממשלה אך לפני ארבעה ימים, שלא עולה ולא עלה על דעתו לרגע למשוך את החוק. אבל באה מפלגה גדולה, הכי גדולה בכנסת, ולא מבקשת שנה, ולא מבקשת חצי שנה, אלא מבקשת שבועיים. מטעמי נימוס, ורק מטעמי נימוס, אני חושב שצריך להיענות לבקשתה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מטעמי נימוס כלפי הכנסת.

שר הבריאות ח' רמון:

תן לי. מטעמי נימוס כלפי סיעה גדולה בבית.

קריאה:

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

מה זה מעניין אותי מה היא מבקשת? זה לא קשור. תיכף אקרא את הסעיף ואז תבינו.

דן תיכון (הליכוד):

אתה מחזיר אותנו 40 שנה אחורנית.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת דן תיכון, הרי בעוד שלושה שבועות נעמוד פה ותצטרך לבקש להתנצל. אז למה לך? למה לך? באמת, למה לך? בשביל להרוויח רגע? אני אבייש אותך בעוד שלושה שבועות? – חבל. אני בא ואומר, חבר הכנסת דן תיכון, וכל מה שאני אומר זאת לא פרשנותי, זו פרשנותו של ממלא-מקום היועץ המשפטי של הכנסת – — —

דוד מנע (הליכוד):

— — — שעליה יש חילוקי דעות.

שר הבריאות ח' רמון:

שעליה יש חילוקי דעות, אבל היא הקובעת.

היו"ר ש' וייס:

קודם כול, תנו לו שנייה. שנית, על כל דבר יש חילוקי דעות ויש פסיקה.

שר הבריאות ח' רמון:

גם על חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה יש חילוקי דעות, אבל היא קובעת לממשלה.

היו"ר ש' וייס:

גם על מזכיר האו"ם.

שר הבריאות ח' רמון:

וגם על חוות דעתו של יועץ משפטי — — —

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה לא חייב להיות חד-צדדי כל הזמן.

היו"ר ש' וייס:

אני לא חד-צדדי. הוא מדבר פה, תן לו לסיים.

שר הבריאות ח' רמון:

חוות דעתו של יועץ משפטי לכנסת – גם היא, אם יש עליה חילוקי דעות, היא המחייבת. אם לא הייתי מקבל את חוות הדעת הזאת לא הייתי עושה זאת.

מיכאל איתן (הליכוד):

מהי? מה חוות הדעת?

היו"ר ש' וייס:

תנו לו להתבטא.

שר הבריאות ח' רמון:

סעיף 132(ב) בתקנון הכנסת מדבר על מה קורה כאשר התחילה הקריאה השנייה והממשלה רוצה לעשות הפסקה. אני אומר עכשיו משפט, שכל כולו נובע מטעמים משפטיים גרידא, ואין שום כוונה לממשלה, באופן מהותי, למשוך את החוק. אני אומר זאת בכל האחריות. אני השר הממונה על החוק, ואני אומר זאת על דעת ראש הממשלה. אבל מטעמים תקנוניים גרידא אני צריך לומר את המשפט, ואני אומר אותו: על-מנת שהממשלה תשקול, אחרי שהתחילה הקריאה השנייה, את משיכת החוק, היא מבקשת הפסקה. ההפסקה – וזה מה שחשוב, וזה כתוב בתקנון, זה לא שיקול דעת של הממשלה – תאריך לא פחות משבוע ולא יותר משלושה שבועות. אני חוזר ואומר לכנסת את מה שאמרתי – – –

חיים אורון (מרצ):

שלושה שבועות של מוסלמים או של יהודים?

שר הבריאות ח' רמון:

שלושה שבועות, כשימי פגרה לא יבואו במניין. לפי מיטב ידיעתי, אין ימי פגרה בשלושת השבועות הקרובים.

לפיכך, כפי שאמרתי בתחילת דברי, הממשלה תביא את החוק הזה להשלמת החקיקה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית לא יאוחר מ-31 בינואר.

מיכאל איתן (הליכוד):

זאת אומרת, הממשלה לא רוצה לדחות – – –

שר הבריאות ח' רמון:

סליחה, חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה לא בא בידיים נקיות.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת איתן, אני לא בא – אני כן בא, בינתיים הגעתי עם החוק הזה רחוק יותר משהגיע כל שר בריאות לפני וכל כנסת לפני. אז אני מרגיש טוב מאוד. ואני משוכנע שחוק שחיוו לו 45 שנה, כשעושים הפסקה לפי סעיף 132(ב), כשאני מודיע: באה מפלגה פוליטית וביקשה שבועיים נוספים, מפלגה פוליטית גדולה, הגדולה בבית. ואם הדרך היחידה לתת לה את השבועיים האלה היא לפי סעיף 132(ב), אז זה יהיה 132(ב), ופורמלית הממשלה תשקול. אבל אני אומר לכם באופן מהותי – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה מבקש את זה בשם הממשלה?

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבקש בשם הממשלה, כי היתה פנייה לממשלה מטעם מפלגה גדולה. ואני מבטיח לך, חבר הכנסת איתן, שאם הליכוד, שהוא מפלגה גדולה ומכובדת, היה מבקש לגבי חוק כל כך מהותי שבועיים, הייתי נענה לבקשה זו גם כן.

מיכאל איתן (הליכוד):

ומרצ?

שר הבריאות ח' רמון:

ואם אתה שואל על מרצ, גם מרצ, ואפילו המפלגה הכי קטנה בבית – מד"ע. גם אם מד"ע היתה מבקשת שבועיים, הייתי נענה לבקשתה.

קריאה:

מרצ היא מפלגה גדולה?

שר הבריאות ח' רמון:

בינונית. יש לה עתיד גדול, אבל בינתיים היא בינונית.

לכן אני פונה אליכם – כבר הודעתם, ניצלתם את הקטע הפוליטי. אני מבין את זה, אין לי שום בעיה עם זה. חבל, חבל על זמננו.

דן תיכון (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

זה לגיטימי, אין לי טענות לזה.

חיים קופמן (הליכוד):

אם ועידת מפלגת העבודה לא מתכנסת?

שר הבריאות ח' רמון:

תתכנס ועידת מפלגת העבודה, לא תתכנס ועידת מפלגת העבודה, זה לא מעניין. ב-31 בינואר, לכל המאוחר – יכול להיות גם קודם – לפי סעיף 132(ב) תימשך הקריאה השנייה ותסתיים, ובעקבותיה

הקריאה השלישית, ויהיה חוק ביטוח בריאות ממלכתי למדינת ישראל, לכל תושביה שגרים בה על-פי החוק, ולא יעזור לאיש שום דבר.

חיים אורון (מרצ):

ב-31 בינואר יסתיים?

היו"ר ש' וייס:

על-פי התקנון – המשך הדיון מהנקודה שהופסק.

שר הבריאות ח' רמון:

חברי הכנסת, זה התקנון. זאת ההפסקה. והפסקה משמעותה שכאשר מסתיימת ההפסקה ממשיכים מהנקודה שבה הופסק. זאת חוות הדעת המשפטית שקיבלתי. אם לא הייתי מקבל חוות דעת משפטית כזו, היינו ממשיכים בקריאה השנייה ובקריאה השלישית.

ולכן, ידידי מהליכוד, אין לי שום בעיה עם כל ההערות. אני מוכן לענות עליהן, אבל זאת הודעתי בשם הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, קיבלתי בקשה. הדיון הזה התחיל בעצם כאשר הישיבה נוהלה על-ידי סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי. אני שאלתי אותו אם הוא פסק בעניין הזה, והוא אמר שלא. אשר על כן אני אאפשר לשניים-שלושה חברי הכנסת. אבל אני אומר את זה בתנאי שלא יחזור האחד על דברי חברו. אם כבר נשמע איזה נימוק, לא מוכרחים להשמיע אותו מחדש.

ראשון המבקשים היה חבר הכנסת שילנסקי – הוא לא כאן. השני, חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה. ואם אחרי חבר הכנסת דן תיכון עוד יישאר מה לומר – יהיה חבר הכנסת מיכאל איתן. ואם אחרי זה יישאר עוד מה לומר, ולא אותו דבר, יהיה חבר הכנסת דוד מנע. אני אתן גם לצד הזה, בוודאי. אני מבקש, קצר מאוד וענייני.

רבותי, הרי אין פה הצבעה. מי שעיף מזה – אנחנו רגילים לשבת עד 01:00, 02:00, 03:00.

בבקשה, חבר הכנסת דן תיכון.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כשהייתי צעיר, פקיד בכיר, עוזרו של השר פנחס ספיר, כשהייתי איש גח"ל, הפקיד היחיד שהצטרף לממשלת הליכוד הלאומי הראשונה, כשהממשלה סיימה את חייה והתפרקה, הגיע השר פנחס ספיר למשרד התעשייה והמסחר. כל פעם הוא אמר לי: אני מבקש שתסע אתי, כל יום רביעי היינו מסיירים בארץ, עובדים ביחד – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

למה אתה – – –

דן תיכון (הליכוד):

תקשיב, מייד תשמע מה שלא נעים כל כך.

וכשהיו מחליטים לייקר את מחיר הלחם, הוא היה אומר לי: עכשיו תבוא אתי לבית מפלגת העבודה. יושב מרכז מפלגת העבודה ואני צריך להופיע בפניהם ולשכנע אותם מדוע אני מייקר את מחיר הלחם. אמרתי לו: אדוני השר, אולי תסביר לי מה למרכז מפלגת העבודה וליוקור הלחם, שהוא תוצאה של שער החליפין וגובה הסובסידיות? הוא אמר: שמע, גם אני לא מבין, אני מקווה שאי-פעם, כשתהיה גדול, לא תזדקק לאורגנים האלה.

אתה, אדוני השר, מחזיר אותנו 25 שנים אחורנית. מה אתה בא בעצם ואומר? בוויכוחים שהיו לנו לפני הבחירות, אמרת לנו, שאתה מנתק את הקשר בין קופת-חולים להסתדרות. אדם יהיה חבר בקופת-חולים, הוא לא יצטרך להיות חבר בהסתדרות. אבל בבקשה שלך היום אלינו להשעות, להפסיק את הדיון – – –

שר הבריאות ח' רמון:

הודעה.

דן תיכון (הליכוד):

הודעה. טוב שאתה חוזר ואומר הודעה. אני שמח שאתה חוזר ומחזק את דבריך פעם נוספת. בהודעה אתה אומר לנו כך: תשמעו, אני צריך עוד לקבל את אישור המפלגה שלי. אומנם אני מנתק את הקשר בין המפלגה לקופת-חולים וההסתדרות – – –

שר הבריאות ח' רמון:

שמעת ממני ביטוי כזה?

דן תיכון (הליכוד):

זה מה שאמרת לנו.

שר הבריאות ח' רמון:

שמעת ביטוי כזה?

דן תיכון (הליכוד):

אבל זה מה שאתה עושה.

שר הבריאות ח' רמון:

לא, לא יכול להיות. לא אמרתי.

דן תיכון (הליכוד):

בסדר, לא אמרת. כל ילד מבין שאתה בא ומבקש להפסיק את הדיון כדי לאפשר למרכז מפלגת העבודה, לוועידת מפלגת העבודה – אני לא יודע אילו מוסדות יש לכם, אם היו לכם עשרה מוסדות, היית גורר אותנו אל כל המוסדות הללו שגוררים אותך אליהם, ואנחנו לא רוצים בזה. אנחנו רוצים חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ואתה מבלבל לנו את המוח עם חברות במפלגה. ואני לא מבין מה לזוילי ולחוק הזה, ומה אתה רוצה מאתנו?

עכשיו לתקנון, אדוני.

עמיר פרץ (יו"ר הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי):

מה הבעיה?

דן תיכון (הליכוד):

אני יכול לומר לך לגופו של החוק, שאנחנו תומכים בחוק. אני עצמי עזרתי לשר על-ידי כך שהגשתי הצעת חוק דומה, ששימשה לפחות איום, במידה שאתה תיכנע ללוחצים עליך, לפחות יהיה עוד אפיק אחד שיאפשר להתקדם בנושא הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

אני לא אכנע.

דן תיכון (הליכוד):

אתה לא תיכנע, אבל בפוליטיקה יש דברים שלא שולטים בהם. למשל, חבר הכנסת עמיר פרץ, אני מאחל לו שייבחר מחר. אני לא בטוח. גם אתה לא בטוח. מי יודע מה יהיה מחר, איך יראה מחר מסע הצלב נגד השר רמון בפריימריס. שטרית לא יצביע בעדך. נכון, השר שטרית?

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

בטח שלא.

דן תיכון (הליכוד):

הוא תיכף יגיד לך – – –

היו"ר ש' וייס:

דבר על התקנון, אל תתפתה לפרובוקציות האלה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

חבר הכנסת תיכון, איך זיהית שיש אהבה גדולה בין רמון לשטרית?

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת שטרית, אתה שכן שלי, אני אריב אתך?

אדוני, השר רמון קיבל ייעוץ משפטי, חוות הדעת של ממלא-מקום היועץ המשפטי לכנסת, היא מונחת לפני. גם אני קראתי אותה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, בואו נדייק – של אחד היועצים המשפטיים שלנו, נדמה לי מר משה בוטון, נכון?

דן תיכון (הליכוד):

לא, דווקא לא.

לפני מונחת חוות דעתו של צבי ענבר לפרופסור שבח וייס, מיום 30 בדצמבר 1993.

היו"ר ש' וייס:

מעניין שהיא לא מונחת לפני.

דן תיכון (הליכוד):

היא מופנית אליך. מסתבר שכבר אז ידעו שאני כנראה מערער על הדרך, על הכוונה להשתמש בסעיף 132.

אדוני היושב-ראש, בוא נקרא מה אומר סעיף 132. הכותרת של הסעיף היא: "סמכותה של הממשלה לחזור בה מהצעת חוק". אני חוזר ואומר: "לחזור בה מהצעת חוק". זו הכותרת, והיא מגדירה מה יידון בארבעת סעיפי המשנה של הסעיף הזה. בסעיף קטן (א) נאמר: "כל עוד לא נתקבל החוק בקריאה השלישית" – וזה המצב – "רשאית הממשלה, בכל שלב של הדיונים בוועדה או במליאת הכנסת, לחזור בה מהצעת החוק כולה, אם על-ידי הודעה בכנסת ואם על-ידי הודעה בכתב ליושב-ראש הכנסת". אני עובר לסעיף (ג): "נמסרה הודעה ליושב-ראש הכנסת, יודיע על כך לכנסת. (ד): "עם מסירת ההודעה לכנסת" – ואני חושב שהוא מסר הודעה לכנסת – "על-ידי הממשלה או על-ידי יושב-ראש הכנסת, תורד הצעת החוק מסדר-יומה של הכנסת".

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

מה כתוב בסעיף קטן (ב)?

דן תיכון (הליכוד):

אל תעזור לי.

היו"ר ש' וייס:

הוא יגיע ל-132(ב). הוא יודע שזה רבע העניין. באמת.

דן תיכון (הליכוד):

אני אומר, שזכותה של הממשלה להפסיק את הדיון, זכותה של הממשלה להודיע לאחר מכן מה שהיא רוצה. כך עשה השר רמון. השאלה שעומדת בפני היא, לאן מחזיר אותנו השר רמון? אומר השר רמון: אני מחזיר אתכם בחזרה, בעוד שלושה שבועות, 21 ימים, לנקודה שבה נעצרנו היום, זאת אומרת מייד לאחר שמיעת ההסתייגות של חבר הכנסת לס. ואני אומר שהשר רמון מחזיר אותנו לנקודת ההתחלה. הממשלה בעצם חזרה בה מהצעת החוק, לקחה את הצעת החוק בחזרה, ואם היא תבוא בעוד שלושה שבועות ותרצה להחזיר את הנושא הזה ולהציב אותו על סדר-יומנו, היא חייבת לבוא באמצעות הצעת חוק חדשה בקריאה ראשונה – –

היו"ר ש' וייס:

למה?

דן תיכון (הליכוד):

– – והיא עושה את הדרך בחזרה אל המליאה, דרך קריאה ראשונה, דיון בוועדה, קריאה שנייה וקריאה שלישית.

על מה אני מסתמך, אדוני היושב-ראש? כמובן, יש בפנינו גם סעיף 133. אילו צדק השר רמון, הוא היה צריך ללכת לסעיף 127, אדוני השר חריש, מה שנקרא תקדים חריש. לא כל כך הסכמנו, אבל בסוף הסכמנו שנקבע תקדים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת תיכון, לגבי סעיף 127, אתה יודע שפה מדובר על ועדה, אבל כנראה לוועדה אין אינטרס לדון בזה מחדש.

דן תיכון (הליכוד):

בוודאי. הוא היה צריך ללכת לסעיף 127, לבקש להפעיל את סעיף 127, הכנסת במליאתה היתה מצביעה על הודעת הממשלה, מחזירה את זה לוועדה, הוועדה היתה דנה בנושא הזה – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל יושב-ראש הוועדה לא רוצה את הסעיף הזה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בוא נראה מה קבע המחוקק כשהוא רצה להתחיל באותה נקודה שבה נפסק הדיון. מונח לפנינו חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, עמוד 59 בחוברת של חוקי היסוד וחיקוקים בענייני הכנסת. כאן מסבירים לנו את המנגנון של רציפות הדיון, ואומרים לנו מה קורה כשחוק עבר במליאה בקריאה ראשונה, והוא נמצא, לאחר קריאה ראשונה, בהכנה לקריאה שנייה ושלישית, באחת הוועדות, והכנסת מתפזרת; איך בונים את ה"קייס" שבו יוחל חוק הרציפות. מה זאת אומרת חוק הרציפות? באים למליאה ומבקשים להחיל רציפות על אותו חוק, ומהי הפרוצדורה.

בניגוד לסעיף 132(ב), המחוקק אומר לנו בסעיף 3 בחוק: "לא הוצעה הצעה כאמור בסעיף 2, או שהוצעה ונדחתה על-ידי הכנסת, תמשיך הכנסת הנכנסת, בוועדה שהצעת החוק היא בתחום ענייניה ובמליאה, לדון בהצעת החוק מן השלב שאליו הגיעה הכנסת היוצאת ותנהג בדיונים שנתקיימו בכנסת היוצאת כאילו היו אלה דיונים שלה". זאת אומרת, בחוק רציפות הדיון בהצעות חוק קובעים לנו את המכניזם שבאמצעותו ממשיכים במקום שהפסיקו, גם כשהדבר נעשה על-ידי כנסת אחרת, ובלבד שהחילו את חוק רציפות הדיון. אילו רצה המחוקק לצדד בפירוש של השר רמון באמצעות סעיף 132(ב), היה צריך לפרט את הסעיף הזה בדיוק כפי שמופיע בחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, סעיף 3.

לגבי סעיף 132(ב), נאמר בו: "התחילה הקריאה השנייה, לא תימסר הודעה כזאת אלא לאחר שתופסק הקריאה לפי דרישת הממשלה".

היו"ר ש' וייס:

זה מה שעשה השר רמון.

דן תיכון (הליכוד):

נכון. בכל מקום שמופיעות המלים "לפי דרישת הממשלה" ו"לא תימסר הודעה כזאת", ברור שדרישה או בקשה של הממשלה רואים אותה כאילו החובה היא להצביע על כך.

שר הבריאות ח' רמון:

דן תיכון (הליכוד):

אתה יכול לצחוק כמה שאתה רוצה.

שר הבריאות ח' רמון:

אני יכול להגיד לך דבר אחד, שאתה כלכלן הרבה יותר טוב מאשר משפטן.

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת רמון, אני יכול לומר לך שאתה משפטן יותר טוב מאשר שר הבריאות.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, אל תעברו לפסים אישיים.

דן תיכון (הליכוד):

אתה רוצה שאני אומר את זה?

היו"ר ש' וייס:

לא, אל תגיד לו את זה.

דן תיכון (הליכוד):

תיארתני לעצמי שבסוף לא תוכל לשלוט בעצמך, כי הרי אתה יודע הכול.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת תיכון, אל תגיד לו את זה. בואו נעשה את זה בנחת.

דן תיכון (הליכוד):

ואז, אדוני היושב-ראש, אני חוזר לסעיפים 34 ו-35 בתקנון, שמסבירים את המכניזם של הודעת ראש הממשלה והודעות הממשלה. בסעיף 34א(א) כתוב: "ראש הממשלה יפתח כל מושב של הכנסת בהודעה על פעילות הממשלה בתקופה שחלפה מאז המושב הקודם – – –". בסעיף 35, שכותרתו: "הודעות הממשלה (תיקון מס' 5)" כתוב: "הממשלה רשאית בכל עת למסור בכנסת הודעה או הצהרה, ולפי דרישתם של שלושים חברי הכנסת יקוים עליה דיון כעבור 24 שעות משעת מסירת הדרישה ליושב-ראש הכנסת, אולם רשאית הממשלה לדרוש שדיון על-פי דרישה כאמור יידחה ל-48 שעות נוספות".

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

תן לו לסיים. רבותי, אני מבקש מכם לא לעזור לי עכשיו. זה מסובך.

דן תיכון (הליכוד):

אל תעיר לי. את החוצפה שלך כבר שמעתי. אם אתה רוצה להיות חוצפן, אנחנו יכולים שנינו להיות. ברוך השם, האלוהים חנן אותנו גם כן בפה כדי להשיב.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש, עכשיו לא ממלכת הפה, אלא ממלכת הראש.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני אומר שיש לך בעיה תקנונית ממדרגה ראשונה, אחת הקשות שהוצגו בבית הזה. כי מעולם, לפי מיטב ידיעתי, לא השתמשו בסעיף 132(ב), לפחות בשנים שאני חבר הכנסת, וזה 12 שנים וחצי; ושאלתי גם את חבר הכנסת נסים, גם הוא אמר לי שלא זכור לו, והוא ותיק.

אני חושב שאי-אפשר לפרש את סעיף 132(ב) על-פי הפירוש של שר הבריאות, השר חיים רמון. אבל אני לא מבטל את הטיעון שלו ולא אומר לו שהוא לא מבין במשפטים. אני אומר, שיש בעיה תקנונית שאינך יכול להתעלם ממנה, היא ראויה לפרשנות. לפיכך תיטיב לעשות אם תכנס מייד את ועדת הפירושים – – –

היו"ר ש' וייס:

אינני יכול, כי היא לא במשכן ולא בירושלים.

דן תיכון (הליכוד):

אז מחר.

שר הבריאות ח' רמון:

דן תיכון (הליכוד):

יש לך בעיה, נשמע.

היו"ר ש' וייס:

לא, הוא נותן עצה, נתמודד עם זה מייד.

דן תיכון (הליכוד):

אם אתה מקבל עצה משר הבריאות, אין לי מה לעשות כאן.

היו"ר ש' וייס:

אני שומע עצות ובסוף מקבל את העצה של עצמי.

דן תיכון (הליכוד):

יש לך בעיה תקנונית ממדרגה ראשונה. לא אומר לך את מי תכנס. אתה יכול לכנס גם את היועץ המשפטי לממשלה, יש לך צוות של יועצים משפטיים, ויש בבית גרסאות שונות. ליועצים משפטיים שונים יש בבית גרסאות, אף אחד לא בטוח שהפרשנות של ממלא-מקום או סגן היועץ המשפטי של הכנסת מר משה בוטון היא הפרשנות היחידה. אני שמעתי בבית הזה גרסאות שונות של יועצים משפטיים, ולא רק הם מבינים בענייני תקנון.

היו"ר ש' וייס:

טוב — — —

דן תיכון (הליכוד):

לכן, אני בא ואומר לך: יש לך בעיה תקנונית ממדרגה ראשונה. מי שמקל ראש בעניין הזה כנראה לא בקיא בתקנון. אני לא אומר לך מי צודק, אבל בהחלט יש כאן רגע של מחלוקת קשה ביותר.

היו"ר ש' וייס:

טוב — — —

דן תיכון (הליכוד):

ואני מסכם: השאלה שעומדת לפניך היא אחת ויחידה — — —

ענת מאור (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תנו לו לסיים, הרי לא נוכל עד הבוקר לשבת עם העניין הזה.

דן תיכון (הליכוד):

השר שטרית, אתה משפטן ואתה בוודאי ירדת לסוף דעתי.

היו"ר ש' וייס:

סליחה? לא הבנתי מה ההערה.

ענת מאור (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אבל הוא לא חזר על עצמו, כל משפט היה משהו חדש, איך אני אפסיק אותו? רק משום שמישהו ממנהר? רבותי, תפסיקו, אני אצטרך לפסוק עוד מעט.

דן תיכון (הליכוד):

לכן אני אומר לך: יש לך כאן בעיה תקנונית קשה ביותר, ושלא יקלו ראש.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע, ואני לא מקל ראש.

דן תיכון (הליכוד):

השאלה העומדת בפניך היא אחת: האם מצביעים על הודעת ממשלה, כן או לא? שנית, איך חוזרים אחורנית, בעוד שלושה שבועות כביכול, לאחר שוועידת מפלגה תחליט? האם הממשלה חוזרת – —

היו"ר ש' וייס:

אני הבנתי את הטיעון.

דן תיכון (הליכוד):

— באמצעות הצעת חוק בקריאה ראשונה, או שחוזרים למהלך ולרגע שבו הפסיקו?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, אני לא רוצה שכל מיני חברים יחזרו עכשיו על דברים שהוא אמר.

דוד מנע (הליכוד):

לא רוצים לחזור.

היו"ר ש' וייס:

אם יש לך חידוש מוחלט, אבל טוטלי, שאין בו אפילו — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

מה יש? מה קרה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, בבקשה. אין לנו אפשרות לדון עד הבוקר. פשוט מבחינת יעילות הדיון, אני מבקש לא לחזור על דברים שכבר נאמרו. אני מבקש לקצר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבטיח לך.

היו"ר ש' וייס:

לא לחזור על דברים שנאמרו, פשוט מבחינת כללי המשחק. אם למישהו יש חידוש, זה מוסיף לדיון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבטיח לך שלא אדבר יותר מאשר ארבע דקות וחצי.

היו"ר ש' וייס:

עזוב, בחייך, מה זה "דקות"? תפסיקו עם זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון דיבר – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל זה לא לפי זמנים. אני שואל אותך: יש לך משהו שהוא עוד לא אמר? זכותי לבקש שרק תחדשו, כדי שלא נחזור האחד על דברי השני.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני לתומי סברתי שאם אני אגיד "רק ארבע דקות וחצי" אני אוכל להביא רק חלק מהחידושים שלי. אבל אם אתה מעדיף שנעבור לשיטת החידושים, אני לא יכול להסתפק בארבע דקות וחצי, אני אצטרך הרבה יותר. על מה אני צריך לעבוד?

היו"ר ש' וייס:

אני מצפה מחברי הכנסת גם לקצת הומור ורוח טובה. בואו נסיים את זה, הרי נצטרך פה להחליט עכשיו. אי-אפשר לשבת כל לילה עד 02:00, עד 03:00.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני נוטל על עצמי את המגבלה של ארבע דקות וחצי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מעכשיו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, הרי אני יכול לא לקיים את הדיון הזה כולו ולפסוק. יש פה FAIR PLAY, אז FAIR PLAY עד הסוף. תקצרו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לומר משפט אחד לגופו של עניין, כי גם חבר הכנסת דן תיכון עלה לכאן וגם אני. הליכוד תומך בחוק, הליכוד רוצה שהחוק יעבור אפילו היום, והליכוד יעשה כל דבר –

דן תיכון (הליכוד):

היום, היום.

מיכאל איתן (הליכוד):

– על-מנת להעביר את החוק. אם הליכוד מודיע מחר שהוא מתנגד לחוק, רוב הבית הופך להיות מתנגד לחוק. אם הליכוד תומך בחוק, רוב הבית בעד החוק. ולכן הליכוד הוא המפלגה הגדולה שמעמידה את מספר חברי הכנסת הגדול ביותר להעברת החוק. זה חוק שמבחינתנו היה משאת נפש במשך שנים רבות. כשהיינו בשלטון, לצערנו, השותפים שלנו בשלטון הכשילו את קבלתו. אני גם רוצה לבטא הערכה לעמדתו של השר, שגם הוא כמובן היה זה שדחף, בעזרתנו, על גבנו, בכוחנו. זאת מלאכה משותפת, ואנחנו שמחים בקידומה. ההבדל הוא, שאנחנו רוצים את החוק נטול פוליטיקה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתה מזיק לשר בבחירות מחר, זה לא הוגן.

מיכאל איתן (הליכוד):

תאמין לי, אם אני יכול לעזור במפלגת העבודה לכוחות ראויים – חוץ מהנושא המדיני – אז בחיים רמון, כמעט בכל נושא, אני אתמוך.

היו"ר ש' וייס:

השר שטרית, אתה תסחוב אותנו עד הבוקר, ואז יהיו צופים לתוכנית הזאת.

מיכאל איתן (הליכוד):

הזהרתי היום את מרצ, שאם הם לא יצטרפו מייד למניעת הנסיגה, עוד עלולה להיווצר קואליציה, שהם יישארו אופוזיציה לדורות. אבל זה בעניין המדיני.

עכשיו לענייננו: אנחנו מדברים על תקנון, חבר הכנסת רמון, ואני רוצה לומר, שמה שאמרת לחבר הכנסת דן תיכון הוא טיעון משפטי שראוי להישמע.

שר הבריאות ח' רמון:

לזה אני מסכים, אבל לא יותר מזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

את זה אני לא אמרתי, את זה אתה אומר.

עכשיו אני רוצה לחדש בטיעון משפטי. אלא מה? כדרך המשפטנים אני אומר: לחלופין, על-פי שיטתך, אתה באת הנה, ואתה בעצמך אומר שבסעיף 132(ב) נאמר: "התחילה הקריאה השנייה, לא תימסר הודעה כזאת". "הודעה כזאת". על איזו הודעה מדובר? מדובר על הודעה שמוזכרת בסעיף 132(א). מה זאת ההודעה בסעיף 132(א)? אנחנו קוראים: סמכותה של הממשלה לחזור בה מהצעת החוק. רוצה לומר, שהתחילה הקריאה השנייה, לא תימסר הודעה בדבר סמכותה של הממשלה ורצונה לחזור בה מהצעת החוק אלא לאחר שהופסקה הקריאה לפי דרישת הממשלה.

מה הטיעון שלי? אתה עמדת פה ואמרת לנו בצורה המפורשת ביותר: רבותי, הממשלה לא רוצה לחזור בה מהצעת החוק, הממשלה בכלל לא צד לעניין כאן. אלא מה? מפלגת העבודה רוצה לקיים דיון, ומטעמים של נימוס אנחנו מבקשים, על-פי ההסברים שלך, לעשות פה הפסקה. השאלה המשפטית הנשאלת עכשיו היא: האם כאשר הממשלה אינה מבקשת לחזור בה, כפי שהודיע נציגה כאן, אלא היא רוצה את ההפסקה על-מנת לאפשר למפלגת העבודה לעשות הפסקה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

— — —

היו"ר ש' וייס:

תן לו לסיים. אני אגיב. אדוני השר, יש פה כל מיני משפטיים.

שר הבריאות ח' רמון:

הממשלה תשקול באופן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לא אמרת את זה, אל תשנה עכשיו את עמדותיך. הדברים נאמרו בתקנון, ואתה אמרת: מטעמי נימוס. נימוס והליכות לומדים אצל הגברת חנה בבלי. אני לא נגד, אני חושב שכולנו יכולים לשפר, אבל עכשיו לא מדברים על נימוסים והליכות, עכשיו מדברים על עילה שקמה להפסיק דיון כנסת. העילה שקמה להפסיק דיון כנסת, ויש אולי, על-פי שיטתך – אני לא פסלתי את הנימוקים של דן תיכון, אני רק אומר לחלופין – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, ארבע דקות וחצי עברו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מסיים.

על-פי שיטתך, קמה עילה לבקש מהכנסת הנכבדה הזאת להפסיק את הדיון, אם הממשלה מתכוונת בכובד ראש לשקול לגופו של עניין וברצינות לחזור בה מהצעת החוק. ואתה כנציג הממשלה אמרת: לא מיניה ולא מקצתיה, הממשלה לא מתכוונת ולא תשקול אלא מדובר מטעמי נימוס. בטיעוניך שמטת את הבסיס לקבלת הבקשה ולעצם הלגיטימיות של ההודעה. לכן, אין לך ברירה אלא לחזור לסעיף 127, כפי שאמר עמיתי דן תיכון, כי אחרת אתה עושה מעשה שאין לקבל אותו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

דן תיכון (הליכוד):

לא בידיים נקיות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, יש לך חידוש? לא בשביל נאומים עכשיו, אלא בשביל חידוש שלא היה בכלל בדברי חברי הכנסת תיכון ואיתן.

דוד מנע (הליכוד):

אתה מצפה שאעלה לכאן בלי חידושים?

היו"ר ש' וייס:

כן, אני מצפה, כמה זה מוזר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

לא יעלה על הדעת.

היו"ר ש' וייס:

באמת, אל תנצלו את הבמה לעוד נאומים. רק תקנון נטו וחידושים.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לשכנע אותך ששר הבריאות השתמש בסעיף בתקנון לא לעניין, משום שבסעיף הזה השתמשו בזמנו בכנסת בחוק התקציב, כשיושב-ראש ועדת הכספים רצה למשוך את הצעת החוק, ואז קם חבר הכנסת דן תיכון ואמר את מה שאמר וקוימה התייעצות והיושב-ראש חזר בו. מדוע אני אומר לך את הדברים האלה? משום שאם אתה רוצה למשוך את החוק, כלומר הממשלה רוצה לדון מחדש או להוסיף או להחזיר, היא לא יכולה לקחת חוק, להצהיר פה שאנחנו לוקחים את החוק, מושכים אותו חזרה כדי שנמשיך באותו חוק, באותו מצב, באותם סעיפים, נמשיך בדיון מהנקודה שהפסקנו בה. כך אמר שר הבריאות: אנחנו נמשיך, עד סוף החודש, מהנקודה שבה הפסקנו. אז בשביל מה משכתם את החוק?

לכן, בשביל להשתמש בסעיף הזה, בשביל להשתמש בסעיף 132(ב), צריך תום לב, כי הממשלה רוצה למשוך כדי להחסיר או להוסיף לחוק.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר ש' וייס:

תנו לו לסיים. אני עדיין לא שמעתי את החידוש התקנוני. תנו לו לסיים.

שר הבריאות ח' רמון:

החידוש התקנוני זה שצריך תום לב.

היו"ר ש' וייס:

צריך תום לב ורחמנות על חברי כנסת. בואו נסיים את זה.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, תאפשר לי לנהל את הדיון. הרי אין לזה סוף.

דוד מנע (הליכוד):

אם ככה, מדוע בין המשפטנים בכנסת היו חילוקי דעות? לא היתה דעה אחידה בנושא הזה. היו חילוקי דעות. חלק מחילוקי הדעות ביטאנו כאן.

אני קורא לך, אדוני היושב-ראש, לא להסכים – – –

היו"ר ש' וייס:

אני הבנתי, תודה רבה.

חברי הכנסת, אני מבקש להגיב על הטענות האלה. אני רוצה להגיב ולומר כך: קודם כל, ודאי שההנמקות שהשמיע כאן חבר הכנסת דן תיכון, ואחריו חבר הכנסת איתן וחברי כנסת אחרים, ראויים להישמע, ושמענו אותן בסבלנות.

אני רוצה להתחיל דווקא בסעיף 35, שחבר הכנסת דן תיכון הפנה אותנו אליו. רבותי, אני מבקש שלא להסתמך כאן על משפטנים ועל כל הכבודה המשפטנית, כולם חשובים וטובים בעיני. אני מנצל קצת גם את ה-COMMONSENSE שלי וגם את ההשכלה המשפטית הצנועה שיש לי.

לפי השקפתי המשפטית, סעיף 35 הוא לקס גנראליס טיפוס, הוראה כללית שהשתמשו בה ואפשר להשתמש בה להודעות מדיניות, הודעות ממשלתיות והודעות אחרות. אין צורך להיזקק, בוודאי אין חובה להיזקק לו כאשר יש בתקנון הוראה מפורשת, דווקנית, שהיא מבחינתי לקס ספציאליס. זה – אל"ף. זאת פרשנות שלי. תמיד אפשר לפנות לוועדת הפירושים.

סעיף 127 הוא אפשרי אם הממשלה או יושב-ראש ועדת הכנסת רוצה להשתמש בו. אבל הם בודעין לא רוצים להשתמש בו. הם לא רוצים להשתמש בו, כי הם לא מתכוונים לפנות לדיון נוסף בוועדה, לא בחוק כולו ולא בסעיף מסעיפיו, והם לא מסתירים את העובדה הזאת מפנינו. וגם יושב-ראש הוועדה וגם השר לא הסתירו את הסיבה המדויקת, הברורה והחד-משמעית, מדוע הם מבקשים את ההפסקה. אין כאן שום דבר מתחת לשולחן. מבחינה זאת, אם תום לב פירושו אמירת אמת – נאמרה פה האמת. אני לא מתאר לעצמי שהם לא אמרו את האמת, כי היא כל כך נוקבת וכל כך פרובלמטית, פוליטית וציבורית.

ודאי שלו בחרו את המסלול של סעיף 127, היינו הולכים על-פי התקנון במסלול של סעיף 127.

עכשיו אני שואל, אתה רוצה להשתמש במסלול 127? – לא.

אדוני השר, אתה רוצה בשם הממשלה? – לא.

לפיכך, אנחנו הולכים על-פי מה שאתם מבקשים. אנחנו עוברים עכשיו לאותו סעיף שהשר ביקש על-פיו, שימו לב, הפסקה בדיון.

אני מוכרח לומר, שכלל שהתעמקתי בסעיף הזה, גם תוך כדי שמיעת ההערות כבדות המשקל של חבר הכנסת דן תיכון, ואני לא אומר את זה רק כדי להחניף לו, אני חושב שהוא מנמק חזק מאוד את נימוקיו, הסעיף הזה מנוסח, תרשו לי לומר, באופן עילג. הכותרת משקפת רק חלק ממנו. זה נכון. למעשה, הכותרת שבה התחיל חבר הכנסת דן תיכון את ההנמקה שלו משקפת רק את (א) מתוך סעיף 132 כולו. נכון שהיא צמודה ל-(א).

עכשיו, יש לנו מקרים מספר בחקיקה ובתקנון – – –

דן תיכון (הליכוד):

(ג) ו-(ד).

היו"ר ש' וייס:

כן, כן. חוץ מ-(ב).

יש פה בעיה שבעתיד תצטרכו לעסוק בה, מחברי התקנון, ועדת הכנסת. אני מודיע לכם, מתוך התנסות בסעיפים אחרים, שיש מספר לא מבוטל של סעיפים, בחוק ובתקנון, שבהם הכותרת מפרשת רק חלק מתוך הנושאים. היו מקרים שבהם המחוקק, ליד כל סעיף ותת-סעיף נתן כותרת, והיו מקרים שהוא הסתפק בהנחיה כללית.

ודאי שכשהנושא יידון בוועדת הפירושים, אם חבר הכנסת דן תיכון או מישהו אחר יבקש דיון כזה, נוכל לדון לעומק בכל השאלה הזאת של מתאם, של קורלציה בין כותרת לסעיף כולו.

אם אני אקבל את ההנמקות של חבר הכנסת דן תיכון, אני כאילו מחסל סעיף מפורש ודווקא בתקנון, והסעיף המפורש והדווקא, 132(ב), מדבר במפורש על הפסקה. לא זו בלבד. הוא איננו ארכאי, הוא איננו מעונן חלקית או מלא. הוא קובע את כללי המשחק של הפסקה. הוא קובע שבמשך שבוע אי-אפשר לחדש את הדיון. הוא קובע שכל הפסקה אפשר למצות אותה עד שלושה שבועות. הוא קובע תנאי שהפגרה לא תבוא במניין. כלומר יש כאן כוונות מפורשות של המחוקק.

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

סליחה, הפסקה יש לה משמעות אחת.

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, אני הקשבתי לך כל-כך. הרי תוכל תמיד שלא לקבל את הפרשנות שלי ולפנות לוועדת הפירוש.

רבותי, בכל מילון, להפסקה יש הסבר טרמינולוגי, זאת היא טרמינולוגיה מדויקת מאוד. לא זו בלבד, אלא כאן נקבעים גבולות ההפסקה.

אשר על כן – ואני יודע שיש כמה חוות דעת משפטיות, שבחלק מהן עיינתי ובחלק לא הספקתי לעיין, ואני מתנצל, וכך יהיה תמיד – יש תמיד כמה חוות דעת רפואיות, חבר הכנסת דן תיכון, כלכליות וגם משפטיות – אשר על כן אני מחליט להתנהג לפי סעיף 132(ב), לפי בקשת הממשלה. אני מודיע הודעה אחת שהיא פורמלית ואחת ממש בנאלית. הפורמלית היא, שברור לחלוטין שאנחנו מחדשים את הדיון בדיוק לפי הכללים של סעיף 132(ב). הכללים הם הפסקה. מה קורה? נגמרת הפסקה וממשיכים מאותו קטע. האם אנחנו נעסוק פה בפילוסופיה לשונית?

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, הרי אני יודע שתפנה לוועדת הפירושים, נעשה שם עוד דיונים אם תפנה ואם יהיה צורך. לא צריך עוד עצות פה.

יורם לס (העבודה):

רק שאלה.

היו"ר ש' וייס:

לא רוצה עכשיו. לא רוצה כרגע להשיב. אתם מפריעים לי. אתה מפריע לי, חבר הכנסת שמואל אביטל.

עכשיו, אני פועל לפי סעיף 132(ב). נקודה. זאת הבקשה. היא נראית לי סבירה. היא נראית לי תקנונית.

עכשיו אני מוסיף דבר בנאלי, שאין החלטה של יושב-ראש ישיבה שאין אפשרות להגיש עליה בקשה לדיון בוועדת הפירושים. הרי זה ברור לחלוטין. הרי כולנו נתונים לביקורת, ביקורת עצמית, ביקורת נוספת, ביקורת הייררכית וכן הלאה.

זהו זה, רבותי. לפיכך אני מודיע שהדיון נפסק לפי הכללים של סעיף 132(ב), ואנחנו ממשיכים את הדיון. יש לנו עוד הצעת חוק היום. אני מזמין את חברתי, חברת הכנסת ענת מאור, סגנית יושב-ראש הכנסת, לנהל את הישיבה, כי לי אין כוח עוד.

הצעת חוק היטלי סחר (תיקון), התשנ"ד-1993 (קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

אני מזמינה את שר התעשייה והמסחר מיכה חריש להציג את הצעת החוק הבאה והאחרונה שלפנינו, הצעת חוק היטלי סחר (תיקון), התשנ"ד-1993, קריאה ראשונה. בבקשה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, חברי הכנסת שמשתתפים אתי, אני לא יכול להתאפק מלהעיר הערה, אחרי שישבתי כאן בשעות האחרונות בדיון שהיה קצת מעולם הדמיון, מנותק מהמציאות, בעולם של כאילו. הכול ידעו את כל כללי המשחק ובכל זאת בוזבזו כאן שעות, לפי דעתי ללא תועלת

גדולה, בנושא שצריך היה לסיים אותו בזמן קצר מאוד ולהתפנות להרבה עבודה מעשית שיש בכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני השר, תרשה לי הערה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

לא, אני מבקש. אני לא מסכים כרגע להערה.

דן תיכון (הליכוד):

רק הערה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

לא, אני לא רוצה עכשיו, אדוני. אחר כך יש זכות לדיון.

אני אומר את זה משום שבחוף, מחוץ לקירות האלה יש מציאות, מציאות של אנשים שמתמודדים עם בעיות אמיתיות של תעסוקה, של יצירת מקומות עבודה, של צמיחת המשק, של הכשרת עובדים, של פיתוח ענפים, של פיתוח מחקרים, של גידול כל אותה עוצמה של החברה הישראלית, של שמחתי מצליחה בשנים האחרונות בצורה חיובית, ומחזקת את המדינה הזאת, מחזקת את החברה הזאת ומחזקת את האוכלוסייה ואת העתיד של האוכלוסייה במדינת ישראל. זה מורכב מדברים גדולים וקטנים. אני מביא את אחד הדברים שהם קטע בתוך עולם המציאות הזה.

גברתי היושבת-ראש, מדובר פה בהצעת חוק היטלי סחר, אשר מסמיכה את שר התעשייה והמסחר לקבוע בצו חובת תשלום היטל לקידום מחקר, שיווק והכשרה מקצועית בענף יצרני מסוים ולשיפור תהליכי הייצור או איכות המוצר בו, ונוצרה כאן איזו בעיה. החוק המקורי, שתחילתו היתה ב-1991, הוגבל בזמנו עד ליום 31 בדצמבר 1992. לקראת 1993, בשל חילוקי דעות בין משרד האוצר לבין, לבין משרדי, תוקף החוק לא הוארך, וכתוצאה מכך ענפים שלמים במשק, שתרומתם כתוצאה מהקרנות האלה היתה חיובית וחיונית למשק ולפעילות בתחום הכשרת עובדים, בתחומים של מחקר וכדומה, נשארו ללא הבסיס החוקי לקיום הקרנות שלהם.

אנחנו באים פה לתקן מצב שנוצר, כאשר יש כוונה לעבור במשך השנים הקרובות ממצב שהקרנות פועלות על-פי חוק מחייב למצב של פעולה על בסיס התנדבותי. אבל, לתקופת המעבר, הענפים האלה עדיין נזקקים לבסיס חוקי לפעילותם, וכדי לאפשר את התארגנותם של העוסקים בהקמת

קרנות וולונטריות לעתיד, וכדי למנוע פגיעה בפעילות חיונית שלהם, מוצע ליצור תהליך הדרגתי של הפחתת שיעורי ההיטל וביטול הקרנות הפועלות מכוח החוק העיקרי.

אי לכך מוצע שחובת תשלום ההיטלים לקידום המחקר, השייווק וההכשרה המקצועית, שנקבעה בצווים עד שנת 1992, תוארך בשנתיים נוספות, ואולם שיעור ההיטל יפחת וילך מדי שנה עד לביטולו המלא בשנת 1996.

שיעור ההיטל שייגבה בשנת 1994 יהיה שני-שלישים משיעור ההיטל בשנת 1992, ובשנת 1995 – חצי משיעור ההיטל בשנת 1992.

תינתן לקרנות שהוקמו תקופה של שנה נוספת, עד 31 בדצמבר 1996, לפעול לעניין גביית ההיטל עבור התקופה שעד יום 31 בדצמבר 1995, והוצאת הכספים למטרותיהן.

אם במועד סיום פעולת הקרן תישאר יתרת כספים בקרן, היא תועבר לעמותה שתוקם לאותה מטרה על-ידי רוב העוסקים באותו ענף. אם לא הוקמה עמותה כזו, תחולק היתרה בין העוסקים בענף באופן יחסי לתשלומיהם לקרן.

ההוראות המוצעות לעניין החיוב בהיטל מחקר בשנים 1994 ו-1995, ולעניין סיום פעולתן של הקרנות, יחולו גם על עוסקים שנקבעו בצווים לפי תקנות שעת-חירום לגבי קרנות המלט, העץ והתכשיטים, אך חובת התשלום לא תחול על קרן הטקסטיל וההלבשה, וזאת על-פי דרישת הנהלת הקרן.

אבקש לאשר את הצעת החוק ולהעבירה לדין בוועדת הכספים, כדי שאפשר יהיה בשנה הזאת להקים מחדש את הפעילות הזאת בצורה מוסדרת על-פי חוק ועל-פי הכללים הנקוטים, לטובת הצמיחה במשק, לטובת הכשרת העובדים ולטובת הפעילות המחקרית שדרושה לענפים האלה. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה, אדוני השר.

אני פותחת את הדיון. שלוש דקות לכל אחד. אני אאפשר לכל הנוכחים שיהיו מעוניינים לדבר. אם אני מאתרת נכון, איש מהנוכחים אינו רשום. חבר הכנסת דוד מנע ביקש.

דן תיכון (הליכוד):

כולם היו רשומים.

היו"ר ע' מאור:

ראשון המשתתפים בדיון, חבר הכנסת אליעזר זנדברג, בבקשה.

אליעזר זנדברג (צומת):

אחר כך.

דן תיכון (הליכוד):

הדיון הזה היה צריך להתקיים לפני שבוע, ואנחנו נרשמנו לפני שבוע.

היו"ר ע' מאור:

כן, אבל אתה לא רשום. חבר הכנסת זנדברג ידבר אחרי חבר הכנסת מנע, ואחריו – חבר הכנסת דן תיכון. בבקשה.

דוד מנע (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש, בהזדמנות זו ששר התעשייה והמסחר מעלה את הצעת החוק הזו בקריאה ראשונה, לומר בפני הכנסת דברים מספר הקשורים לשיחות הכלכליות שמתנהלות היום בנושאים הקשורים לסחר בין ישראל לבין אותה ישות שתקום ביהודה ובשומרון.

לדעתי, אנחנו הולכים לשבור את מטה-לחמם של ענפים שונים במשק, כאשר הגבולות יהיו פתוחים ותוצרת תעשייתית מיהודה, משומרון ומעזה תגיע לארץ, שהרי כוח העבודה שם זול יותר מאשר במדינות המזרח הרחוק. די בכך שמחירי הנעליים של מפעלים בחברון ובאזור זולים יותר ממחירי הנעליים בארץ, והשוק הישראלי מוצף בסחורה זולה מחברון, כאשר התוצרת החקלאית שלהם זולה יותר משום שעלות העבודה של הפועל בעזה זולה משל הפועל הישראלי. אם לא נשמור על החקלאים שלנו, על התעשיינים שלנו, הרי יציפו את הארץ בסחורה זולה, והדבר יביא למשבר בענפים שונים.

אין לי שום ספק שאחד הענפים הגדולים שייפגעו הוא ענף החקלאות. אין לי שום ספק שענפים שייפגעו ביותר יהיו ענפי התעשייה עתירי כוח אדם. מפעלי התעשייה השונים, כפי שצינתי, למזון, לטקסטיל, לעור, עיבוד עור, בדברים האלה כוח העבודה הזול במפעלים עתירי כוח אדם יביא לסחורה זולה ולשבירת הסחר ולשבירת השוק בישראל.

בהי-טק אנחנו גוברים עליהם, אין לי שום ספק. אבל מאחר שמפעלים כמו "עלית", כמו מפעלי הנעליים למיניהם, כמו מפעלי הממתקים למיניהם והמיצים למיניהם – ואני יודע שהיום מקימים ביהודה ובשומרון מפעלים רבים המייצרים מוצרים כמו של "עלית", "עסיס" ואחרים, התוצרת הזולה הזו של ממתקים מרמאללה, נעליים מחברון, חקלאות מהכפרים, בדברים האלה הם זולים יותר מאתנו, והדברים ניכרים היום במשק. תלכו לשווקים היום ותמצאו סחורה זולה מעזה, משכם וממזרח-ירושלים, תמצאו ענפי טקסטיל, מוצרים שונים זולים, והדברים האלה ישברו את השוק שלנו.

אני קורא לשר התעשייה והמסחר בהזדמנות חשובה זו לשים סכר כדי שנוכל לשמור על המעסיקים הישראליים, על המשק הישראלי, על התוצרת הישראלית, ואסור לנו לאפשר לסחורה זולה להיכנס לתחומי "הקו הירוק". תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת אליעזר זנדברג, בבקשה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אתה יכול להגיד מלה על העמדה שלך לגבי הצעת החוק עצמה?

דוד מנע (הליכוד):

אני בעד. אנחנו נתמוך, אף שחבר הכנסת אביטל נמצא פה לבד.

אליעזר זנדברג (צומת):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר התעשייה והמסחר, אני מבקש לקצר בדברים, השעה מאוחרת, ולעורר כמה שאלות שנוגעות לחוק הזה. שר התעשייה והמסחר אמר לפני כן, שלמעשה שנה שלמה, נדמה לי, לא היה הסדר חוקי בר-תוקף מפאת כל מיני תקלות שהוא ציין. כפי שנאמר פה, ההסדר הקודם פג תוקפו ב-13 בדצמבר 1992.

שאלתי המרכזית היא, מה קרה בשנה הזאת, כיוון שאם תאמר שהיתה התארגנות וולונטרית של כל מיני חברות או גופים בענפים שונים, לקדם אותן מטרות שלפני כן אכפו עליהן בחוק את קידומן, אזי אולי אין צורך בחוק הזה, וההוכחה הכי טובה היא בשטח, ואם לא, אז אולי גם זה טעון בדיקה, מדוע לא היתה התארגנות כזאת.

עמדתי האישית היא, שאם אנחנו מנסים לכפות דבר כל כך נאור, מן הראוי היה שיאכפו אותו באמצעות מיסוי רגיל ולא באמצעות היטל שהולך אומנם, וזה ההיגיון של ההיטל, שיש בו איזו פרופורציה או קשר ישיר בין ההיטל לבין התוצאה הענפית שהוא רוצה להשיג או ההסדר הענפי

שהוא רוצה להשיג, אבל במנגנון נוסף. ומדוע? מדוע אם אנחנו עוסקים בכלל והחלטנו להטיל את ההיטל, מדוע נגביל עצמנו פעם נוספת לשנתיים? הלא בעבר כבר הגבילו אותו סעיף עצמו למשך שנתיים ימים. היום בא השר, אחרי שלוש שנים אומנם, ואומר לנו: מסתבר שצריך עוד שנתיים לפחות, חמש שנים בסך הכול. אולי גם במשך חמש שנים לא נצליח לשכנע את העוסקים בענף כמה זה חשוב שהם יתרמו מכספם ומרווחיהם למטרות שאולי הם חושבים שהן לא חשובות; או אולי הם חושבים שהם יכולים להסתדר בלעדיהן; אולי הם חושבים שהם טובים מספיק לאזן ועל-ידי כך לעודד מתחרים אחרים, והדבר לא יועיל להם לקידום עסקיהם שלהם ואולי גם לא לענף ולתחרות בכלל.

לכן בסיטואציה הזאת, מדוע להגביל את עצמנו? הלא יש המכניזם שמאפשר גם לפני תום התקופה לסיים את תחולת ההיטל וליצור אותה קרן וולונטרית או עמותה שמטרתה קידום המחקר וכדומה.

אני הייתי מציע לשר הצעה חקיקתית, עם טכניקה: תן לעצמך את הסמכות לטווח ארוך יותר אם כבר החלטת לקחת אותה, ואל תגרום לעצמך או לשר שיבוא אחריו לבוא לכאן בעוד שנתיים, או חלילה בעוד שלוש שנים, אם באמת תיווצר מחלוקת נוספת כלשהי בתוך הממשלה, ולבקש עוד הפעם את ההארכה הזאת.

עוד שאלה אחת שרציתי לשאול את השר לגבי סעיף 2, תיקון סעיף 41א, סעיף קטן (ג)(2), בדבר חלוקת הכספים לעוסקים בענף באופן יחסי לתשלומיהם לקרן. איך זה עומד להתבצע? אני מניח שהתשלומים יהיו לפחות שנתיים, ואולי אנחנו מדברים כבר על ארבע או חמש שנים, אם נביא בחשבון את התקופה הקודמת? למי ישלמו? למי שישרוד בענף באותו זמן על-פי התשלום לאורך כל השנים? על-פי התשלום בשנה האחרונה? איך הולך להיות המכניזם הזה?

אישית הייתי מעדיף, שאם אדם או התאגדות או חבורה של אנשים שעוסקים בתחום מסוים ירצו לקדם את ענייניהם למען עצמם, והלא החוק הזה נועד למען העוסקים באותו ענף, הם יעשו את זה מרצונם החופשי. אני חושב, שאם הם לא הגיעו למסקנה שזה טוב להם לביזנס, אז במקרה הזה אינני בטוח שאנחנו צריכים להגיע למסקנה הזאת במקומם.

על כל פנים, אם החוק כבר מגיע לכאן, ויעבור או לא יעבור, אינני יודע, זה נדע בעוד כמה דקות, טוב יעשה השר אם יחסוך מעצמו ומאתנו דיון נוסף בעוד שנתיים, אולי על אותו עניין עצמו. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אדוני יושב-ראש הכנסת, אני מניח שאתה שומע אותי בזה הרגע – – –

אליעזר זנדברג (צומת):

לא, הוא יצא.

דן תיכון (הליכוד):

בדברייך אמרת שאינך יודע על חוות-הדעת שהכין עורך-הדין צבי ענבר באשר לפרשנות לגבי סעיף 132(ב), ואני דווקא מחזיק מכתב שלך, כנראה אל חברי כנסת מן הסיעה שלך, ובו אתה כותב: חברים, בתוספת למסמכים שהעברתי אליכם לפני שעה קלה בנושא חוק הבריאות, רצוף מסמך נוסף ובו תשובה על השאלה, הרשות להביא הצעת חוק שהוחזרה – שם מפרט עורך-דין ענבר בדיוק את הדברים שאתה אמרת, ואני עדיין חולק עליהם. הצטערתי על שקבעת את אשר קבעת ללא שיקול דעת ובחטף, בלי שנטלת לעצמך פסק זמן; כי אתה יושב-ראש של כל הבית הזה ולא רק של חברי סיעת המערך, אם כי נבחרת על-ידם. מן הרגע שנבחרת על-ידם אתה אמון על התקנון, ואתה חייב לפרש אותו ברוח התקנון, כי זאת המגנה כרטה של חברי הכנסת.

אדוני השר, אנחנו לא השחתנו מלים. אני מתעסק בחוק הזה 12 שנים וחצי. אני עוד זוכר את החוק הזה כאשר הייתי צעיר לימים, עול-ימים במשרד התעשייה והמסחר. מעולם לא הבנתי את מי באות לשרת הקרנות הללו, למה צריך להטיל על היצוא הישראלי, שרווחיותו נשקלת לעתים בפרוטות, כשהיצואנים מתחרים מול כל העולם ובתנאים לעתים לא שווים, קשים – מדוע מושטים עליהם ההיטלים?

אני רוצה לספר לך שחלק מן ההיטלים, אם תעיין בעמוד האחרון, בסעיף 3, מוטלים מכוח צווי שעת-חירום, למשל היטל מחקר בענפי התכשיטים ומוצרי צורפות, צו שעת-חירום – היטל מחקר בקרן תעשיית המלט; מה לשעת-החירום ולהיטלים הללו?

"גלי צה"ל" שוב הולכים הביתה מוקדם; הם כבר לא עובדים מסביב לשעון, וחבל.

אדוני השר, טוב אתה עושה כשאתה מעביר את האנכרוניזם הזה מן העולם, אבל למה רק ב-1996? האם לא הגיע הזמן להעביר אותו מן העולם במכה אחת? אין צורך בקיבוץ הנדבות הללו. כבר טענתי, ובמשך שנים, שהקרנות הללו משמשות כמה עסקנים שיודעים לנצל את הקרנות הללו לטובתם, ובעיקר, חברים בענף לא מנצלים את הקרן הזאת. הגיע הזמן לבדוק את הקרנות הללו ולא להאריך תוקף אוטומטית באמצעות צווי חירום או באמצעות חוק חדש, שנקרא: הצעת חוק היטלי סחר.

מה לא אמרו עלי ועל ההיטלים הללו? 20 שנה לפני, כשבתי נולדה, אמרו עלי שאני בעל עניין, כי ידעו שכחלוף 20 שנה היא תינשא לתעשיין. אז אפילו זאת אמרו עלי, שאני בעל עניין – –

היו"ר ע' מאור:

כן, חבר הכנסת תיכון.

דן תיכון (הליכוד):

— כשהצבעתי לפני 13 שנים וחצי, כשהיא היתה בת שמונה או תשע, ואני צחקתי כל השנים הללו.

אני חושב שטוב אתה עושה שהאנכרוניזם הזה עובר מן העולם. חבל שהוא עובר מן העולם בשלבים, חבל שזה לוקח עוד כמה שנים, זה לא לכבוד התעשייה הישראלית, לא לכבוד אותם ענפים שמייצאים במאות מיליוני שקלים אל כל העולם; חלק מהענפים הללו מתפתחים בקצב מהיר מאוד. חבל, חבל פשוט שנזקקים לתרומות כאלה — — —

היו"ר ע' מאור:

כן, חבר הכנסת תיכון, ברשותך.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי, שמעתי, אני כבר גומר. חבל שאנחנו נזקקים לגמ"חים, תרומות, שהן לא לכבוד הענפים הללו.

כאמור, תמיד הצבעתי נגד, למעט פעם אחת, לפני כשנה, בשל התחייבות שנתתי פעם אחת באיזה מבצע. אני אמשיך במסורת שלי, אני מקווה שיימצא כאן עוד חבר כנסת שיתמוך בה, ולא בעזרת היושבת-ראש, ברוב של שניים נגד אחד — — —

היו"ר ע' מאור:

יש אתנו עוד חבר כנסת.

דן תיכון (הליכוד):

סליחה, לא ראיתי אותך. תודה.

היו"ר ע' מאור:

אדוני השר, האם אתה רוצה להשיב? בבקשה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

גברתי היושבת-ראש. חבר הכנסת דן תיכון, בחיינו, לצערי, יש עוד כמה אנכרוניזמים שאנחנו צריכים לשנות ולתקן לחוקים ישראלים חדשניים. למשל, אני עומד ליזום חוק ישראלי לגבי מידות ומשקלות, שכן אנחנו עדיין חיים לפי חוק עות'מאני, קצת עם משקלות עות'מאניים, נדמה לי, לגבי הצורה שבה אנחנו מטפלים, וזה חלק מהדברים שבהם צריכים – – –

דן תיכון (הליכוד):

עוד שוקלים עם אבנים. רוטל.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

בדיוק. זה חלק מהדברים שצריך להגיע אליהם, למאה ה-21.

אני דווקא רוצה לפנות אליך, שלפחות תימנע היום, משום שהמגמה היא מגמה של מעבר לפעילות וולונטרית. ההצעה מובאת על-פי הצעת הענפים, כיוון שדרושה להם תקופת מעבר, לכן יש גם תהליך הדרגתי – ואת זה אני אומר גם לחבר הכנסת זנדברג – של הורדת ההיטלים במשך השנתיים הקרובות. נדמה לי שאנחנו עלולים למוטט כלי שהוא שווה ברוב הענפים בצורה חיובית.

אני מסכים, וזאת המגמה של הצעת החוק, שצריך לעשות את זה על בסיס וולונטרי, הסכמי, ולא על בסיס כפייתי, של חוק. אבל אם היתה מסורת כל כך ארוכה, נדמה לי שתקופת המעבר דרושה כאן. באותם מקומות שהיתה בהם התנגדות של הענפים, כמו למשל בענף הטקסטיל, גם לא הבאנו את ההצעה של החקיקה המחייבת כאן.

חבר הכנסת זנדברג איננו כאן. חלק מהשאלות שלו יכולות להיענות על-ידי ההזמנה של נציגי הענפים לדיון בוועדה לקראת הקריאה השנייה, כדי לטפל בנושאים האלה.

אני אשמח לקיים דיון כולל עם חבר הכנסת מנע, אבל אומר רק שני משפטים בעניין הזה.

בגדול, תהליך השלום מביא חיזוק למשק הישראלי, קודם כול בהשקעות ובחברות המגיעות הנה מהעולם הגדול, כאלה שנמנעו מלבוא הנה אם בגלל החרם הערבי ואם בגלל סכנת מלחמה באזור. יש פה בהחלט תהליך חיובי בהתחזקות של המשק הישראלי בתהליך השלום.

יש עובדה אחת שבגללה צריך להסתכל בביטחון ובעוצמה על התהליך הזה. כל המשק הפלשתיני איננו יותר מאשר 4%, פלוס מינוס, מהתל"ג הישראלי. אם אתה מצרף את התל"ג של מצרים, ירדן והשטחים – יהודה, שומרון ועזה – הם נמוכים יותר מהתל"ג הישראלי, שקצב צמיחתו גדול מאוד.

בתהליכי המשא-ומתן אנחנו בודקים גם כל ענף וכל תחום, עד כמה יש בו בעיות מיידיות כתוצאה מהשיחות שאנחנו מנהלים. אבל, בסדרי הגודל האלה יש מעט מאוד ענפים שלא יעמדו בתחרות. להיפך, בצד הפלשתיני יש מדי פעם חששות מהעוצמה של המשק הישראלי.

בחלק מהדברים שציננת, התהליכים שאתה מביע חשש לגביהם, בצדק, כבר התחילו ואפילו קרו בזמן האינתיפאדה. אתה הזכרת את תעשיית הנעליים. אתה מודע כמוני לכך שהרבה מאוד מהתעשייה זו כבר עברה לשטחים, וחברות ישראליות עושות חלק מהעבודות בקבלנות-משנה בשטחים.

בנושא החקלאי יהיו שני תהליכים. יש תחומים שבהם החקלאות הישראלית חזקה דיה וכובשת שווקים חדשים. גם בהסכמי גאט"ט נפתחים אופקים חדשים בפני החלק המפותח והמצליח-יותר של החקלאות הישראלית. יש תחומים מסוימים שלגביהם אנחנו כבר יודעים שגם בזמן האינתיפאדה היה מעבר של סחורות, ואתה מודע כמוני לכך שכ-250 מיליון ביצים נכנסו מהשטחים למדינת ישראל גם לפני תהליך שלום.

אני מסכים שיש צורך לעמוד על המשמר לגבי כל תחום ותחום, כדי שלא תיפגע התעסוקה. אנחנו עושים זאת בצורה מאוד מודעת ומאוד שיטתית, והמשרד שלי בעניין הזה נחשב לפעמים אפילו למגזים מבחינת השמירה מול תהליכים פתוחים יותר שמוצעים. אני חושב שבסך הכול התהליך יביא ברכה למשק הישראלי.

תודה רבה, ואני מקווה שהצעת החוק תאושר.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אדוני השר, לאיזו ועדה להעביר את ההצעה?

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

לוועדת הכספים.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על הצעת חוק היטלי סחר (תיקון), התשנ"ד-1993, בקריאה ראשונה. אני מפעילה את לוח ההצבעות. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 3

נגד – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק היטלי סחר (תיקון), התשנ"ד–1993,
לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

ברוב של שלושה, נגד – שניים, ללא נמנעים, אני קובעת שהצעת החוק אושרה ותועבר להכנתה לקריאה שנייה ושלישית לוועדת הכספים של הכנסת.

אני מכריזה בזה על סגירת הישיבה. הישיבה הבאה תתקיים מחר בשעה 16:00.

הישיבה ננעלה בשעה 24:00.